

ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
ਬੁਰੂ	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ਨਿਰਦੇਸ਼- ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਸਾ ਸੱਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੱਪ ਦੀ ਪੂਛ ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੋਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਪਾਸਾ 9 ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ 49 ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੋਗੇ।

ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

© ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਐਡੀਸ਼ਨ 2025-2619,691 ਕਾਪੀਆਂ

© ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

All rights, including those of translation, reproduction
and annotation etc., are reserved by the
Punjab Government

ਸੰਯੋਜਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਥੂਰੀਆ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ: ਮਨਮੀਤ ਕੱਕੜ, ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ ਪੰਜਾਬ

ਚੇਤਾਵਨੀ

1. ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਵਾਧੂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਜਿਲਦ-ਸਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। (ਏਜੰਸੀ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੰ. 7 ਅਨੁਸਾਰ)
2. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਛਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਨਕਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ (ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ) ਦੀ ਛਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਟਾਕ ਕਰਨਾ, ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਆਦਿ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਹੈ। (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ 'ਵਾਟਰਮਾਰਕ' ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਹੀ ਛਪਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ)

Price : Rs. 00.00

ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ

ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1

ਪੜ੍ਹੋ ਸਾਰੇ ਵਧੋ ਸਾਰੇ

ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਪਰਾਲਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ

© ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਐਡੀਸ਼ਨ 2025-261,72,970 ਕਾਪੀਆਂ

© ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

All rights, including those of translation, reproduction
and annotation etc., are reserved by the
Punjab Government

ਸੰਯੋਜਕ: ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਥੂਰੀਆ ਵਿਸ਼ਾ ਮਾਹਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ: ਮਨਮੀਤ ਕੱਕੜ, ਐਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ ਪੰਜਾਬ

ਚੇਤਾਵਨੀ

1. ਕੋਈ ਵੀ ਏਜੰਸੀ-ਹੋਲਡਰ ਵਾਧੂ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਣ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ 'ਤੇ ਜਿਲਦ-ਸਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। (ਏਜੰਸੀ-ਹੋਲਡਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨੰ. 7 ਅਨੁਸਾਰ)
2. ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਛਪਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਨਕਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਂ (ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ) ਦੀ ਛਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਟਾਕ ਕਰਨਾ, ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਆਦਿ ਕਰਨਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਹੈ। (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਬੋਰਡ ਦੇ 'ਵਾਟਰਮਾਰਕ' ਵਾਲੇ ਕਾਗਜ਼ ਉੱਪਰ ਹੀ ਛਪਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ)

ਪੜ੍ਹੋ ਸਾਰੇ ਵਧੇ ਸਾਰੇ

ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉਪਰਾਲਾ

ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਵਿੱਦਿਆ ਭਵਨ, ਫੇਜ਼-8 ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ-160062
ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮੈਸ. ਨਾਰਦਨ ਸ਼ਟੇਸ਼ਨਰੀ ਮਾਰਟ (ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰਾ ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼), ਜਲੰਧਰ ਦੁਆਰਾ ਛਾਪੀ ਗਈ।

ਮੁੱਖ-ਬੰਧ

ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਲਈ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕ-ਕੇਂਦਰਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੈ।

ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਪਾਠ-ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਬਣਤਰ 'ਤੇ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪੂਰਵ-ਗਿਆਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਸਾਨ ਹੋਵੇ। ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਕਲਪ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹੋਰ ਕਾਰਜ-ਸਥਾਨ (ਵਰਕਸਪੇਸ) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੇ ਪਾਠ-ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਕਰ ਸਕਣ।

ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿੱਦਿਅਕ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ, ਸਕੱਤਰ (ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ), ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਐੱਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੰਜਾਬ) ਅਤੇ ਪੀ.ਐੱਸ.ਈ.ਬੀ. ਅਤੇ ਐੱਸ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਟੀਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਫਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ, ਵਿਸ਼ਾ-ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ

ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ (NEP) 2020 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। NEP 2020 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2.2 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਰਬ-ਉੱਚ ਤਰਜੀਹ 2025 ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਾਖਰਤਾ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਗਿਆਨ (FLN) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਨੀਤੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਢੁਕਵੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ (ਭਾਵ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਗਿਆਨ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਦੇ ਲਈ 'ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ' ਕਿਤਾਬ NEP 2020 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਰੂਪ ਰੇਖਾ (NCF-FS 2022) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖਣ ਨਤੀਜਿਆਂ (LOs) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣਗੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਿਰਫ 1-2 ਸਾਲ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਖੇਡ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਣਗੇ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਘਟਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖੇਡਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਆਧਾਰਿਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

'ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ' ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਅਧਿਆਪਕ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੌਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰੇ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਣਿਤਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਵਿਆਖਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਗਣਿਤ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਇਸ ਸਿੱਖਣ-ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਲੈਣ, ਗਣਿਤ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਣ।

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਸੋਧ ਕਮੇਟੀ

- ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹੈਂਡ ਟੀਚਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਮਹਾਲਮ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
- ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨੰਗਲ ਭੂਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ
- ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੁਖਦੇਵ ਨਗਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੈਂਟਰ ਹੈਂਡ ਟੀਚਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਮਹਿਲ, ਮੋਗਾ
- ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਹੈਂਡ ਟੀਚਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਨੱਕੀ, ਪਠਾਨਕੋਟ
- ਅਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਕੁਰੜੀ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
- ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਰਾਮਪੁਰ ਬਹਿਲ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
- ਸਤਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸਹੌਲੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਸੰਤੋ ਮਾਜਰਾ, ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ
- ਅਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਈਟੀਟੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤ੍ਰਿਪੜੀ, ਪਟਿਆਲਾ
- ਗੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਝਿਊਰਹੇੜੀ, ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ
- ਮਨਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਅਕਾਲਗੜ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ
- ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਅਰਾਈ ਮਾਜਰਾ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ
- ਗੁਰਨੈਬ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਮਘਾਣੀਆਂ, ਮਾਨਸਾ
- ਵਿਨੈ, ਲੈਕਚਰਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਕੁੜੀਆਂ) ਜੋਗਾ, ਮਾਨਸਾ
- ਪਵਨਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਫਰੌਰ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ
- ਪੂਜਾ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਧੁਰਾਲੀ, ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ
- ਰੂਬੀ ਖੁੱਲਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਲਟੌਰ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ
- ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੁਲਬਾ, ਪਟਿਆਲਾ
- ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਧਿਆਪਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਲੰਗ, ਪਟਿਆਲਾ

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਸੋਧ ਕਮੇਟੀ

ਵੈਟਿੰਗ ਕਮੇਟੀ

- ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਡਲ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾਤੇਵਾਸ, ਮਾਨਸਾ
- ਕਿਰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿਹੋੜਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ
- ਨਵਨੀਤ ਕੱਕੜ, ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ, ਸ਼ਹੀਦ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਸਕੂਲ ਆਫ ਐਮੀਨੈਂਸ ਬੋਹਾ, ਮਾਨਸਾ
- ਕਪਿਲ ਦੇਵ ਸੋਨੀ, ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਰਾਮਗੜ੍ਹ (ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ), ਲੁਧਿਆਣਾ
- ਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਹੈੱਡ ਮਾਸਟਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕੜੁਮਾ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
- ਵਰੁਣ ਬਾਂਸਲ, ਮੈਥ ਮਾਸਟਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਸਿੱਧੂਪੁਰ ਕਲਾਂ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ

ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ

- ਵਜਿੰਦਰ ਠਾਕੁਰ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਜੈਮਲ ਵਾਲਾ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਸਮਯੁਕਤਾ ਸੁਬਾਮਣੀਅਨ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਅੰਕਿਤਾ ਰੈਣਾ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਸਵਾਤੀ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਗੀਤਿਕਾ ਰੂਟੈਲਾ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਲੋਕੇਸ਼ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਰਿਸਰਚ ਅਫਸਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਕਾਸ ਕਮਿਸ਼ਨ
- ਮੀਸ਼ਾ ਨਾਂਬਿਆਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਸਕੂਏਅਰ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

ਡੀ.ਟੀ.ਪੀ. ਓਪਰੇਟਰ

- ਉਂਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਜ਼ਕੀ ਆਬਾਸ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਨਾਜ਼ਿਰ ਆਬਾਸ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ
- ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਬੀ ਆਬਾਸ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

ਚਿੱਤਰਕਾਰ

- ਰਾਜੀਵ ਬਨਜਾਰਾ, ਪ੍ਰਥਮ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ

ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਬਾਰੇ

‘ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ’ NCF-FS 2022 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੌਖਿਕ ਗਣਿਤ ਦੀ ਚਰਚਾ, ਹੁਨਰ ਸਿਖਾਉਣ, ਹੁਨਰ-ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 9 ਅਧਿਆਇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਧਿਆਇ ਗਣਿਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ’ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ।

Block 1 Oral math talk

(Math poem, oral calculation, concept, children's experience)

Block 2 Skills teaching

(Combine all strand of proficiency)

Block 3 Skills practice

(Procedural, conceptual, problem solving, reasoning)

Block 4 Math game

(Reinforcing learning and problem solving)

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ— ਮੌਖਿਕ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਿਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਕਿ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਨ। ਗੱਲ-ਬਾਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਉਤਸ਼ਾਹ-ਵਧਾਊ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ— ‘ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ’ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਗਣਿਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਕਲਪ ’ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ ਹਰ ਬੱਚਾ ਸਿੱਖਣ, ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ- ‘ਆਓ ਖੇਡੀਏ’ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਗਣਿਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਰਕ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਗਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਓ ਕਰੀਏ- ‘ਆਓ ਕਰੀਏ’ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਣਿਤ ਦੇ ਹੁਨਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਕਲਪਾਂ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਣਿਤਿਕ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵਰਕਸ਼ੀਟ, ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਜਾਂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੁਨਰਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਨੋਟਬੁੱਕ ‘ਤੇ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਹੀ ਬੱਚੇ ਕੋਲ ਸਿੱਖਣ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਤਰ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ। ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ, ਮਿੱਤਰ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਦੀ ਕਿਤਾਬ-ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ, ਬੁਝਾਰਤਾਂ, ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਉਸ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੱਕ ਹੋ ਸਕਣ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਦੋਸਤਾਂ / ਮਿੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਭਿਆਸ- ਪਾਠ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਭਿਆਸੀ ਕਾਰਜ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੇ ਪਾਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਰੇ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ:

- ਹੁਨਰ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਅਭਿਆਸ / ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨ, ਸਮਝ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਰਚਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।
- ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ- ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਠੀਕ ਉੱਤਰ ‘ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਣਾ, ਮਿਲਾਣ ਕਰਨਾ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਰੰਗ ਕਰਨਾ, ਡਰਾਇੰਗ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਆਦਿ।

ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਹਦਾਇਤਾਂ– ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਸਿੱਖਣ-ਸਿਖਾਉਣ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਨਤਮ ਖੋਜਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਗਣਿਤ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਕਲਪਿਕ ਸਮਝ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸੰਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਭਿਆਸ-ਪੁਸਤਕ ਅਤੇ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ, ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਸਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤ ਸਕਣ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਧਿਆਪਕ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਅਭਿਆਸ ਸਵਾਲ ਵੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਣ-ਪਰਿਣਾਮ ਅਧਾਰਿਤ (NCF-FS)

NCF ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੁਸ਼ਲਤਾਵਾਂ

ਜਮਾਤ-ਪਹਿਲੀ

C-8.1: ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਉਪ-ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਂਟਣਾ

- ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਛਾਂਟਣਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਛਾਂਟਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ। ਇੱਕੋ ਜਗ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰ ਜਿਵੇਂ ਕੁੱਤਾ, ਬਿੱਲੀ, ਚੂਹਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘਾਹ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਛਾਂਟਣਾ।

C-8.2: ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਆਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਧਾਰਨ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਾ

- ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੌਖੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਦੇ ਗਾਇਬ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ: ਨੀਲਾ, ਲਾਲ, ਨੀਲਾ, ਲਾਲ,...

C-8.3: ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ 10-10 ਅਤੇ 20-20 ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ 99 ਤੱਕ ਗਿਣਨਾ।

- 20 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ 99 ਤੱਕ, ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 99 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ 10-10 ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਲੱਭਣਾ।
- ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੰਖਿਆ (0 ਤੋਂ 99 ਵਿਚਕਾਰ) ਤੋਂ ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ।
- 2 ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ (ਜਿਵੇਂ 10 ਦੇ 2 ਸਮੂਹ ਮਿਲ ਕੇ 20 ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

C-8.4: 99 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਦੇ ਅਤੇ ਘਟਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ

- ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਆਕਾਰ /ਲੰਬਾਈ /ਭਾਰ /ਰੰਗ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੀ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ।

C-8.5: ਦਸ਼ਮਲਵ ਸਥਾਨ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਨਾਲ 99 ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ।

- ਵਸਤੂਆਂ/ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਿਫਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ।
- 20 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਅਤੇ ਲਿਖਣਾ ਅਤੇ 10 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣਾ।
- 20 ਤੱਕ ਦੀਆਂ 2 ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਵਰਗੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ।

C-8.6: ਜੋੜ ਅਤੇ ਤੋੜ ਦੀਆਂ ਲਚਕਦਾਰ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ 2 ਅੰਕੀ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਕਰਨਾ

- ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਜੋੜ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 18 ਤੱਕ ਦੇ ਜੋੜ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ।
- ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ, ਘਟਾਓ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 9 ਤੱਕ ਦੀ ਘਟਾਓ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ। (ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਚਾਕਲੇਟਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਕਲੇਟ ਛਾਂਟਣਾ)
- ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ।
- ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਦੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੇ $+/-$ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ।

C-8.7: ਗੁਣਾ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੋੜ ਅਤੇ ਭਾਗ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਨਾ।

- ♦ ਸਮੂਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਛੋਟੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ।
- ♦ ਗੁਣਾ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ।
- ♦ ਭਾਗ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ trial and error ਅਤੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਣਾ।
- ♦ ਭਾਗ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ।

C-8.8: ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਿਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਆਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ, ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ, ਕਿਸੇ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਾਪੇਖਿਕ ਸੰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ।

- ♦ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਜਿਵੇਂ ਉੱਤੇ (Top)-ਥੱਲੇ(Bottom), ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ, ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ, ਨੇੜੇ-ਦੂਰ, ਪਹਿਲਾਂ-ਬਾਅਦ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ।
- ♦ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨਾ (ਜਿਵੇਂ ਪੱਥਰ, ਡੱਬੇ, ਗੋਂਦ, ਸ਼ੰਕੂ, ਪਾਈਪ)।
- ♦ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਰੀਖਣ ਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟਣਾ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ।
- ♦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਠੋਸ/ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ (ਜਿਵੇਂ ਗੋਂਦ ਰੁੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਡੱਬਾ ਖਿਸਕਦਾ ਹੈ)।
- ♦ ਖਾਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਲੰਬਾਈ, ਖੇਤਰਫਲ, ਆਇਤਨ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ।

C-8.9: ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ, ਭਾਰ ਅਤੇ ਆਇਤਨ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਮਾਪ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਉਪਕਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਲੰਬਾਈ

- ♦ ਨੇੜੇ-ਦੂਰ, ਪਤਲਾ-ਮੋਟਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਲੰਬਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟਾ, ਉੱਚਾ- ਨੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸਣਾ।
- ♦ ਛੋਟੀਆਂ ਲੰਬਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਣ-ਮਿਆਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਪਣਾ (ਜਿਵੇਂ: ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗੁੱਲੀ-ਡੰਡਾ, ਬੱਟਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ)
- ♦ ਘੱਟ ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਅਤੇ ਅਣ-ਮਿਆਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ (ਜਿਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿੱਠਾਂ, ਬਾਂਹਾਂ, ਉਂਗਲਾਂ, ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਮਾਪਣਾ)।

ਭਾਰ

- ♦ ਭਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਲਕੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੇ ਤੋਂ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਭਾਰੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ।

ਆਇਤਨ

- ♦ ਕੱਪ/ ਚਮਚੇ/ ਮੱਗ ਵਰਗੀਆਂ ਇੱਕੋ ਲਗਾਉਣਾ ਜਿਹੀਆਂ ਅਣ-ਮਿਆਰੀ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦੇ ਆਇਤਨ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣਾ।

C-8.10: ਮਿੰਟਾਂ, ਘੰਟਿਆਂ, ਦਿਨਾਂ, ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਮਾਪਣ ਕਰਨਾ।

ਸਮਾਂ

- ♦ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖਾਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰਨਾ।
- ♦ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਬਨਾਮ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ।
- ♦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਦੱਸਣਾ।

C-8.11: 100 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਧਾਰਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਨਾ

- ♦ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਜੋੜ ਕੇ 20 ਤੱਕ ਰੁਪਏ ਬਣਾਉਣਾ।

C-8.12: ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਆਕਾਰਾਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ।

- ♦ ਮਾਤਰਾਵਾਂ, ਆਕਾਰਾਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮਾਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਣਿਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਾਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ

C-8.13: ਮਾਤਰਾ, ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਸਥਾਨ (Space) ਅਤੇ ਮਾਪ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਸਾਨ ਗਣਿਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨਾ।

- ♦ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨ ਗਣਿਤਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣਨਾ।
- ♦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਸਾਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ।

• NCF-FS 2022 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ NIPUN Bharat ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੇਣੀ -1 ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘**ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ**’ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੇਣੀ 1 ਦੀ ਕਿਤਾਬ ‘ਗਣਿਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ’ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਗਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਆਵੇ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-1 ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-2 ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਣ-ਗਤੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹੇ।

• NCF-FS 2022 ਅਤੇ NIPUN Bharat ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖੇਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ NCF-FS 2022 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਵਿਸ਼ਾ ਸੂਚੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੰਨਾ ਨੰ.
ਪੂਰਵ ਗਿਆਨ	1-6
1. ਅੰਕਾਂ ਦੀ ਖੇਡ	7-50
2. ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਖੇਡ	51-85
3. 20 ਤੋਂ 99 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	86-100
4. ਧਨ	101-110
5. ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ	111-130
6. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ	131-142
7. ਮਾਪ	143-156
8. ਸਮਾਂ	157-168
9. ਅੰਕੜੇ	169-178
ਗਣਿਤ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਖੇਡਾਂ	179-182

1

2

3

ਇਹ ਮੈਂ ਹਾਂ

ਮੇਰਾ ਨਾਂ.....

ਮੇਰਾ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ.....

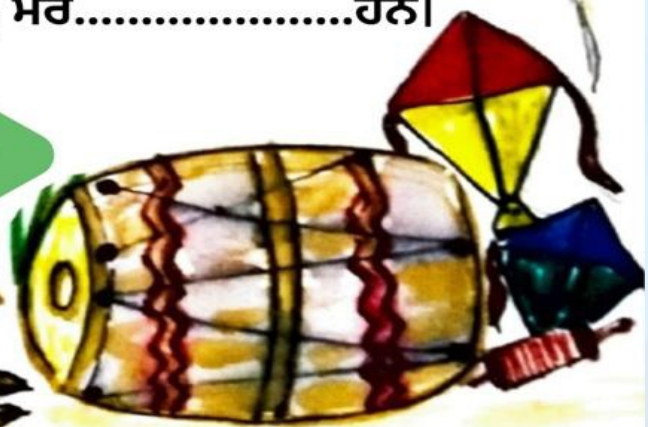
ਮੇਰਾ ਮਨਪਸੰਦ ਫਲ.....

ਮੇਰਾ ਪਿਆਰਾ ਪੰਛੀ.....

ਮੇਰੀ ਉਮਰ.....

ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਮੈਂਬਰ ਹਨ।

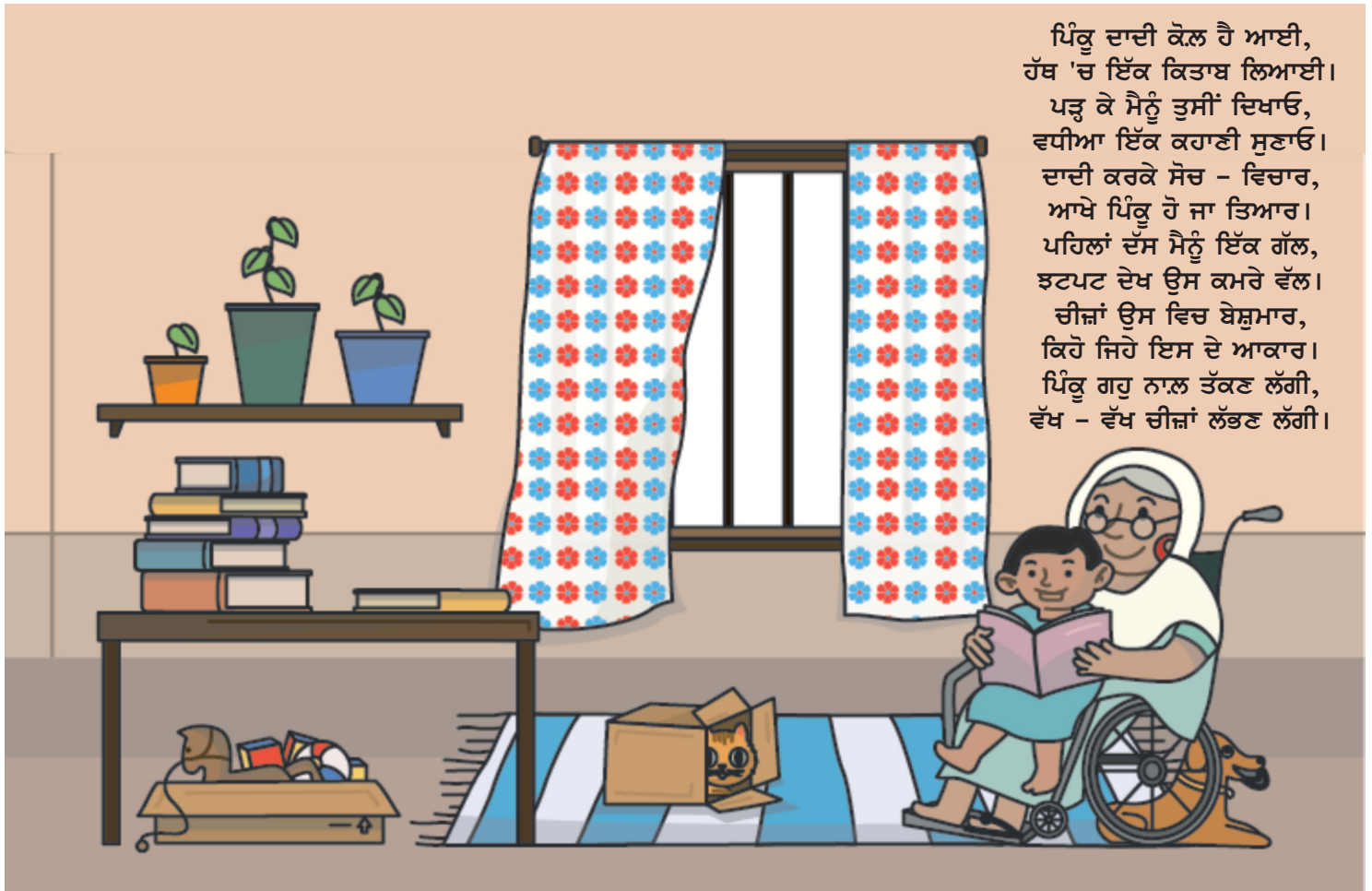
ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੈਂਬਰ, ਮੇਰੇ.....ਹਨ।

ਪੂਰਵ-ਗਿਆਨ

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਪਿੰਕੂ ਦਾਦੀ ਕੋਲ ਹੈ ਆਈ,
ਹੱਥ 'ਚ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲਿਆਈ।
ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦਿਖਾਓ,
ਵਧੀਆ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਓ।
ਦਾਦੀ ਕਰਕੇ ਸੋਚ - ਵਿਚਾਰ,
ਆਖੇ ਪਿੰਕੂ ਹੋ ਜਾ ਤਿਆਰ।
ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਗੱਲ,
ਝਟਪਟ ਦੇਖ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵੱਲ।
ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ,
ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਇਸ ਦੇ ਆਕਾਰ।
ਪਿੰਕੂ ਗਹੁ ਨਾਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗੀ,
ਵੱਖ - ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੱਭਣ ਲੱਗੀ।

- ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਕੁੱਤਾ ਕਿੱਥੇ ਲੁਕਿਆ ਹੈ, ਦਾਦੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ?
- ਡੱਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੌਣ ਲੁਕਿਆ ਹੈ?
- ਗੇਂਦ ਕਿੱਥੇ ਹੈ? ਡੱਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਦੇ ਬਾਹਰ?
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਕਿੱਥੇ ਦਿਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
- ਖਿੜਕੀ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਪਰਦੇ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਕਿ ਉਸ ਉੱਪਰ ਕੀ ਬਣਿਆ ਹੈ? (ਲਾਲ ਫੁੱਲ- ਨੀਲਾ ਫੁੱਲ-ਲਾਲ ਫੁੱਲ ...)
- ਖਿੜਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ। ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਬੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਗਮਲੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ? ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਗਮਲੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਪੌਦੇ ਦੇ ਗਮਲੇ ਦਾ ਰੰਗ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- ਦਾਦੀ ਅਤੇ ਪਿੰਕੂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੰਬਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਕੂ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੱਭੋ।

ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ। ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ ਉੱਪਰ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਪਰਦੇ, ਚਟਾਈ 'ਤੇ ਬਣੇ ਪੈਟਰਨ ਅਤੇ ਵੱਡਾ, ਛੋਟਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ, ਲੰਬਾ, ਆਦਿ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠੋ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੰਗੋਲੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਰੰਗੋਲੀ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਰੰਗੋਲੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ, ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ “ਮੈਂ ਇਸ ਚੱਕਰ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕੀ ਬਣਾਵਾਂ? ਕੀ ਮੈਂ ਇਸ ਚੱਕਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਰੱਖਾਂ? ਦੋ ਪੱਤੇ ਇਸ ਗੋਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਦੋ ਚੱਕਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।”
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਰੰਗੋਲੀ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ।

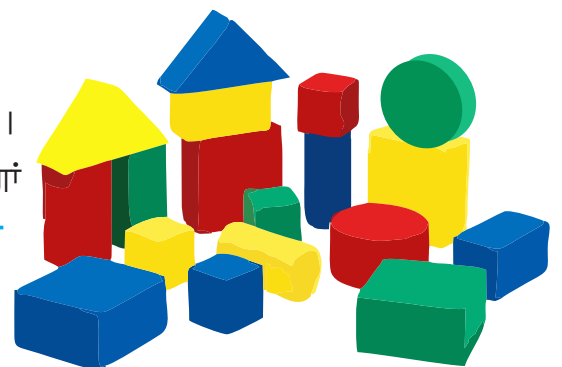
ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਆਕਾਰ ਵੰਡੋ।
- ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕੰਮ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:
 - ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟੋ। (ਬੱਚੇ ਕੋਲ ਜਿਸ ਰੰਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੋਲੋ।) ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵੱਧ ਹਨ?
 - ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨੀਲੇ, ਲਾਲ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੇ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟੋ। (ਬੱਚੇ ਕੋਲ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਆਕਾਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਿੰਨ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੋਲੋ।) ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੇ ਆਕਾਰ ਘੱਟ ਹਨ?
 - ਹੁਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛਾਂਟੋ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਘੱਟ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ ਵੱਧ ਹਨ?

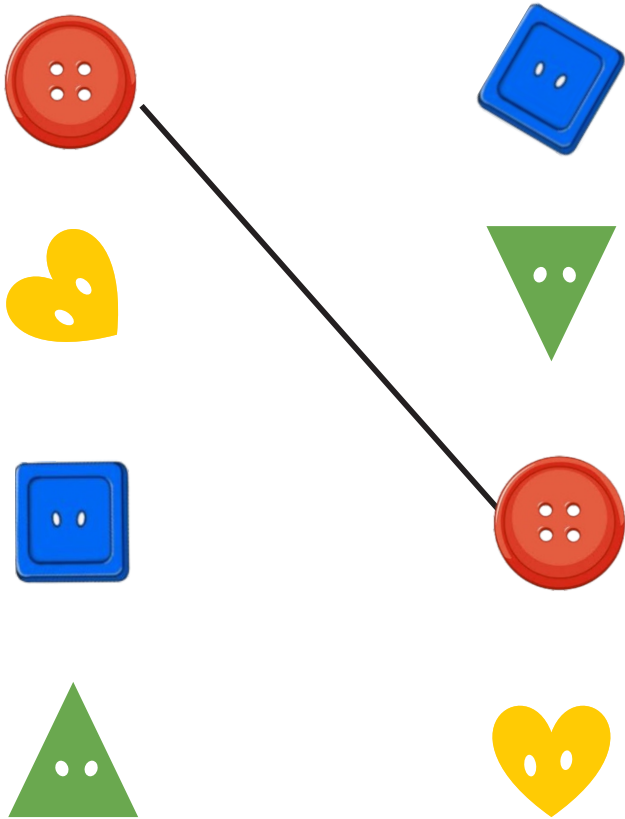

ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰ

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦਿਖਣ ਵਾਲੇ ਬਟਨਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

2. ਜੋੜੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

3. ਡੱਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ **ਹਰਾ** ਬਟਨ ਅਤੇ ਡੱਬੇ ਦੇ ਬਾਹਰ **ਨੀਲਾ** ਬਟਨ ਬਣਾਓ:

4. ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ, ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਲੱਭੂ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਫਿਰ ਲੱਭੂ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਠੀਕ ਹੈ?

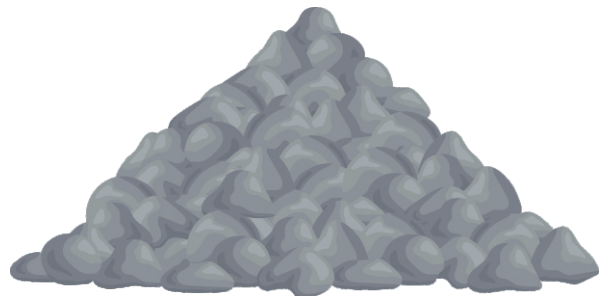
5. ਜਿਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਖਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

6. ਜਿਸ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

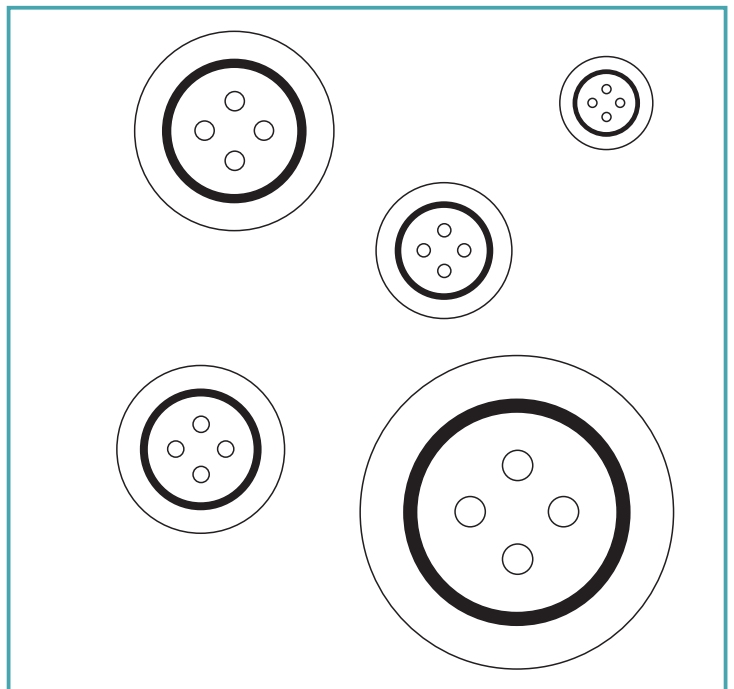
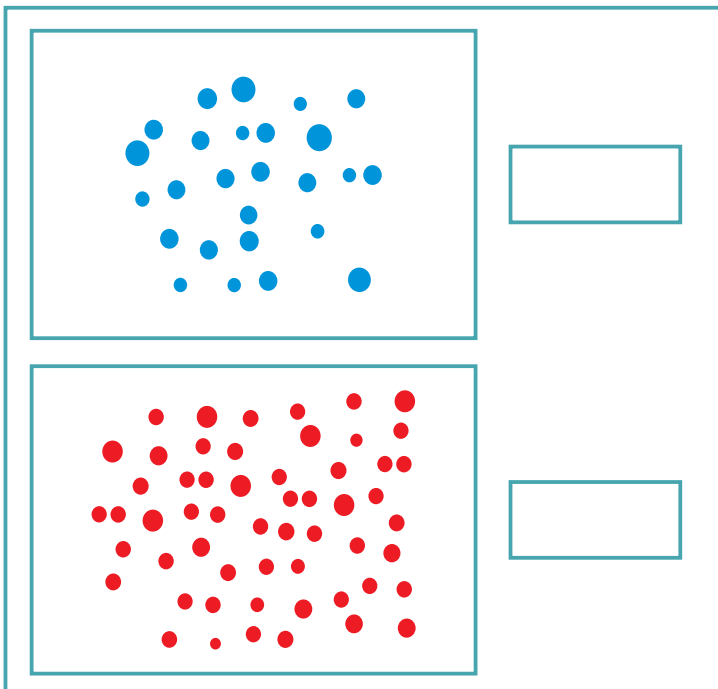
7. ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਥਰ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

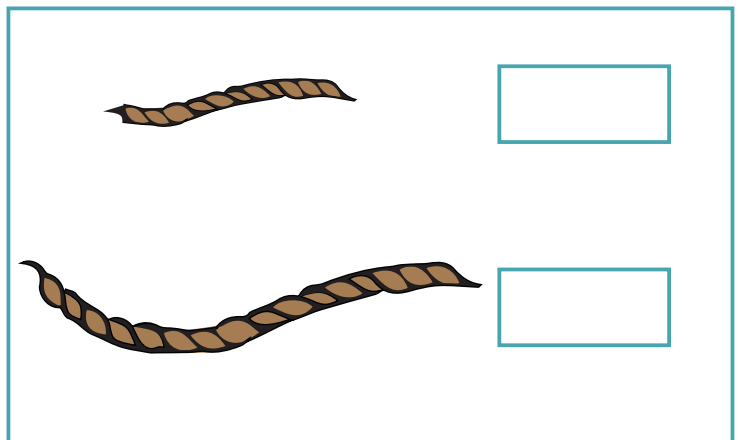
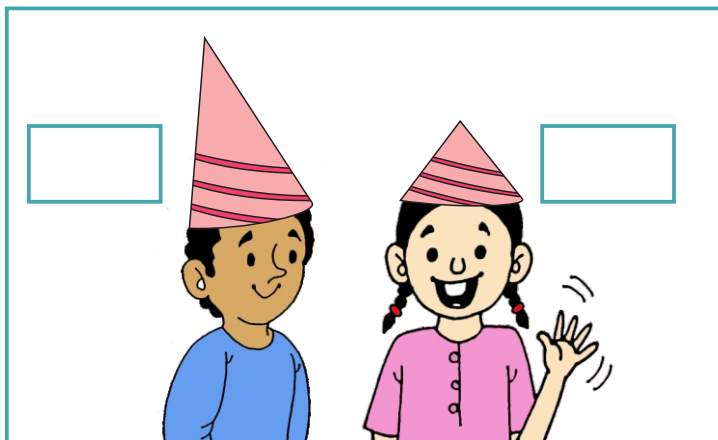
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ- ਦਾਲ, ਚੌਲ, ਪੱਥਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਿਖਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ।

8. ਜਿਸ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਉਸ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

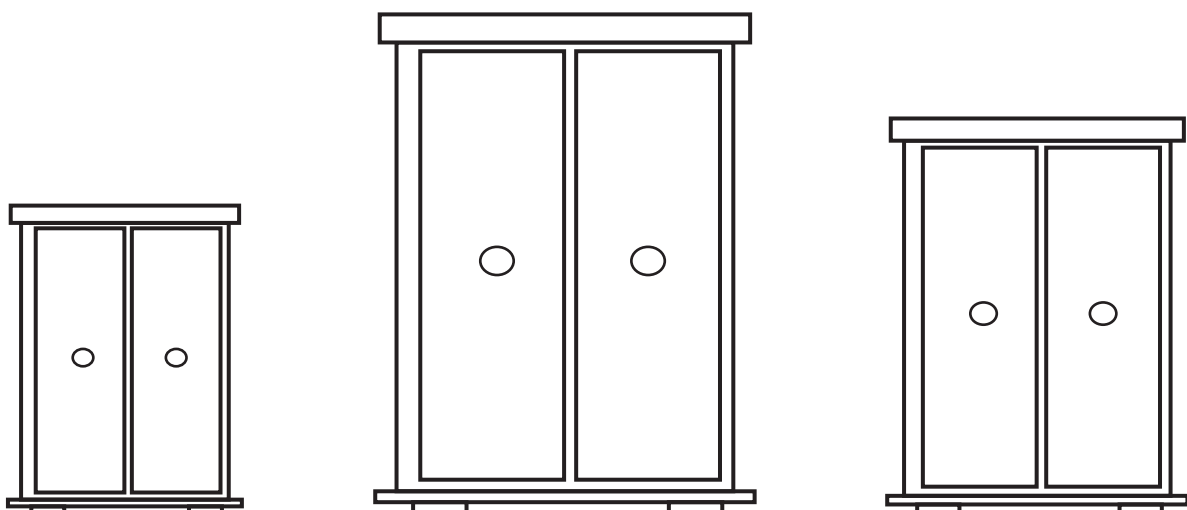
9. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬਟਨ ਵਿੱਚ ਗੁਲਾਬੀ ਅਤੇ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬਟਨ ਵਿੱਚ ਹਰਾ ਰੰਗ ਭਰੋ:

10. ਲੰਬੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪਛਾਣ ਕੇ, ਛੋਟੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

11. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਰਾ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਭਰੋ:

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ

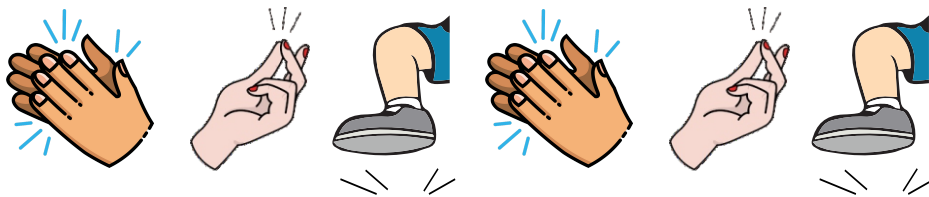
ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾੜੀ ਮਾਰੋ, ਫਿਰ ਚੁਟਕੀ ਮਾਰੋ, ਦੁਬਾਰਾ ਤਾੜੀ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਟਕੀ ਮਾਰੋ। ਫਿਰ ਰੁਕੋ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ "ਅੱਗੇ?"
- ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।

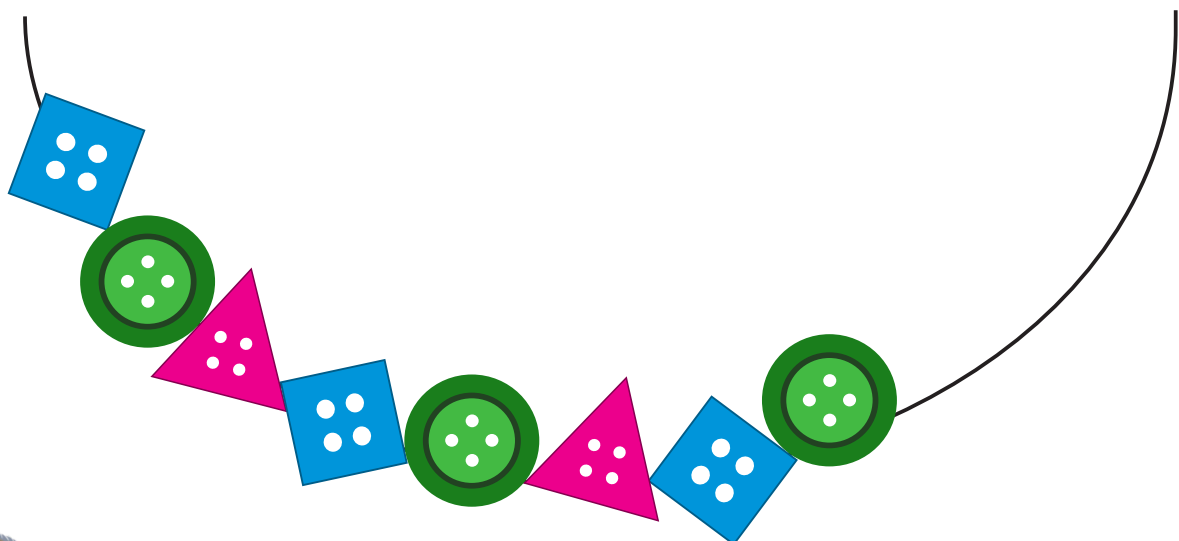

- ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਾੜੀ ਮਾਰੋ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਚੁਟਕੀ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪੈਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਬਟਨ ਬਣਾਓ:

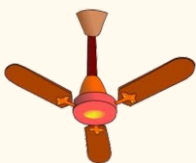
ਜਲਤਰੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਬੱਚੇ ਧੁਨੀ ਦਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਸਮਝਣਗੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ, ਜਿਵੇਂ ਚਮਚਾ-ਕੋਲੀ-ਚਮਚਾ-ਕੋਲੀ,....., ਆਲੂ-ਪਿਆਜ਼-ਟਮਾਟਰ, ਆਲੂ-ਪਿਆਜ਼-ਟਮਾਟਰ....., ਆਦਿ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਇੱਕ-ਇੱਕ-ਇੱਕ,
ਨੱਕ ਮੇਰਾ ਇੱਕ।

ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ,
ਪੱਖੇ ਦੇ ਫਰੂ ਤਿੰਨ।

ਪੰਜ-ਪੰਜ-ਪੰਜ,
ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਪੰਜ।

ਸੱਤ-ਸੱਤ-ਸੱਤ,
ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ ਦੇ ਰੰਗ ਸੱਤ।

ਨੌਂ-ਨੌਂ-ਨੌਂ,
ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਗਿਣੋ।

ਦੋ-ਦੋ-ਦੋ,
ਅੱਖਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ।

ਚਾਰ-ਚਾਰ-ਚਾਰ,
ਕੁਰਸੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਚਾਰ।

ਛੇ-ਛੇ-ਛੇ,
ਕੀੜੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਛੇ।

ਅੱਠ-ਅੱਠ-ਅੱਠ,
ਮੱਕੜੀ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਅੱਠ।

- ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਅੰਗ ਦੋ ਹਨ?
- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲੱਭੋ।
- ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਬਸਤੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਹਨ?
- ਤੁਹਾਡੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪੱਖੇ ਅਤੇ ਹਰ ਪੱਖੇ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਫਰੂ ਹਨ?
- ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?

ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕੇਵਲ ਗਣਿਤ ਦੇ ਪਾਠ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ, ਜਿਵੇਂ "ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਚਾਕ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਜਮਾਤ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪੱਖੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਓ ਆਦਿ।

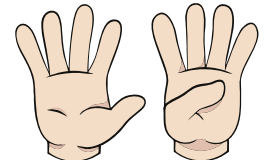
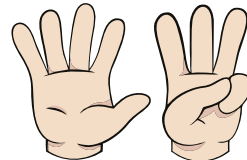
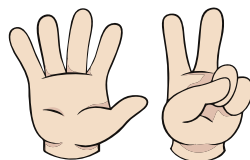
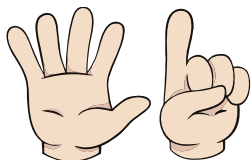

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਹੇ, ਜਿਵੇਂ- 1,2,3,4,5,6,7,8,9
- ਫਿਰ ਸਾਰੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੜਕੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਬੋਲੇ- 9,8,7,6,5,4,3,2,1
- ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ? ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 0 ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤੀਲੀਆਂ

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਬੋਲੋ ਜੀ ਕਿੰਨੇ?

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰੋ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਘੇਰੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਓ।
- ਫਿਰ ਤਾੜੀ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਗਾਓ “ਬੋਲੋ ਜੀ ਕਿੰਨੇ?”
- ਬੱਚੇ ਗੋਲ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲਣਗੇ, “ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋ ਜਿੰਨੇ!”
- ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਈ ਅੰਕ ਬੋਲੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ 3 ਅਤੇ ਫਿਰ ਬੱਚੇ 3-3 ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।
- ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਨਾ ਬਣੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣੇ ਸਮੂਹ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1-9 ਤੱਕ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਖੇਡ ਕਰਵਾਈ ਜਾਏ।

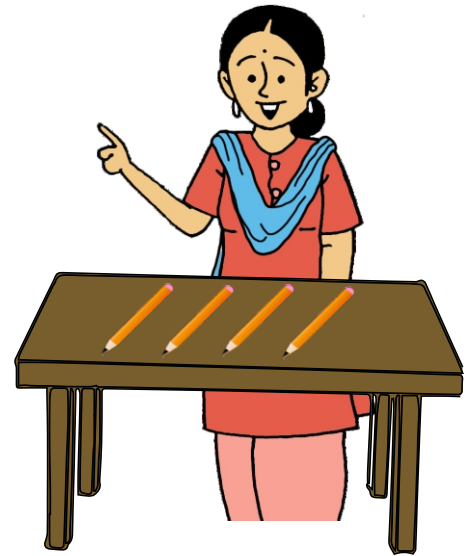

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਤੀਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਬੱਚਾ ਓਨਾ ਅੰਕ ਹੀ ਬੋਲੇ। 0 ਦੀ ਸਮਝ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ, “ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਹਾਥੀ/ ਸ਼ੇਰ ਹਨ? ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦਰਖਤ ਹਨ?”

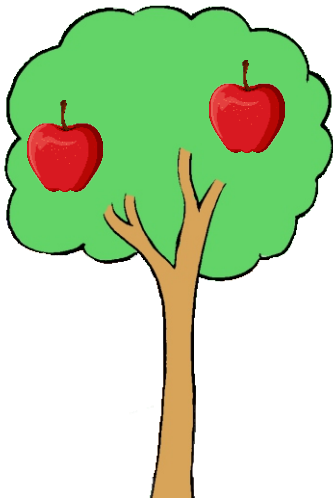

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

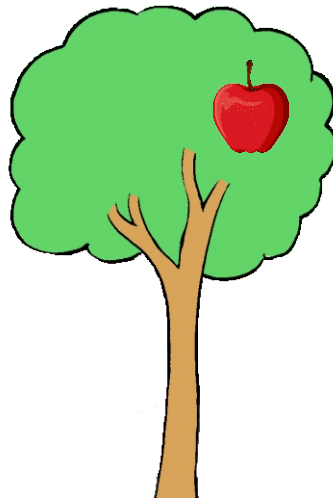
- ਚਾਰ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਰੱਖੋ।
- ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਪੈਂਨਸਿਲ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਚੁੱਕੋ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ?
- ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਂਨਸਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ?
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ 0 ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ 'ਚ 0 ਦੀ ਸਮਝ ਪੱਕੀ ਕਰੋ।

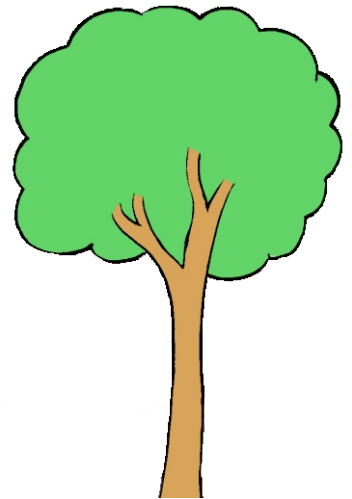
ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਫਰ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜ਼ੀਰੋ '0' ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ।

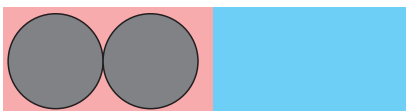
2 ਸੇਬ

1 ਸੇਬ

0 ਸੇਬ

2 ਬਿੰਦੀਆਂ

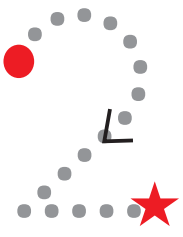

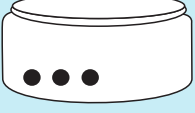
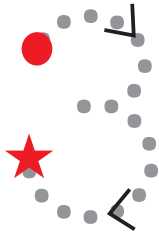

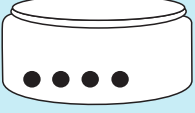
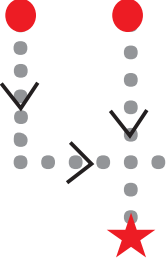
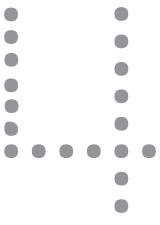

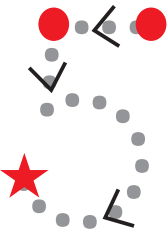

1 ਬਿੰਦੀ

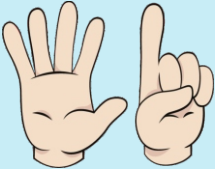

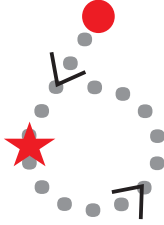

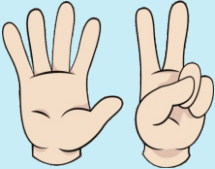

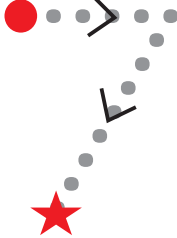

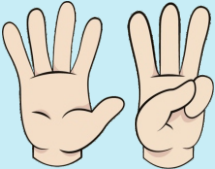
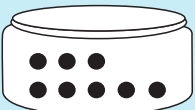
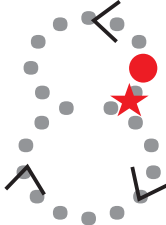
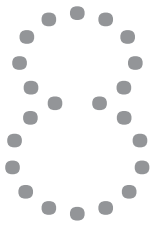
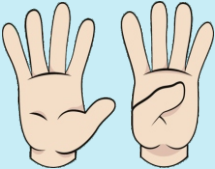

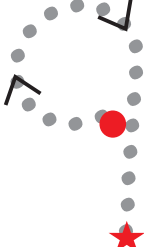

0 ਬਿੰਦੀ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

 	1			
 	2			
 	3			
 	4			
 	5			

 	6			
 	7			
 	8			
 	9			

1 2 3 4 5 6 7 8 9

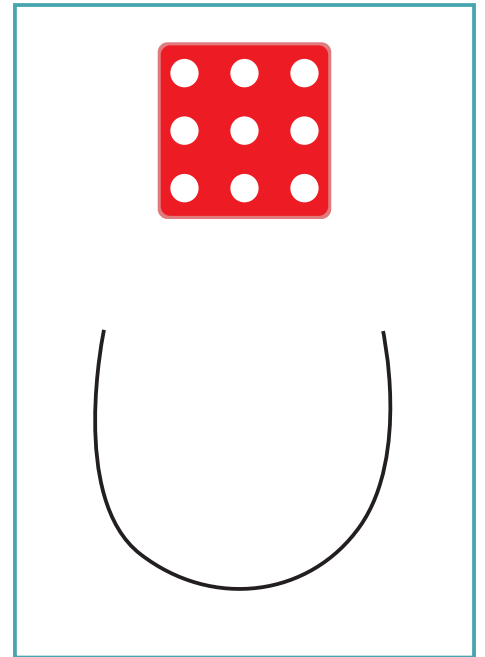
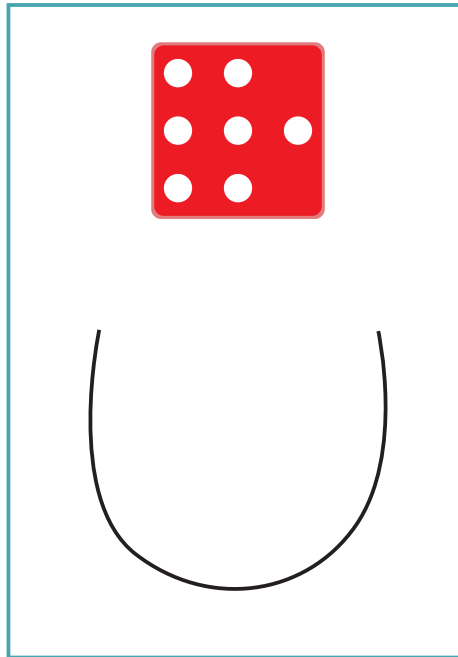
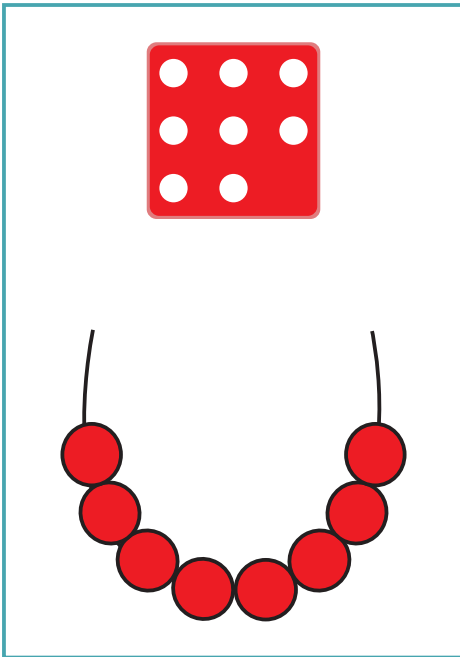

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 9 ਤੱਕ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖਵਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਹਰ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਹੋ।

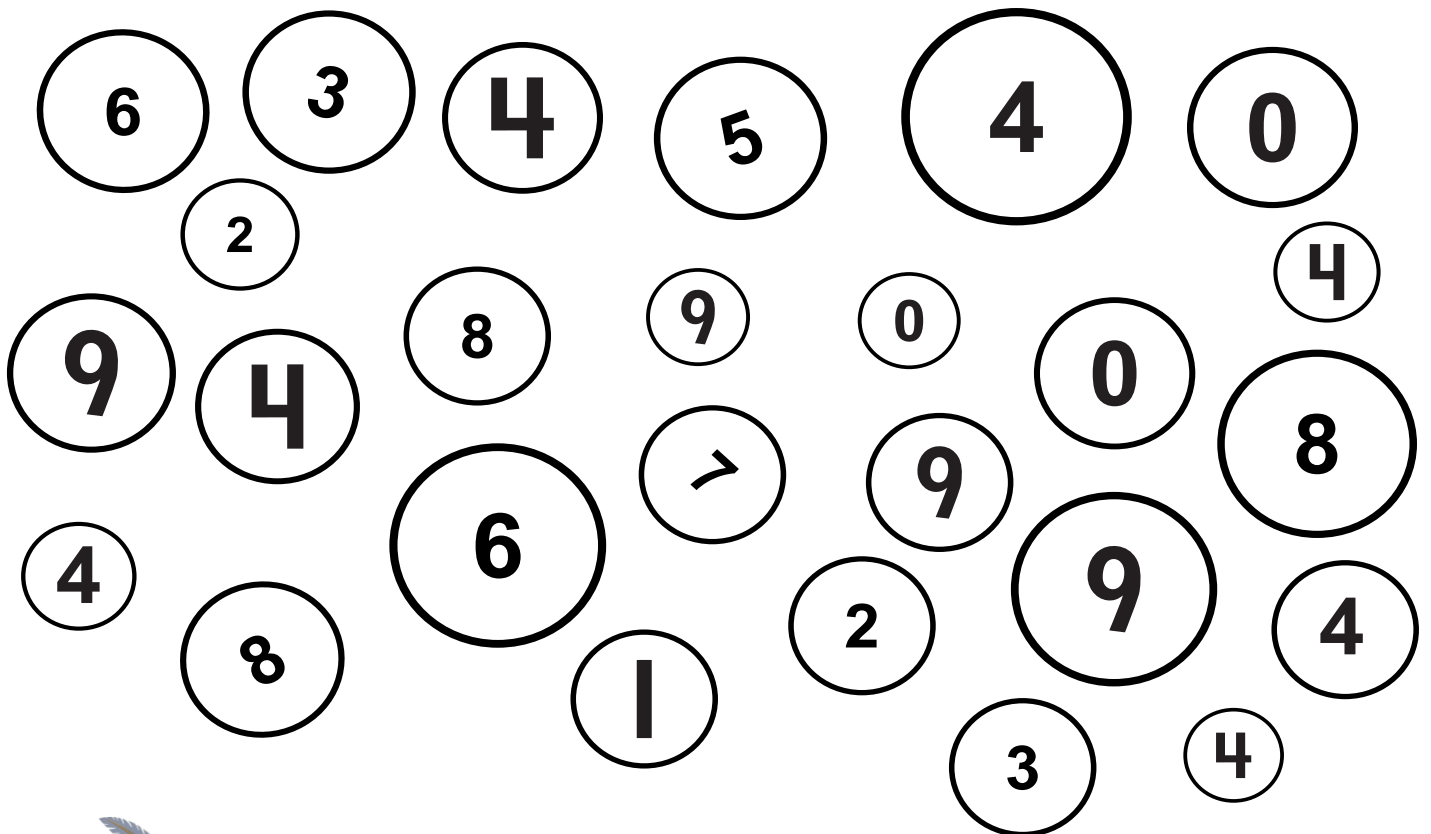

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ ਬਣਾਓ:

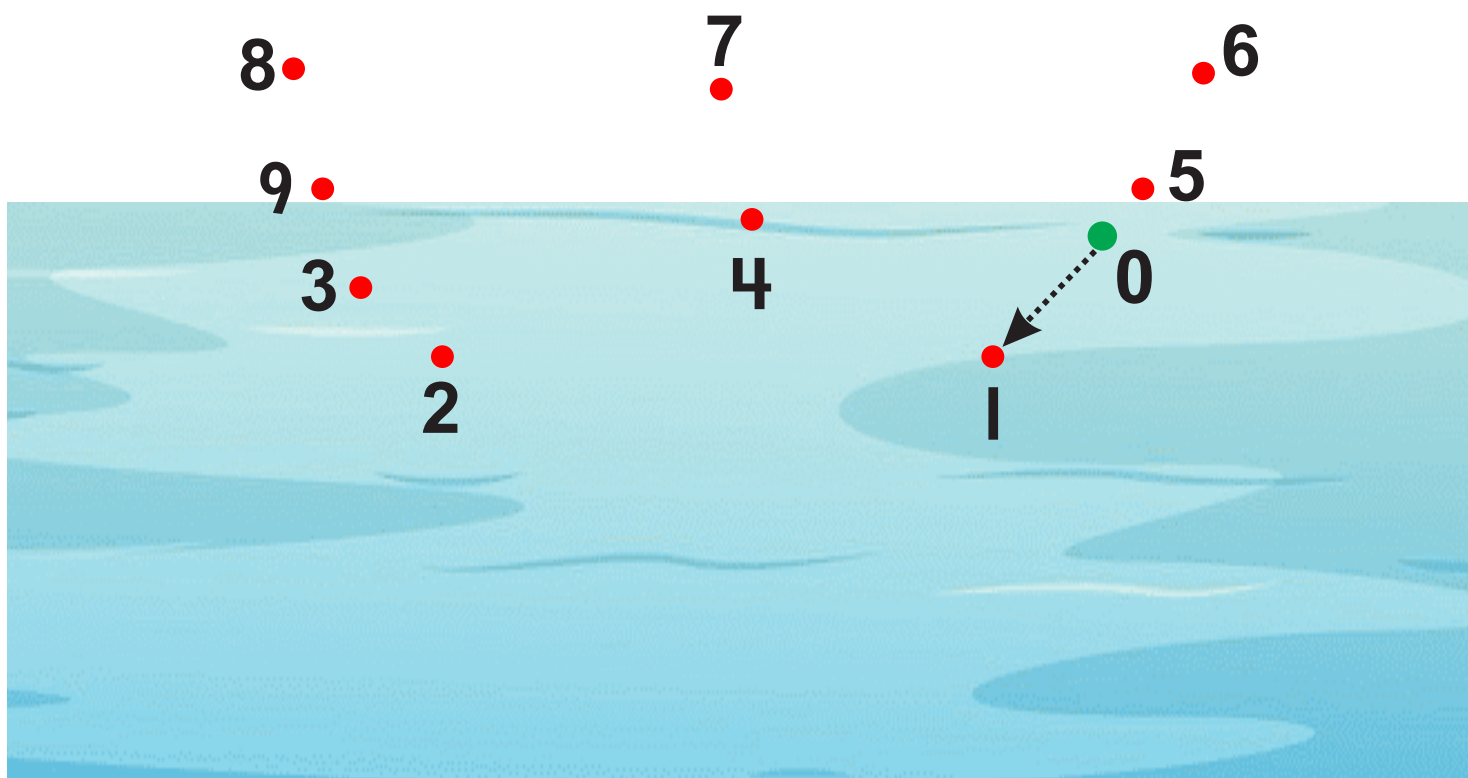

2. ਚਾਰ ਨੂੰ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਉਸ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

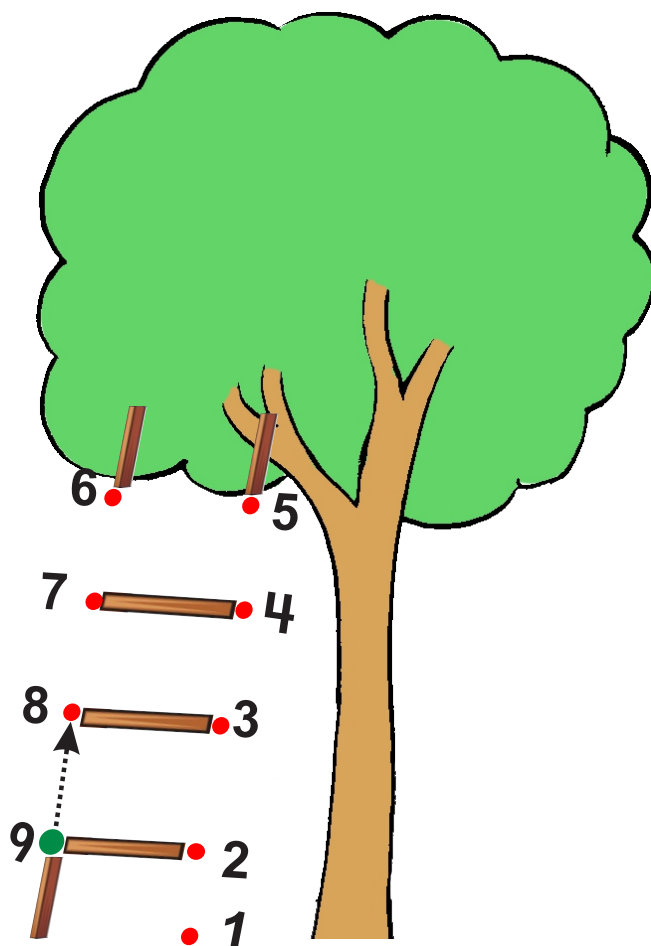

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ 1 (ਇੱਕ) ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ-1, 1 ਜਾਂ 1।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅਤੇ ਸੱਤ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ- 4, 4 ਜਾਂ 4, 7 ਜਾਂ 7।

3. ਨਦੀ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਓ:

4. ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਈ ਖੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਪੌੜੀ ਬਣਾਓ:

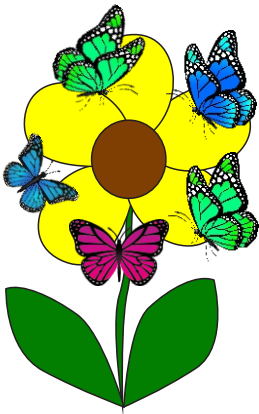
5. ਜਿਸ ਵਾਹਨ ਦੇ **3** ਪਹੀਏ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

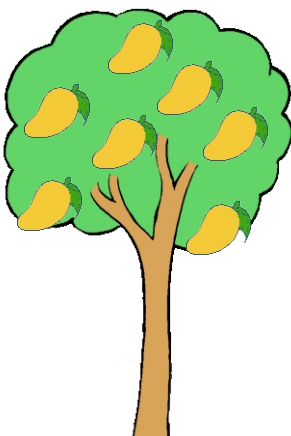
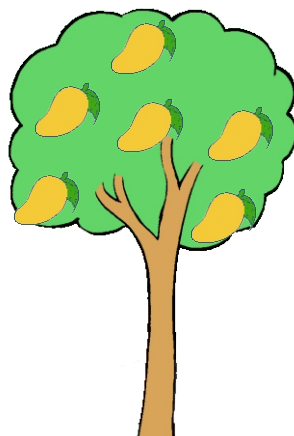
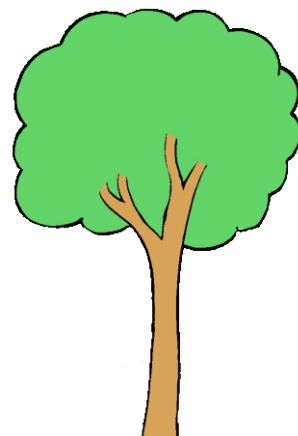
6. ਜਿਸ ਫੁੱਲ 'ਤੇ **8** ਤਿਤਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

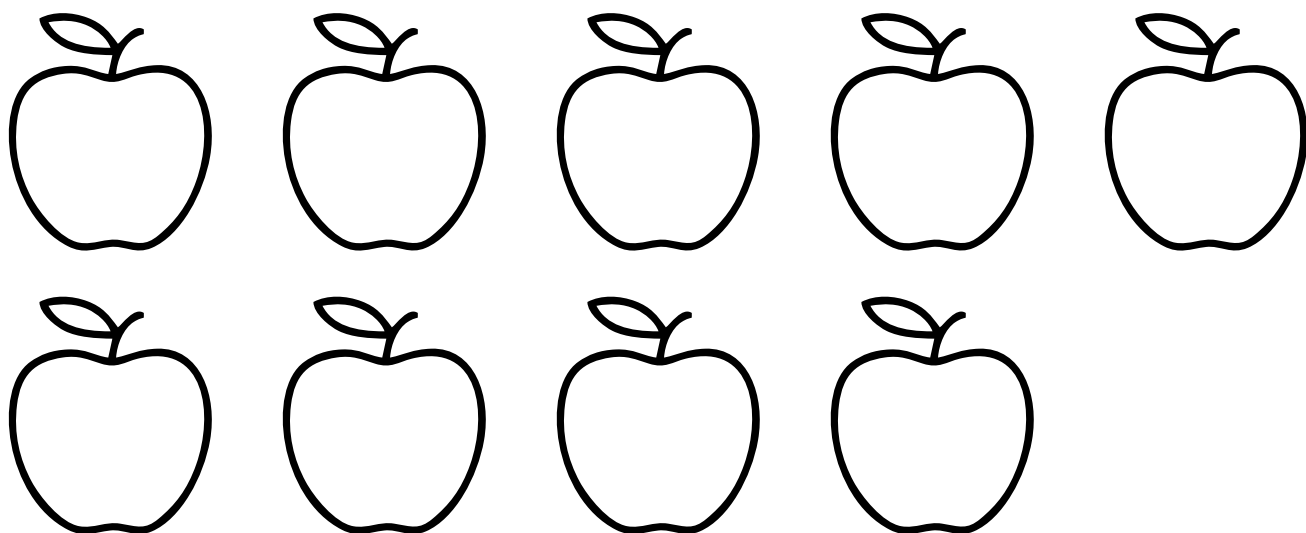
☐

☐

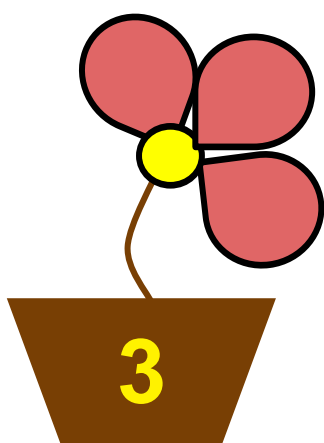
7. ਜਿਸ ਰੁੱਖ 'ਤੇ **7** ਅੰਬ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

8. 5 ਸੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

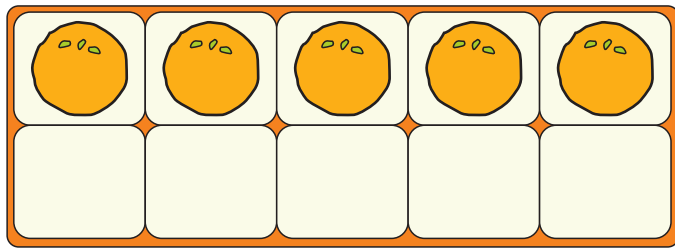
9. ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਬਣਾਓ:

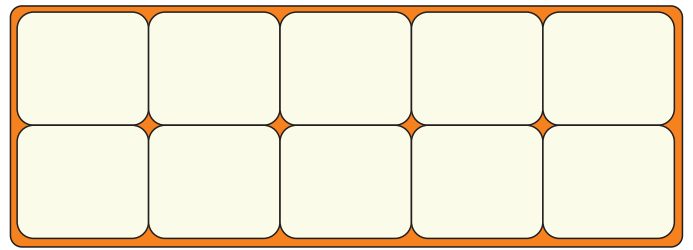
10. ਦਿੱਤੇ ਅੰਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਪਸੰਦ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾਓ:

7	3

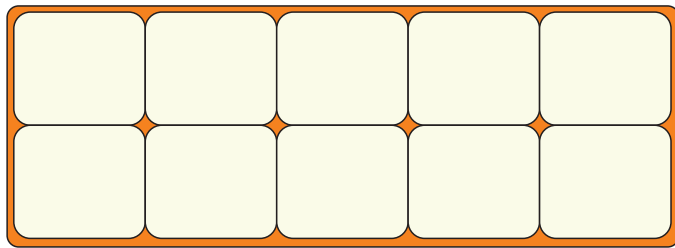
11. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕ ਦੇਖ ਕੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਭੂ ਬਣਾਓ:

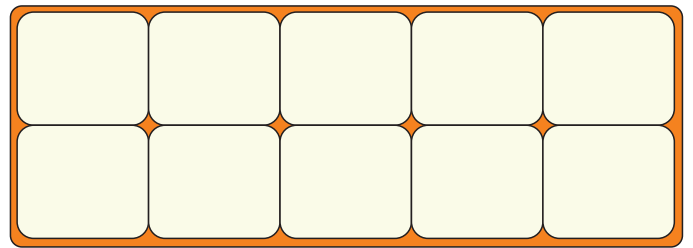
5

8

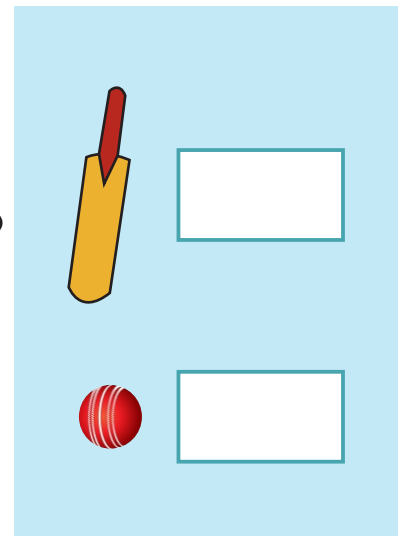
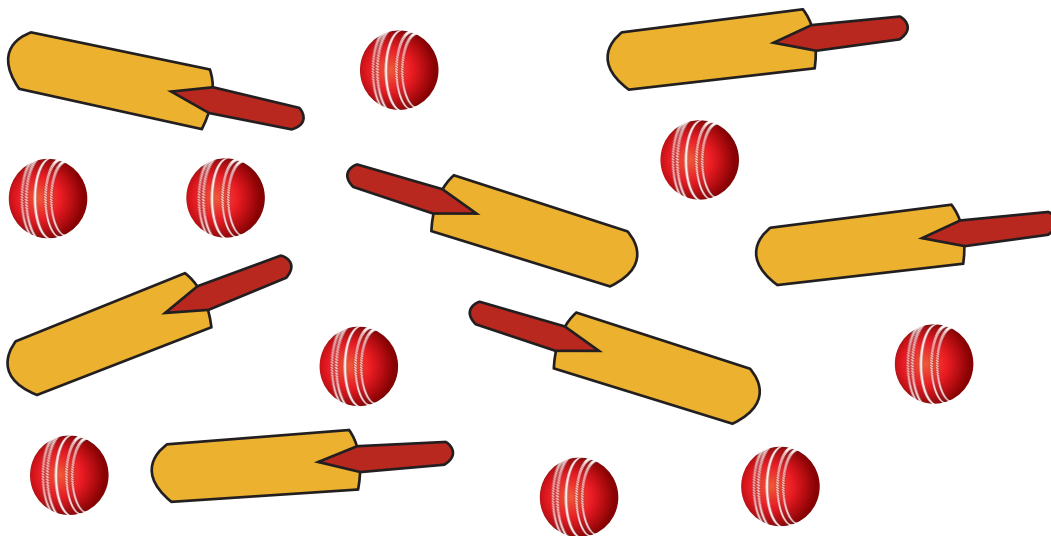

7

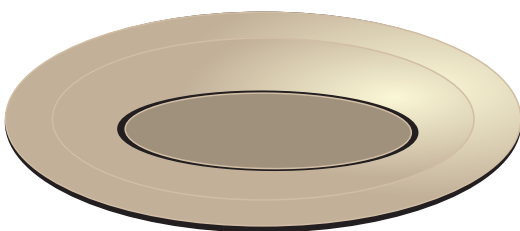

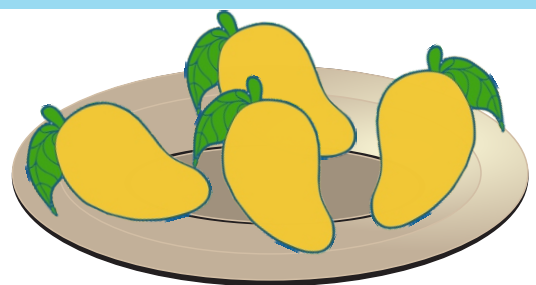
6

12. ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਬੱਲੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਗੇਂਦਾਂ ਹਨ:

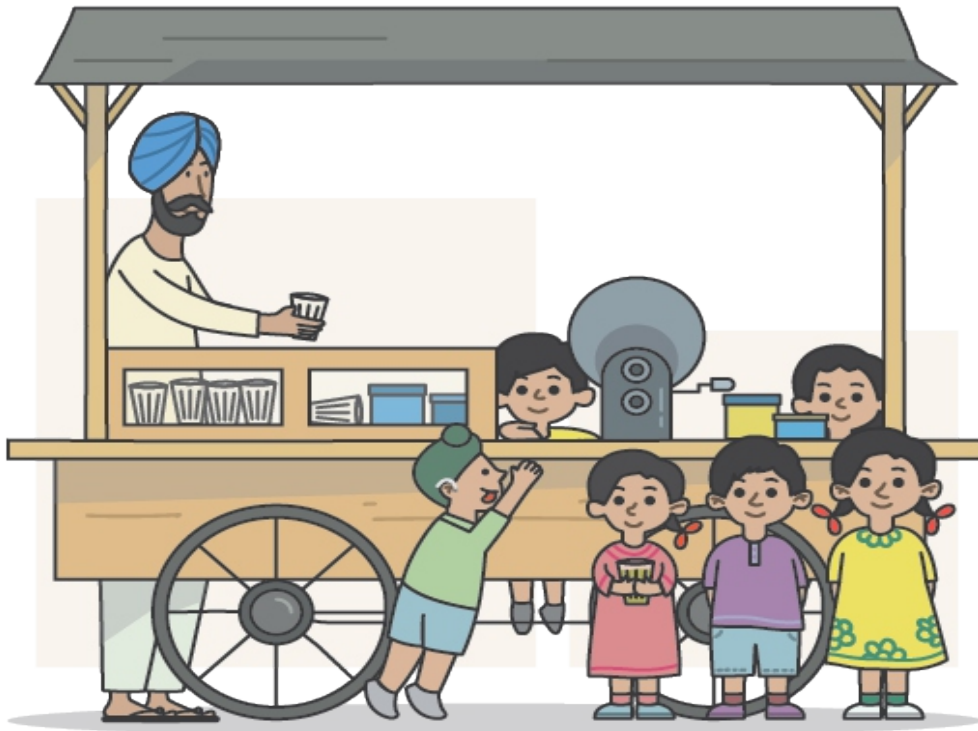

13. ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਅੰਬਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

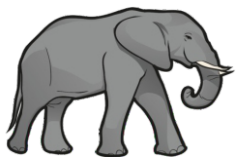

14. ਰੇਹੜੀ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ:

15. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

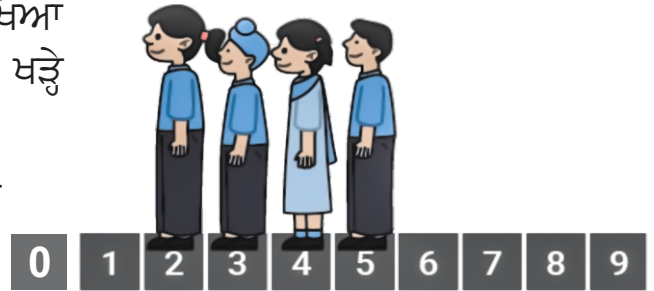
ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕੌਣ?

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ?

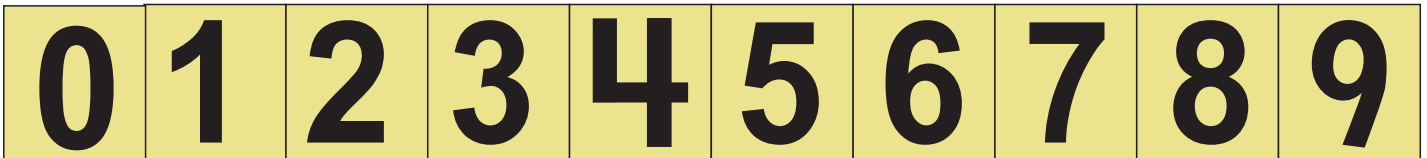
• ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ 0-9 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਬਣਾਓ। 4-5 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੋ।

• ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ, ਜਿਵੇਂ-

- ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ?
- ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਕੌਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ?
- ਇਸ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਹੈ? ਇਸ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਹੈ?
- ਇਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ?
- ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੌਣ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ “ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ”, ਦੀ ਸਮਝ ਕਰਵਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ, ਜਿਵੇਂ-
- 3 ਤੋਂ **ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ** ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- 3 ਤੋਂ **ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ** ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- 2 ਅਤੇ 4 ਦੇ **ਵਿਚਕਾਰ** ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- 8 ਤੋਂ **ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ** ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- 5 ਅਤੇ 7 ਦੇ **ਵਿਚਕਾਰ** ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- 5 ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਅੰਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ?

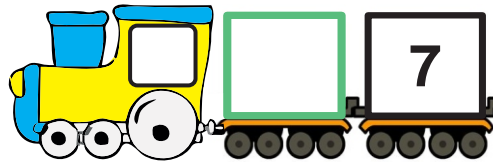
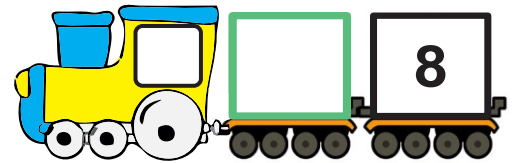
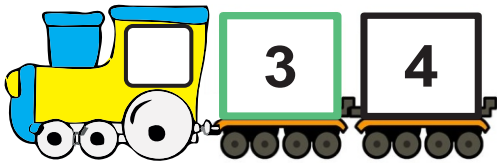

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋਏ ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ 'ਤੇ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ “ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ” ਦੀ ਸਮਝ ਪੱਕੀ ਕਰਵਾਓ।

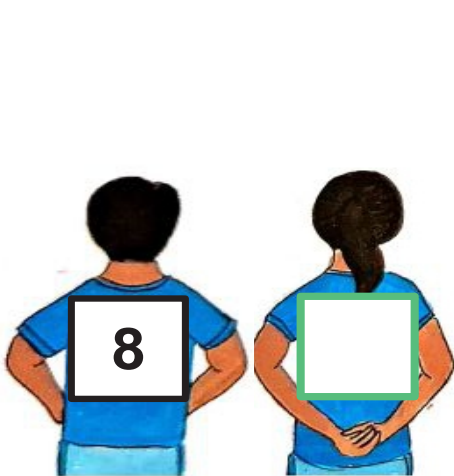

ਆਓ ਕਰੀਏ

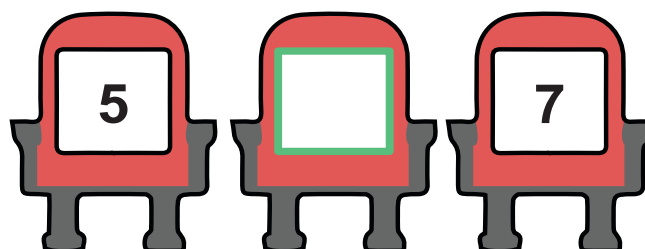
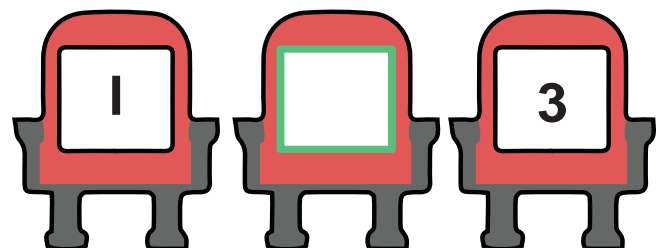
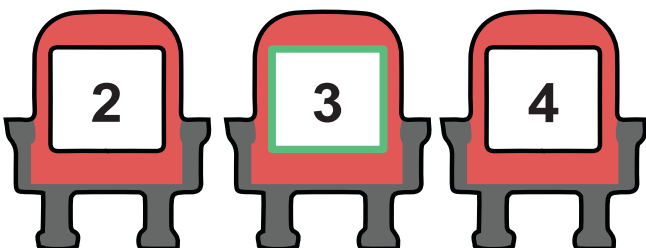
1. ਰੇਲ-ਗੱਡੀ ਦੇ ਕੁਝ ਡੱਬਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅੰਕ ਲਿਖੋ:

2. ਕੁਝ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਤੋਂ ਅੰਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅੰਕ ਲਿਖੋ:

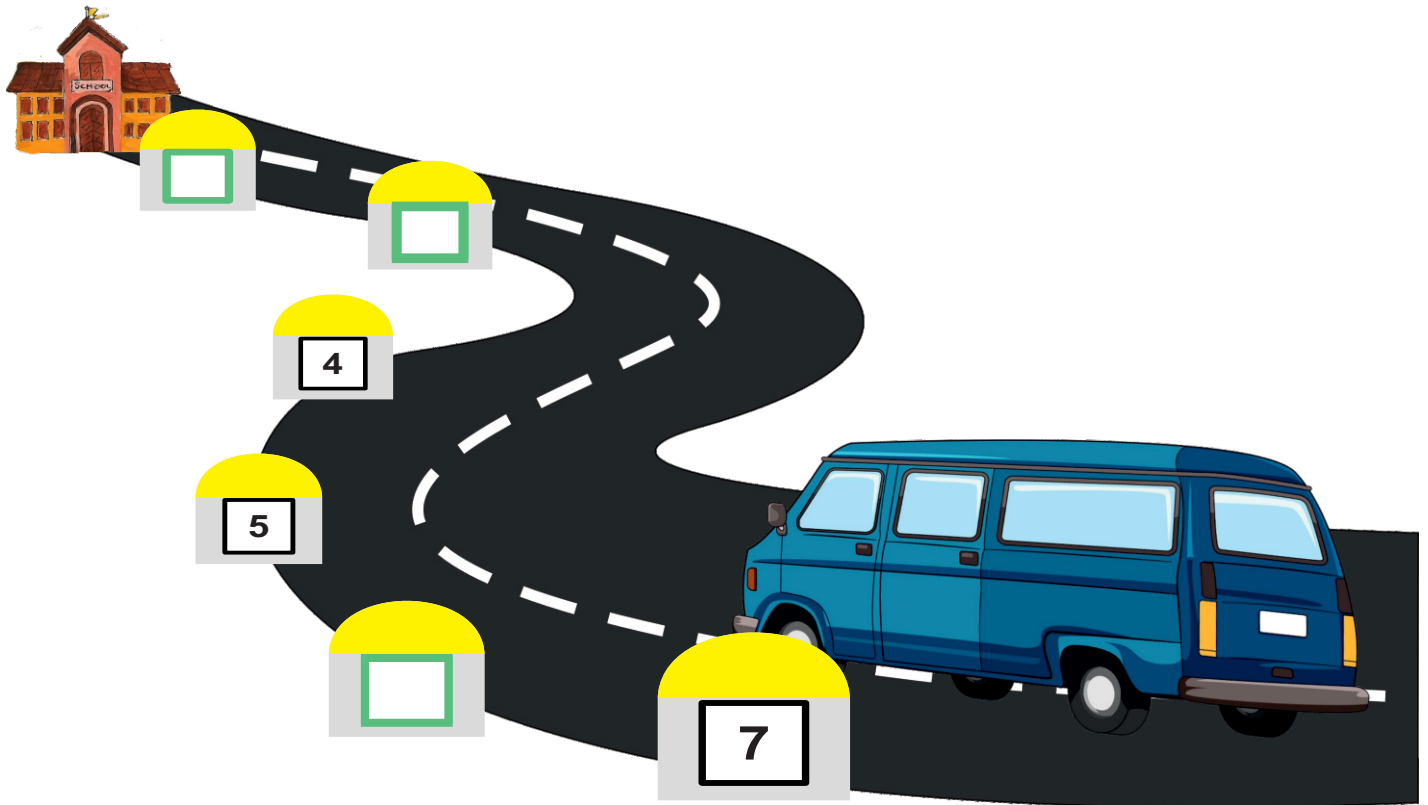

3. ਸਿਨੇਮਾ ਹਾਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਅੰਕ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹਰੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅੰਕ ਲਿਖੋ:

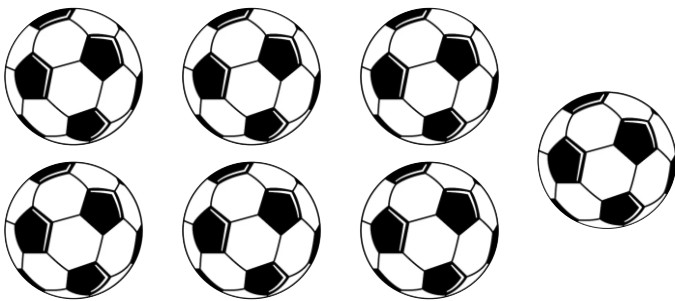

ਜੇਕਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾਓ।

4. ਹਰੇ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਅੰਕ ਲਿਖੋ:

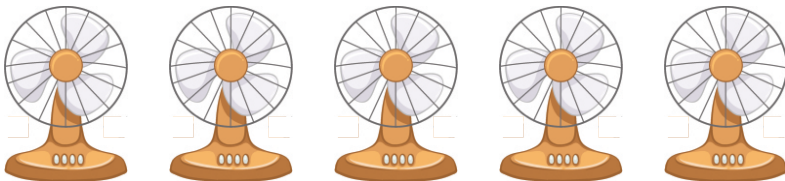

5. ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਅੰਕ ਨੂੰ **ਲਾਲ** ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। ਉਸ ਤੋਂ **ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ** ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਨੂੰ **ਹਰੇ** ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

7

8

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 4 'ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ', 'ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ' ਦੀ ਸਮਝ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ ਜਿਵੇਂ “3 ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ? 5 ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜਾ ਅੰਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?” ਆਦਿ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਅਮਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਆਗਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ, ਇੱਥੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ? ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ?

- ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀ ਟਾਫ਼ੀ ਖਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ?
- ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਗਿਣ ਕੇ ਦੱਸੋ।
- ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ?
- ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ **ਘੱਟ** ਹਨ?
- ਗੁਲਾਬੀ ਅਤੇ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ **ਘੱਟ** ਹਨ?
- ਗੁਲਾਬੀ ਅਤੇ ਨੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਹਨ? (ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ **ਬਰਾਬਰ** ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ)
- ਕਿਹੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਦੇ **ਬਰਾਬਰ** ਹਨ?

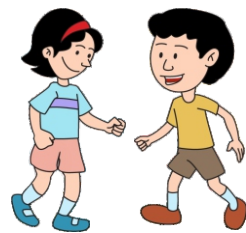

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਪਹਿਲਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ 'ਵੱਧ-ਘੱਟ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ।

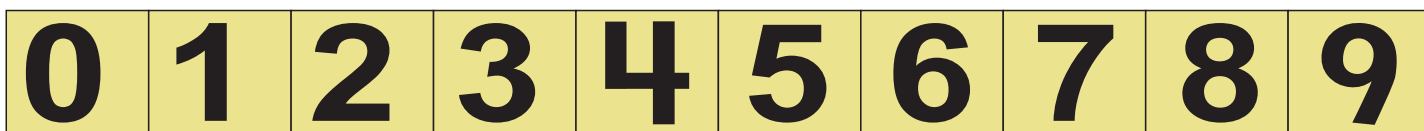

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਬੁਲਾਓ।
- ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਾਉਣਗੇ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਂਗਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣਗੇ। ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਸ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦੀਆਂ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਉਂਗਲਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਜੇਕਰ ਦੋਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ **ਬਰਾਬਰ** ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤੇਗਾ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਸਭ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਖੇਡ ਕਰਵਾਓ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

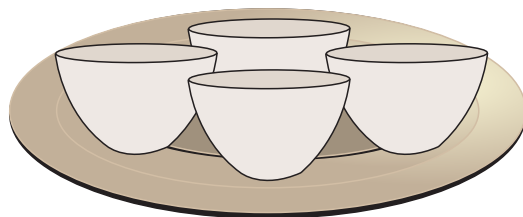
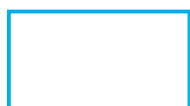
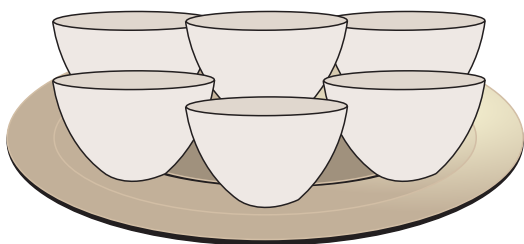

- ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ **ਵੱਡੀ** ਅਤੇ **ਛੋਟੀ** ਸੰਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਕਰੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ-
 - 4 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ **ਵੱਡੀ** ਹੈ?
 - 3 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ **ਵੱਡੀ** ਹੈ?
 - 0 ਅਤੇ 5 ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ **ਛੋਟੀ** ਹੈ ?
 - ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ** ਸੰਖਿਆ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?
 - ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ** ਸੰਖਿਆ ਕਿਹੜੀ ਹੈ?

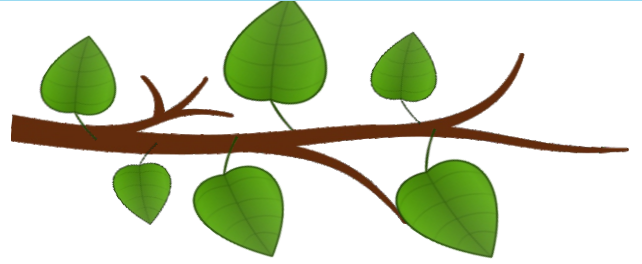
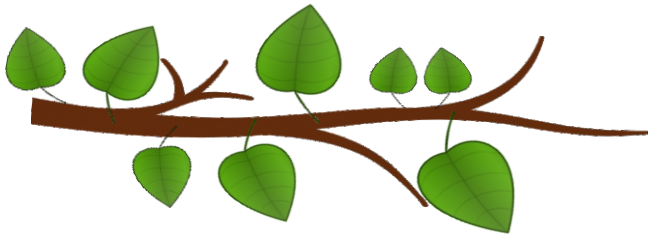

ਆਓ ਕਰੀਏ

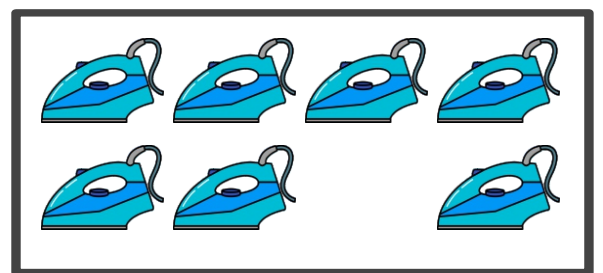
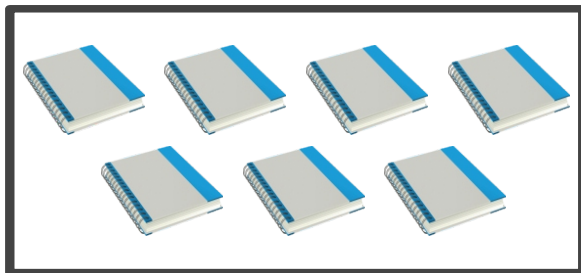
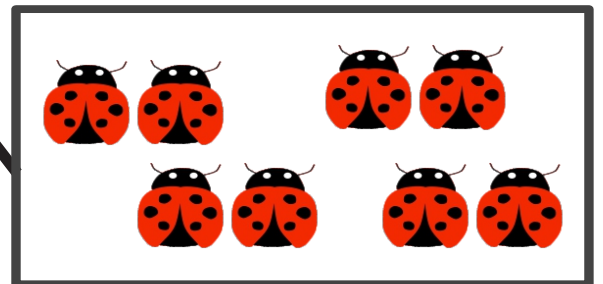
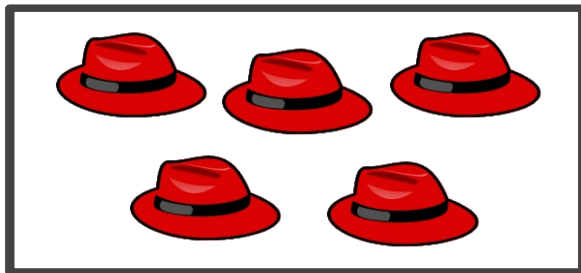
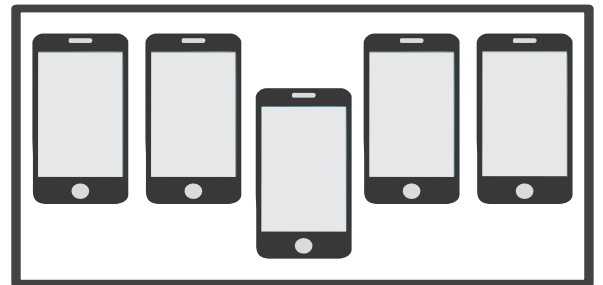
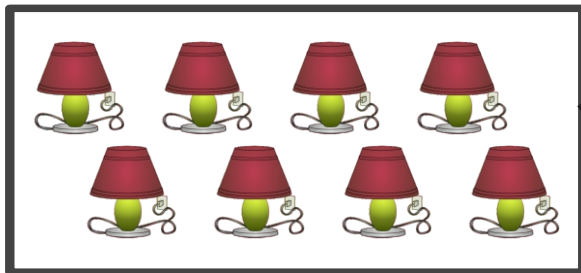
1. ਜਿਸ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਕੌਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

2. ਜਿਸ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ **ਘੱਟ** ਪੱਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

3. ਗਿਣੋ ਅਤੇ **ਬਰਾਬਰ** ਗਿਣਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

- ਆਓ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਖੇਡ ਖੇਡੀਏ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 2-2 ਦੇ ਜੋੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੰਗ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਦਿਓ।
- ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 0-9 ਤੱਕ ਦੇ ਫਲੈਸ਼ ਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਕਾਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਉਨੇ ਹੀ ਚੱਕਰ ਬਣਾਓ।
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਾਰਡ 'ਤੇ **ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ** ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਕਾਰਡ ਵੀ ਚੁੱਕ ਲਵੇਗਾ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਕੋਲ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਕਾਰਡ ਹੋਣਗੇ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ।

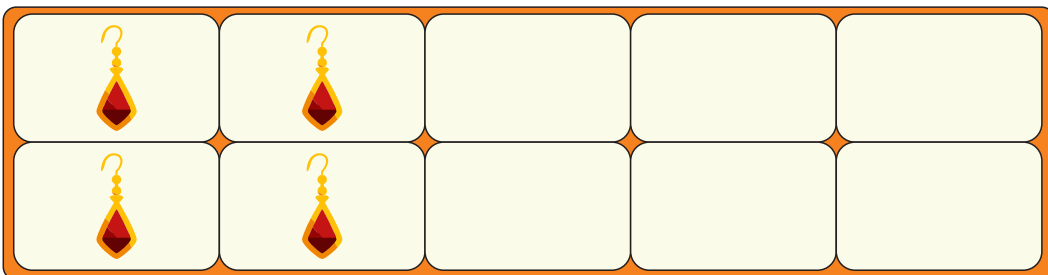
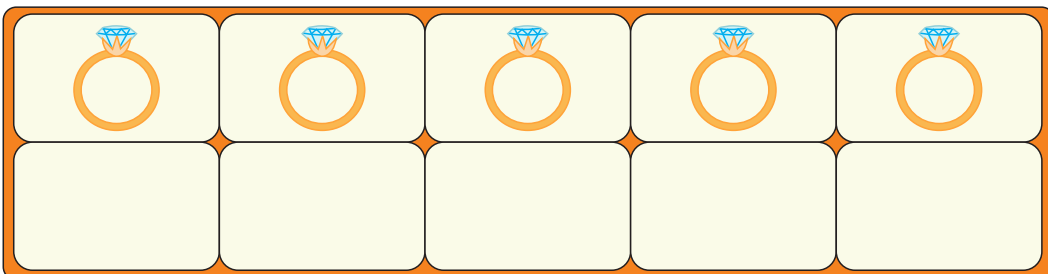
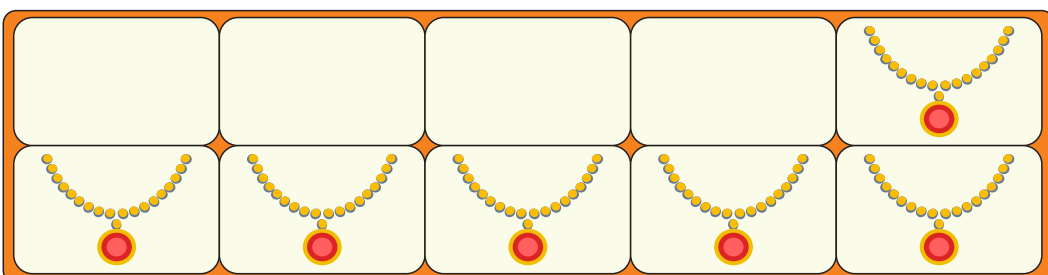

ਆਓ ਕਰੀਏ

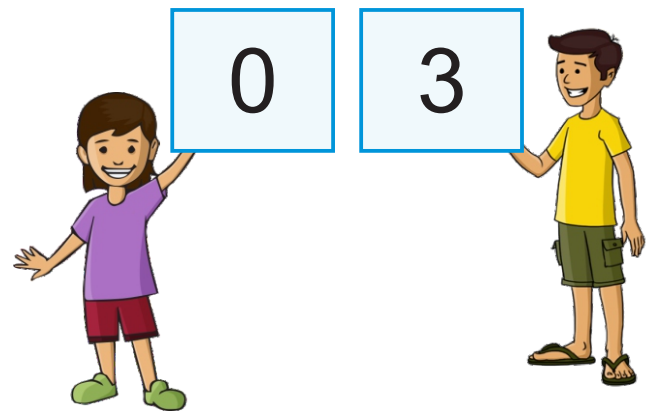
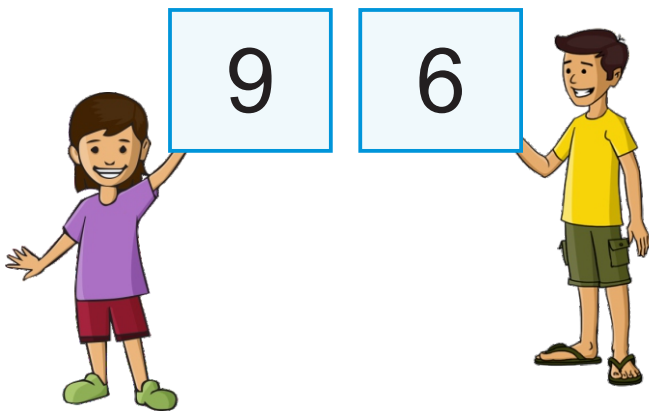
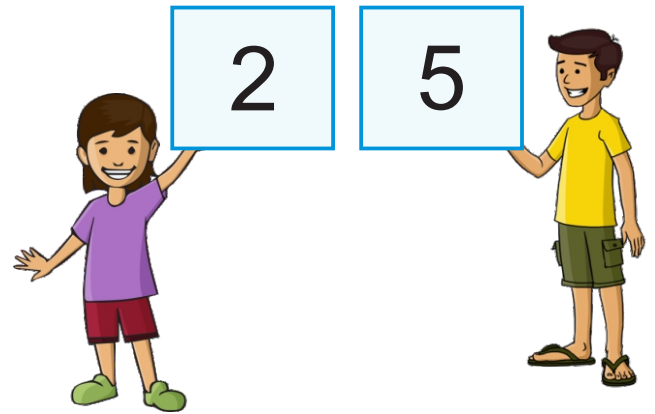
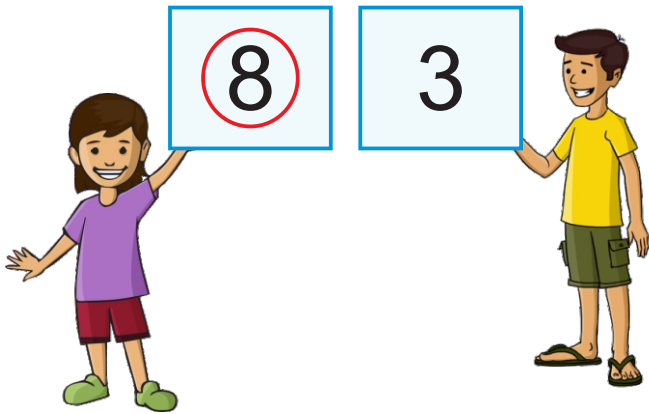
1. ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 5 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐☐

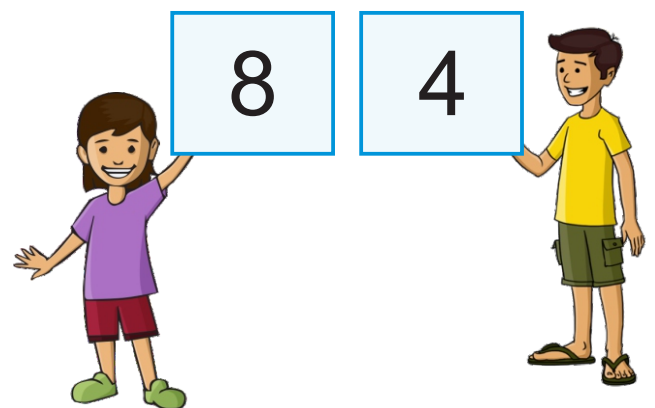
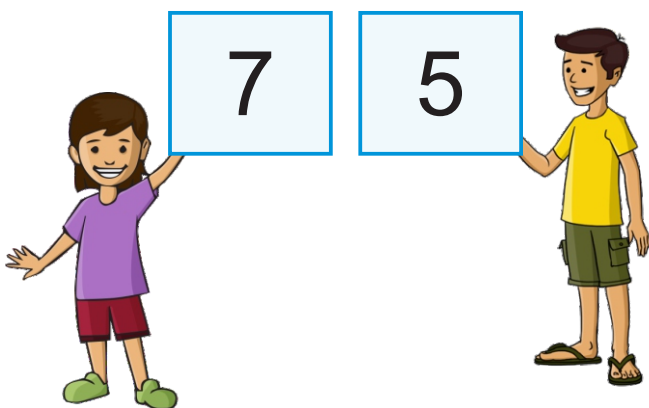
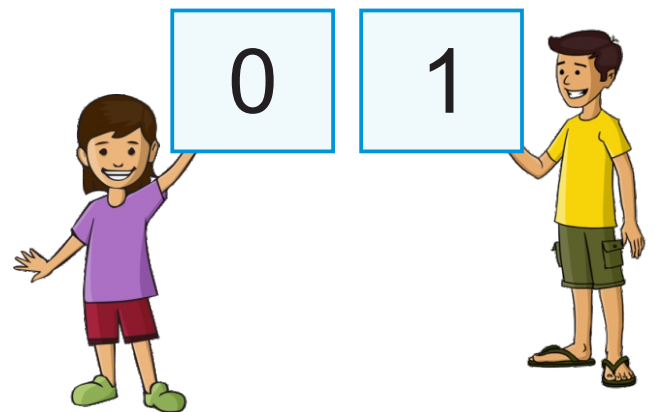
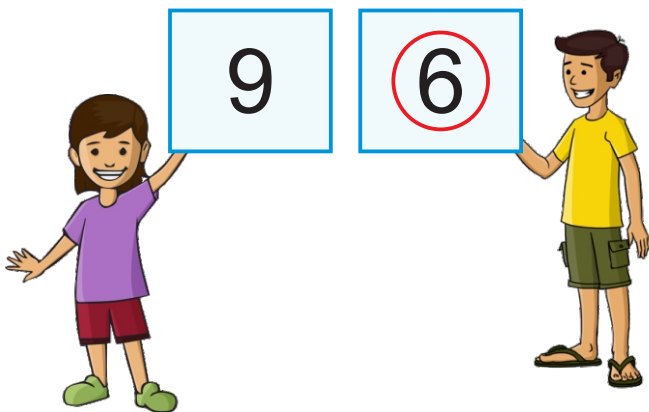
2. ਜਿਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ 5 ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਸਤੂਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐☐

3. ਵੱਡੇ ਅੰਕ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

4. ਛੋਟੇ ਅੰਕ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

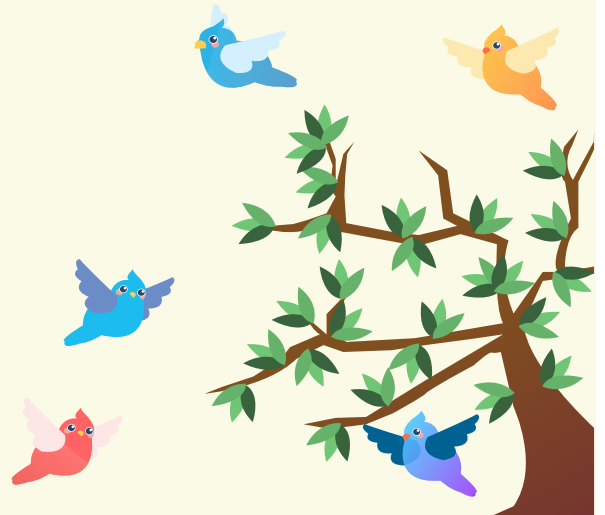

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਛੋਟਾ ਪੰਛੀ

- 1 ਛੋਟਾ ਪੰਛੀ, ਸ਼ਹਿਦ ਰਿਹਾ ਸੀ ਚੋਅ,
ਇੱਕ ਹੋਰ ਆ ਗਿਆ, ਮਿਲ ਕੇ ਹੋ ਗਏ ਦੋ।
- 2 ਛੋਟੇ ਪੰਛੀ, ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰਹੇ ਸੀ ਬਿੰਨ,
ਇੱਕ ਹੋਰ ਆ ਗਿਆ, ਮਿਲ ਕੇ ਹੋ ਗਏ ਤਿੰਨ।
- 3 ਛੋਟੇ ਪੰਛੀ, ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਅਖਬਾਰ,
ਇੱਕ ਹੋਰ ਆ ਗਿਆ, ਮਿਲ ਕੇ ਹੋ ਗਏ ਚਾਰ।
- 4 ਛੋਟੇ ਪੰਛੀ, 'ਜਾ ਰਲੇ ਵਿੱਚ ਜੰਵ',
ਇੱਕ ਹੋਰ ਆ ਗਿਆ, ਮਿਲ ਕੇ ਹੋ ਗਏ 5।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਇਹ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਏਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਹੱਥ ਵਿੱਚ 2 ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇਗਾ, “ਦੱਸੋ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ?”
- ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ 3 ਹੋਰ ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੁੱਛੇਗਾ “ਹੁਣ ਦੱਸੋ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ?” ਜੇਕਰ ਬੱਚੇ ਇਸਦਾ ਉੱਤਰ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ, ਜਿਵੇਂ-
 - ਕੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਹਨ?
 - ਤੁਹਾਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?

- ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜੋੜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। **2 ਅਤੇ 3 ਮਿਲ ਕੇ 5** ਬਣਦੇ ਹਨ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਓ। ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ, ਜਿਵੇਂ-
“ਕੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ? ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀ ਸ਼ਹਿਦ ਚੋਅ ਰਹੇ ਸਨ? ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀ ਹੋ ਗਏ?”

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜੋੜ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ?

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੋ-ਦੋ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

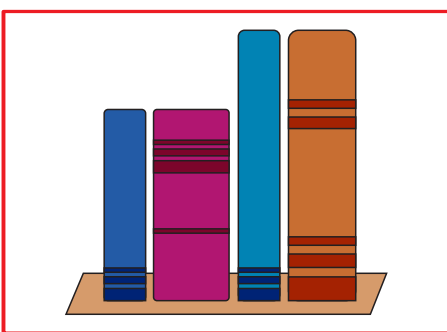
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਜਾਂ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਓ। ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ।
- ਹਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਮ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ- ਪੱਤੇ, ਪੱਥਰ, ਫੁੱਲ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ।
- ਹੁਣ ਹਰ ਸਮੂਹ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ, "ਦੱਸੋ ਤੁਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕਿੰਨੇ ਪੱਤੇ, ਫੁੱਲ ਅਤੇ ਪੱਥਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ?"
- ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਫਤਹਿ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ। ਉਹ ਕਦੇ ਲੰਬੀ, ਕਦੇ ਛੋਟੀ, ਕਦੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਸੀ। ਚਲੋ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ?

ਫਤਹਿ ਦੇ ਕੋਲ **4** ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ **3** ਹੋਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ?

4

ਅਤੇ

3

ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇ

7

4

+

3

=

7

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰਵਾਓ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਜੋੜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਆਦਿ। ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋੜ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਸਿਖਾਓ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ 4 ਕੇਲੇ ਸਨ। ਪਾਪਾ 2 ਕੇਲੇ ਹੋਰ ਲੈ ਆਏ ਤਾਂ ਹੁਣ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੇਲੇ ਹੋ ਗਏ?

ਅਤੇ

ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇ

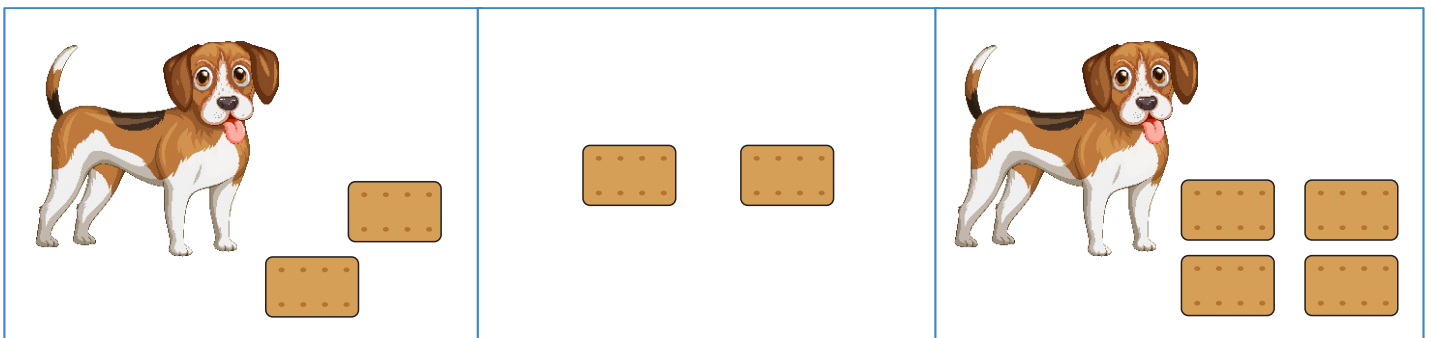
2. ਨਾਜ਼ ਨੇ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ 5 ਅਤੇ ਫਿਰ 3 ਤਾਰੇ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੇ ਤਾਰੇ ਬਣਾਏ?

+

=

3. ਮੋਤੀ ਨੂੰ ਮੰਮੀ ਨੇ 2 ਬਿਸਕੁਟ ਦਿੱਤੇ। ਪਾਪਾ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ 2 ਬਿਸਕੁਟ ਦਿੱਤੇ, ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਬਿਸਕੁਟ ਮਿਲੇ?

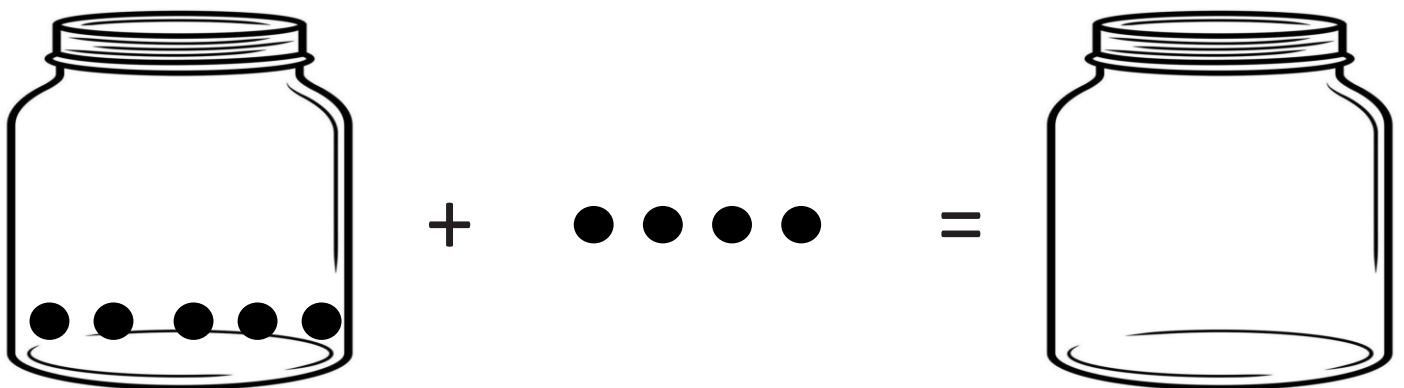
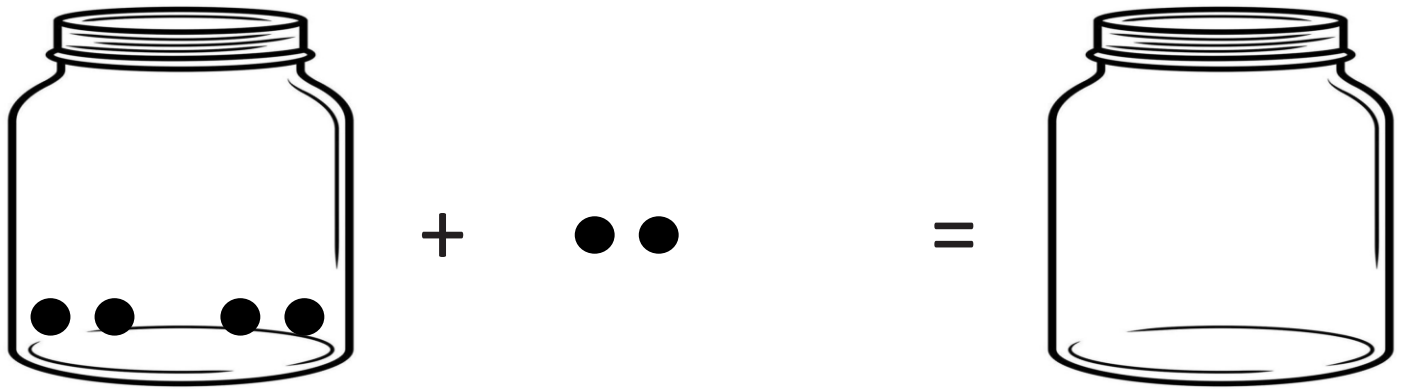
+

=

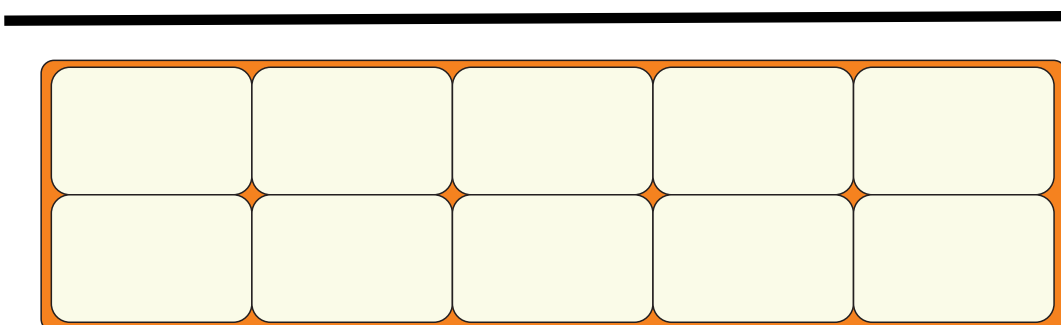
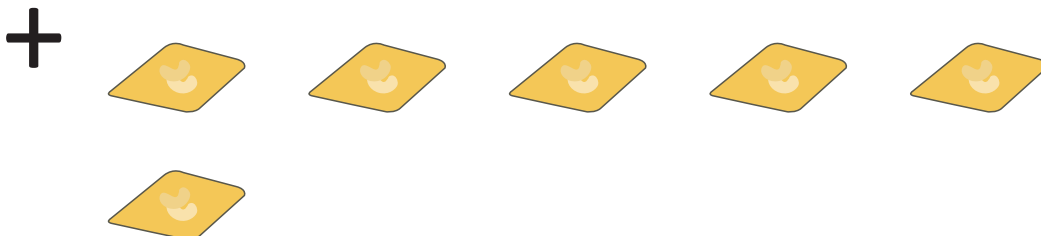
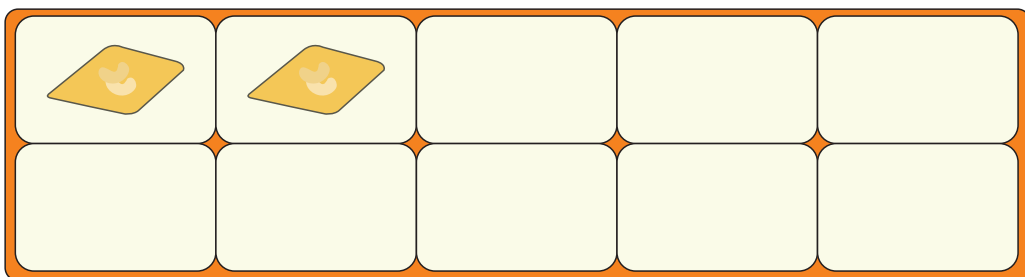

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧਿਆਪਕ ਇਹ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਏ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕਰਨ।

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿੰਦੂ ਜੋੜ ਕੇ ਖਾਲੀ ਜਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਓ:

5. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਫੀ ਜੋੜ ਕੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬਰਫੀ ਬਣਾਓ:

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿੰਦੂ ਜੋੜ ਕੇ ਜਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਓ:

+

=

5

+

3

=

8

+

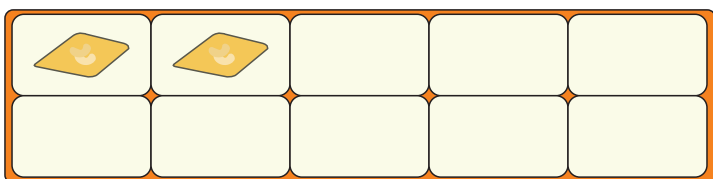
=

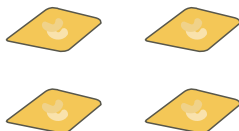
+

=

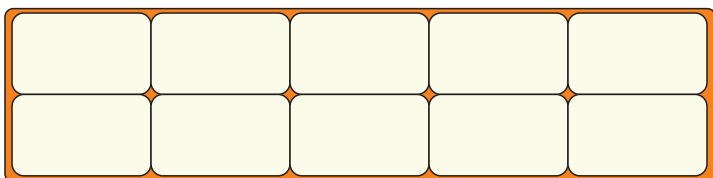
7. ਬਰਫੀ ਜੋੜ ਕੇ ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬਰਫੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

+

+

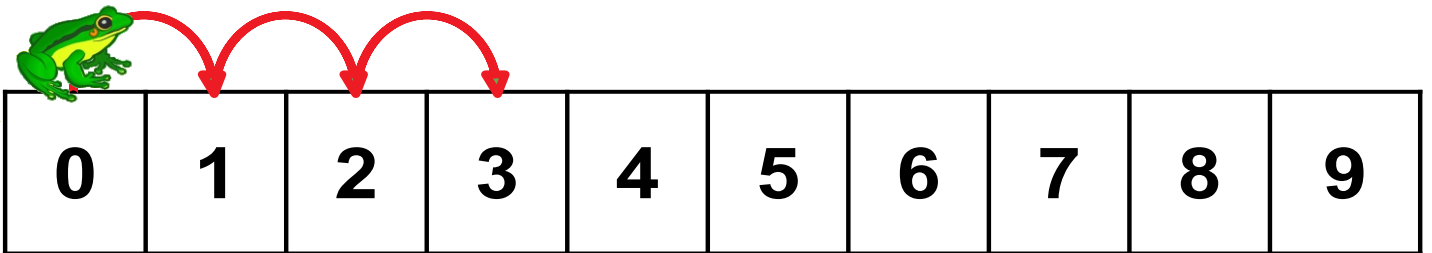

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

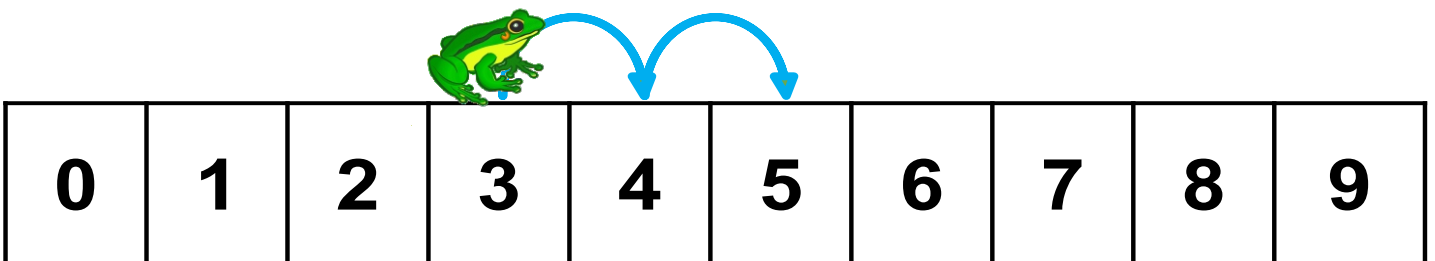
ਡੱਡੂ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਆਗਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਨ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੱਡੂ, ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੱਡੇ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅੱਜ ਦੌੜ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਕੌਣ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ?

ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ 3 ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ।

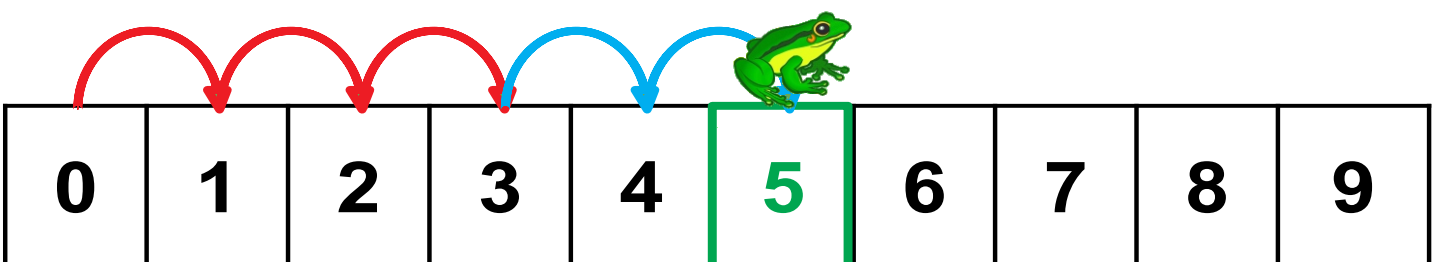
$$\boxed{3} + \boxed{} = \boxed{}$$

ਫਿਰ ਮੈਂ 2 ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ।

$$\boxed{3} + \boxed{2} = \boxed{}$$

ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਮੈਂ ਕਿਹੜੇ ਅੰਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ?

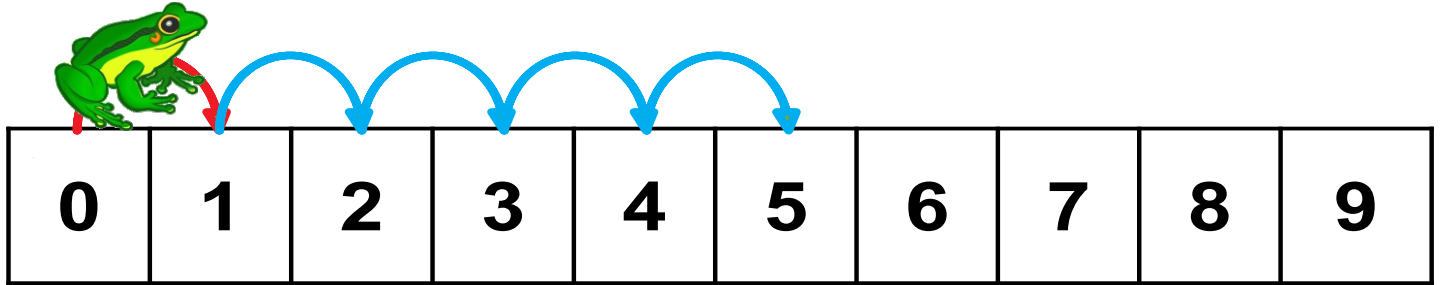

$$\boxed{3} + \boxed{2} = \boxed{5}$$

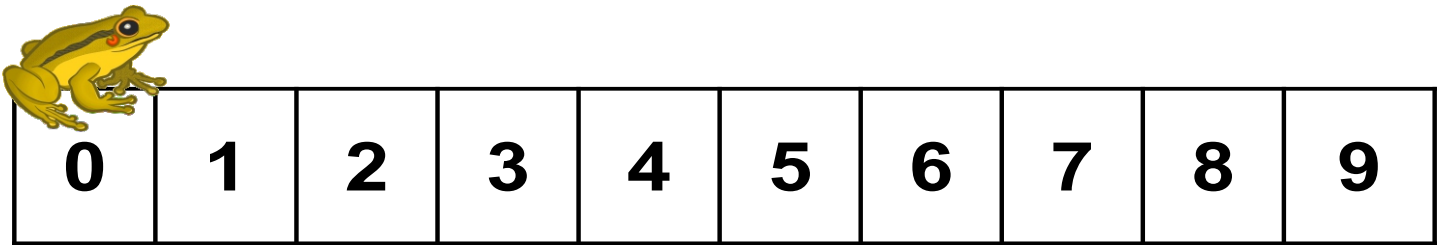

ਆਓ ਕਰੀਏ

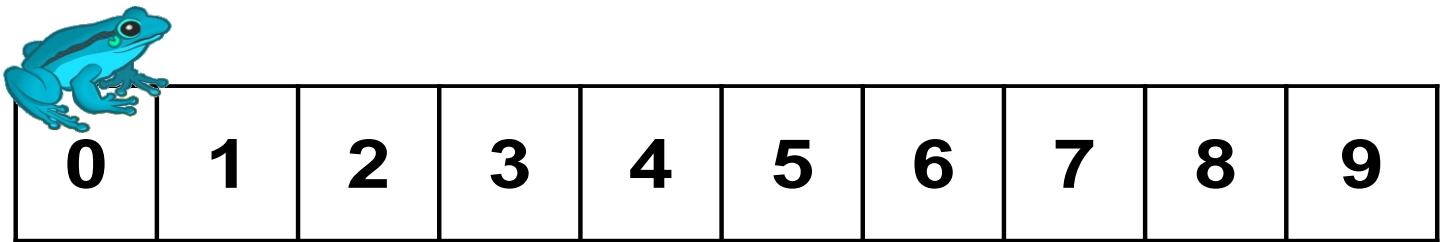
1. ਛਾਲ ਮਾਰੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\boxed{1} + \boxed{4} = \boxed{5}$$

$$\boxed{4} + \boxed{3} = \boxed{}$$

$$\boxed{0} + \boxed{9} = \boxed{}$$

2. ਜੇ ਡੱਡੂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅੰਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ, “ਜਦੋਂ 0 ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਲਗਾਓਗੇ?”

3. ਜੋੜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\begin{array}{r} 0 \\ + 9 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4 \\ + 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ + 1 \\ \hline \end{array}$$

4. ਜੰਨਤ ਦੇ ਕੋਲ 3 ਲਾਲ ਟੋਪੀਆਂ   ਅਤੇ 2 ਨੀਲੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ   ਹਨ।
ਦੱਸੋ, ਜੰਨਤ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਹਨ?

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ + \boxed{} \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

5. ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜੋ।

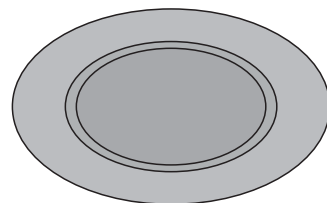
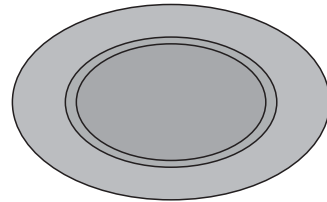
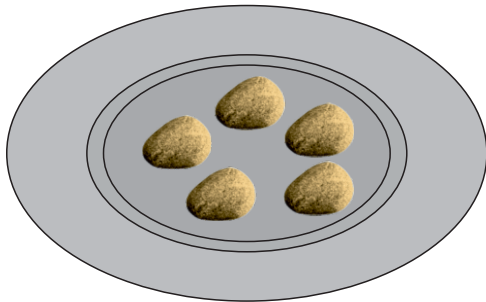
• ਪਰਮ ਕੋਲ 3 ਖਿਡੌਣੇ   ਹਨ। ਹਰਜੀਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ 4 ਖਿਡੌਣੇ   ਹੋਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਦੱਸੋ, ਪਰਮ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕਿੰਨੇ ਖਿਡੌਣੇ ਹੋ ਗਏ?

• ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ 4 ਲੱਡੂ   ਸਨ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਡੂ   ਹੋਰ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਦੱਸੋ, ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲੱਡੂ ਹੋ ਗਏ?

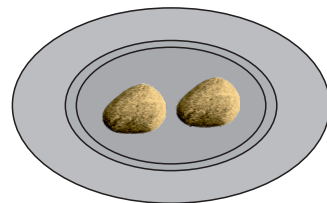
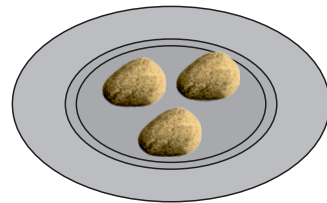
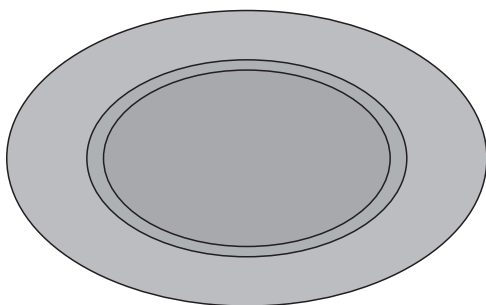

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

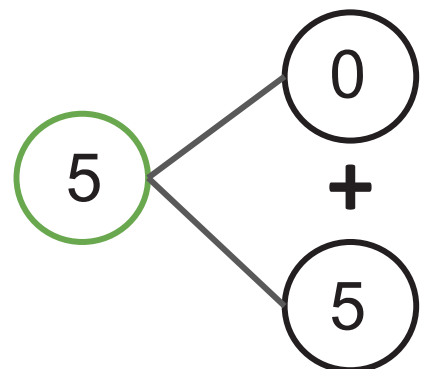
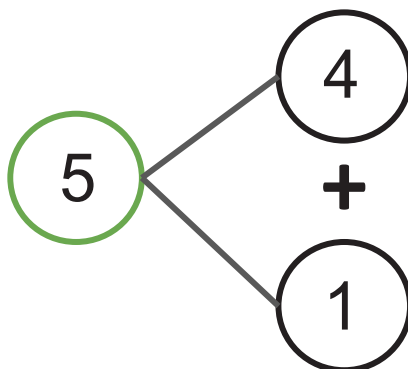
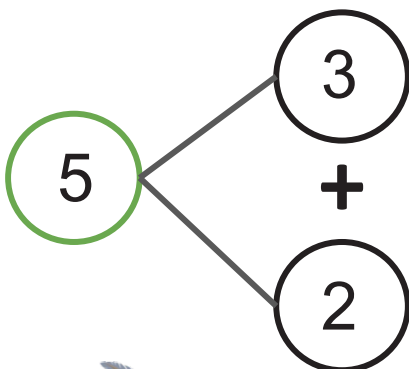
- ਤਿੰਨ ਥਾਲੀਆਂ ਲਓ। ਇਹਨਾਂ ਥਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖ ਦਿਓ।
- ਪਹਿਲੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ 5 ਪੱਥਰ ਰੱਖੋ।

- ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ 5 ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ 2 ਥਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ।

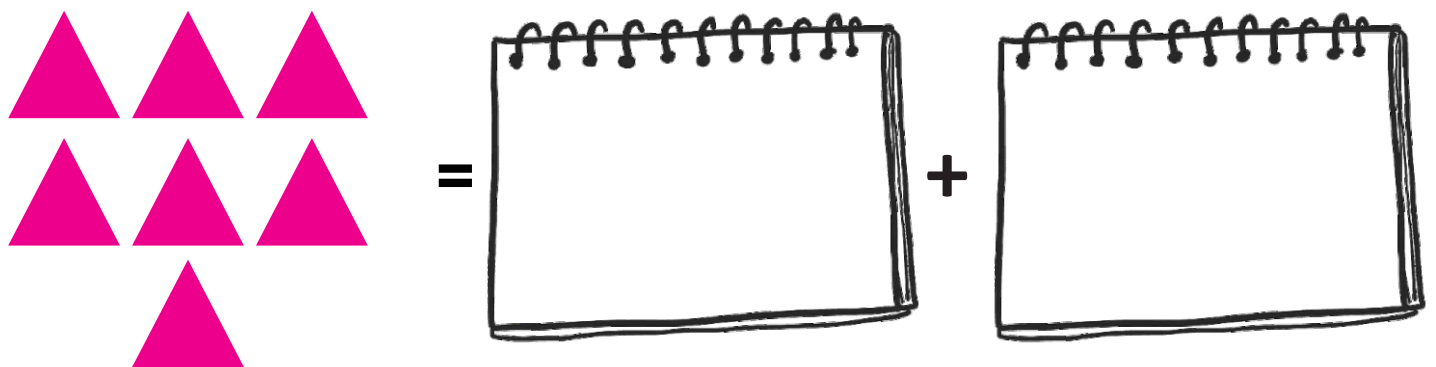
- ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ 5 ਪੱਥਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਓ।

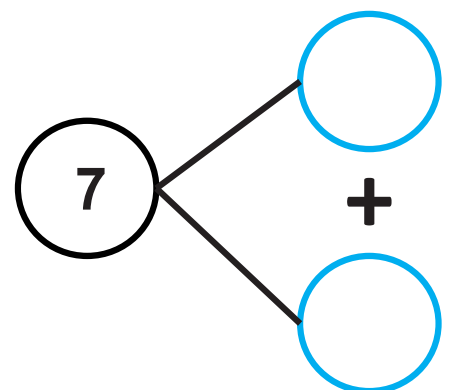
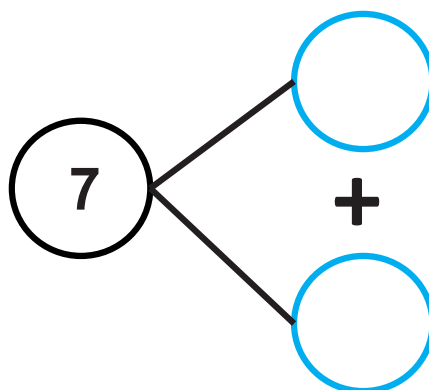
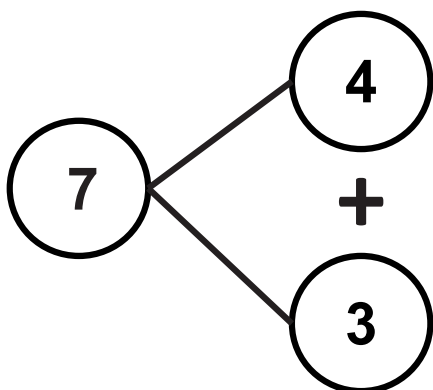

ਆਓ ਕਰੀਏ

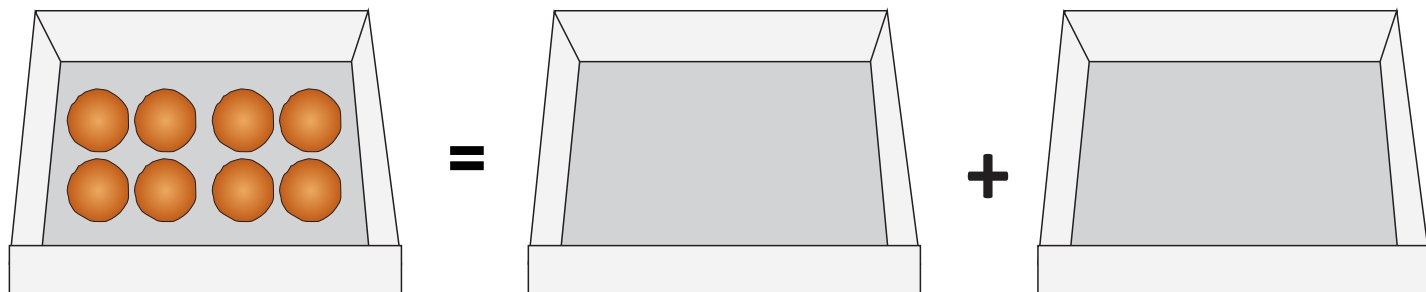
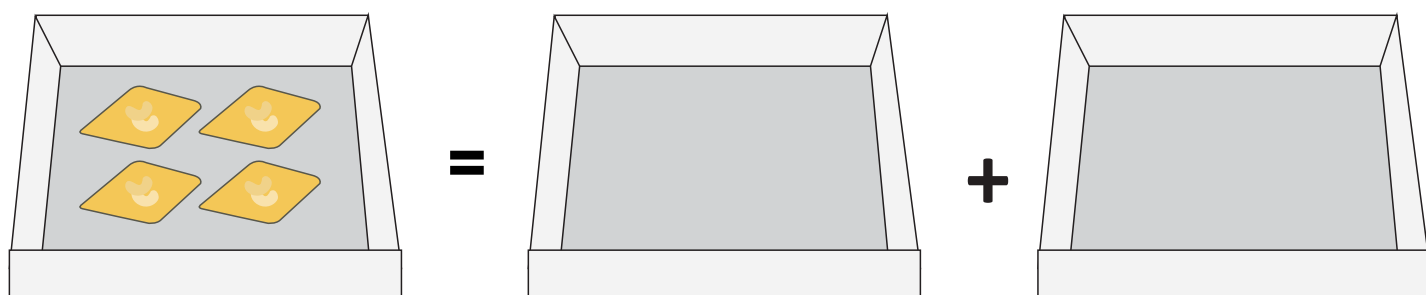
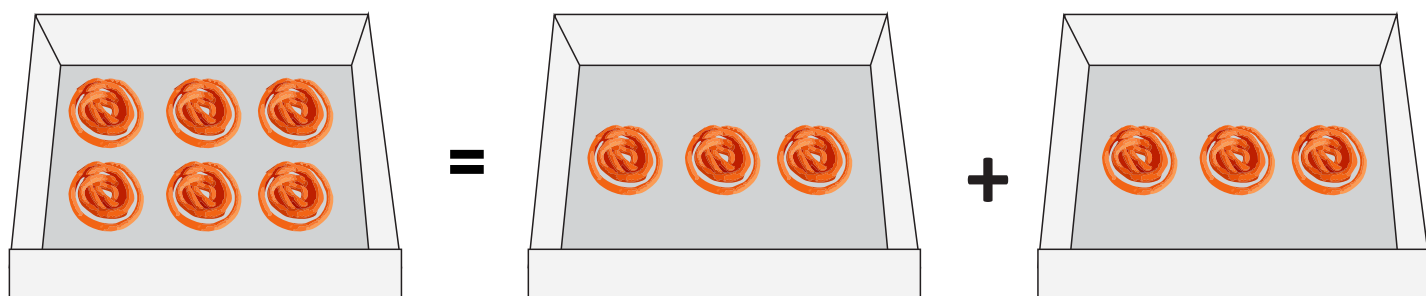
1. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਕੇ ਦੋਵਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ:

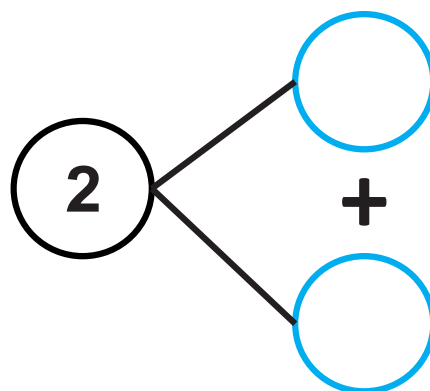
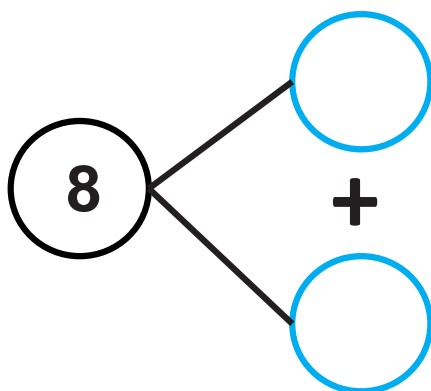
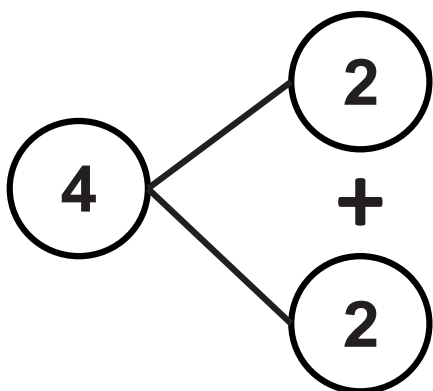
2. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਖੋ:

3. ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਿਠਿਆਈ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ **ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ** ਵੰਡੋ:

4. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ **ਬਰਾਬਰ** ਵੰਡੋ:

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਤਿੰਨ ਤੋਤੇ

ਹਰੀ ਨਿੰਮ ਦੀ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ
ਤਿੰਨ ਤੋਤੇ ਸਨ, ਤਿੰਨੇ ਸੌਂ ਰਹੇ ਸਨ
ਇੱਕ ਪਟਾਕਾ ਫੁੱਟਿਆ
ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਭਾਂਡਾ ਟੁੱਟਿਆ
ਡਰ ਗਏ ਤਿੰਨੇ ਤੋਤੇ,
ਟਾਹਣੀ ਆਪਣੀ ਛੱਡ ਕੇ,
ਉੱਡ ਗਏ ਤਿੰਨੇ ਤੋਤੇ,
ਪਹਿਲਾ ਤੋਤਾ ਫੁਰਰ
ਦੂਜਾ ਤੋਤਾ ਫੁਰਰ-ਫੁਰਰ
ਤੀਜਾ ਤੋਤਾ ਫੁਰਰ-ਫੁਰਰ-ਫੁਰਰ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਹੱਥ 'ਚ 5 ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇ, "ਦੱਸੋ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ?"
- ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ 2 ਤੀਲੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਪੁੱਛੇ, ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ? ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ, ਜਿਵੇਂ-
 - ਕੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਘਟ ਰਹੀਆਂ ਸਨ?
 - ਤੁਹਾਨੂੰ ਉੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?
- ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇਗਾ, ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਘਟਾਓ ਕਰਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
- **5 ਵਿੱਚੋਂ 2 ਗਏ ਤਾਂ ਬਚੇ 3।**
- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਦੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਵਿਤਾ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਗਾਓ। ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੋ ਜਿਵੇਂ- “ਤੋਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ ਜਾਂ ਘਟ ਰਹੀ ਸੀ? ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਤੋਤੇ ਸਨ? ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਤੋਤੇ ਬਚ ਗਏ?”

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਘਟਾਓ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤਾ?

ਜਮਾਤ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ?

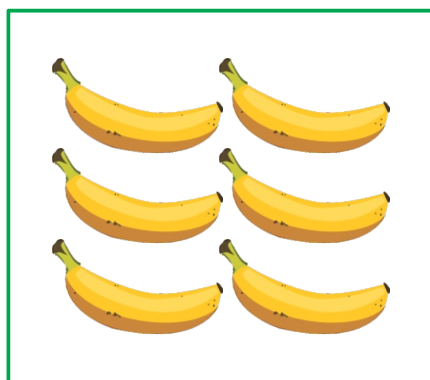
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤ ਜਾਂ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਜਾਓ।
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਤੇ, ਪੱਥਰ, ਫੁੱਲ ਆਦਿ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਹੁਣ ਹਰ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਓ ਅਤੇ ਪੁੱਛੋ, "ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕਿੰਨੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ?"
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਸਮੇਂ ਘਟਾਓ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 6 ਵਿੱਚੋਂ 4 ਘਟ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਰਹਿ ਗਏ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਮਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਖਾਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ, ਅੱਜ ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੇ ਕੋਲੇ ਖਾਧੇ?

ਮਿੱਕੂ ਬਾਂਦਰ ਦੇ ਕੋਲ 6 ਕੋਲੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ 2 ਕੋਲੇ ਖਾ ਲਏ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਕੋਲੇ ਰਹਿ ਗਏ?

6

ਵਿੱਚੋਂ

2

ਗਏ ਤਾਂ

4

6

—

2

=

4

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਓ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਕਰਵਾਓ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਘਟਾਓ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ— ਘੱਟ, ਘਟਾਓ, ਕਿੰਨੇ ਬਚੇ/ਕਿੰਨੇ ਬਾਕੀ ਆਦਿ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਟਾਓ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਓ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

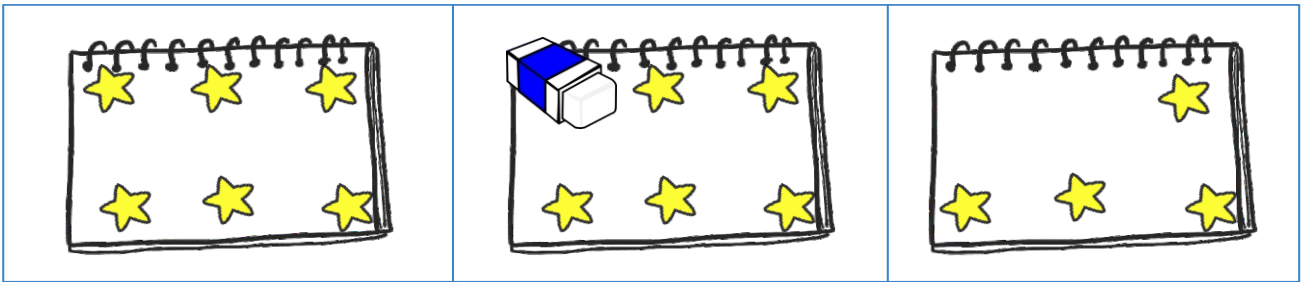
1. ਸੀਰਤ ਕੋਲ 4 ਗੁਬਾਰੇ ਸਨ। 2 ਗੁਬਾਰੇ ਉੱਡ ਗਏ। ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਗੁਬਾਰੇ ਬਚ ਗਏ?

ਵਿੱਚੋਂ

ਗਏ ਤਾਂ

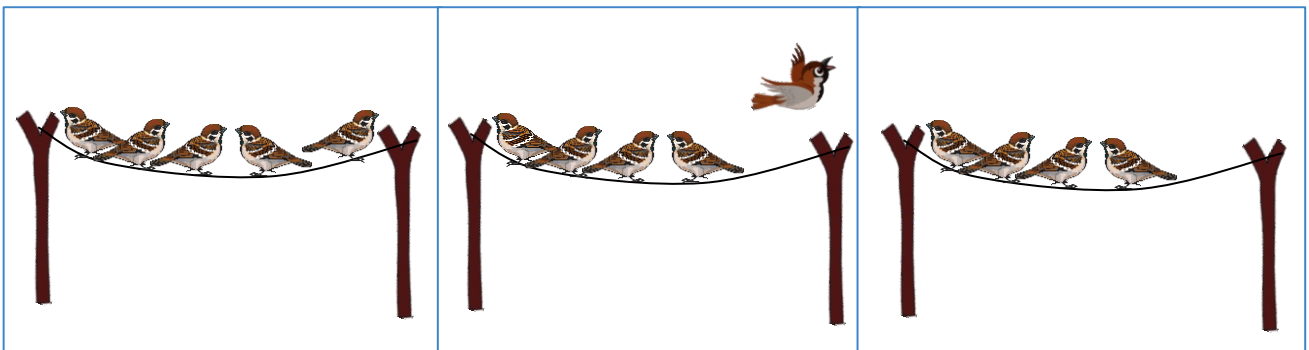
2. ਗੁਰਬੀਰ ਨੇ ਕਾਪੀ 'ਤੇ 6 ਤਾਰੇ ਬਣਾਏ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ 2 ਤਾਰੇ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਗੁਰਬੀਰ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਤਾਰੇ ਬਚ ਗਏ?

—

=

3. ਤਾਰ 'ਤੇ 5 ਪੰਛੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। 1 ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹੁਣ ਤਾਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀ ਰਹਿ ਗਏ?

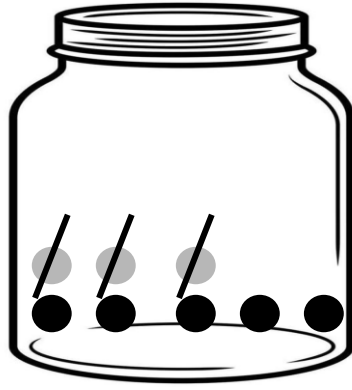
—

=

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕ ਇਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਘਟਾਓ ਕਰਨਗੇ।

4. ਘਟਾਓ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ :

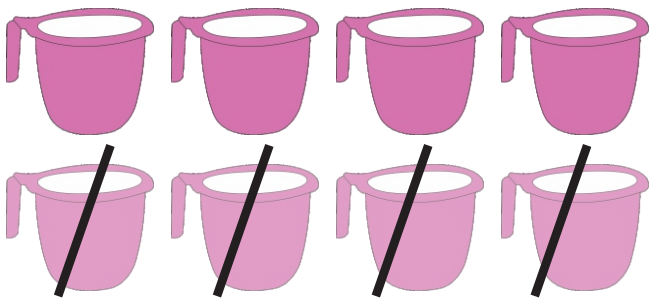

$$\boxed{8} - \boxed{3} = \boxed{5}$$

$$\boxed{6} - \boxed{} = \boxed{}$$

5. ਘਟਾਓ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

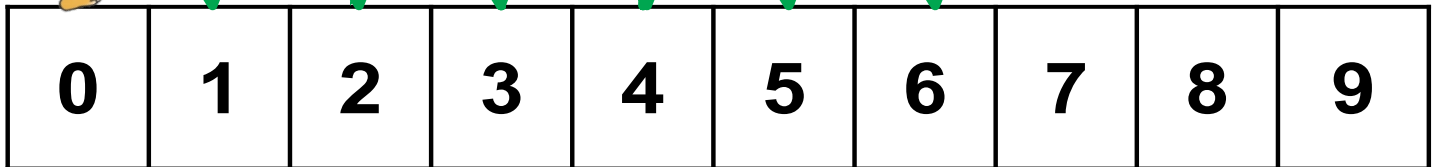
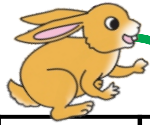
$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - \boxed{} \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

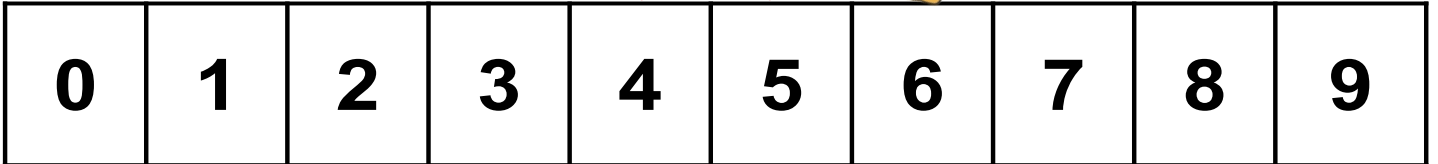
ਅੱਜ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ ਪੁੱਠੀ ਦੌੜ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ ਕੁਝ ਖਰਗੋਸ਼। ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਕੌਣ ਜਿੱਤੇਗਾ?

ਮੈਂ 6 ਸਿੱਧੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ।

$$\boxed{6} - \boxed{} = \boxed{}$$

ਫਿਰ ਮੈਂ 2 ਪੁੱਠੀਆਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ

$$\boxed{6} - \boxed{2} = \boxed{}$$

ਤਾਂ ਦੱਸੋ, ਮੈਂ ਕਿਸ ਅੰਕ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ?

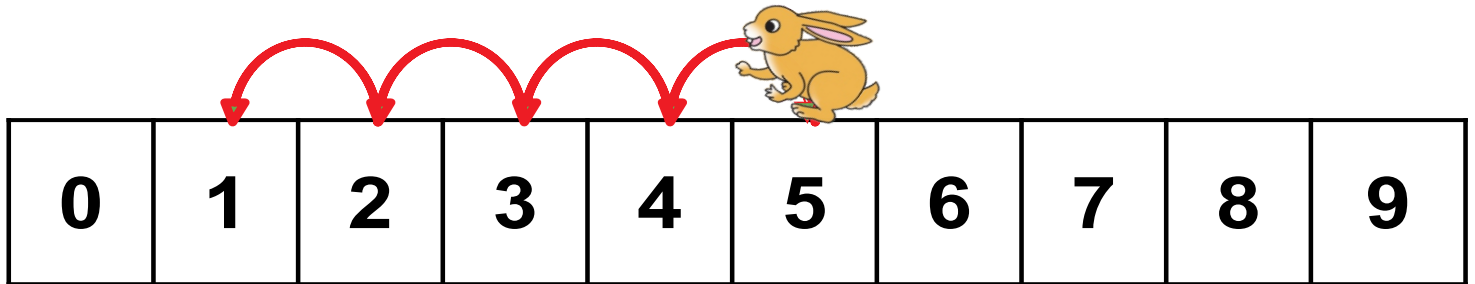

$$\boxed{6} - \boxed{2} = \boxed{4}$$

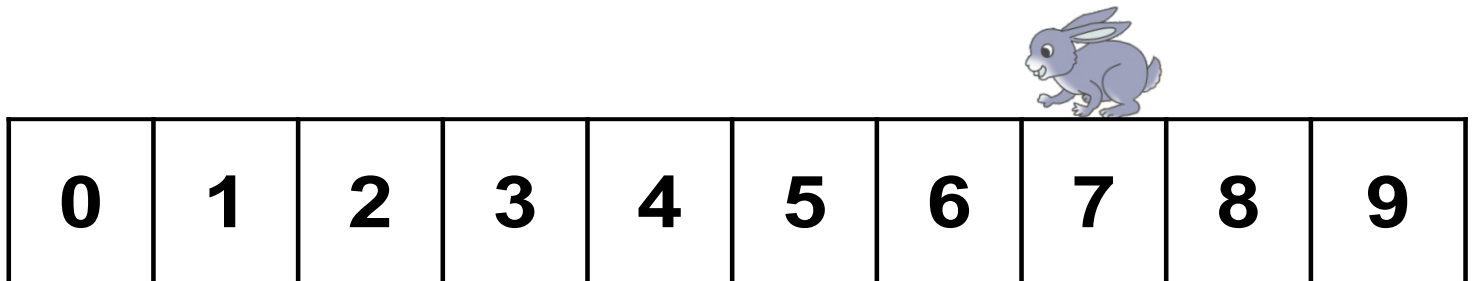

ਆਓ ਕਰੀਏ

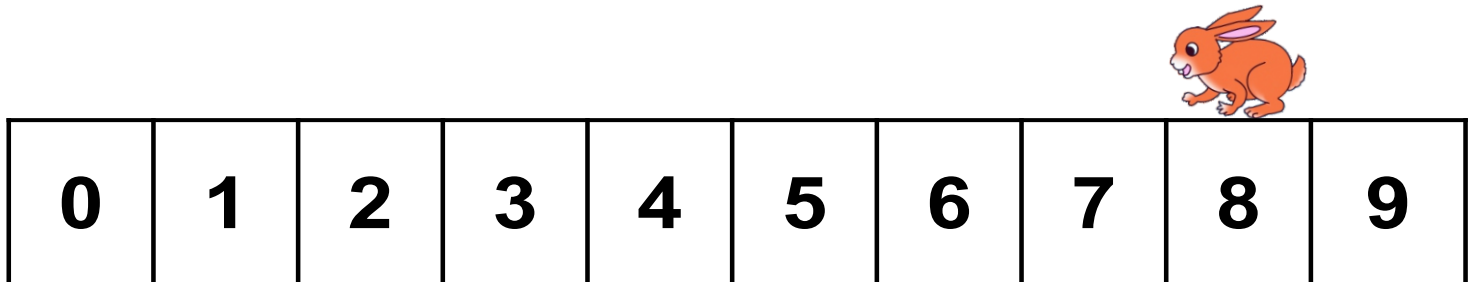
1. ਛਾਲ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\boxed{5} - \boxed{4} = \boxed{1}$$

$$\boxed{7} - \boxed{2} = \boxed{}$$

$$\boxed{8} - \boxed{8} = \boxed{}$$

2. ਜਿਹੜਾ ਖਰਗੋਸ਼ **ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ** ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

3. ਘਟਾਓ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\begin{array}{r} 9 \\ - 0 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 7 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

4. ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ 4 ਹਾਥੀ ਨਹਾ ਰਹੇ ਸਨ। 3 ਹਾਥੀ ਉੱਥੋਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਹਾਥੀ ਰਹਿ ਗਏ?

$$\begin{array}{r} \boxed{} \\ - \boxed{} \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

5. ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਾਓ ਕਰੋ:

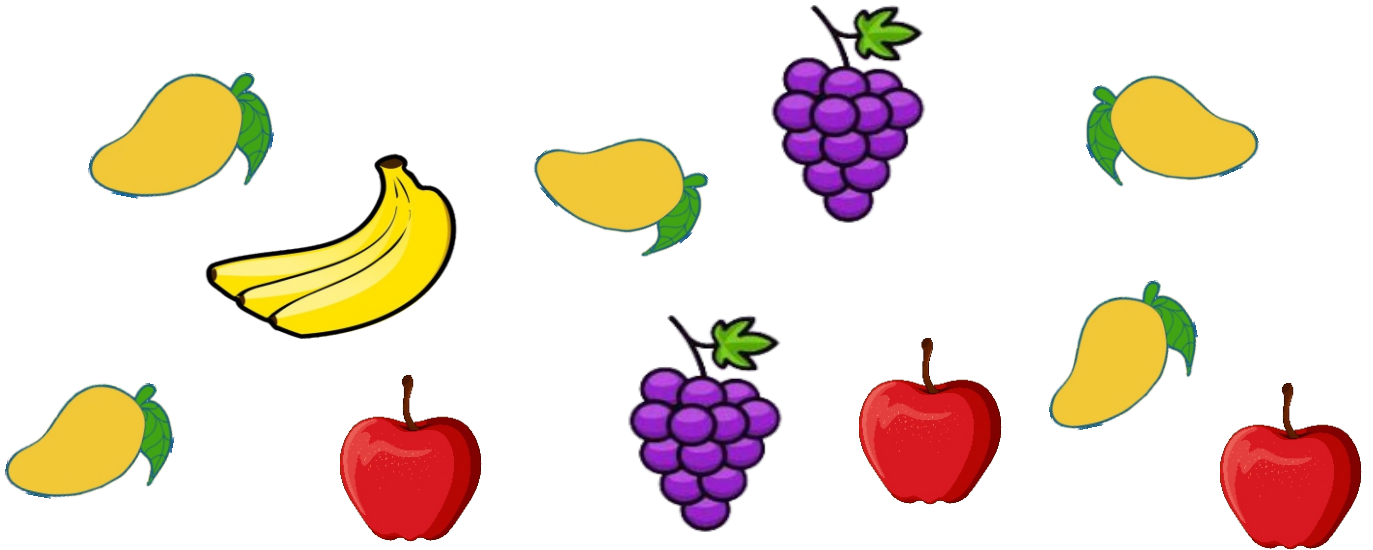
- ਗੁਰਲਾਲ ਦੇ ਕੋਲ 6 ਟਮਾਟਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੇ ਟਮਾਟਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਗੁਰਲਾਲ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਠੀਕ ਟਮਾਟਰ ਬਚ ਗਏ?

- ਇੱਕ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ 7 ਪੱਤੇ ਸਨ। 3 ਪੱਤੇ ਟੁੱਟ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਗਏ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪੱਤੇ ਬਚ ਗਏ?

ਅਭਿਆਸ

1. 4 ਅੰਬਾਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

2. ਛਤਰੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ? ਸਹੀ ਅੰਕ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

6

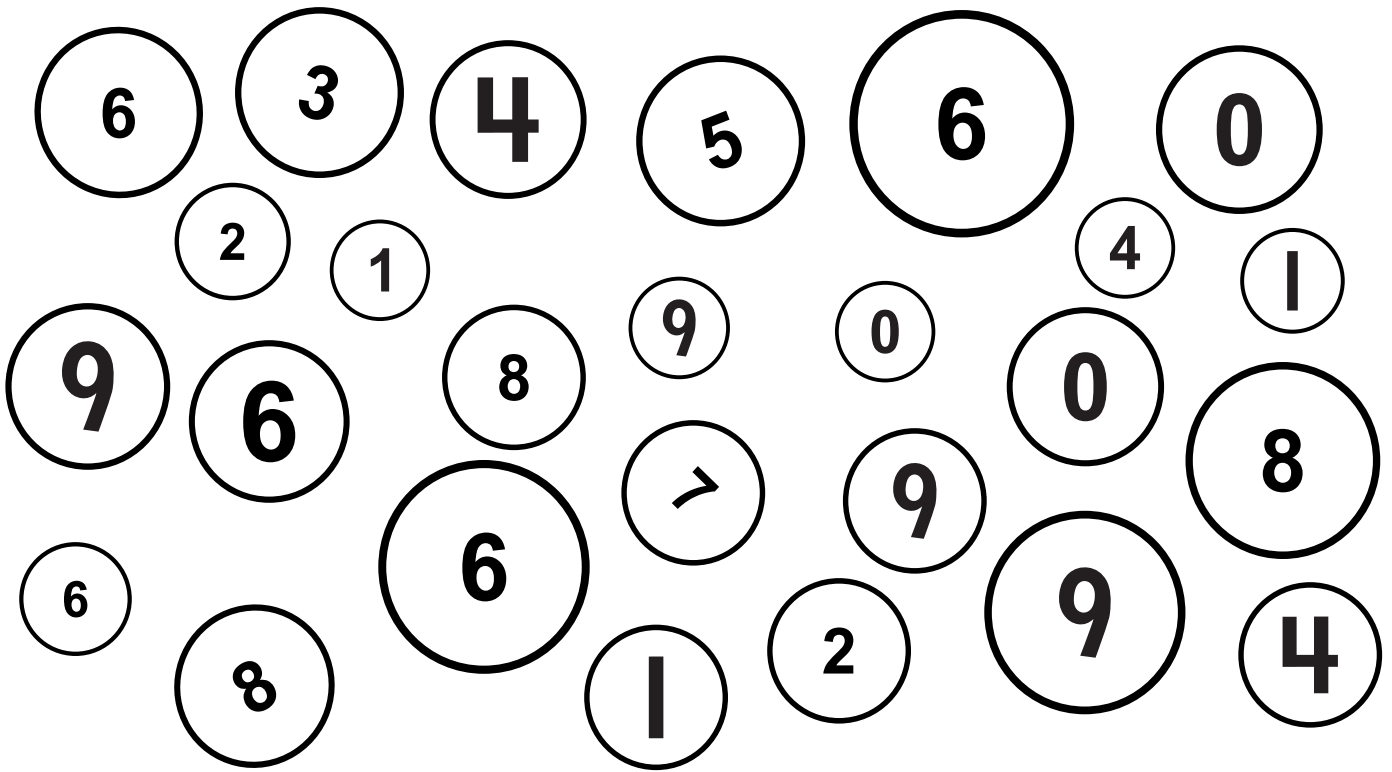
3

4

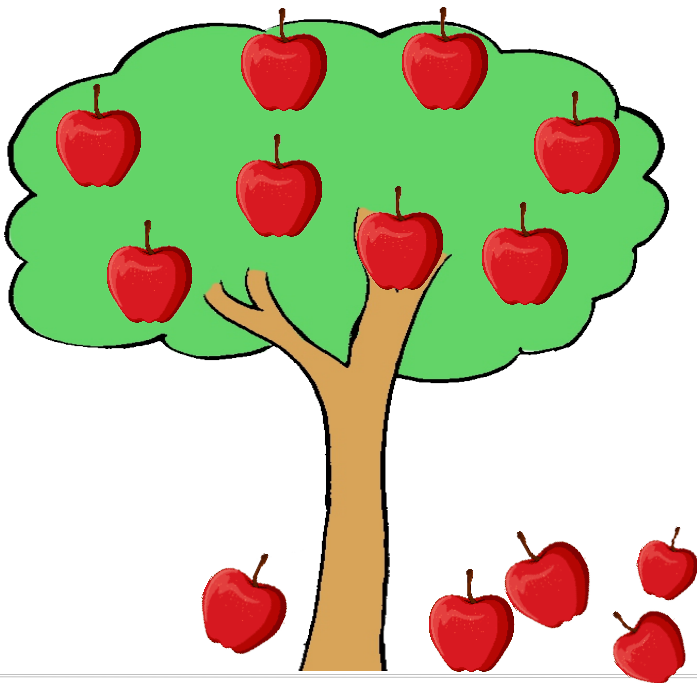
3. ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਟੀ-ਸ਼ਰਟਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

4. 6 ਨੂੰ ਲੱਭੋ ਅਤੇ ਉਸ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

5. ਦਰਖਤ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸੇਬ ਗਿਣ ਕੇ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

6. ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਫ਼ੋਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖੋ:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

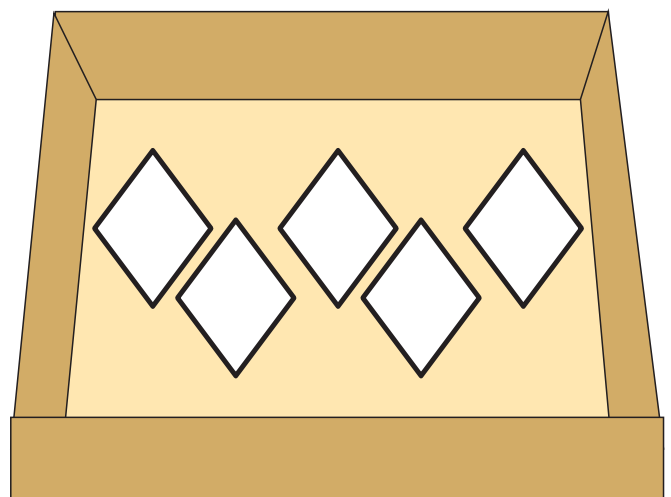
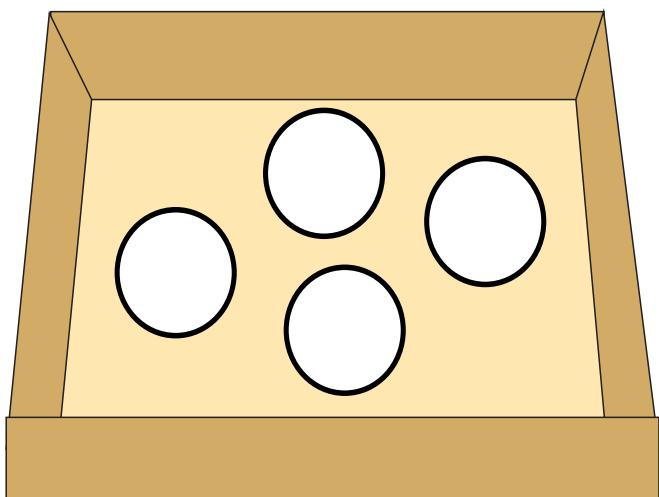

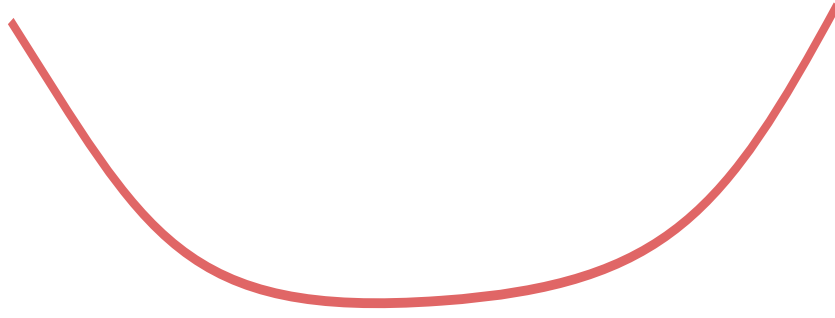

8. ਜਿਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਮਿਠਿਆਈ **ਜ਼ਿਆਦਾ** ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

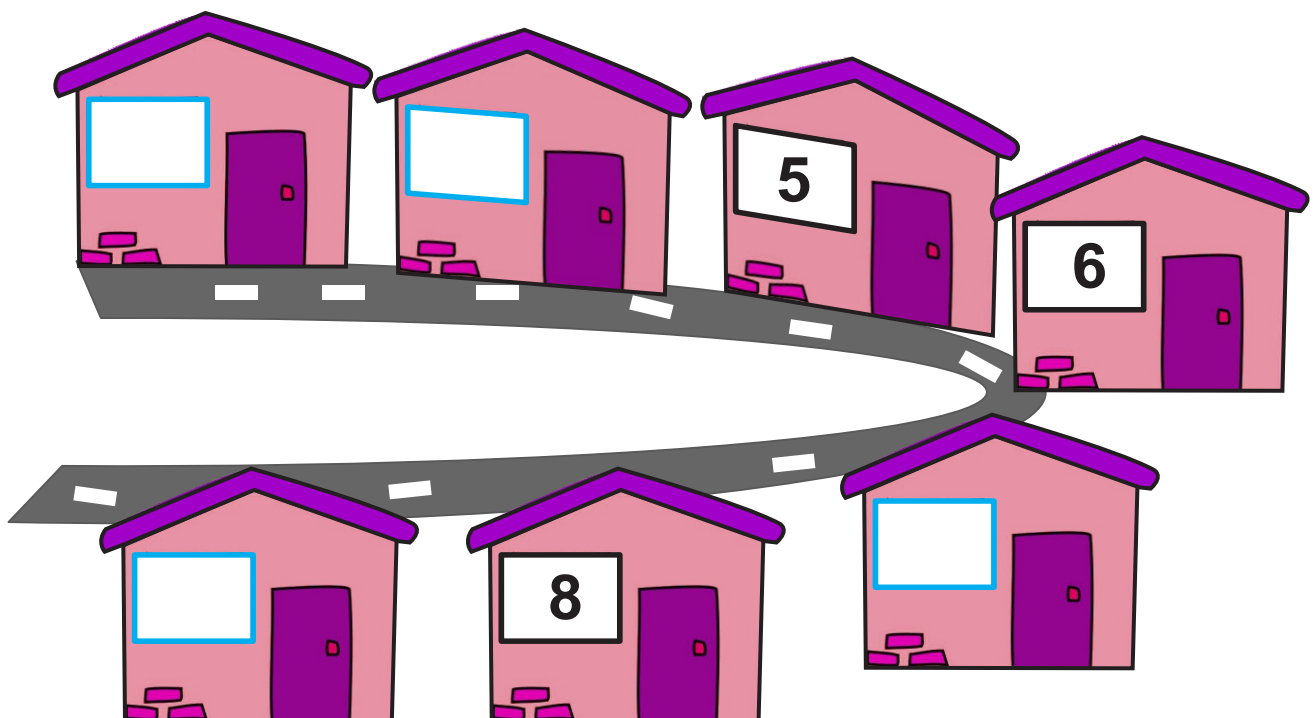
9. ਮਾਲਾ ਉੱਪਰ 6 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ 9 ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੋਤੀ ਬਣਾਓ:

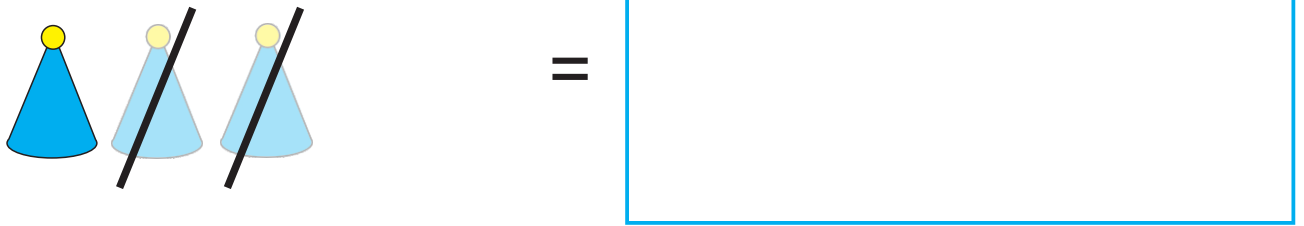
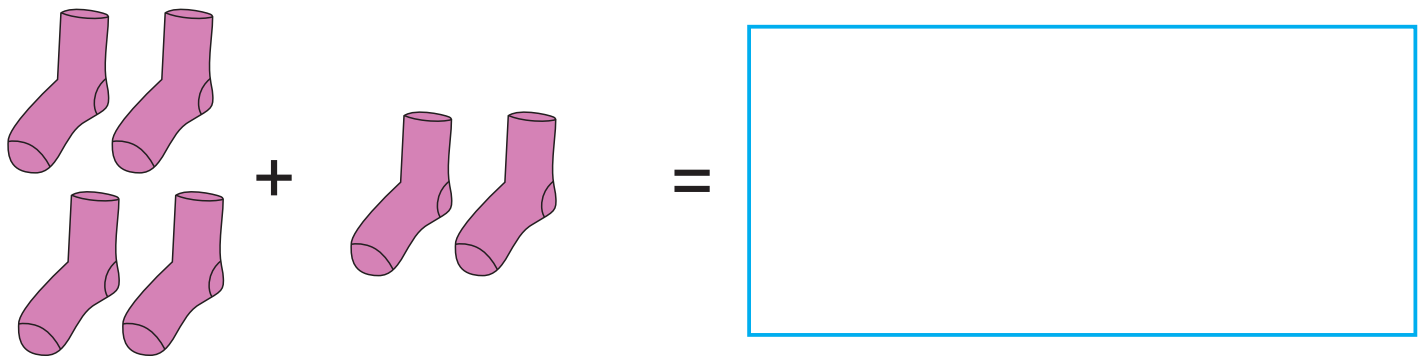
10. ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਕੇਕ ਦੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਕਰੋ:

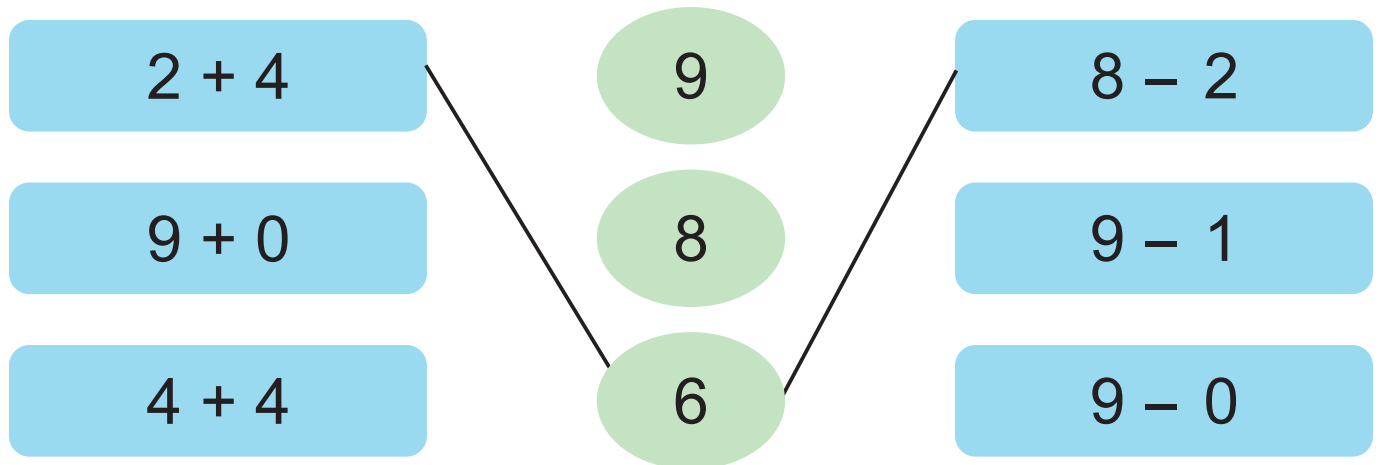
11. ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

12. ਚਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਕਰ ਕੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ:

13. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

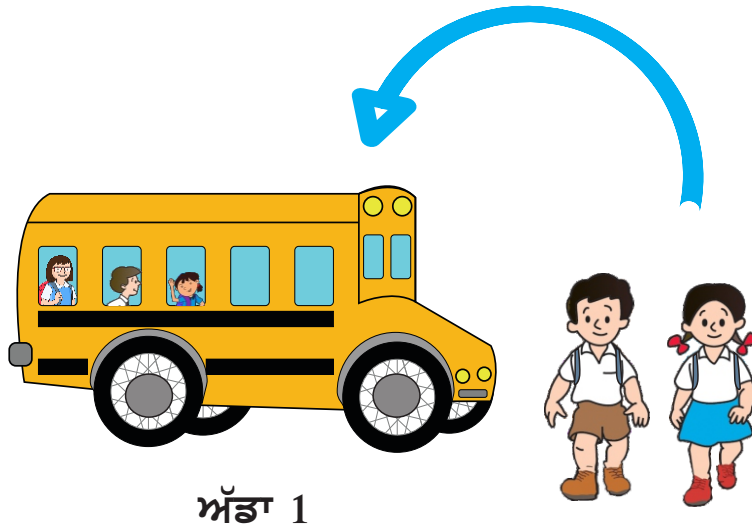

14. ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਓ:

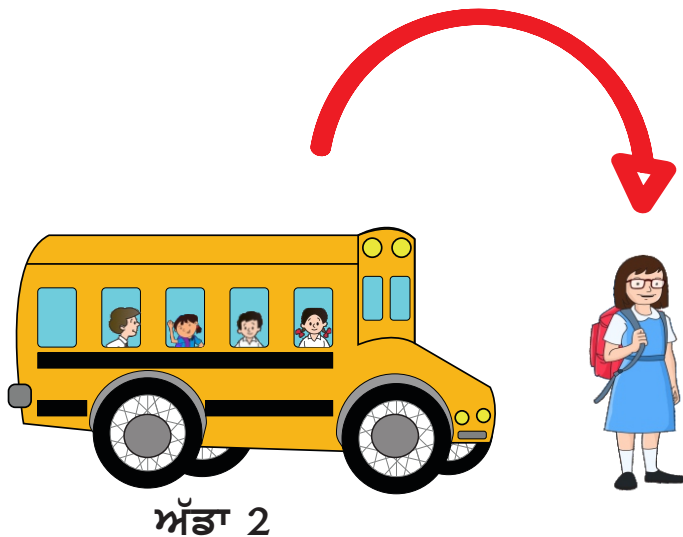
• ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ। ਦੋਸਤ ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ।

• ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਰੰਗ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਰੰਗ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਰੰਗ ਹਨ।

15. ਬੱਸ ਵਿੱਚ **3** ਬੱਚੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਅੱਡੇ ਤੋਂ **2** ਬੱਚੇ ਹੋਰ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਦੂਸਰੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ **1** ਲੜਕੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਤਰ ਗਈ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਹੁਣ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ?

$$\square + \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

16. ਸੋਚੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

• ਗੁਰਜੀਤ ਕੋਲ **9** ਖਿਡੌਣੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਖਿਡੌਣੇ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਦੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਿਡੌਣੇ **ਹਰੇ** ਰੰਗ ਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਦੇ ਖਿਡੌਣੇ **2** ਹਨ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਗੁਰਜੀਤ ਕੋਲ **ਹਰੇ** ਰੰਗ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਖਿਡੌਣੇ ਹਨ?

• ਹਰਨਵ ਨੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ 'ਤੇ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ **7** ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਵੰਡਣੀਆਂ ਹਨ। ਮੰਮੀ ਨੇ **6** ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਖਰੀਦ ਲਈਆਂ। ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ?

ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਘਰ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

17. ਖਾਲੀ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ +, - ਜਾਂ = ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਬਣਾਓ:

$$2 \quad \boxed{+} \quad 4 \quad = \quad 6$$

$$5 \quad \boxed{} \quad 5 \quad = \quad 0$$

$$8 \quad - \quad 1 \quad \boxed{} \quad 7$$

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਾਦੂਈ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ

2	9	5	7		7		8
3	6		8	4	9	5	
	8	7				9	7
7		4	1	6	8	4	6
	9		8				8
5		3	6		9	5	6
9	8		9	9		9	
4	7	5	8	3	7	6	2

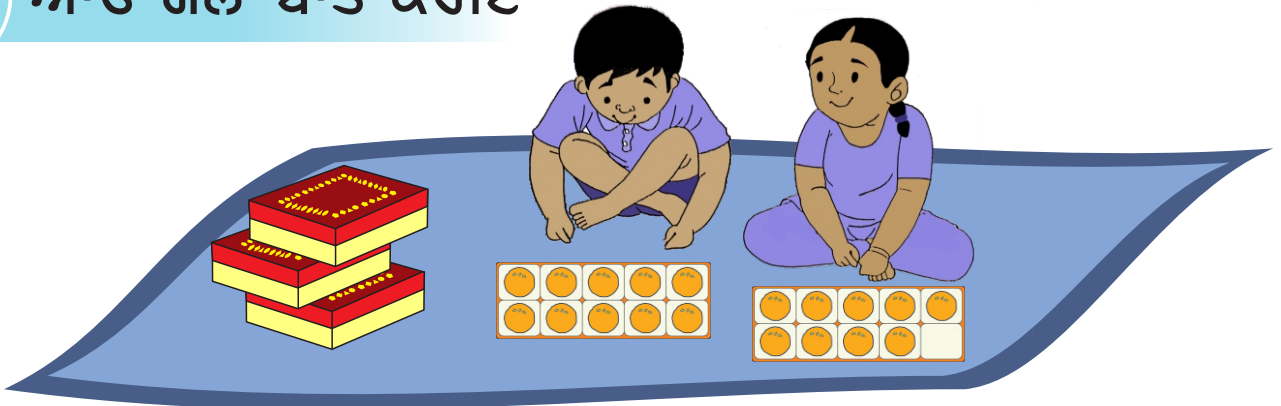
ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ?

- ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਜਾਓ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 9 ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅੰਕ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਡੱਬੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛੋ, ਕੀ ਉਹ ਅੰਕ ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਹੈ?
- ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦੱਸ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜਾਣੋ।

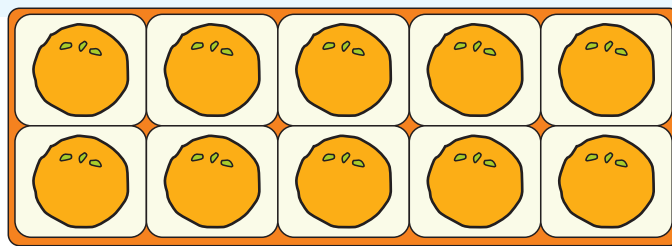

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਸਹਿਜ ਦੇ ਘਰ ਦਿਵਾਲੀ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੰਮੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਮਿਠਿਆਈਆਂ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਰੀਝ ਮਿਲ ਕੇ ਲੱਭੂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਲੱਭੂ ਹਨ।

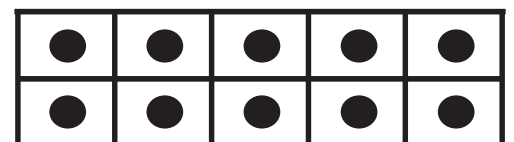
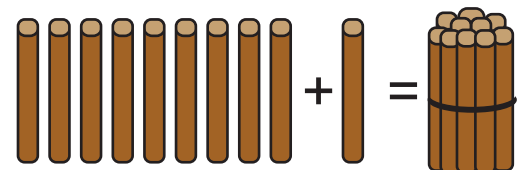

- ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲੱਭੂ ਹਨ? ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖੋ।
- ਮੈਂ ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ 6 ਲੱਭੂ ਪਾਏ ਹਨ। ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਰਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਲੱਭੂ ਆਉਣਗੇ?
- ਰੀਝ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਲੱਭੂ ਖਾ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਲੱਭੂ ਹਨ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

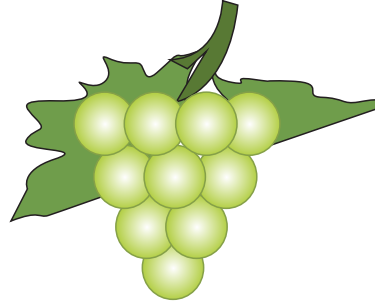
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਗਿਣਨ ਲਈ ਬੋਲੇ, ਜਿਵੇਂ-
1,2,3,4,5,6,7,8,9
- 9 ਵਿੱਚ 1 ਹੋਰ ਤੀਲੀ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ?
- 9 ਵਿੱਚ 1 ਹੋਰ ਮਿਲਾਉਣ 'ਤੇ 10 ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- ਹੁਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਣਾਓ।
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ ਡੱਬੇ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ 9 ਬਿੰਦੀਆਂ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਡੱਬਾ ਪੂਰਾ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ?
- ਜੇਕਰ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਿੰਦੀ ਮਿਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ?

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 10 ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐☐☐

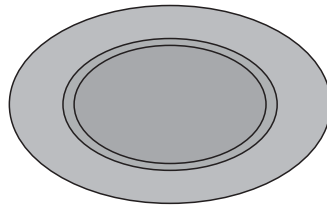
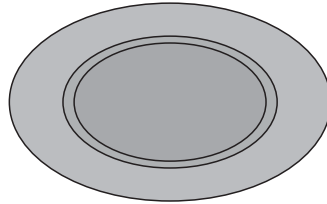
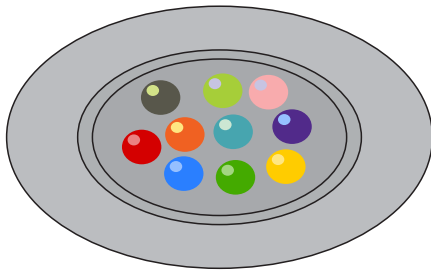
2. 10 ਗੁਬਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਪੂਰਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ ਭਰੋ:

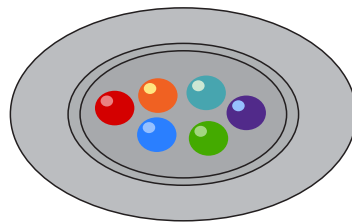
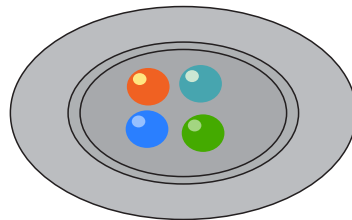
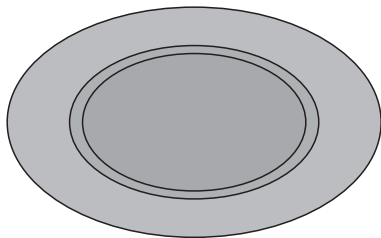

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

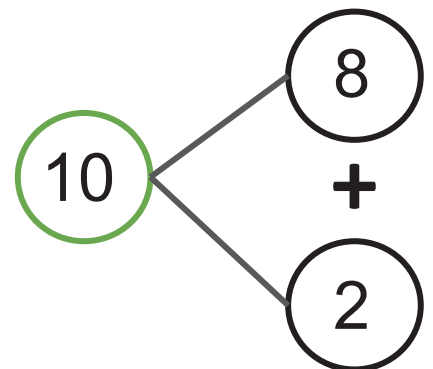
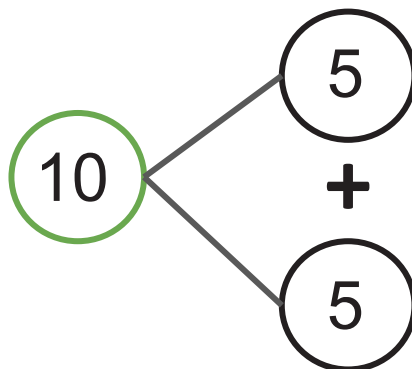
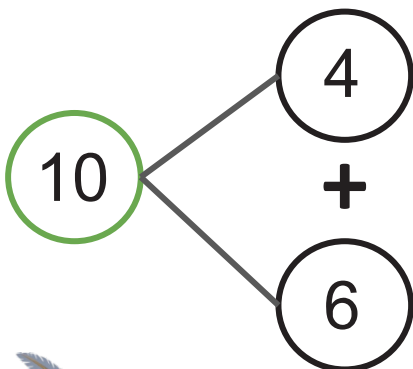
- ਤਿੰਨ ਥਾਲੀਆਂ ਲਵੋ। ਇਹਨਾਂ ਥਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚਿੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖ ਦਿਓ।
- ਪਹਿਲੀ ਥਾਲੀ ਵਿੱਚ 10 ਮੋਤੀ ਰੱਖੋ।

- ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ 10 ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ 2 ਥਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ।

- ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ 10 ਮੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਸਿਖਾਓ।

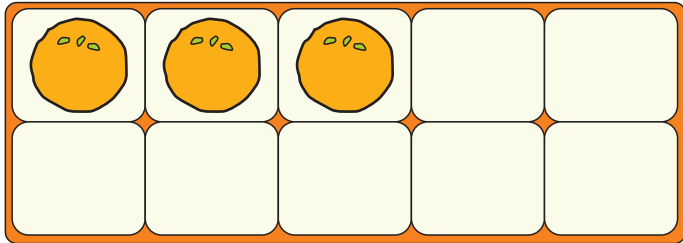
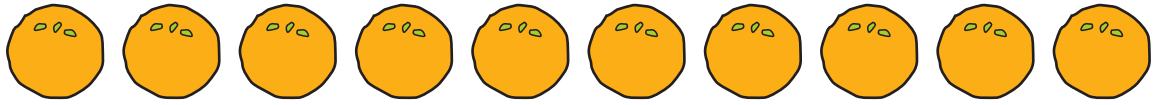

ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਤੋਂ ਬੱਚੇ ਸਮਝ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ 10 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

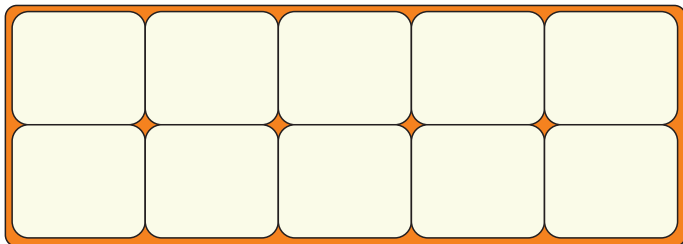
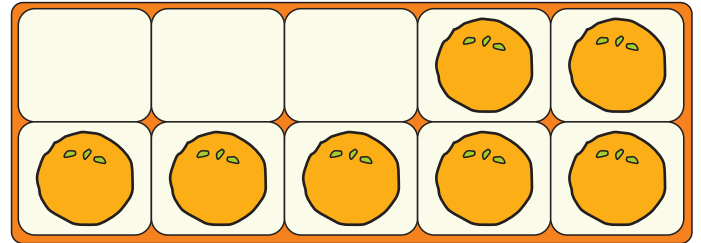

ਆਓ ਕਰੀਏ

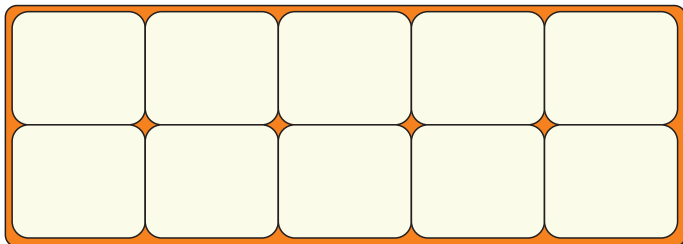
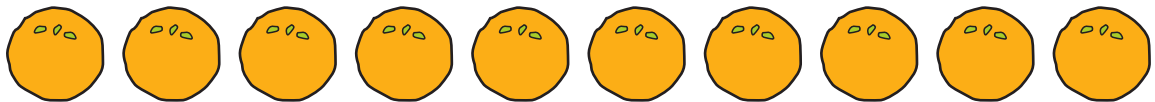
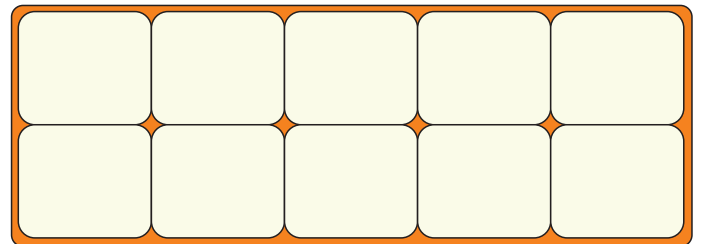
1. ਦਿੱਤੇ ਗਏ 10 ਲੱਡੂਆਂ ਨੂੰ 2 ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੰਡੋ:

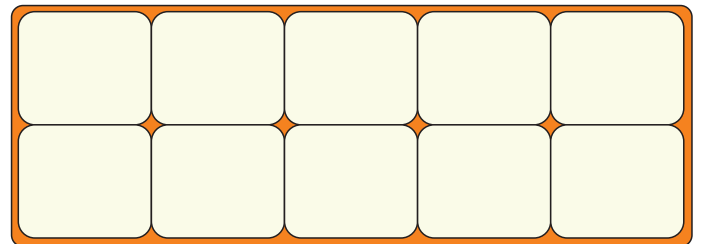
+

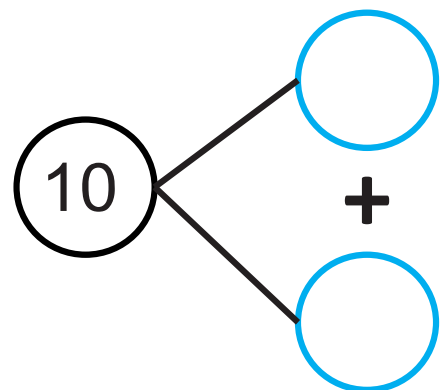
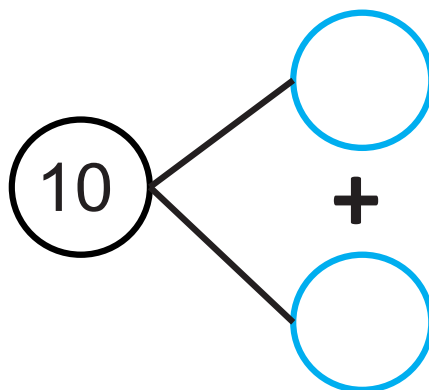
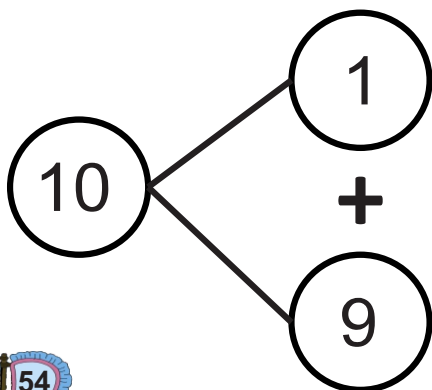
+

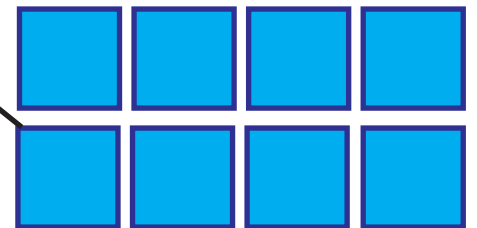
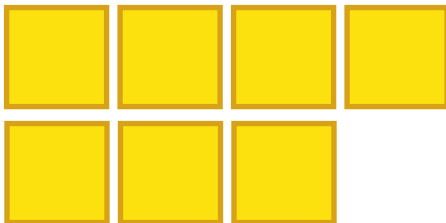
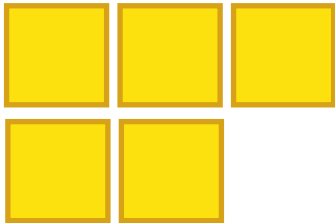
+

2. 10 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਖੋ:

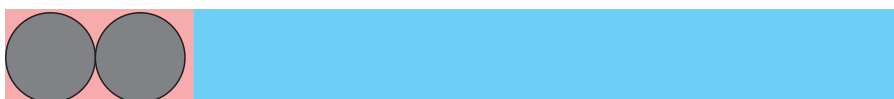
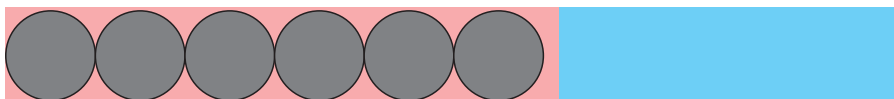

3. 10 ਦਾ ਸਮੂਹ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸਹੀ ਜੋੜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ 10 ਬਿੰਦੀਆਂ ਵਾਲਾ ਕਾਰਡ ਚੁੱਕੇਗਾ।
- ਕੁਝ ਬਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਕਾਰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਲੁਕੇ ਦੇਵੇਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਕਾਰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ।
- ਸਲਾਈਡਿੰਗ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਖੇਡਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਭਰੋ।

ਕਾਰਡ ਦੇ ਹੇਠਾਂ	ਕਾਰਡ ਦੇ ਉੱਪਰ

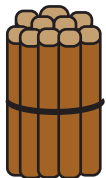
10 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਗਿਣਤੀ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

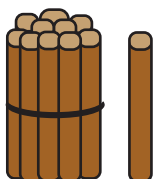
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰ ਕੇ ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕੇ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10
- ਅਧਿਆਪਕ 10 ਤੀਲੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਬਣਾਏਗਾ। 10 ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ **ਦਹਾਈ** ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 **ਇਕਾਈਆਂ** ਹਨ।
- ਇੱਕ ਬੰਡਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਅਧਿਆਪਕ 1-1 ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਤੀਲੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿਣੇ ਜਿਵੇਂ, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 ਅਤੇ 20
- ਇਕਾਈ ਦਹਾਈ ਦੀ ਸਮਝ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਦਹਾਈ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਜਿਵੇਂ, **12** ਵਿੱਚ **1 ਦਹਾਈ** ਤੇ **2 ਇਕਾਈਆਂ** ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੀਲੀ ਬੰਡਲ ਅਤੇ ਬਿੰਦੀਆਂ ਨਾਲ 20 ਤੱਕ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ।

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

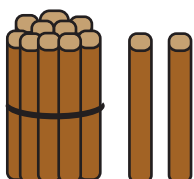
●	●	●	●	●
●	●	●	●	●

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	0

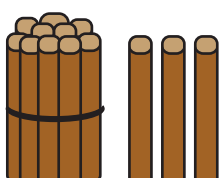
●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
●				

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	1

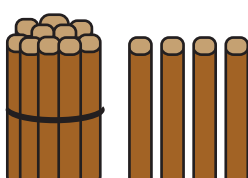
●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
●	●			

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	2

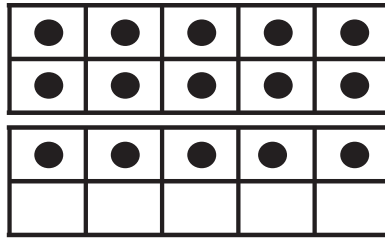
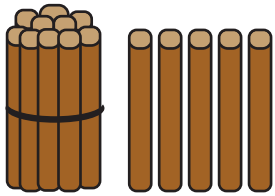
●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
●	●	●		

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	3

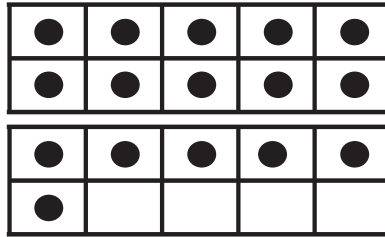
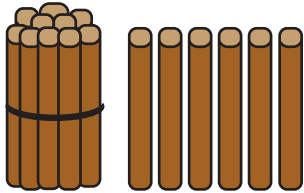

●	●	●	●	●
●	●	●	●	●
●	●	●	●	

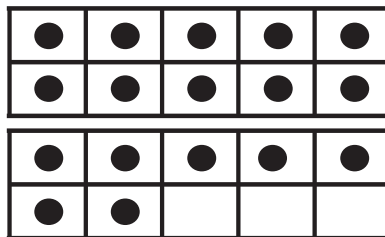
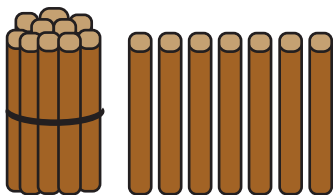
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	4

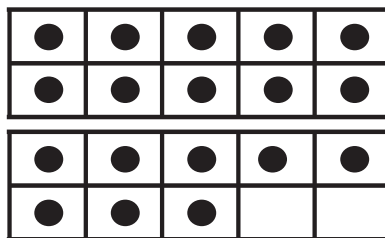
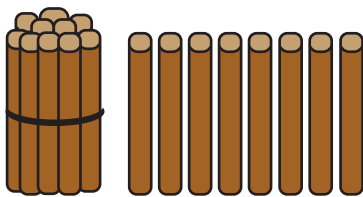
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	5

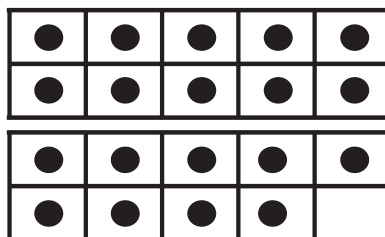
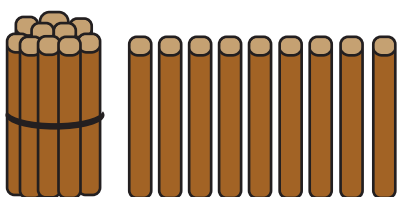
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	6

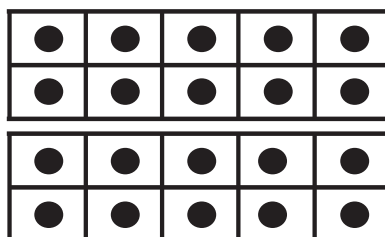
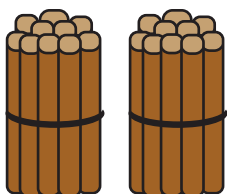
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	7

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	8

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	9

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	0

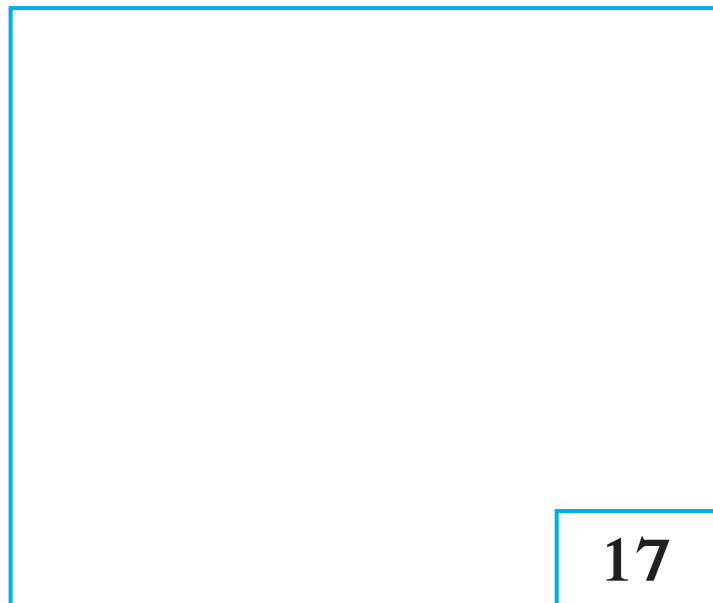
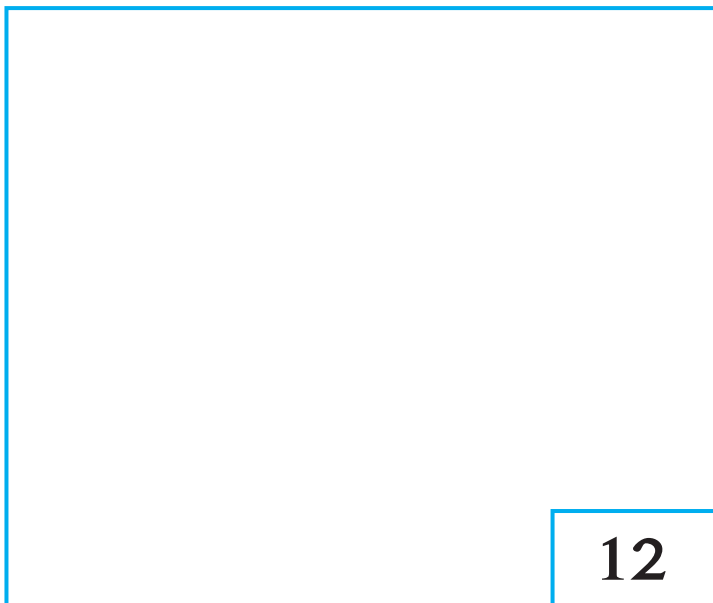
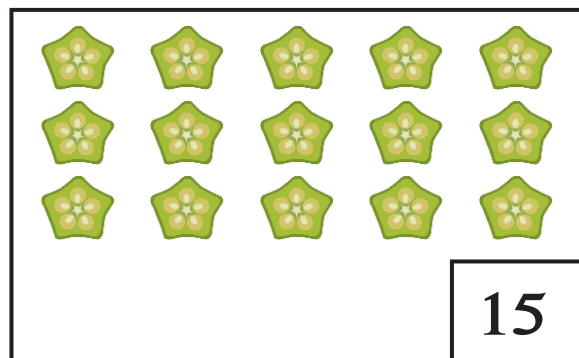

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ 1 ਤੋਂ 9 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਬੰਡਲ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲ, ਬਿੰਦੀਆਂ ਨਾਲ, ਮਾਨ ਕਾਰਡ, ਗਿਣਤਾਰੇ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 20 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਸਾਰਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

- **ਸਮੱਗਰੀ:** ਭਿੰਡੀ, ਰੰਗ
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਿੰਡੀ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਕੇ ਦਿਓ।
- ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਭਾਗ ਨੂੰ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਓ।
- ਭਿੰਡੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਫੁੱਲ ਬਣਾਓ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮੱਗਰੀ 10 ਦੇ ਦੋ ਮਾਨ ਕਾਰਡ, 1-9 ਦੇ ਮਾਨ ਕਾਰਡ

ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

- ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਲ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੋ।
- ਉਸ ਗੋਲ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਰੱਖ ਦਿਓ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ। ਬੱਚੇ ਦਹਾਈ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਵਾਲੇ ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੰਖਿਆ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ, ਸੰਖਿਆ 16 ਲਈ 10 ਅਤੇ 6 ਦਾ ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਚੁੱਕੇਗਾ।

$$\begin{array}{|c|} \hline 10 \\ \hline \end{array} \begin{array}{|c|} \hline 6 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|} \hline 1 & 6 \\ \hline \end{array}$$

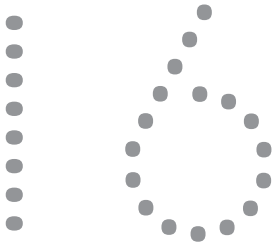

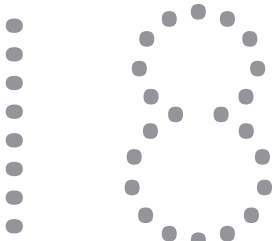
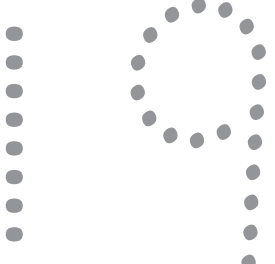
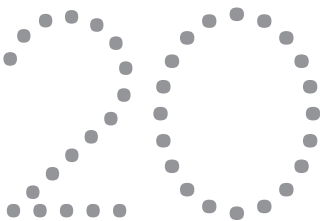
- ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 1 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਦੇ ਫਲੈਸ਼ ਕਾਰਡ ਦੇ ਕੇ ਗਿਣਤੀ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੋ।

10 ਤੋਂ 20 ਤੱਕ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖਣਾ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

10			
11			
12			
13			
14			
15			

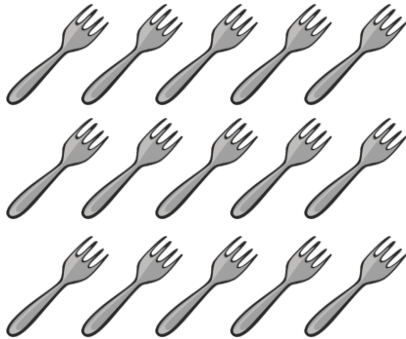
16			
17			
18			
19			
20			

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

ਆਓ ਕਰੀਏ

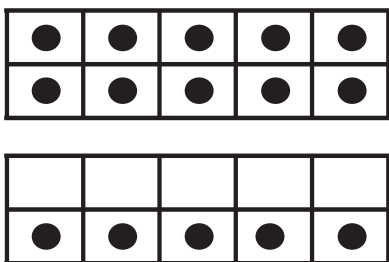
1. 18 ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

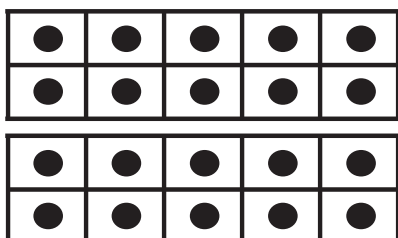
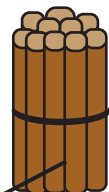
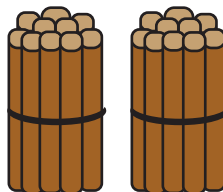
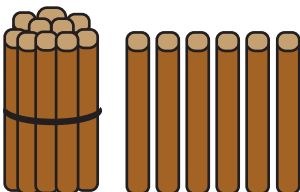
☐

☐

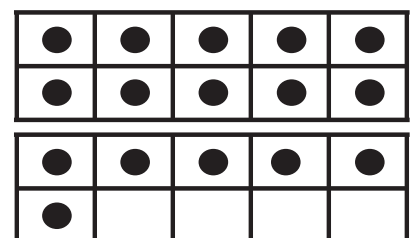
2. ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਬਿੰਦੂਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿੱਤੀ ਮਾਲਾ 'ਤੇ ਮੋਤੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ ਭਰੋ:

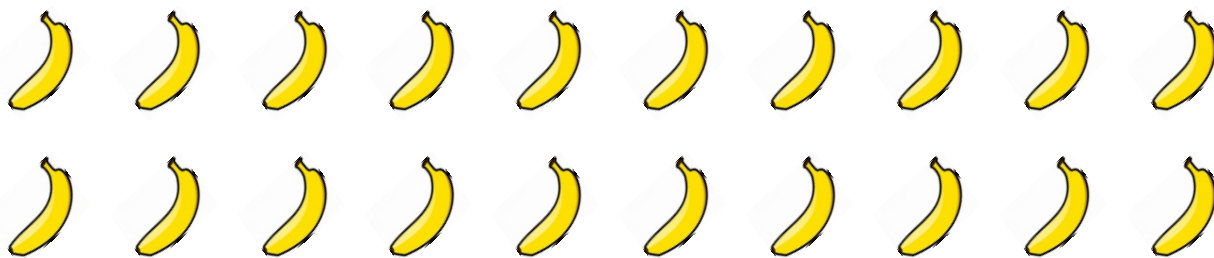
3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ।

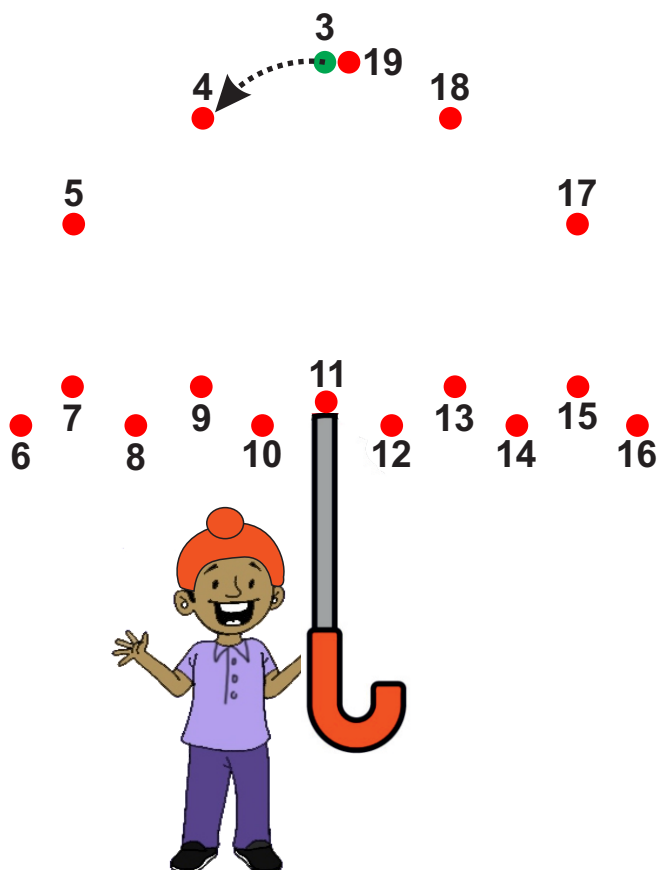
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	0

4. ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਵਿੱਚ 12 ਕੇਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਕੇਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ:

5. ਬਾਰਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਛਤਰੀ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਰੰਗ ਭਰੋ:

6. ਸਿੱਧੀ ਅਤੇ ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਓ:

14	15	16					
----	----	----	--	--	--	--	--

10	11						
----	----	--	--	--	--	--	--

19	18	17					
----	----	----	--	--	--	--	--

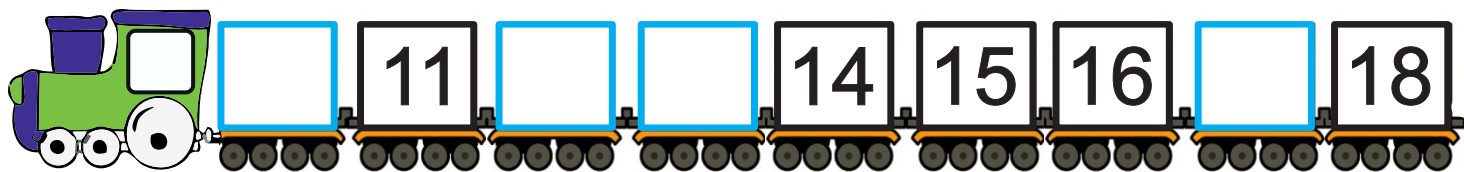
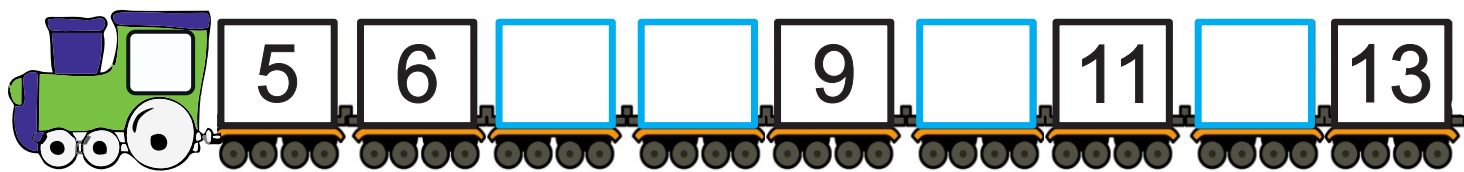

7. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

- 10 ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਹਰਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ।
- 12 ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਭਰੋ।
- 15 ਤੇ 17 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਨੀਲਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ।

9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
---	----	----	----	----	----	----	----	----	----

8. **ਨੀਲੇ** ਰੰਗ ਦੇ ਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

9. ਵਸਤੂਆਂ ਗਿਣ ਕੇ **ਲਾਲ** ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ **ਨੀਲੇ** ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

--	--

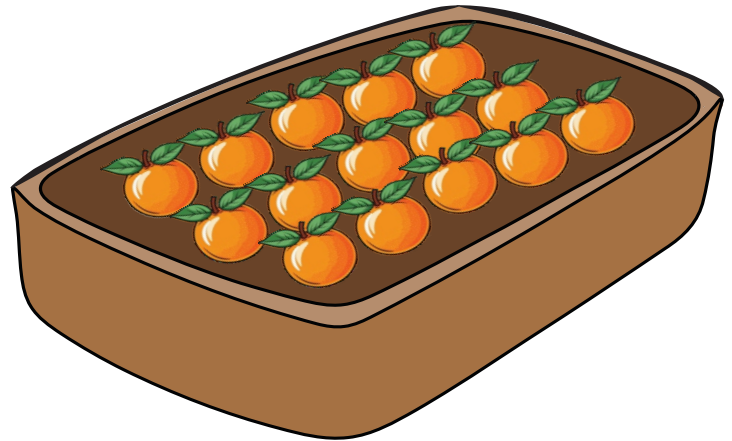
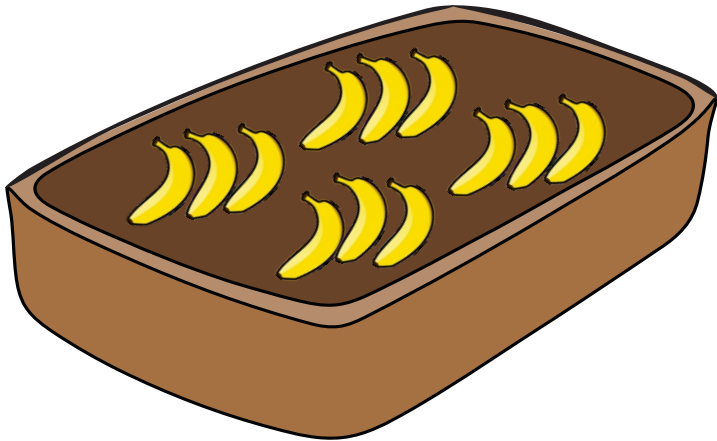

--	--

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਹਰਮੀਤ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਫਲਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਫਲ ਸਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕੇਲੇ, ਸੰਤਰੇ, ਅਮਰੂਦ ਅਤੇ ਅਨਾਰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਜਾ ਦਿੱਤੇ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਉਸ ਨੇ ਫਲਾਂ ਦੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਫਲ ਰੱਖੇ ਹਨ?

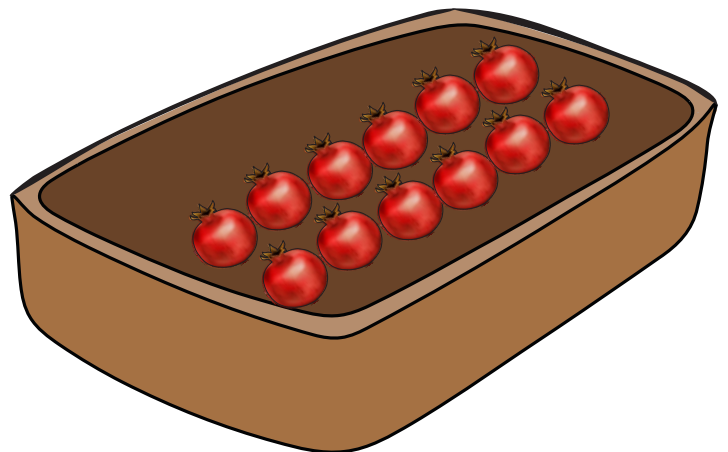
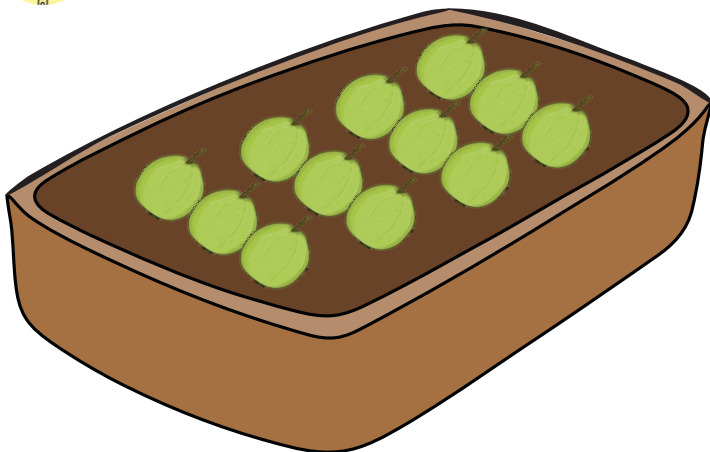
ਕਿਹੜੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ **ਵੱਧ** ਹੈ-ਕੇਲਾ ਜਾਂ ਸੰਤਰਾ?

ਕਿਹੜੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ **ਘੱਟ** ਹੈ?

ਸੰਤਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੇਲਿਆਂ ਤੋਂ **ਕਿੰਨੀ ਵੱਧ** ਹੈ? ਆਓ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖੀਏ।

ਅਨਾਰ ਤੇ ਅਮਰੂਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ। ਦੱਸੋ ਕਿਹੜੇ ਫਲ ਦੀ ਗਿਣਤੀ **ਵੱਧ** ਹੈ?

ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ **ਬਰਾਬਰ** ਹੈ।

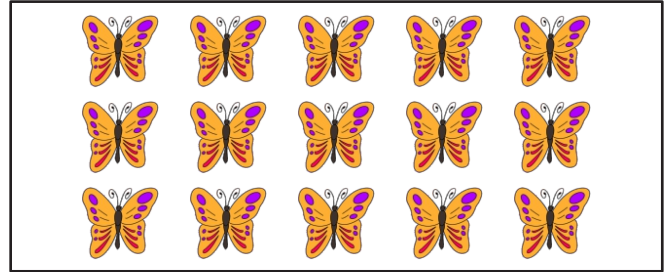
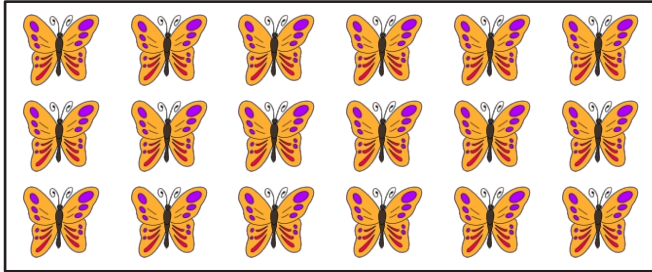

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਘੱਟ/ਵੱਧ/ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਸਤੂਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਘੱਟ/ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੱਧ ਹਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

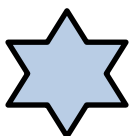
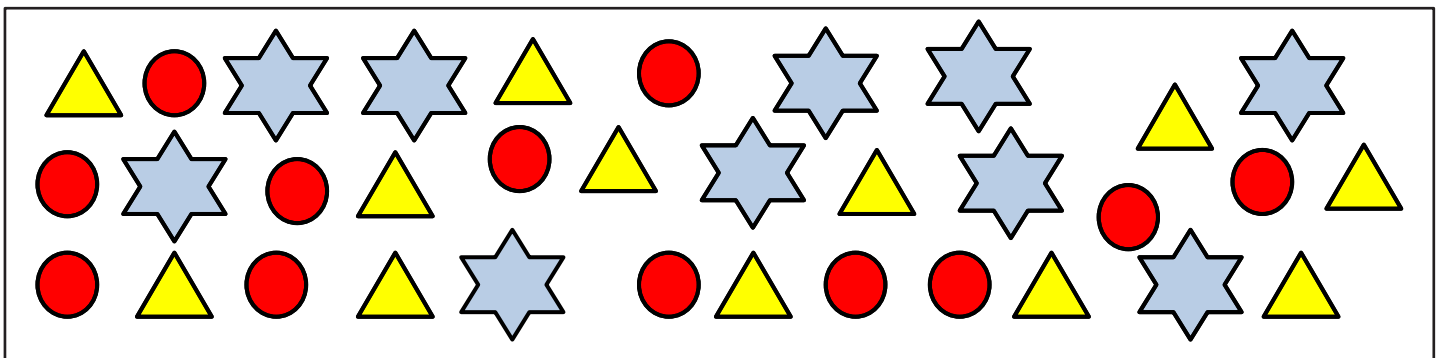
1. ਵੱਧ ਤਿਤਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

2. ਘੱਟ ਆਈਸਕ੍ਰੀਮ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

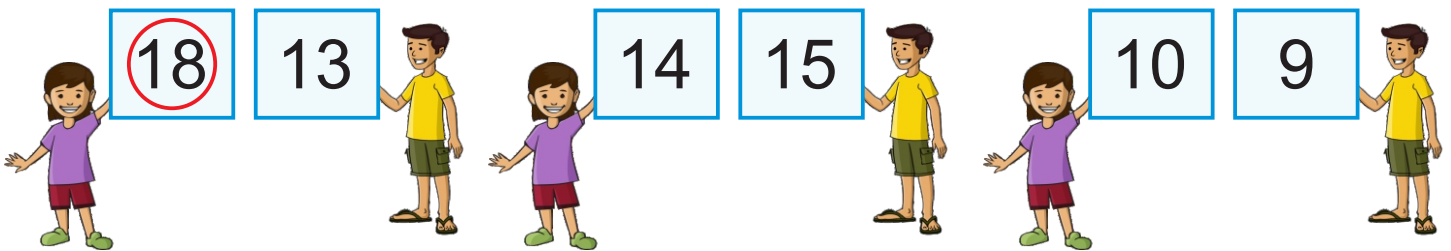
ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਗੱਲਾਂ:

- ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕ/ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹਨ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕ/ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੋ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 0 ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ 0 ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਉਹ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

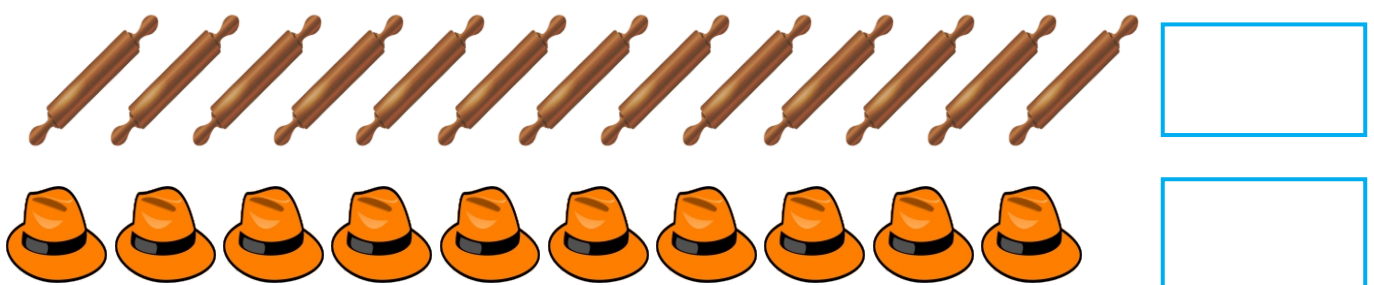
1. ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ:

2. ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ:

3. ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ 12 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

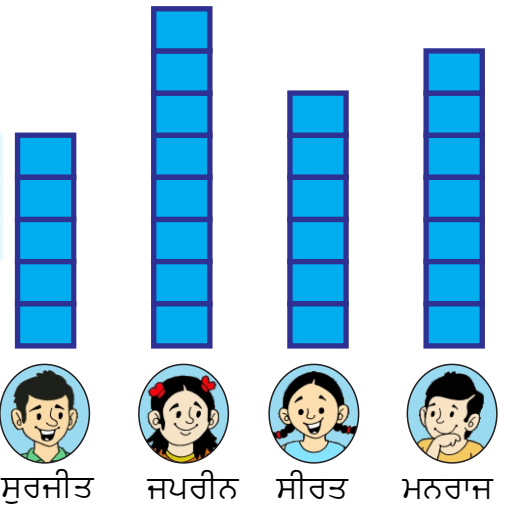
ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣਾ

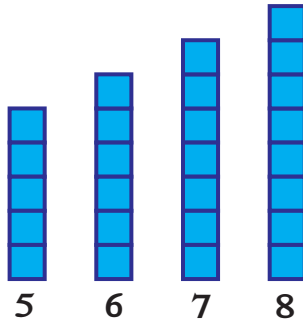
ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਇਹ ਚਾਰ ਬੱਚੇ ਬਲਾਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਇੱਕ ਖਿਡੌਣਾ ਟਾਵਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿਸ ਬੱਚੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਟਾਵਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?

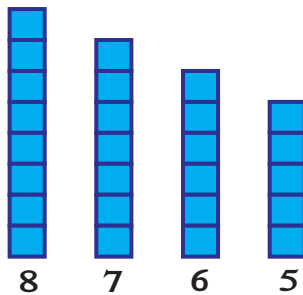
- ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਟਾਵਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਬਲਾਕ ਹਨ?
- ਮਨਰਾਜ਼ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਬਲਾਕਾਂ ਦਾ ਟਾਵਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ?
- **ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ** ਬਲਾਕਾਂ ਵਾਲਾ ਟਾਵਰ ਕਿਸ ਦਾ ਹੈ?

- ਚੱਲੋ, ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਟਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ** ਵੱਲ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

- ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਟਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਬਲਾਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ **ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ** ਵੱਲ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਵੱਲ ਲਿਖੋ :

2. ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ ਵੱਲ ਲਿਖੋ:

ਆਓ ਕਰੀਏ

ਇਸ ਪੰਨੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਖਾਨੇ ਖਾਲੀ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋ:

0

ਸਿਫਰ

●				

1

ਇੱਕ

●	●			

2

ਦੋ

●	●	●		

--

ਤਿੰਨ

●	●	●	●	

4

ਚਾਰ

5

ਪੰਜ

●	●	●	●	●
●				

6

ਛੇ

●	●	●	●	●
●	●			

--

ਸੱਤ

●	●	●	●	●
●	●	●		

--

ਅੱਠ

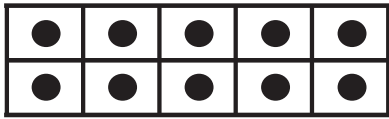
9

ਨੌਂ

●	●	●	●	●
●	●	●	●	●

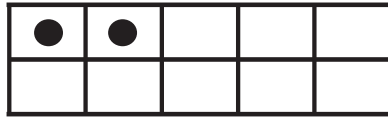
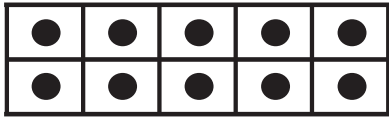
10

ਦਸ

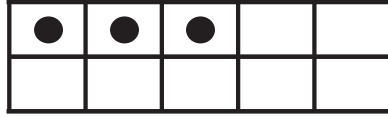
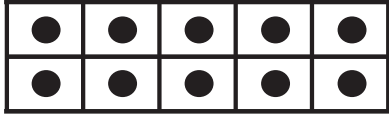

11

ਗਿਆਰਾਂ

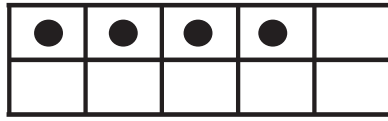
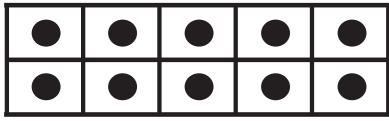

ਬਾਰਾਂ

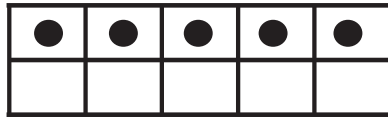
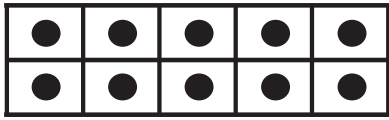
13

ਤੇਰਾਂ

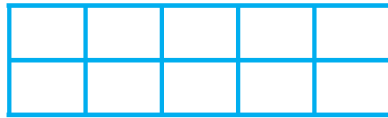

14

ਚੌਦਾਂ

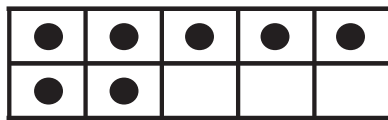
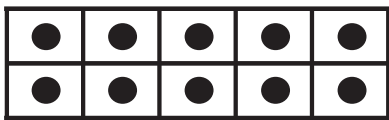

ਪੰਦਰਾਂ

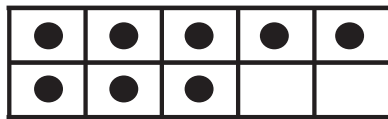
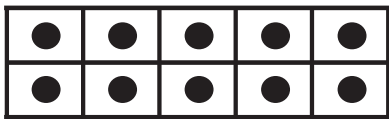
16

ਸੋਲ੍ਹਾਂ

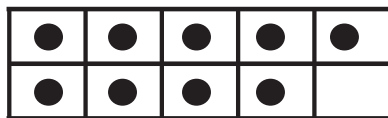
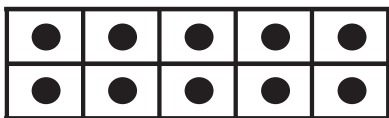
17

ਸਤਾਰਾਂ

18

ਅਠਾਰਾਂ

19

ਉੱਨੀ

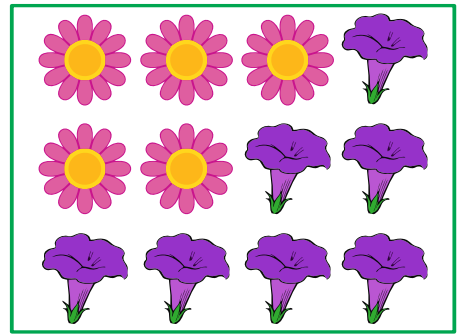
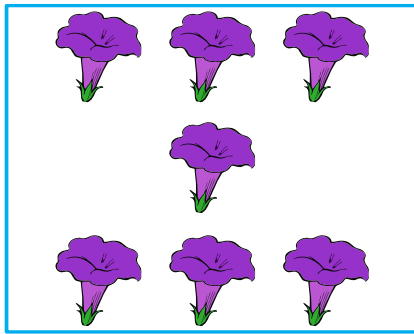
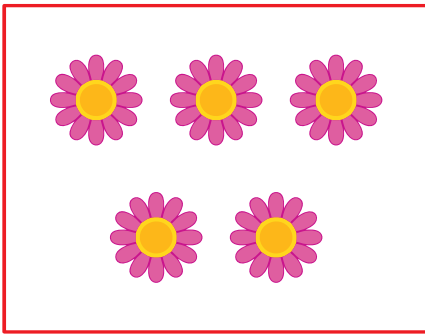
ਵੀਹ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਕੀਰਤ ਇੱਕ ਮਾਲੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੱਲੋ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਲਗਾਏ ਹਨ?

ਕੀਰਤ ਨੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ **ਗੁਲਾਬੀ** ਰੰਗ ਦੇ **5** ਫੁੱਲ ਅਤੇ **ਜਾਮਣੀ** ਰੰਗ ਦੇ **7** ਫੁੱਲ ਲਗਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਫੁੱਲ ਲਗਾਏ?

$$5 + 7 = 12$$

ਆਓ ਕਰੀਏ

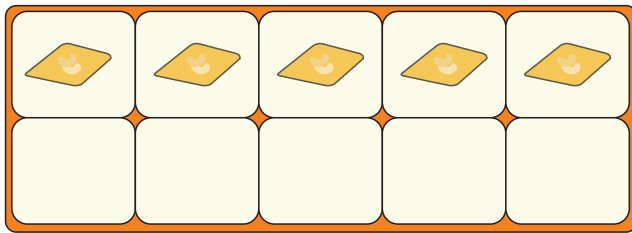
1. ਤੀਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\begin{array}{ccc} \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline \text{teal stick} \\ \hline \end{array} & + & \begin{array}{|c|c|c|c|c|} \hline \text{teal stick} \\ \hline \end{array} \\ \hline \square & + & \square = \square \\ \hline \end{array}$$

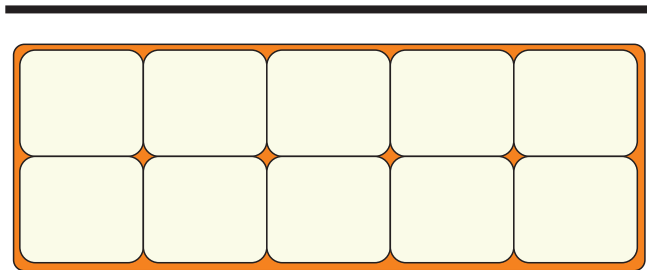
$$\begin{array}{ccc} \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{teal stick} \\ \hline \end{array} & + & \begin{array}{|c|c|c|c|c|c|c|} \hline \text{teal stick} \\ \hline \end{array} \\ \hline \square & + & \square = \square \\ \hline \end{array}$$

2. ਜੋੜ ਕੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਮਿਠਿਆਈ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ:

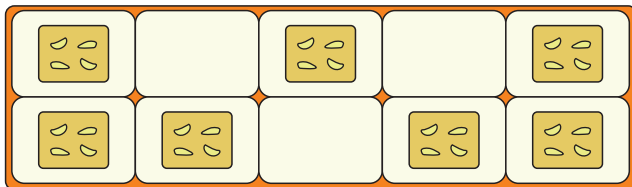

+

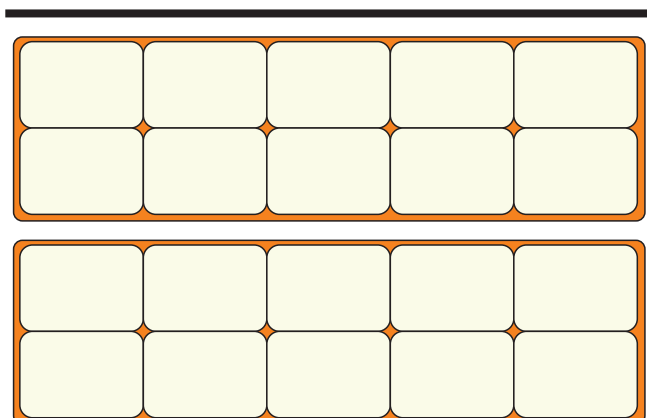
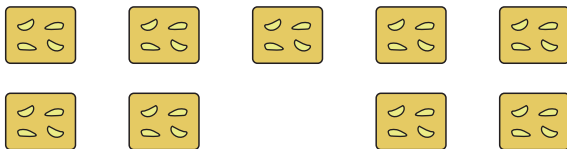

+

3. ਜੋੜ ਕੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਮਿਠਿਆਈ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ:

+

+

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਅੱਜ ਫਿਰ ਡੱਭੂਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਜ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕੌਣ ਜਿੱਤੇਗਾ?

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਦੌੜ **6** ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

$$\boxed{6} + \boxed{} = \boxed{}$$

ਫਿਰ ਮੈਂ **5** ਹੋਰ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ।

$$\boxed{6} + \boxed{5} = \boxed{}$$

ਤਾਂ ਦੱਸੋ, ਮੈਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ?

$$\boxed{6} + \boxed{5} = \boxed{11}$$

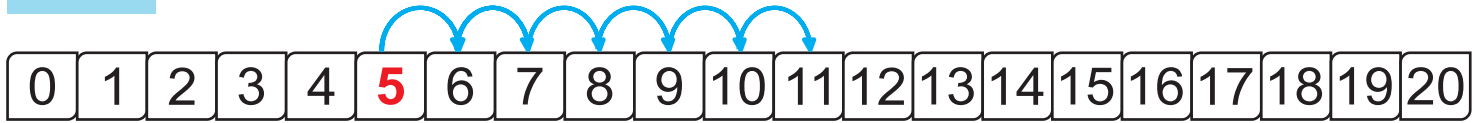

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ

ਚਾਕ

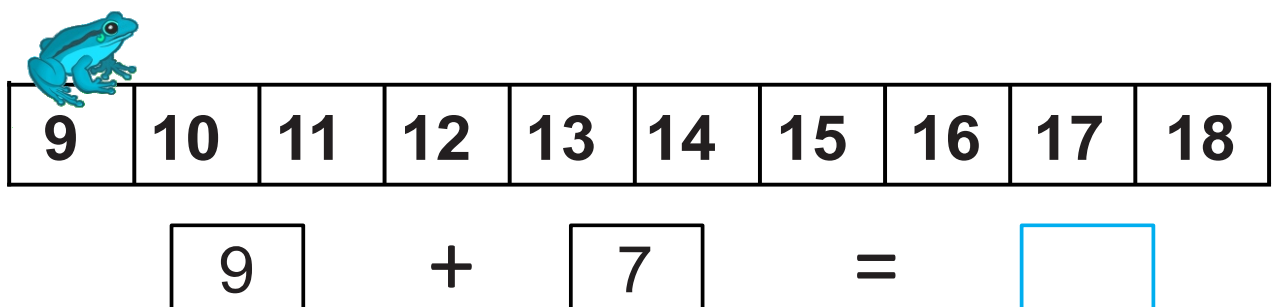
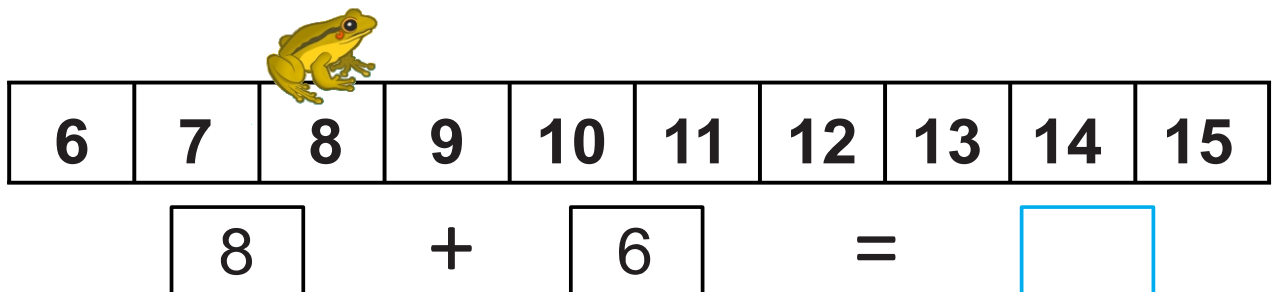
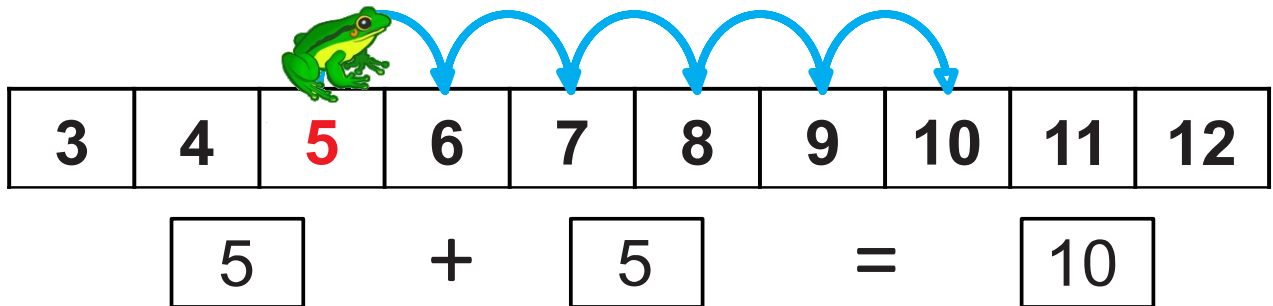
ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

- 0-20 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਣਾਓ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਹੁਣ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ 5
- ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਬੋਲੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਨੂੰ 6 ਕਦਮ ਚੱਲੋ।
- ਅਖ਼ੀਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ?

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਛਾਲ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

2. ਜੋੜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\begin{array}{r} + \boxed{} \\ 9 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ + \\ 8 \\ \hline \boxed{} \end{array}$$

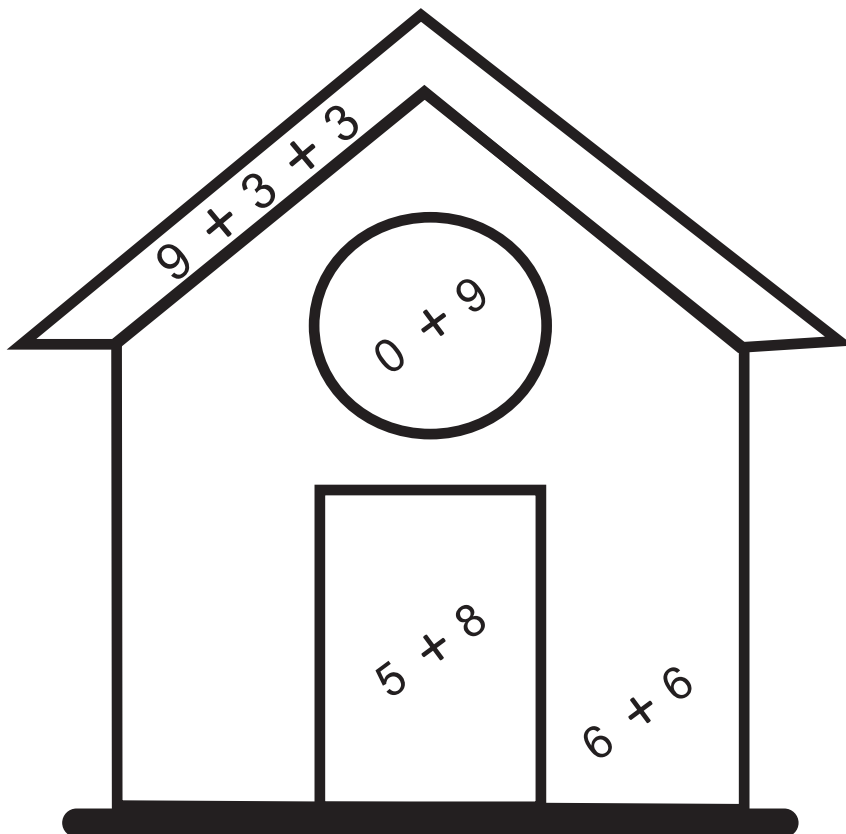
$$\begin{array}{r} 6 \\ + \boxed{} \\ \hline 10 \end{array}$$

3. ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋੜੋ:

• ਹਰਜਾਪ ਕੋਲ 9 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਰਤ ਕੋਲ 6 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ?

• ਅੰਬਰੀਨ ਕੋਲ 7 ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਮੀ ਨੇ 5 ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹੋਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਹਨ?

4. ਜੋੜੋ ਅਤੇ ਸਾਰਣੀ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹੀ ਰੰਗ ਭਰੋ:

ਸੰਖਿਆ	ਰੰਗ
9	<div></div>
12	<div></div>
13	<div></div>
15	<div></div>
18	<div></div>
20	<div></div>

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ ਚਾਕ

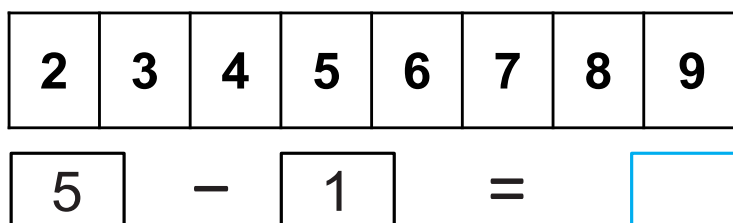
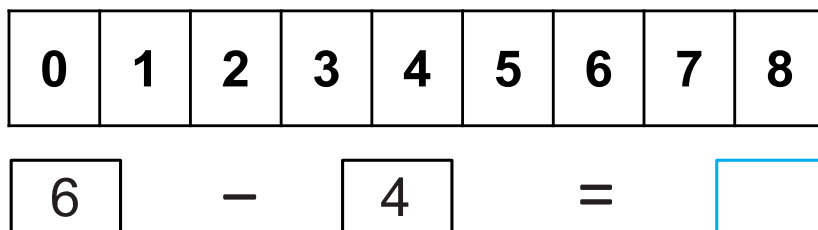
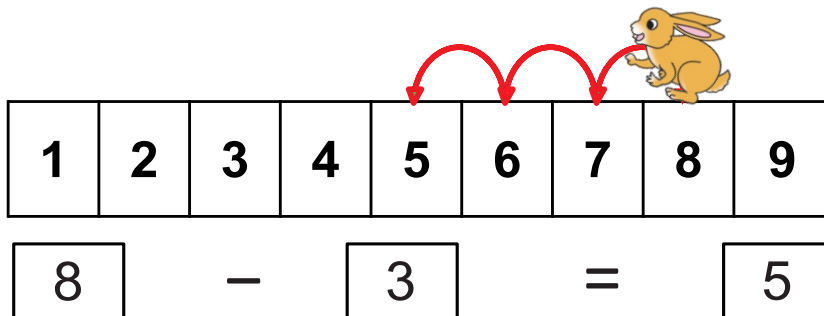
ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

- 0-9 ਤੱਕ ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਣਾਓ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਹੁਣ ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ ਜਿਸਤੇ ਬੱਚੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨਗੇ ਜਿਵੇਂ 9
- ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਬੋਲੇਗਾ ਕਿ ਪਿੱਛੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ 3 ਕਦਮ ਪਿਛਾਂਹ ਚੱਲੋ।
- ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ?

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਛਾਲ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

2. ਘਟਾਓ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

$$\begin{array}{r} 9 \\ - \square \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8 \\ - 7 \\ \hline \square \end{array}$$

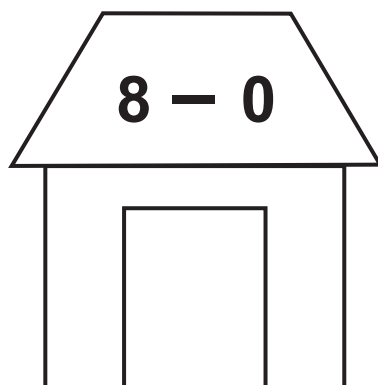
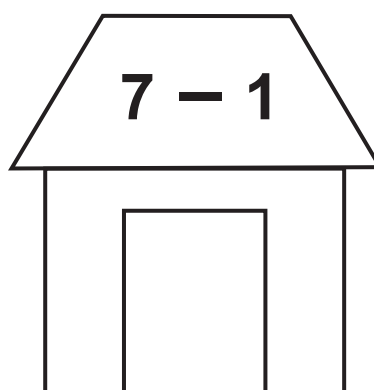
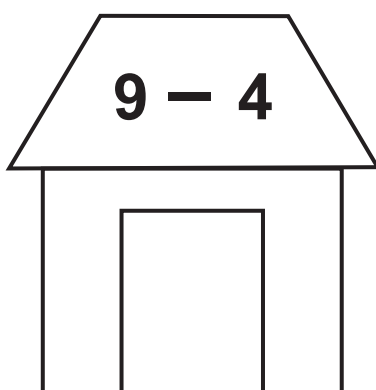
$$\begin{array}{r} \square \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$$

3. ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘਟਾਓ:

• ਹਰਜੀਤ ਕੋਲ 7 ਕਿਤਾਬਾਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ 5 ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ।
ਹੁਣ ਹਰਜੀਤ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ?

• ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ 8 ਗਲਾਸ ਹਨ। 4 ਗਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਸ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ
ਕਿੰਨੇ ਖਾਲੀ ਗਲਾਸ ਬਚ ਗਏ ?

4. ਘਟਾਓ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਨੰਬਰ ਦੇਖ ਕੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

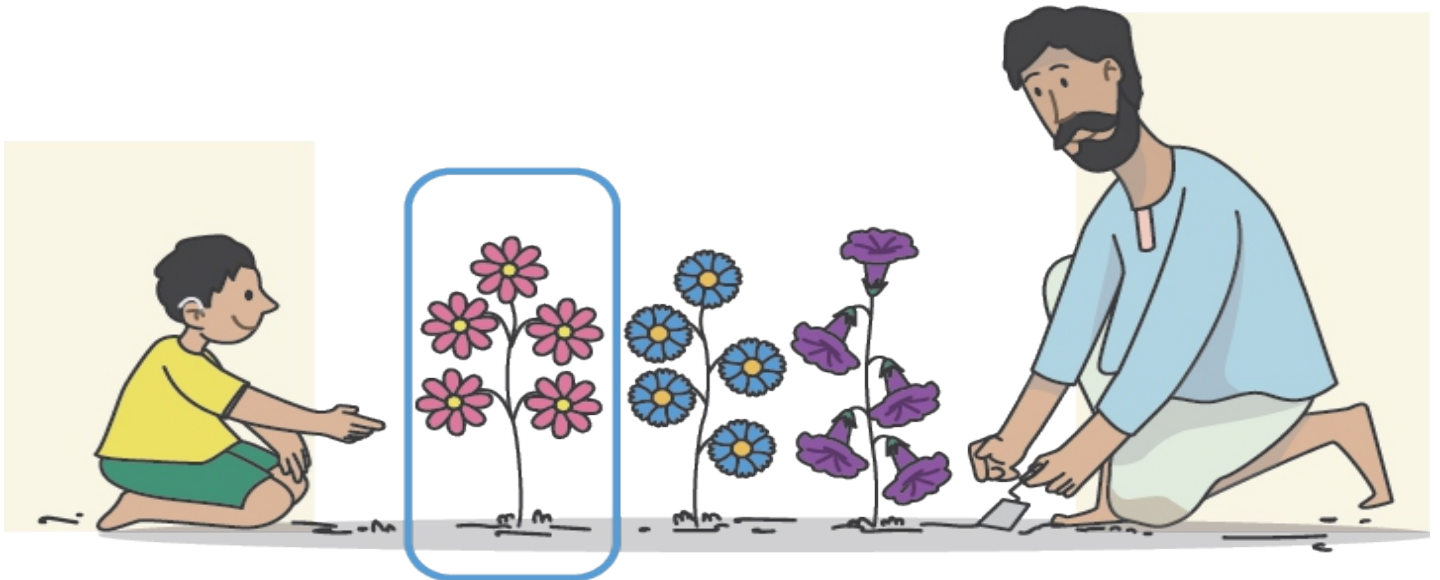

ਨੰਬਰ	ਰੰਗ
8	
5	
4	
6	

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਮਾਲੀ ਆਪਣੇ ਬਗ਼ੀਚੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫੁੱਲ ਗਿਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਓ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਗਿਣਦਾ ਹੈ।

ਚੱਲੋ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫੁੱਲ ਗਿਣਕੇ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬਗ਼ੀਚੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਫੁੱਲ ਹਨ।

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.....

ਮੈਂ ਤਾਂ ਥੱਕ ਗਿਆ!

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਿਣਨ ਦਾ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਤਰੀਕਾ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਹਰ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ 5-5 ਫੁੱਲ ਹਨ। ਆਓ 5 ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੋੜੀਏ।

$$5 + 5 + 5 = 15$$

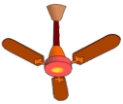
ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

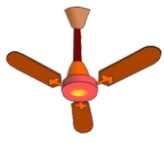
ਇੱਕ ਦੇ 2 ਪਹੀਏ ਹਨ। ਆਓ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 6 ਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਹੀਏ ਹੋਣਗੇ?

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 12$$

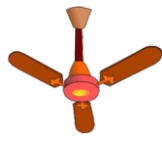
$$6 \text{ ਵਾਰ } 2 = 12$$

ਇੱਕ ਦੇ 3 ਫਰੂ ਹਨ । ਆਓ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 4 ਪੱਖਿਆਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਫਰੂ ਹੋਣਗੇ ?

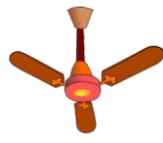
3

+

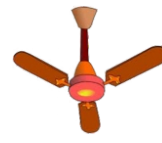
3

+

3

+

3

= 12

4 ਵਾਰ 3 = 12

4 x 3 = 12

ਇੱਕ ਹੀ ਅੰਕ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੋੜਨ ਨੂੰ ਗੁਣਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਗੁਣਾ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ 'x' ਹੈ।

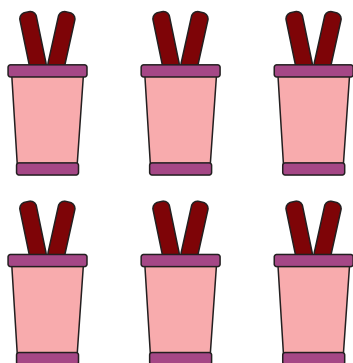
ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੋੜੋ ਅਤੇ ਲਿਖੋ:

$$\square + \square + \square = \square$$

$$\square \text{ ਵਾਰ } \square = \square$$

$$\square + \square + \square + \square + \square + \square = \square$$

$$\square \times \square = \square$$

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਅੱਜ ਅਵਨੀਤ ਦਾ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਹੇਲੀਆਂ ਉਸਦੇ ਘਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਵਨੀਤ ਕੋਲ 9 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਹਨਾਂ 9 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਵੰਡੇਗੀ?

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ 1-1 ਟਾਫ਼ੀ ਦਿੱਤੀ।

ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 6 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਬਚ ਗਈਆਂ।

ਮੈਂ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ 1-1 ਟਾਫ਼ੀ ਹੋਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 3 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਬਚ ਗਈਆਂ।

ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ 1-1 ਟਾਫ਼ੀ ਹੋਰ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 0 ਟਾਫ਼ੀ ਬਚ ਗਈ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨਾਂ ਕੋਲ 3-3 ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

- ਅਵਨੀਤ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਸਨ?
- ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ?
- ਹਰੇਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਆਈਆਂ?
- ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਵਨੀਤ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟਾਫ਼ੀਆਂ ਬਚ ਗਈਆਂ?
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਲਦੀ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹੋ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ 8 ਕੁਲਫੀਆਂ ਨੂੰ 2 ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ:

		$\begin{array}{r} 8 \\ - 2 \\ \hline 6 \end{array}$
		$\begin{array}{r} 6 \\ - 2 \\ \hline 4 \end{array}$
		$\begin{array}{r} 4 \\ - 2 \\ \hline 2 \end{array}$
		$\begin{array}{r} 2 \\ - 2 \\ \hline 0 \end{array}$

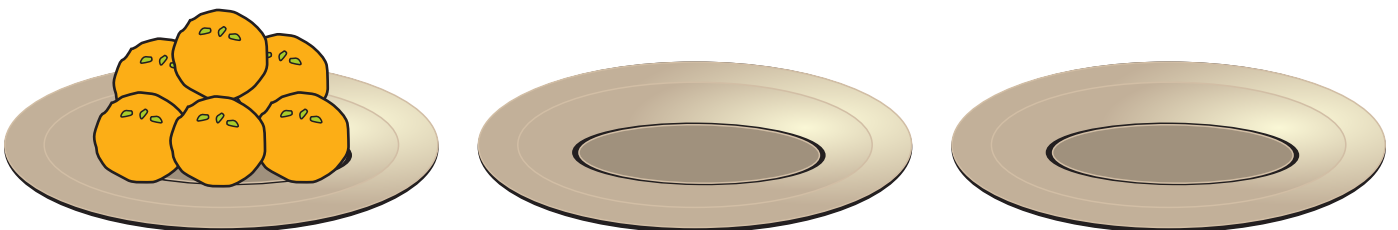
$$8 \div 2 = 4$$

ਇੱਕ ਹੀ ਅੰਕ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਘਟਾਉਣ ਨੂੰ **ਭਾਗ** ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਭਾਗ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ' \div ' ਹੈ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. 6 ਲੱਡੂਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਪਲੇਟਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ-ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੋ:

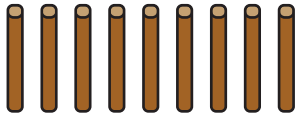

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਘਟਾ ਕੇ ਭਾਗ ਦੀ ਸਮਝ ਪੱਕੀ ਕਰਵਾਓ।

ਅਭਿਆਸ

1. ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

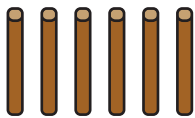
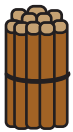

8

9

18

19

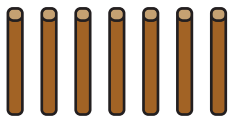
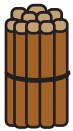

6

7

16

17

15

17

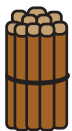
13

12

2. ਇਹਨਾਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕਾਈਆਂ ਦਹਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਖੋ:

ਸੰਖਿਆ	ਦਹਾਈਆਂ	ਇਕਾਈਆਂ
13		
17		
8		
14		

3. ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	2

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	3

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	4

4. ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨ ਕਾਰਡਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

10	4	
----	---	--

10	7	
----	---	--

5. ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ ਭਰੋ:

15	20	5
----	----	---

ਪੰਦਰਾਂ

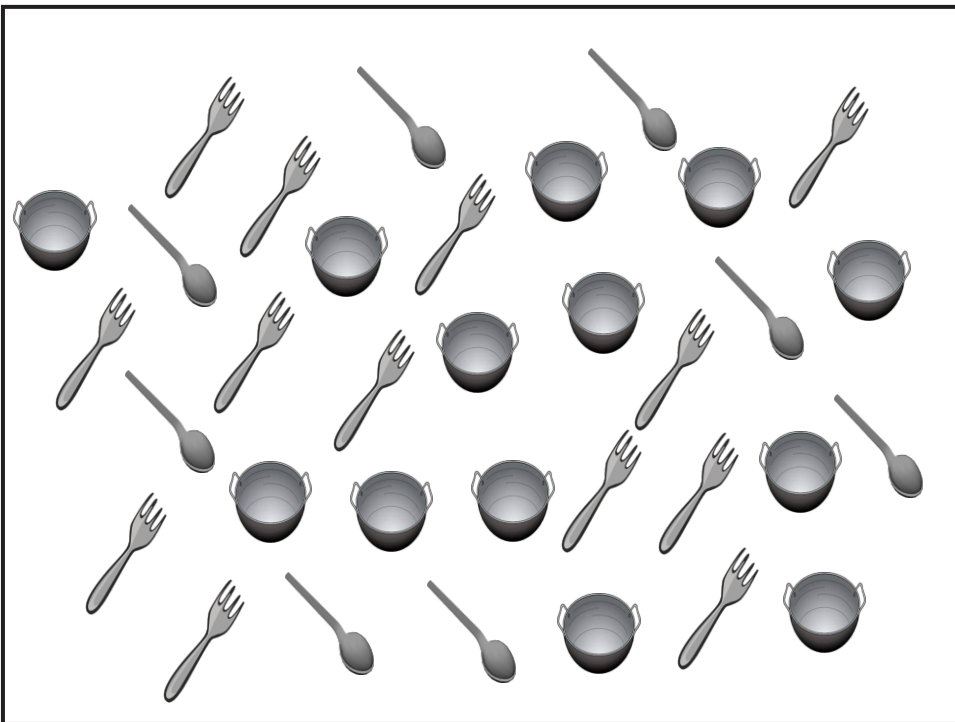
6	8	9
---	---	---

ਨੌਂ

16	17	19
----	----	----

ਸਤਾਰਾਂ

6. ਗਿਣੋ ਅਤੇ ਲਿਖੋ:

ਜਿਹੜੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

--

--

--

7. ਸੰਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਕਰੋ:

3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

$$\boxed{6} + \boxed{6} = \boxed{}$$

7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----

$$\boxed{8} + \boxed{9} = \boxed{}$$

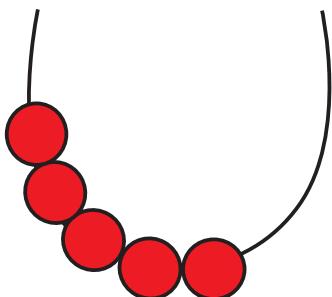
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
---	---	---	---	---	---	---	----	----	----

$$\boxed{3} + \boxed{3} + \boxed{4} = \boxed{}$$

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

$$\boxed{7} - \boxed{7} = \boxed{}$$

8. ਇੱਕ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ 8 ਮੋਤੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਮੀਤ ਨੇ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ 5 ਮੋਤੀ ਪਾ ਲਏ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਉਹ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿੰਨੇ ਮੋਤੀ ਪਾਏ ਕਿ 8 ਮੋਤੀ ਹੋ ਜਾਣ? ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

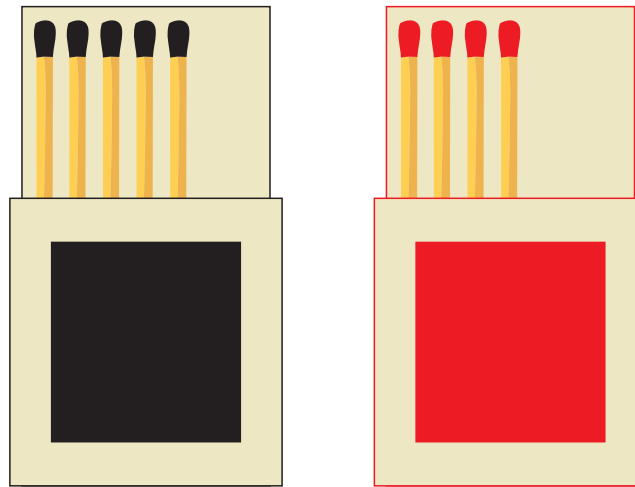

$$\boxed{5} + \boxed{} = \boxed{8}$$

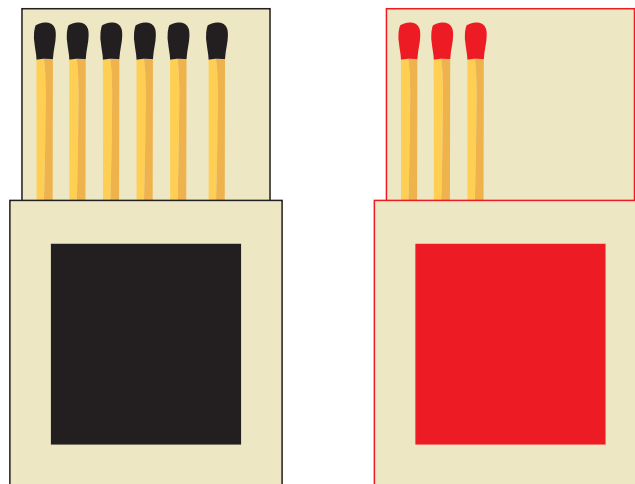
$$\boxed{8} - \boxed{} = \boxed{}$$

9. ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਾਲ ਮਾਚਿਸ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਬਣਾਓ:

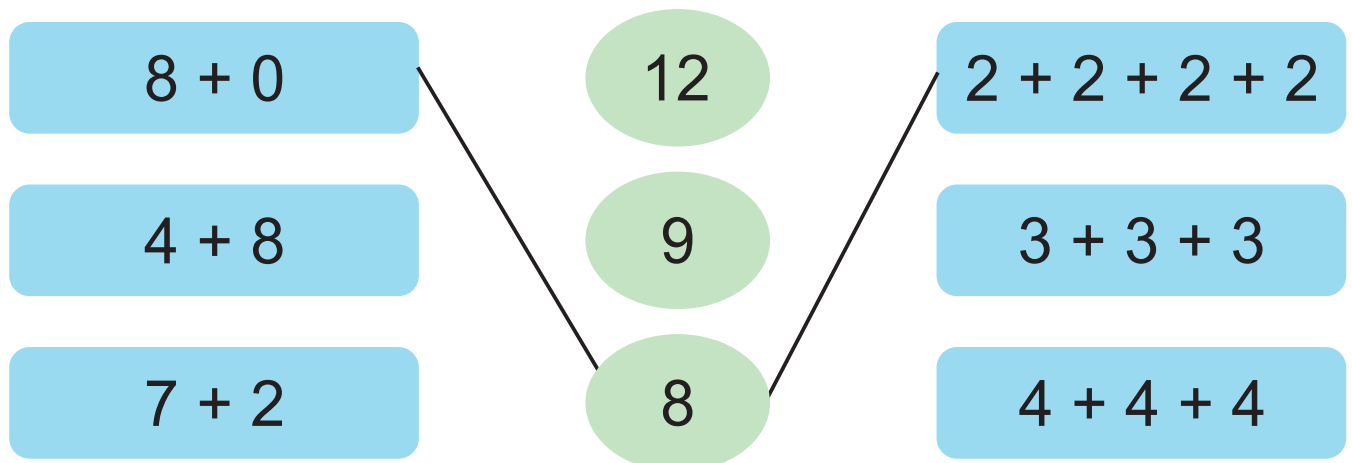
- ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਤੋਂ **2 ਵੱਧ** ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਬਣਾਓ।

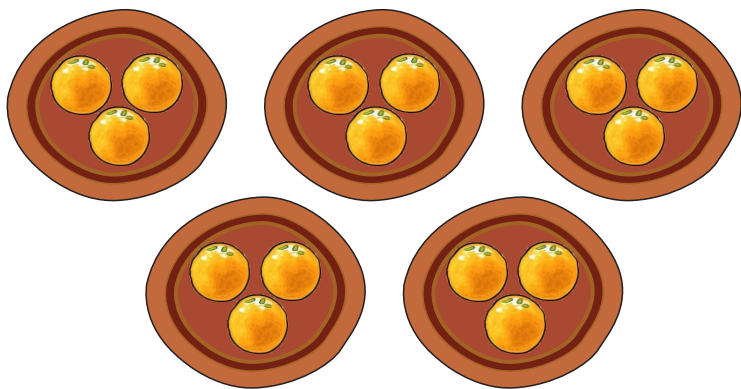
- ਲਾਲ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੂੰ **ਬਰਾਬਰ** ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਬਣਾਓ।

10. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

11. ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੋੜੋ ਅਤੇ ਲਿਖੋ:

$$\square \times \square = \square$$

12. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਨੂੰ 3-3 ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਕੇ ਲਿਖੋ:

$$\square \div \square = \square$$

13. ਜੋੜ, ਘਟਾਓ, ਗੁਣਾ ਅਤੇ ਭਾਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੱਲ ਕਰੋ:

$$\square + \square$$

$$\square - \square$$

$$\square \times \square$$

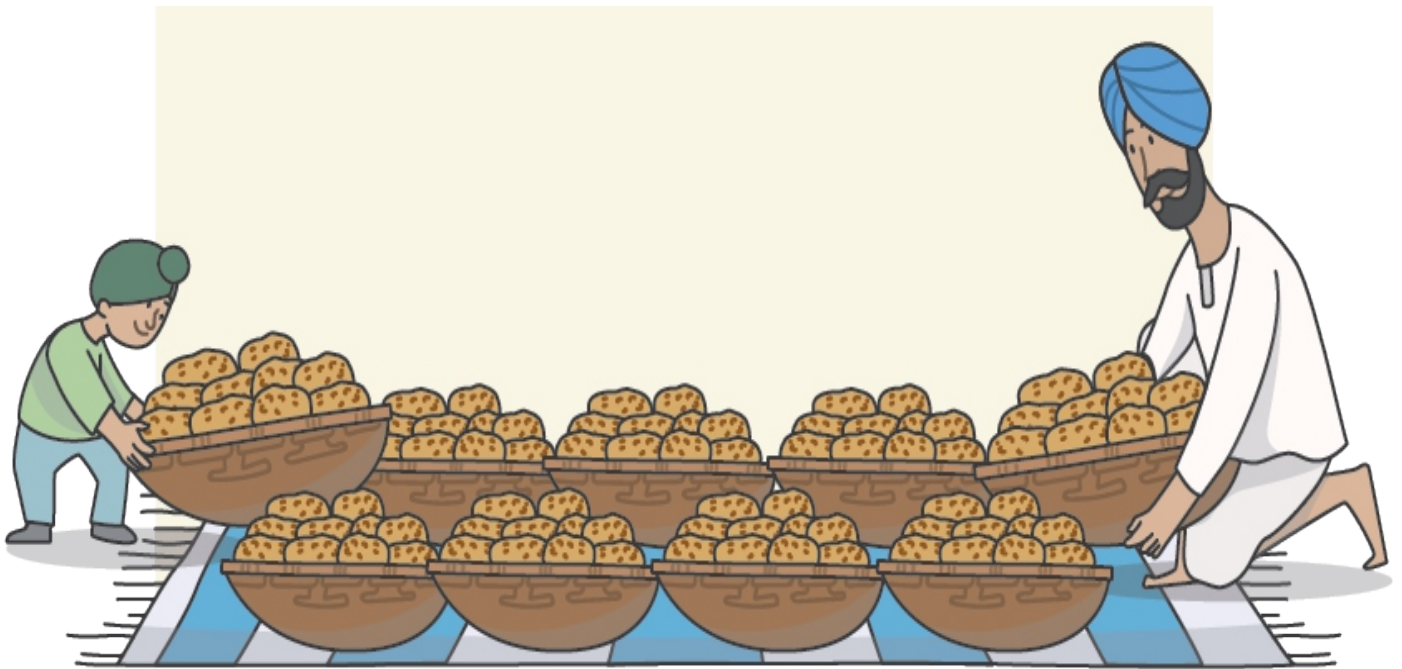
$$\square \div \square$$

4

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਲੂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਏਕਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਾਪਾ ਬਜ਼ਾਰ ਆਲੂ ਖ਼ਰੀਦਣ ਗਏ। ਚੱਲੋ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਆਲੂ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ ?

ਏਕਮ ਮੈਂ ਆਲੂ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿਓ।

ਪਾਪਾ ਇੱਕ ਟੋਕਰੀ 10 ਆਲੂਆਂ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਗਈ।

ਚੱਲੋ 10 ਹੋਰ ਆਲੂਆਂ ਨੂੰ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖੋ।

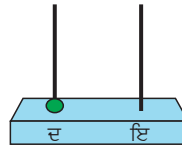
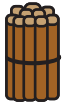
- ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ-ਕੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਦਰੀ ਉੱਪਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ?
- ਇੱਕ ਟੋਕਰੀ ਕਿੰਨੇ ਆਲੂਆਂ ਨਾਲ਼ ਭਰ ਗਈ ?
- ਦੱਸੋ 7 ਟੋਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਆਲੂ ਆਉਣਗੇ ?
- ਸਾਰੀਆਂ ਟੋਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਦੱਸੋ ਕਿ ਏਕਮ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਾਪਾ ਕਿੰਨੇ ਆਲੂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ?

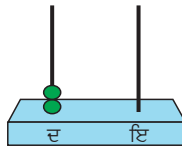
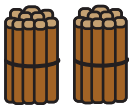

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

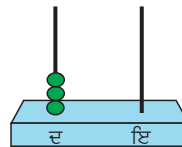
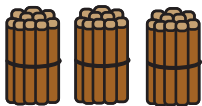
ਅਸੀਂ 20 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਗਿਣੀਏ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਡਲ ਤੀਲੀ, ਗਿਣਤਾਰੇ ਨਾਲ 10 ਹੋਰ, 10 ਹੋਰ ਗਿਣਾਂਗੇ:

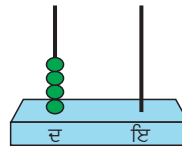
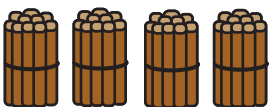
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
1	0

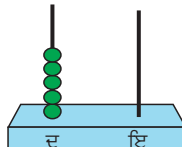
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	0

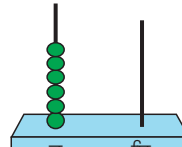
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	0

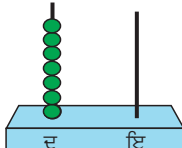
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	0

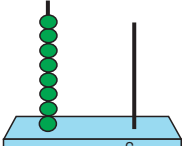
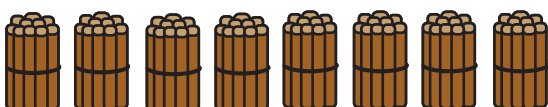
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
5	0

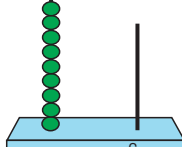
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
6	0

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
7	0

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
8	0

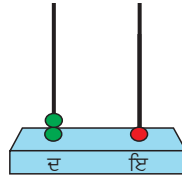
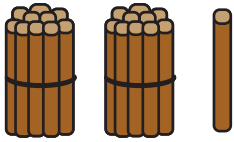

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
9	0

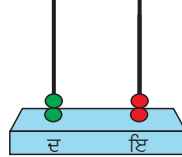
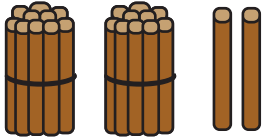

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਡਲ ਤੀਲੀ, ਗਿਣਤਾਰੇ, ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਨਾਲ 10 ਹੋਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

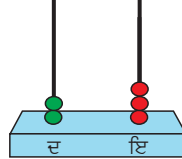
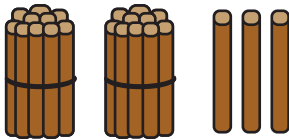
21 ਤੋਂ 50 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ

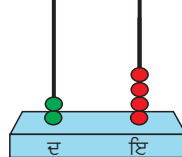
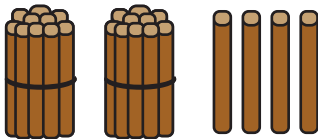
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	1

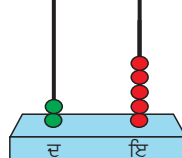
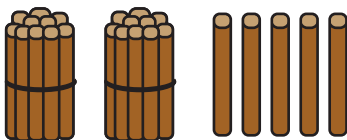
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	2

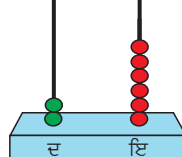
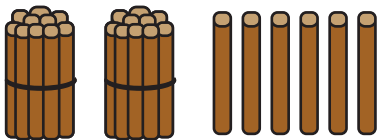
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	3

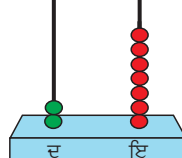
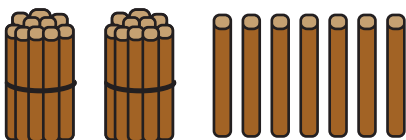
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	4

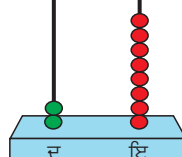
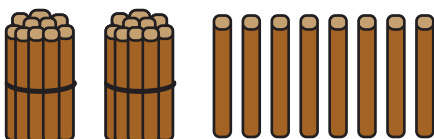
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	5

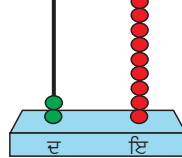
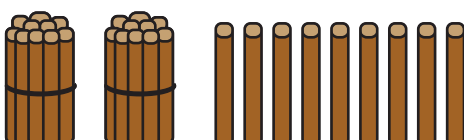
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	6

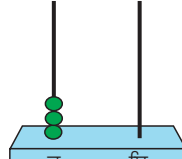
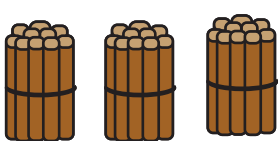
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	7

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	8

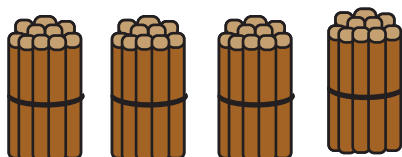
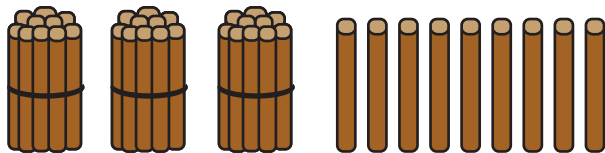
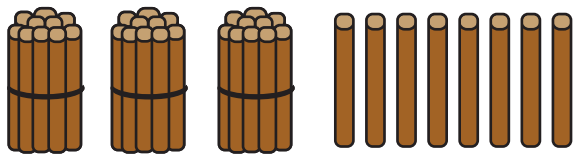
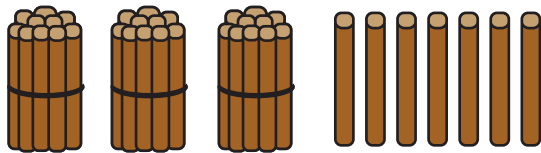
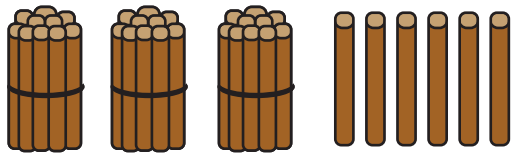
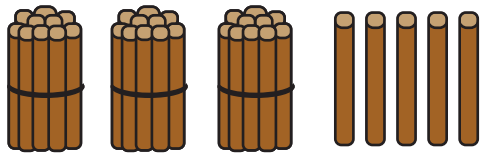
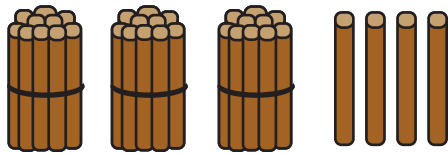
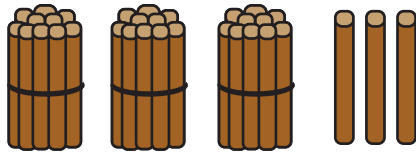
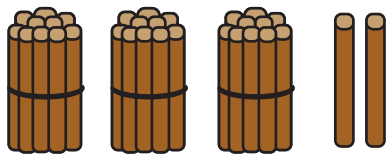
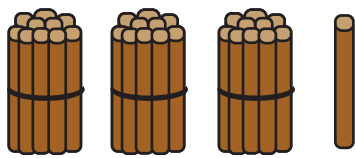
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
2	9

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	0

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 21 ਤੋਂ 30 ਤੱਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਬੰਡਲ ਤੀਲੀ, ਇਕਾਈ ਦਹਾਈ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਰਵਾਓ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ-ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ, ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	1

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	2

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	3

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	4

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	5

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	6

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	7

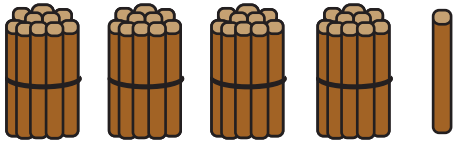
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	8

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
3	9

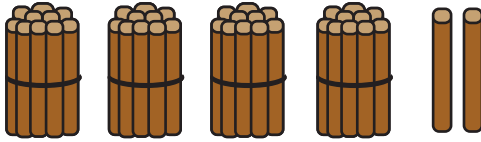
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	0

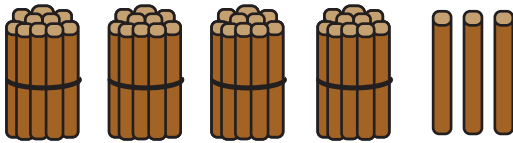
ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖਾਲੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

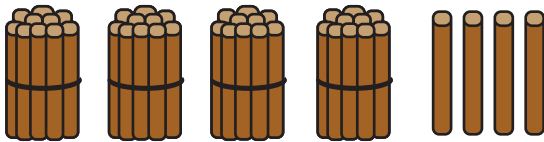
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	1

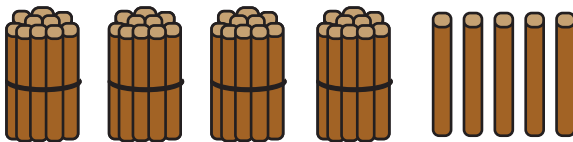
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	2

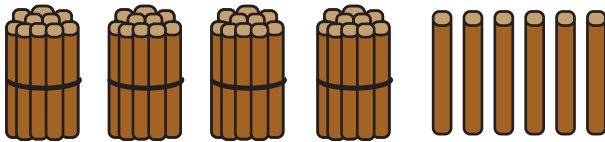
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	3

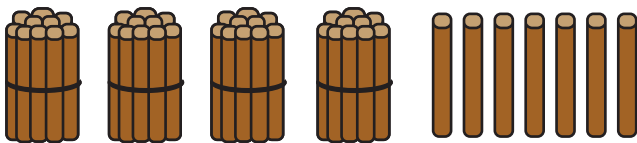
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	4

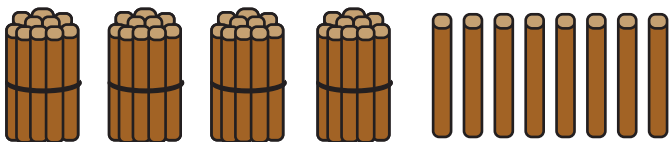
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
4	5

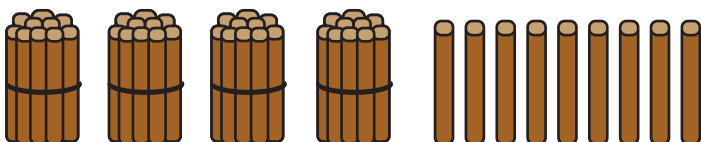
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

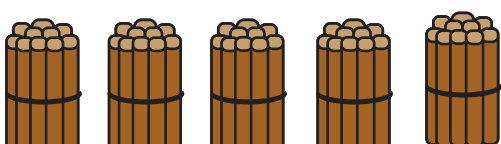
ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਤਾੜੀ-ਚੁਟਕੀ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ ਚਾਰਟ, ਮਾਰਕਰ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਡ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ
ਤਾੜੀ	ਚੁਟਕੀ
	

- ਅਧਿਆਪਕ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਬੁਲਾਏਗਾ। ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ 0 ਤੋਂ 9 ਵਿੱਚੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾੜੀ ਅਤੇ ਚੁਟਕੀ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਕਹੇਗਾ। ਦੂਜਾ ਬੱਚਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੇਖੇਗਾ। ਉਹ ਤਾੜੀ ਅਤੇ ਚੁਟਕੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣੀ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕੇ ਦੱਸੇਗਾ।
- ਜਿਵੇਂ- 4 ਤਾੜੀਆਂ ਅਤੇ 1 ਚੁਟਕੀ ਭਾਵ 4 ਦਹਾਈਆਂ ਅਤੇ 1 ਇਕਾਈ = 41 ਸੰਖਿਆ ਬਣੇਗੀ।
- ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ 99 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਬੱਚਾ ਬੋਲੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾੜੀ ਅਤੇ ਚੁਟਕੀ ਮਾਰੇਗਾ।

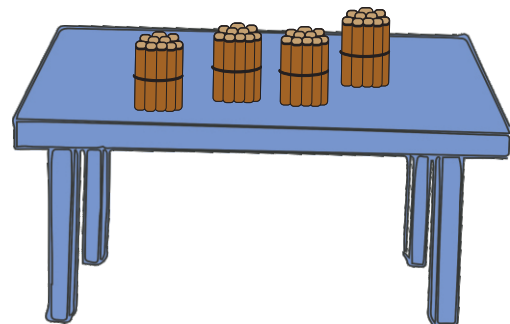
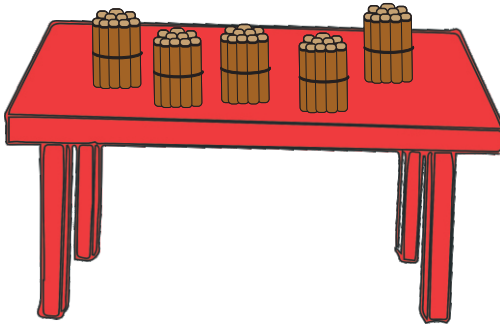
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

- ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨੰਬਰ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਮਿਟ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ।
- ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ ਭਰੋ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 4 ਦਹਾਈਆਂ ਹਨ।

40	41	42		44	45	46	47	48	
30	31	32		34			37	38	39
20	21	22	23		25			28	29
10		12	13	14		16	17		19
0	1		3	4	5	6	7	8	

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

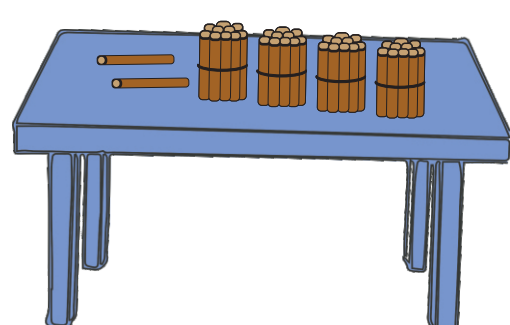
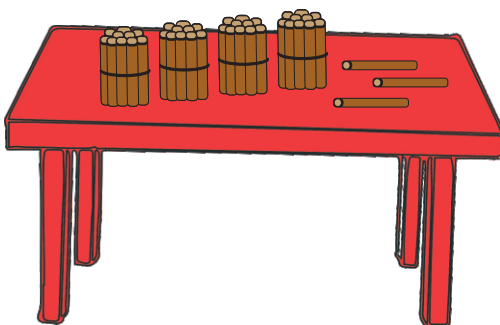
ਦੱਸੋ ਦੋਵੇਂ ਮੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ?

ਨੀਲੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ 4 ਬੰਡਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ 1 ਬੰਡਲ = 10 ਤੀਲੀਆਂ
ਇਸ ਲਈ ਚਾਰ ਬੰਡਲ = 40 ਤੀਲੀਆਂ

ਲਾਲ ਮੇਜ਼ ਤੇ 5 ਬੰਡਲ ਹਨ ਇਸ ਲਈ 5 ਬੰਡਲ = 50 ਤੀਲੀਆਂ

ਲਾਲ ਮੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੀਲੇ ਮੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। 50, 40 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦੱਸੋ ਦੋਵੇਂ ਮੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਵੱਧ ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ?

ਲਾਲ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ 4 ਬੰਡਲ ਅਤੇ 3 ਤੀਲੀਆਂ ਹਨ। 4 ਬੰਡਲ 40 ਤੀਲੀਆਂ ਤਾਂ ਕੁੱਲ 43 ਤੀਲੀਆਂ।

ਲਾਲ ਮੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੀਲੇ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

ਦੋਵਾਂ ਮੇਜ਼ਾਂ ਤੇ ਬੰਡਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਪਰ ਲਾਲ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੀਲੇ ਮੇਜ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 43 ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ 42 ਤੋਂ।

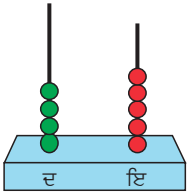

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਵੱਧ-ਘੱਟ ਜਾਂ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਸਤੂਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਵੱਧ, ਕਿੰਨੀਆਂ ਘੱਟ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਸਹੀ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

52

45

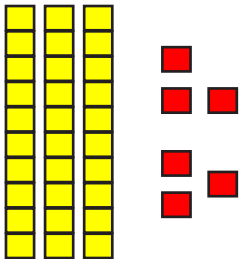
77

32

22

23

9

36

26

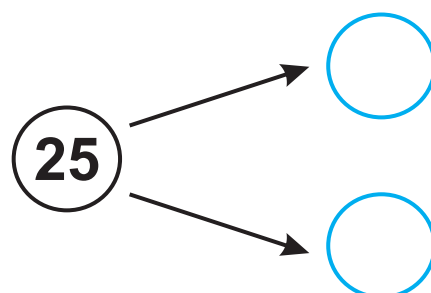
2. ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

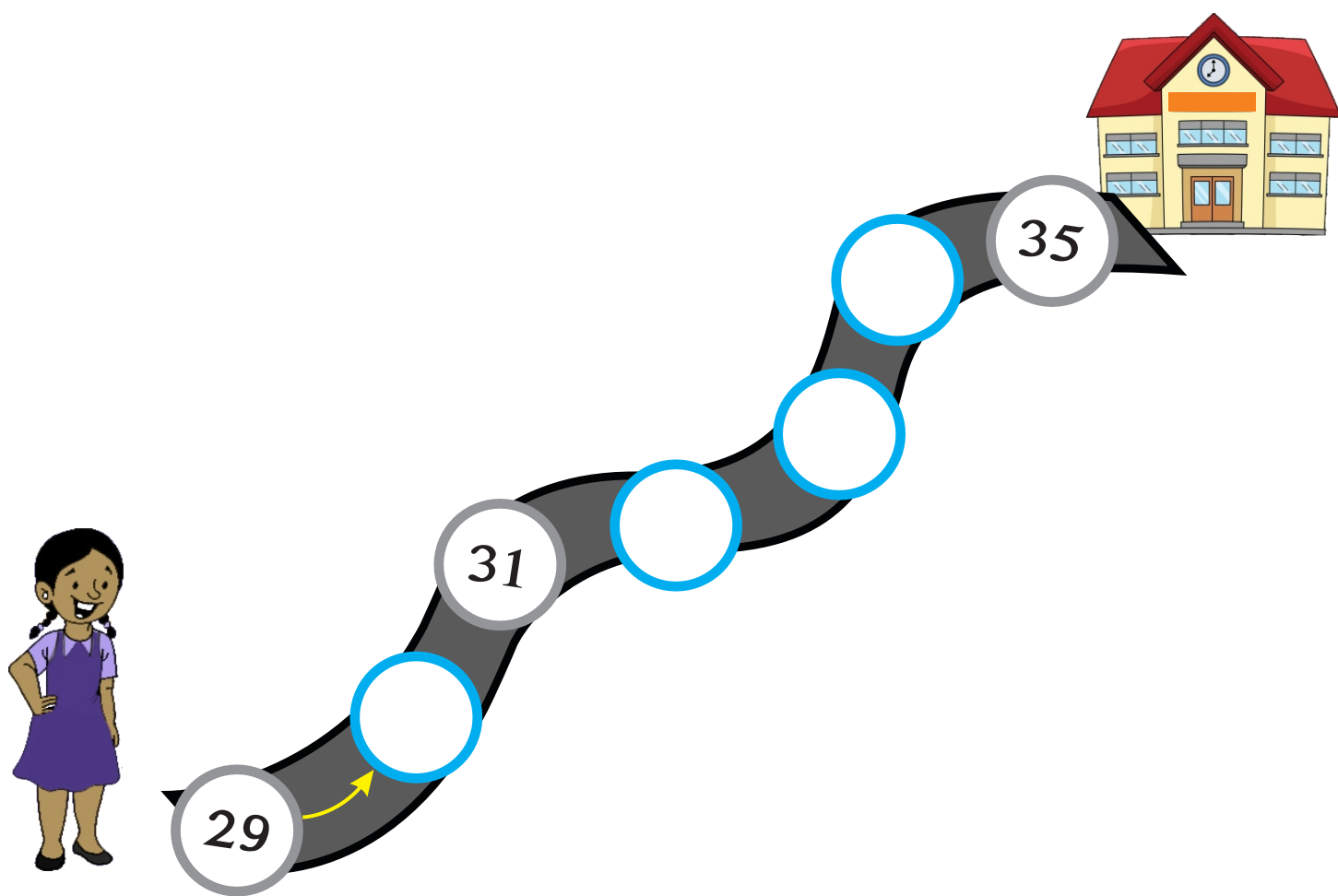

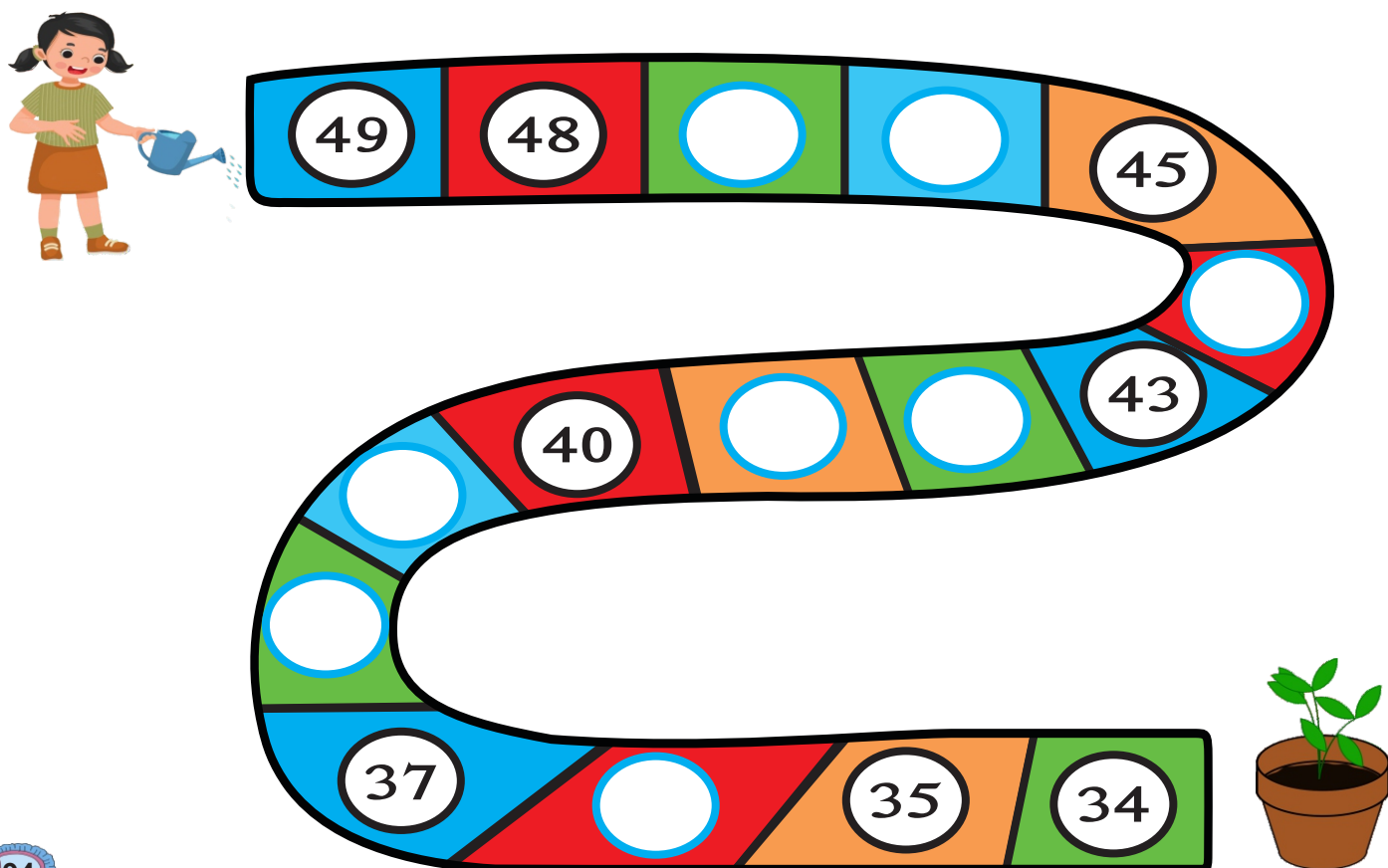
3. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਦਹਾਈ 'ਚ ਤੋੜ ਕੇ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

4. ਜਾਨਵੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ:

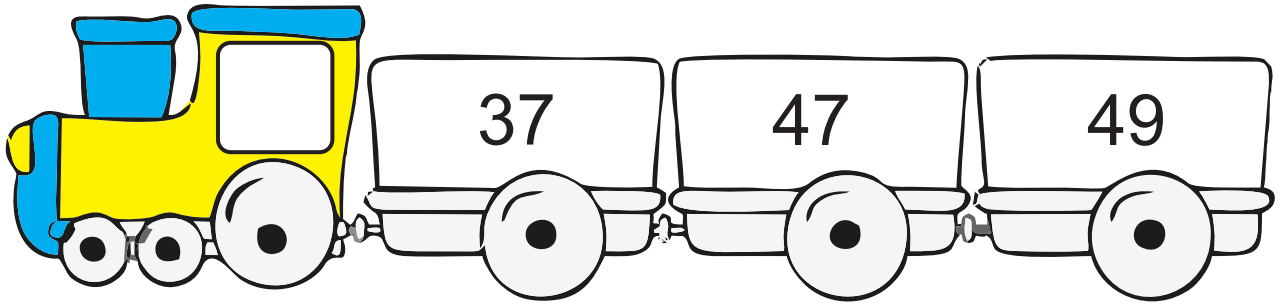

5. ਪੌਦੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ:

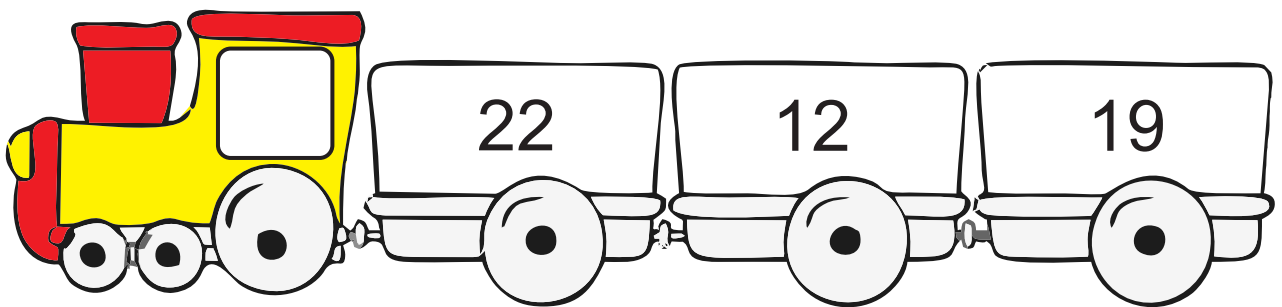

6. ਵਾਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਹੀ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

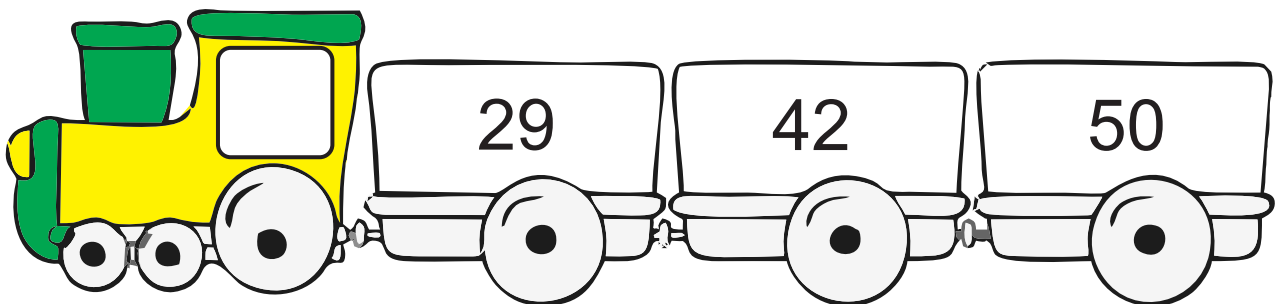
- 48 ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਭਰੋ।

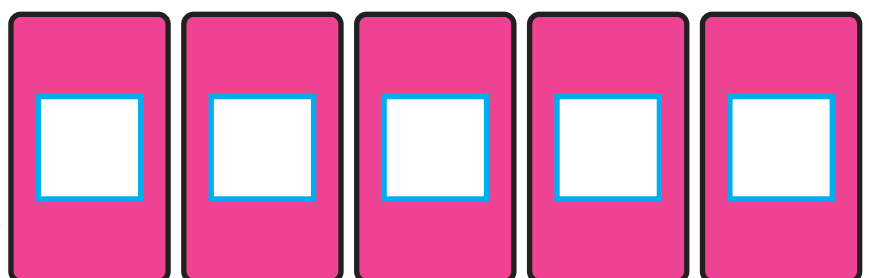
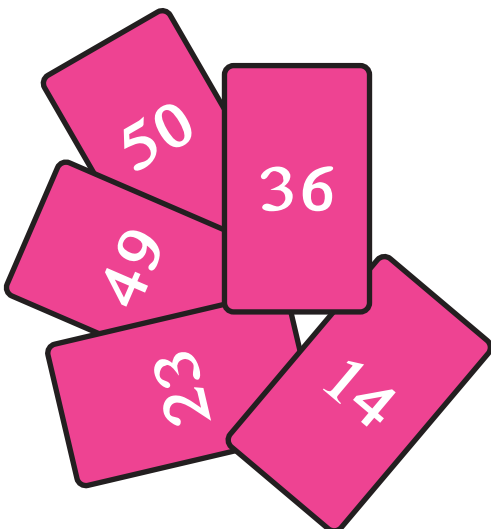
- ਜਿਹੜੇ ਡੱਬੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸੰਖਿਆ ਵਿੱਚ 2 ਦਹਾਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ **ਪੀਲਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ।

- ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ **ਜਾਮਣੀ** ਰੰਗ ਭਰੋ।

7. ਅੰਬਰੀਨ ਕੋਲ ਕੁਝ ਫਲੈਸ਼-ਕਾਰਡ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਓ:

ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਖਿਆ →

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

90	91	92	93	94	95	96	97	98	99
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

- ਅਧਿਆਪਕ ਸੰਖਿਆ ਚਾਰਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਰੱਖ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇਗਾ।
- ਬੱਚੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨਗੇ। ਅਧਿਆਪਕ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸੰਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਰੱਖ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਦਹਾਈਆਂ ਹਨ?
- ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਸੰਖਿਆ ਪੁੱਛੇਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਕਾਪੀ 'ਤੇ ਲਿਖਣਗੇ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸੰਖਿਆ ਲੱਭੋ ਜੋ 50 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇ 60 ਤੋਂ ਘਟ ਹੋਵੇ।
- ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਚਾਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਵੀ ਕਰਵਾਓ।

ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਚਾਰਟ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ-ਪੁੱਠੀ ਗਿਣਤੀ, ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ, ਤਿਰਛੀ-ਟੋਕਵੀਂ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋਏ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

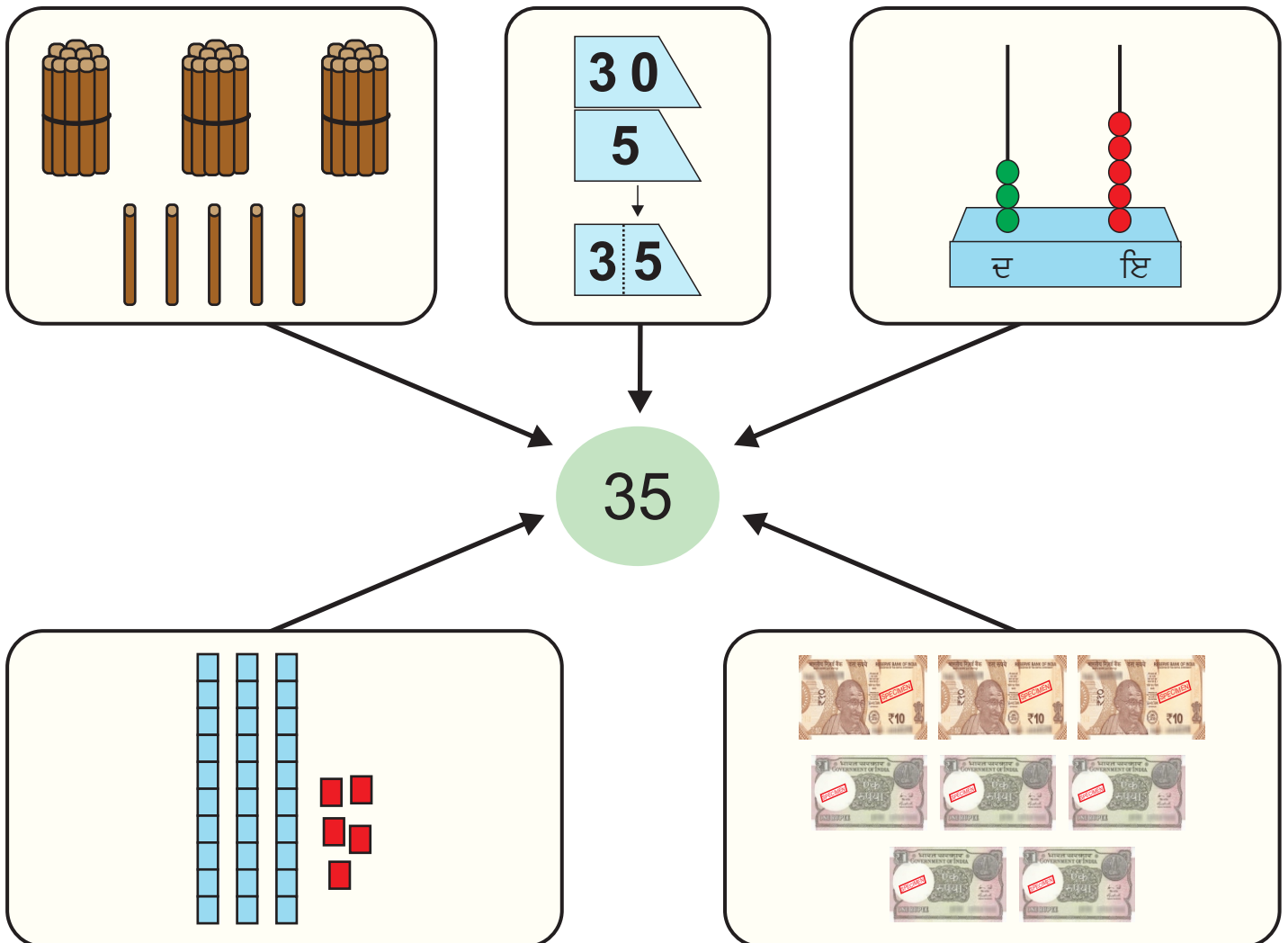
ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟਾ ਸਮੂਹ

ਸਮਗਰੀ ਬੰਡਲ-ਤੀਲੀ, ਬਲਾਕ, ਗਿਣਤਾਰਾ, ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ, ਮਾਨ ਕਾਰਡ ਆਦਿ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

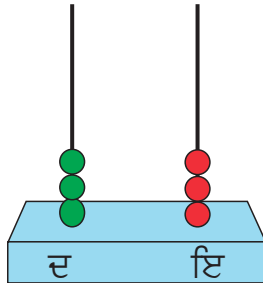
- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੂਹ ਬਣਾਓ।
- ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ 3-4 ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਣ।
- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਮਗਰੀ ਦਿਓ ਜਿਵੇਂ ਬੰਡਲ-ਤੀਲੀ, ਗਿਣਤਾਰਾ, ਮਾਨ ਕਾਰਡ, ਕਰੰਸੀ ਅਤੇ ਬਲਾਕ ਆਦਿ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਬੋਲੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਸਮਗਰੀ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਗੇ।
- ਜੇ ਸਮੂਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਖਿਆ ਬਣਾ ਕੇ ਦੱਸੇਗਾ ਉਹ ਸਮੂਹ ਜੇਤੂ ਹੋਵੇਗਾ।

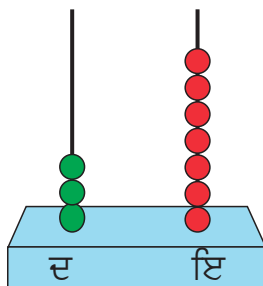

ਅਭਿਆਸ

1. ਗਿਣਤਾਰੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੋਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਸੰਖਿਆ ਲਿਖੋ:

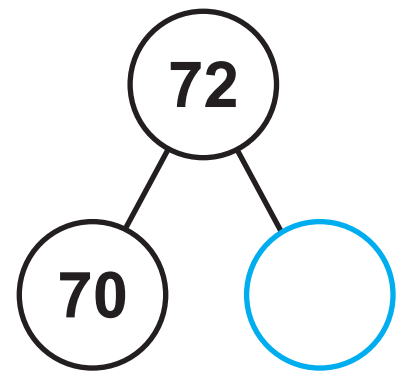
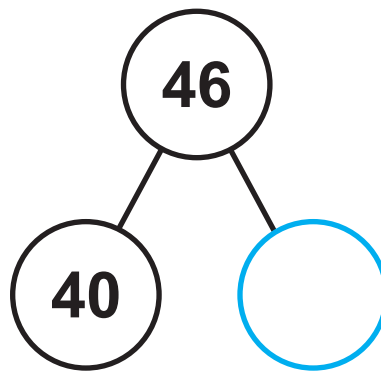
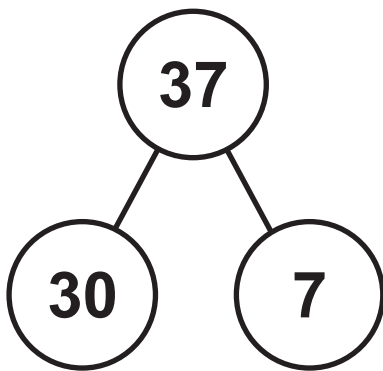

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

ਦਹਾਈ	ਇਕਾਈ

2. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਦਹਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਖੋ:

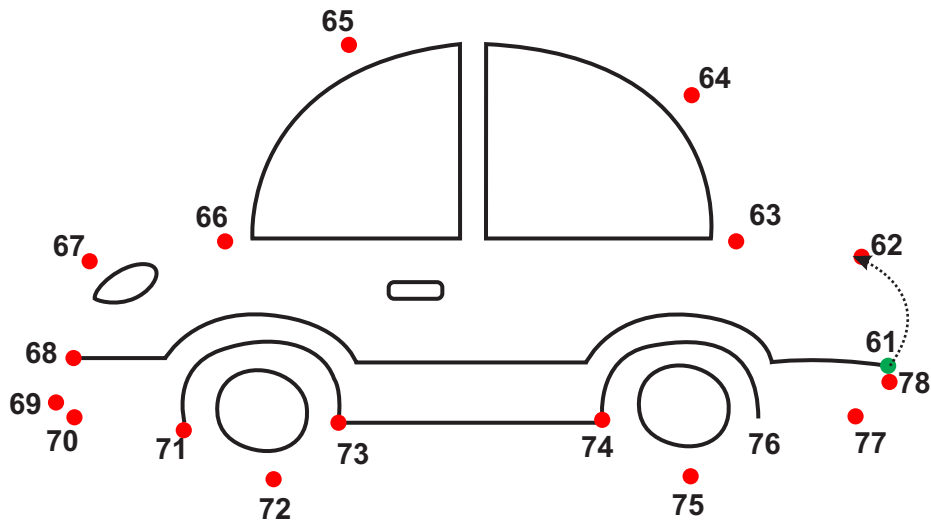
3. ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਲਿਖੋ:

<input type="text"/>	35
<input type="text"/>	89
<input type="text"/>	98

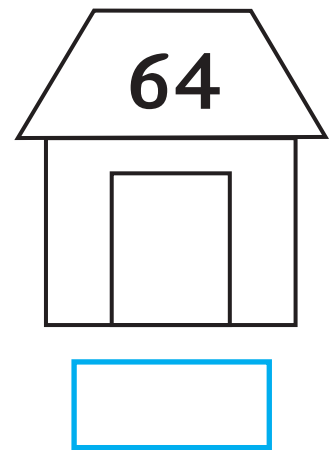
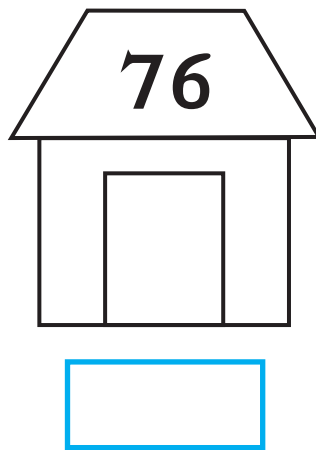
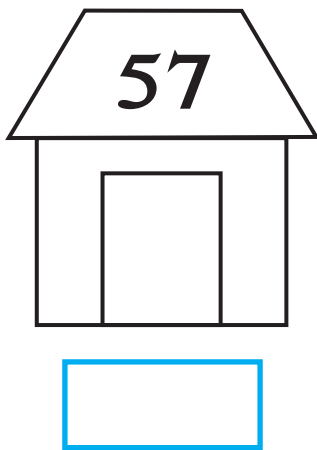
58	<input type="text"/>
77	<input type="text"/>
89	<input type="text"/>

25	<input type="text"/>	27
86	<input type="text"/>	88
90	<input type="text"/>	92

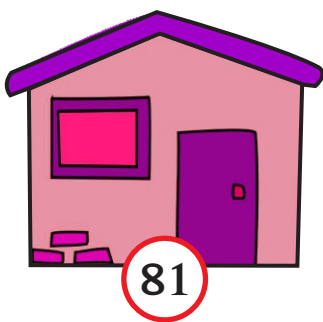
4. ਪਿਕਨਿਕ ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਜੋੜ ਕੇ ਕਾਰ ਬਣਾਓ:

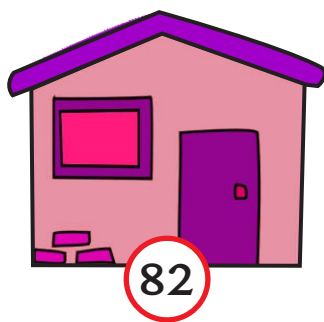
5. ਦਿੱਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਸ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ 65 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

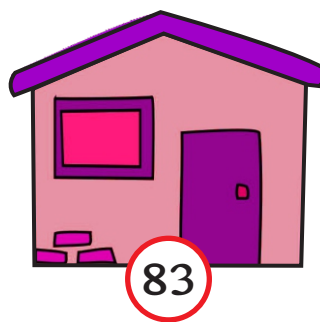
6. ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਓ:

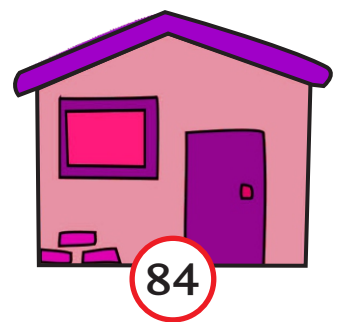
ਸੀਰਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ

ਮਨਰਾਜ

ਹਰਨਵ

- ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਹਰਨਵ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖੋ।
- ਮਨਰਾਜ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖੋ।
- ਸੀਰਤ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖੋ।

7. ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਸੰਖਿਆ ਵੱਲ ਲਿਖੋ:

28	97	82	64
----	----	----	----

--	--	--	--

8. ਵਾਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਚਾਰਟ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਓ:

- ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈ ਦਾ ਅੰਕ 5 ਹੈ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ○ ਬਣਾਓ।
- ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈ ਅਤੇ ਦਹਾਈ ਦਾ ਅੰਕ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ △ ਬਣਾਓ।
- ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਾਈ ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਤੇ 0 ਹੈ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ □ ਬਣਾਓ।

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
30	31	32	33	34	35	36	37	38	39
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
50	51	52	53	54	55	56	57	58	59
60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79
80	81	82	83	84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95	96	97	98	99

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਨਵਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਾ ਜੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ। ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵਰਾਜ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਨਵਰਾਜ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਪੈਨਸਿਲ ਖਰੀਦਣ ਚਲੀ ਗਈ।

ਅਮਕਲ ਜੀ! ਮੈਂ ਇੱਕ ਪੈਨਸਿਲ **ਖਰੀਦਣੀ** ਹੈ।

ਇਸ ਪੈਨਸਿਲ ਦੀ ਕੀਮਤ **5 ਰੁਪਏ** ਹੈ।

- ਨਵਰਾਜ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਪੈਨਸਿਲ **ਖਰੀਦਣ** ਲਈ ਕਿਹੜਾ **ਨੋਟ** ਦੇਵੇਗੀ?
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ **ਖਰੀਦਿਆ** ਹੈ?
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ **2 ਰੁਪਏ** ਦਾ ਸਿੱਕਾ ਦਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ?
- ਪੈਨਸਿਲ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ **ਨੋਟ** ਜਾਂ **ਸਿੱਕਾ** ਵਰਤੋਗੇ?
- ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ **ਨੋਟ** ਜਾਂ **ਸਿੱਕਾ** ਦੇ ਕੇ ਰਬੜ ਖਰੀਦੋਗੇ?

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿਖਦੇ ਸਨ। ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟ ਜਾਂ ਸਿੱਕੇ ਦੇਖੇ ਹਨ ?

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਵੱਡੇ/ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ

ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਪਹਿਲਾਂ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰੋ।
- ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਨੁਸਾਰ ਢੇਰੀ ਬਣਾਓ।
- ਹਰੇਕ ਢੇਰੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ।
- 5 ਰੁਪਇਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ।
- 10 ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੋ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਛਾਪ ਬਣਾਓ:

Blank box for drawing the coins.

2. ਦਿੱਤੇ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਲਿਖੋ:

₹

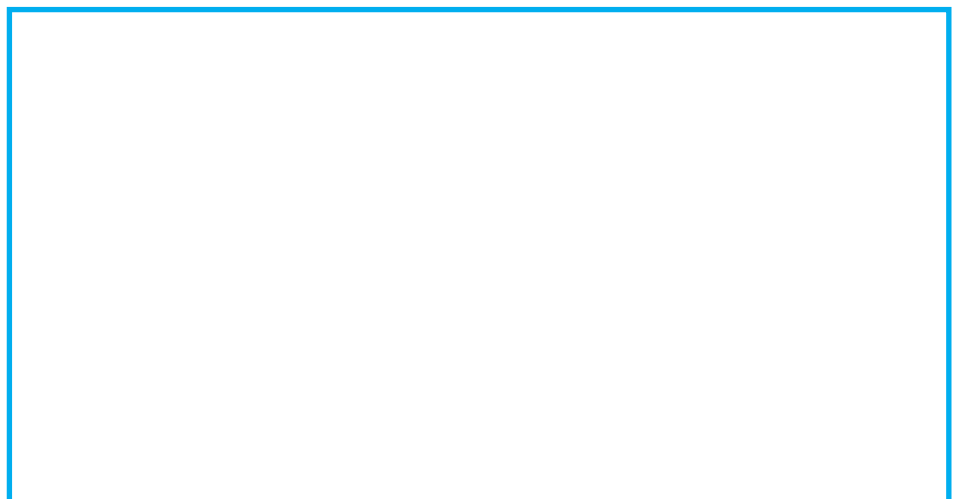
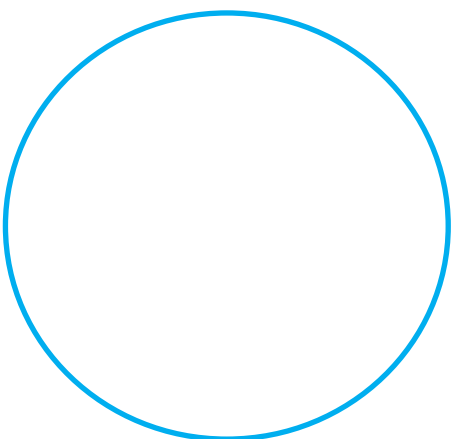

₹

3. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

4. ਤੁਹਾਨੂੰ 5 ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਵਾਂ ਸਿੱਕਾ ਜਾਂ ਨੋਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਓਗੇ? ਹੇਠਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿਖਾਓ:

20 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੋੜ-ਤੋੜ

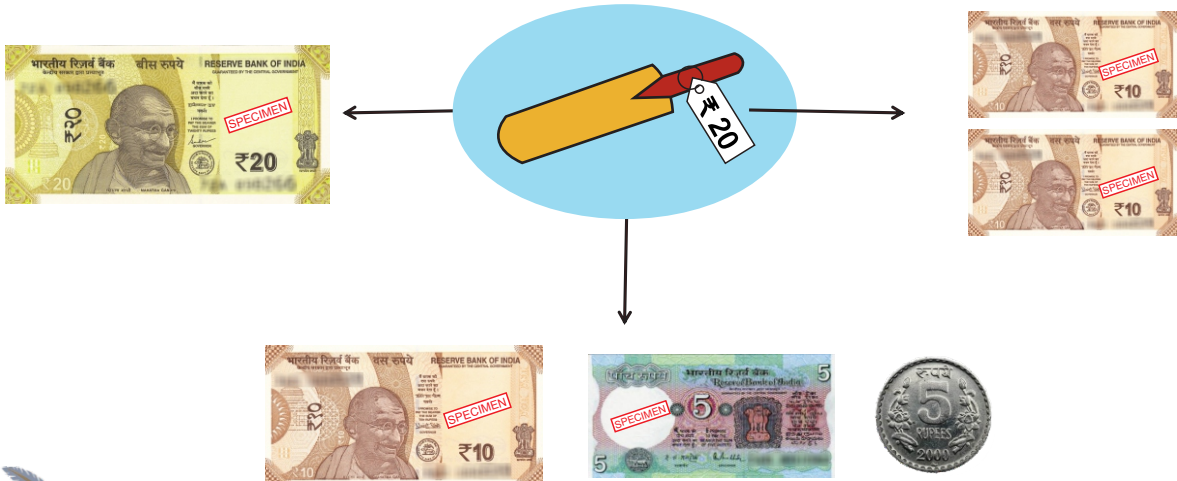
ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

- ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਖਿਡੌਣਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਖਿਡੌਣੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹੋ?
- ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਖਿਡੌਣਾ ਬੱਲੇ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦੱਸੋ।
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੋਦ ਖਰੀਦਣ ਲਈ **5 ਰੁਪਏ** ਦੇ ਕਿੰਨੇ **ਨੋਟ** ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ?
- ਬੱਲਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ **10 ਰੁਪਏ** ਦੇ ਕਿੰਨੇ **ਸਿੱਕੇ** ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ?
- ਤੁਸੀਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ **20 ਰੁਪਏ** ਸਿਰਫ **ਸਿੱਕਿਆਂ** 'ਚ ਦੇਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਿੱਕੇ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ?

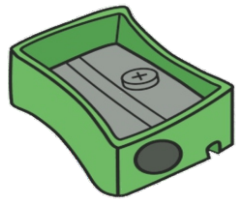
ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਆਓ ਕਰੀਏ

- ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ, ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ:

- ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰੋ:

₹ 2

₹

₹

₹

₹

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜੋੜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

4. ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

₹ 8

₹ 14

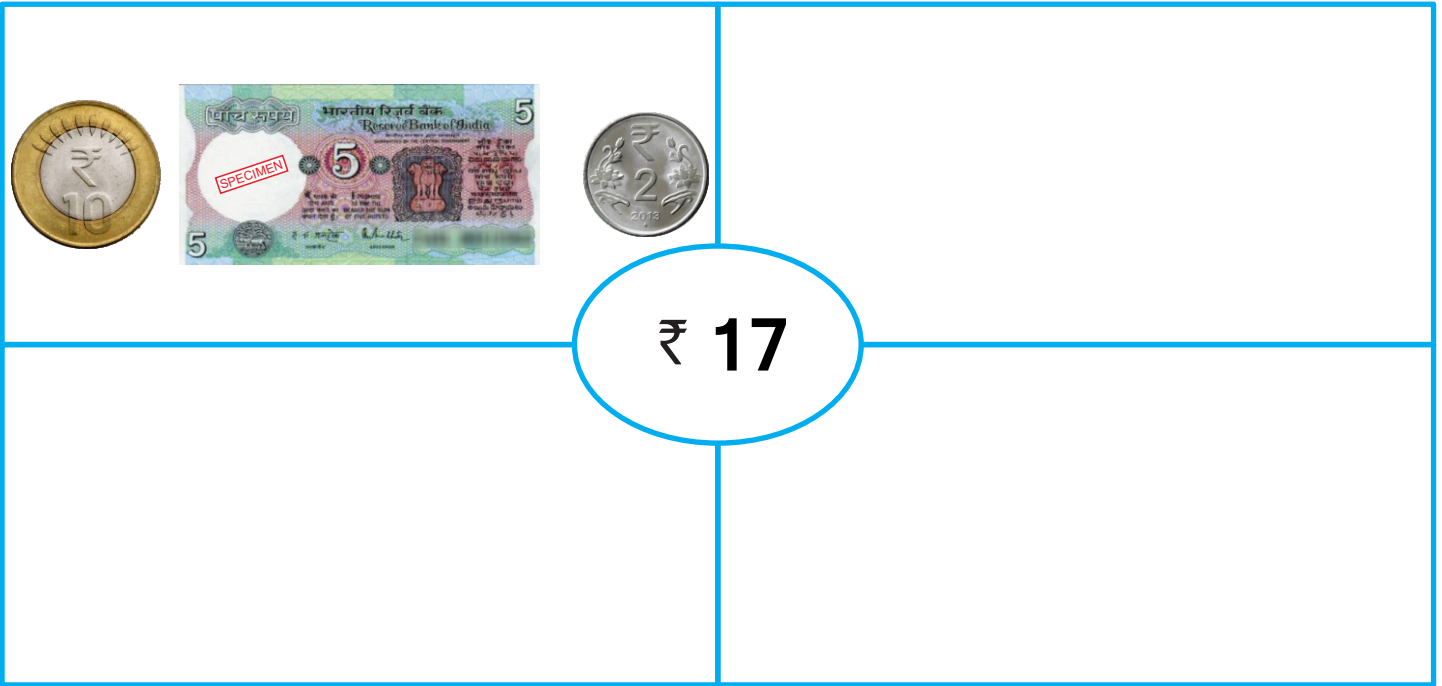

₹ 19

5. 1,2,5 ਅਤੇ 10 ਦੇ ਨੋਟਾਂ ਤੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਦੁਕਾਨ ਸਜਾਉਣਾ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ/ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ, ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਫਲੈਸ਼ ਕਾਰਡ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

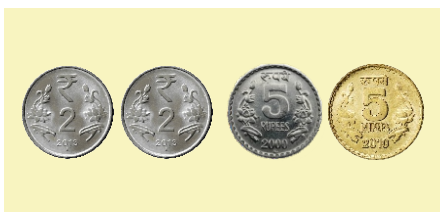
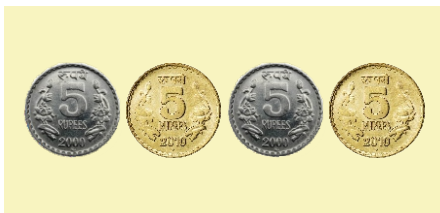
- ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਗਾਹਕ ਬਣਨਗੇ।
- ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਕਰੰਸੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਸਿੱਕੇ ਦਿਓ।
- ਗਾਹਕ ਬਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫਲੈਸ਼-ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਮੁੱਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅਭਿਆਸ

1. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

2. ਪਰਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਹਨ? ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

₹

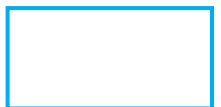
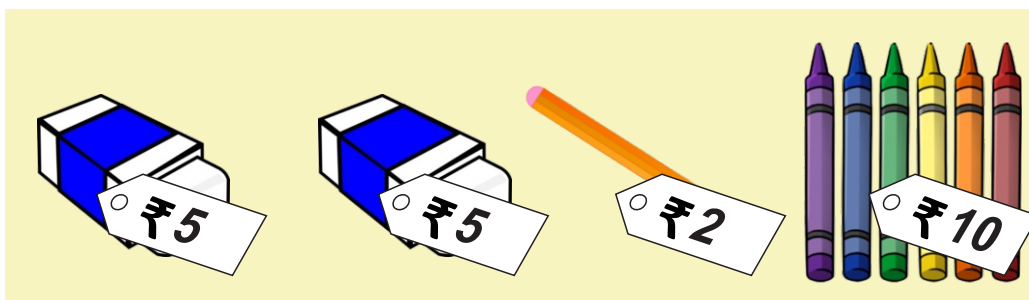
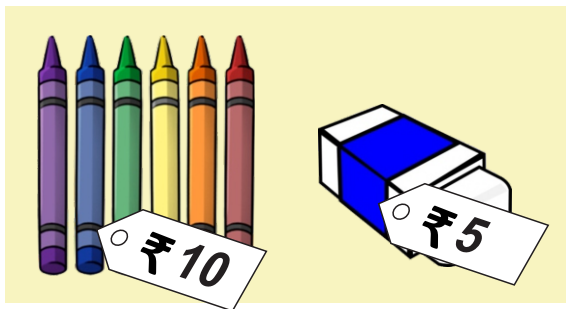

₹

3. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਸਕੁਟ ਦੇ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਹੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

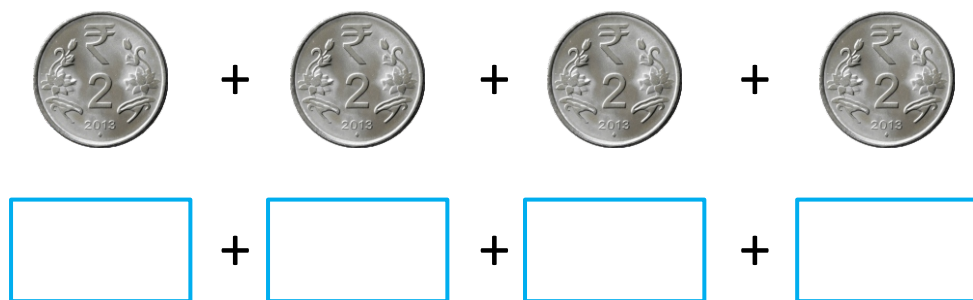
4. ਗੁਰਬੀਰ ਕੋਲ ₹20 ਹਨ। ਉਹ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

• ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਰਬੀਰ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਬਾਕੀ ਬਚੇ? ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ।

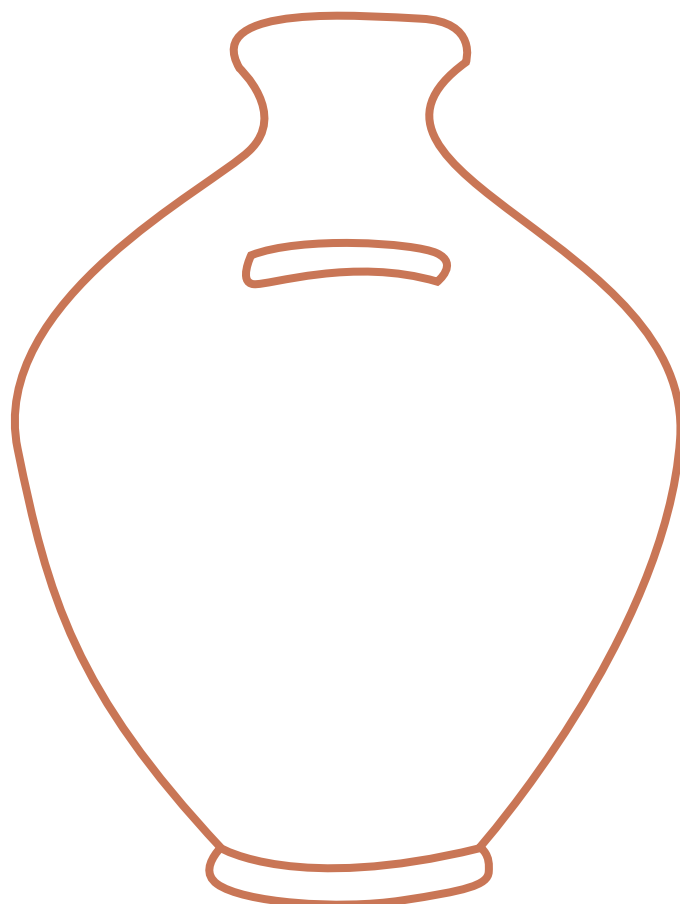
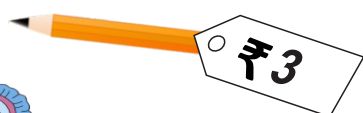
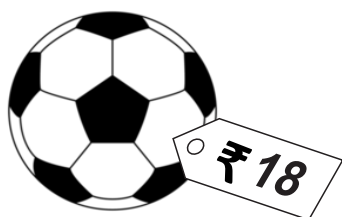
₹

5. ਫਤਹਿ ਨੇ 4 ਟਾਫ਼ੀਆ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਹਨ। ਫਤਹਿ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇਵੇਗਾ? ਜੋੜੋ ਅਤੇ ਲਿਖੋ:

4 ਵਾਰ = ₹

6. ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁੱਲ ₹19 ਹਨ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ। ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣੇ ਹਨ, ਓਨੇ ਸਿੱਕੇ ਜਾਂ ਨੋਟ ਬੁਗਨੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ।

ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਰੁਪਏ ਬਚਾਏ?

₹

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਤਨਵੀਰ ਅਤੇ ਪਵਨੀਤ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਬਿੱਲੀ ਦੇਖੀ। ਬਿੱਲੀ ਦਰਖਤ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕ/ਛਿਪ ਗਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦਰਖਤ ਉੱਪਰ ਬੈਠੇ ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਗਏ। ਤਦ ਘਰ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਕੁੱਤਾ ਭੌਂਕਣ ਲੱਗਾ। ਦੇਖੋ, ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਹੈ?

- ਕੁੱਤਾ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ / ਬਾਹਰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।
- ਬਿੱਲੀ ਦਰਖਤ ਉੱਪਰ / ਹੇਠਾਂ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਹੈ।
- ਸੇਬ ਕਿੱਥੇ ਪਿਆ ਹੈ? (ਟੋਕਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ / ਟੋਕਰੀ ਦੇ ਬਾਹਰ)
- ਪੰਛੀ ਕਿੱਥੇ ਉੱਡ ਰਹੇ ਹਨ? (ਦਰਖਤ ਦੇ ਉੱਪਰ/ਦਰਖਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ)
- ਚਟਾਈ ਕਿੱਥੇ ਵਿਛਾਈ ਗਈ ਹੈ?
- ਪਤੰਗ ਕਿੱਥੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ? (ਦਰਖਤ ਦੇ ਉੱਪਰ / ਦਰਖਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ)
- ਕਾਟੋ ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਦੂਰ / ਨੇੜੇ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਿਖਰ/ਤਲ, ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ, ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ, ਦੂਰ-ਨੇੜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋਏ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

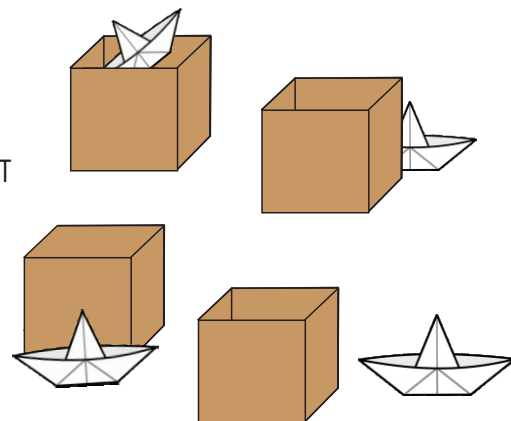

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਦਿਓ।
- ਕਾਗਜ਼ ਮੋੜ ਕੇ ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਓ।
- ਕਿਸਤੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਮੋੜਕੇ ਬਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ/ਆਕਾਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ।
- ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਵੰਡੋ ਜਿਵੇਂ- ਡੱਬਾ/ਗਲਾਸ/ਬੈਗ ਆਦਿ।
- ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਤੀ ਨੂੰ ਡੱਬੇ/ਗਲਾਸ/ਬੈਗ ਆਦਿ ਦੇ ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ, ਉੱਪਰ-ਹੇਠਾਂ, ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ 4-5 ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ।
- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਆਕਾਰ (\triangle \bigcirc ∇ \diamond) ਬਣਾਓ।
- ਇਹ ਆਕਾਰ ਬਣਾਓ ਤੇ ਇਸਦੇ **ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ** ਕੁੱਢੋ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

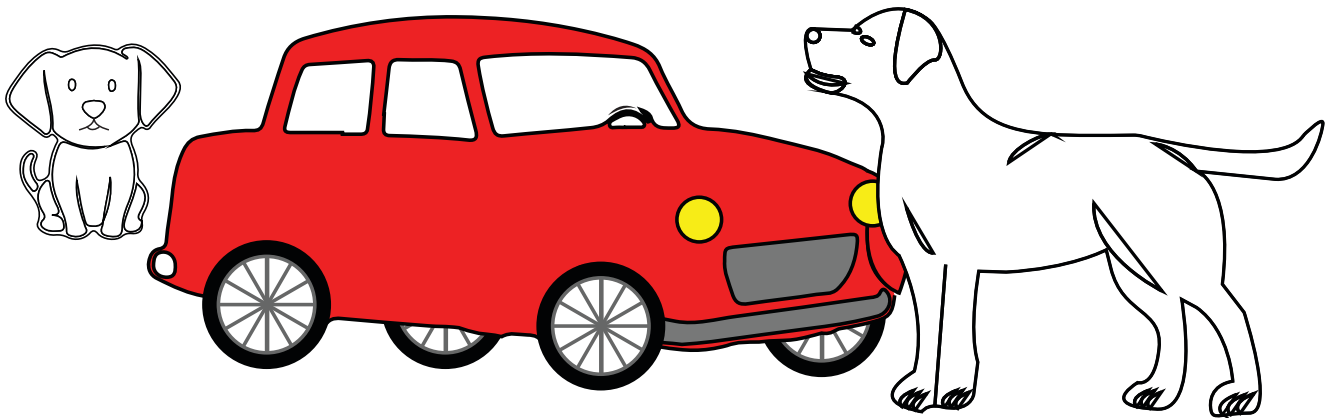
1. ਜਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ 23 ਬੰਟੇ ● ਬਣਾਓ:

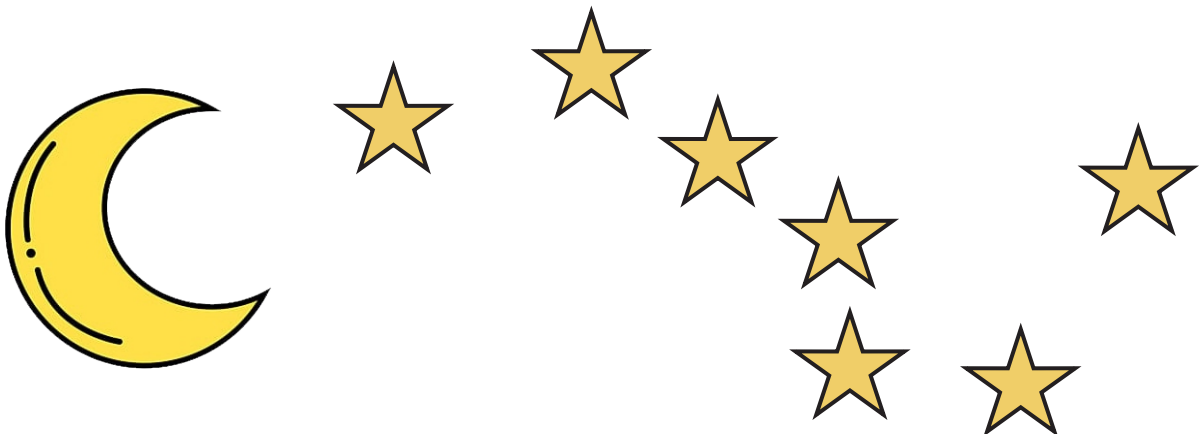
2. ਜੋ ਵਾਹਨ ਦਰਖਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ।

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਭੂਰਾ ਅਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤੇ ਵਿੱਚ ਕਾਲਾ ਰੰਗ ਭਰੋ:

4. ਜੋ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ (○) ਲਗਾਓ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਪਤ-ਰਿਸ਼ੀ ਤਾਰਾ ਸਮੂਹ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਹੋ।

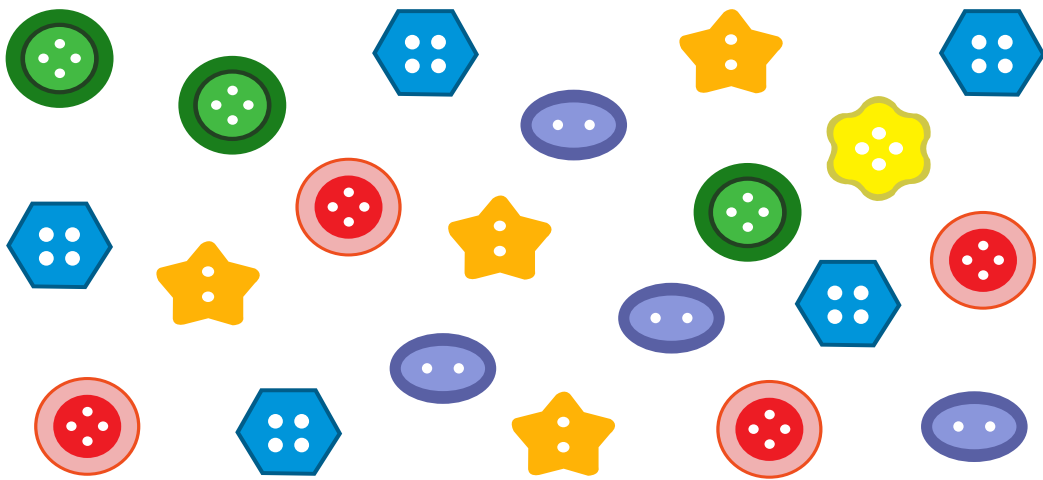

ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ

ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ ਦੇ 2-2 ਬਟਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਬਟਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਓ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਸਮਗਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਬਟਨ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਟਨ ਛਾਂਟਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਬਟਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛਾਂਟਿਆ ਹੈ?
- ਹੁਣ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬਟਨਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ, ਆਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛਾਂਟਣ ਲਈ ਕਹੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੋ ਜਿਵੇਂ:
 - **ਨੀਲੇ** ਰੰਗ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬਟਨ ਹਨ?
 - **ਗੋਲ** ਆਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬਟਨ ਹਨ?
 - **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਦੇ **ਗੋਲ** ਬਟਨ ਕਿੰਨੇ ਹਨ?

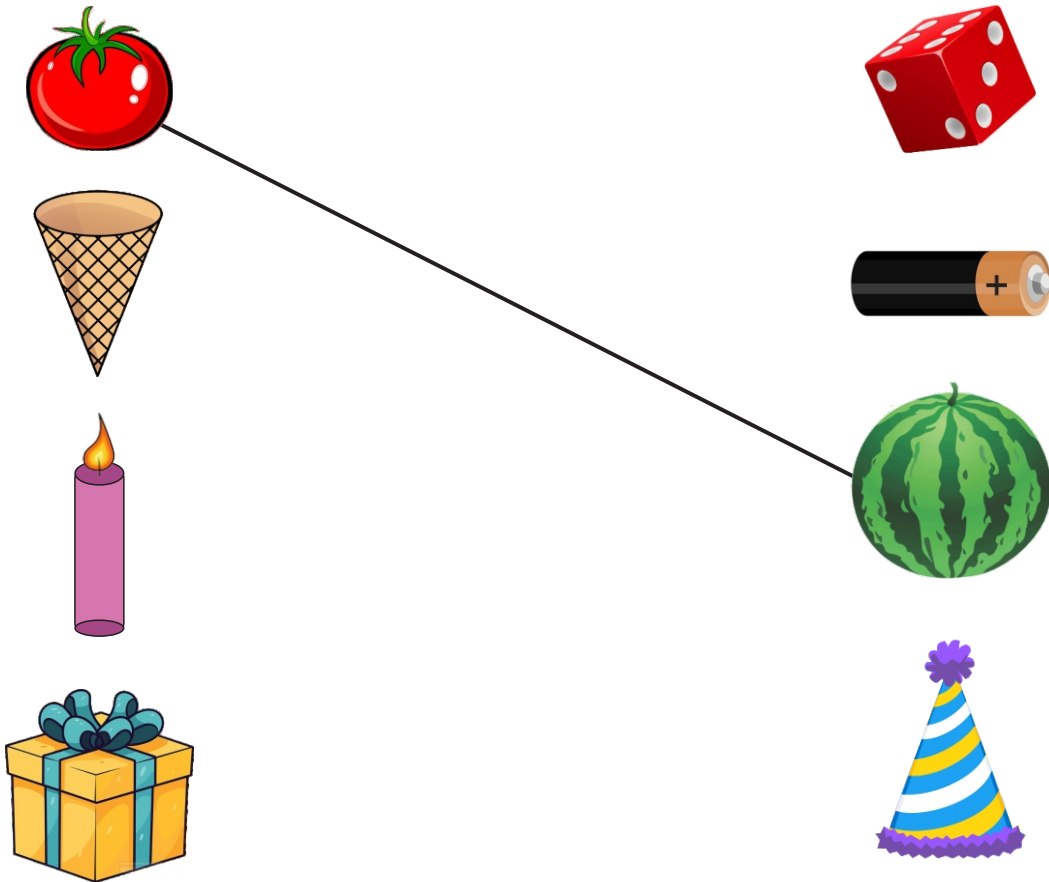

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕਾਰ, ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਗੋਦਾਂ, ਪੱਤੇ, ਬਟਨ ਆਦਿ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ, ਆਕਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ।

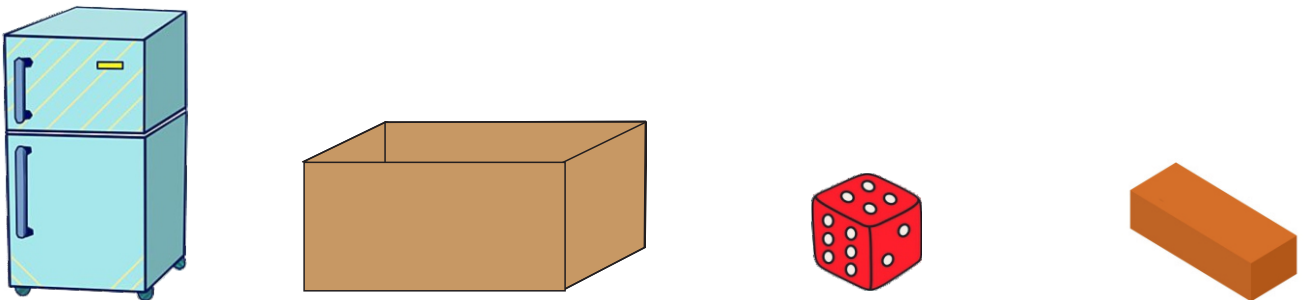

ਆਓ ਕਰੀਏ

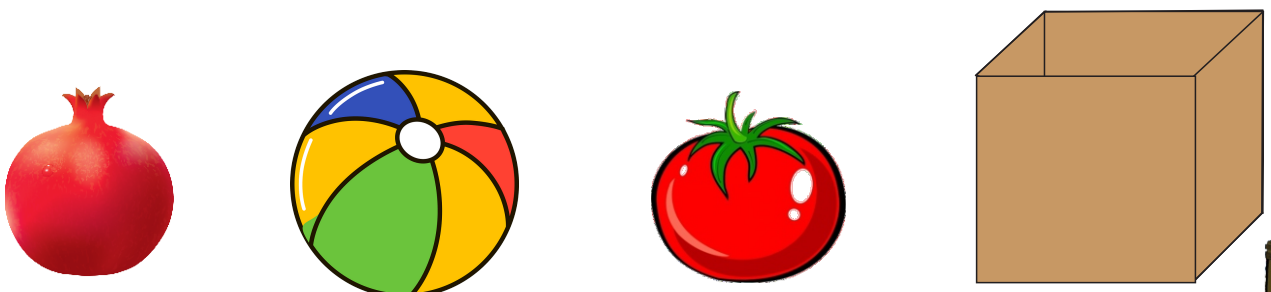
1. ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

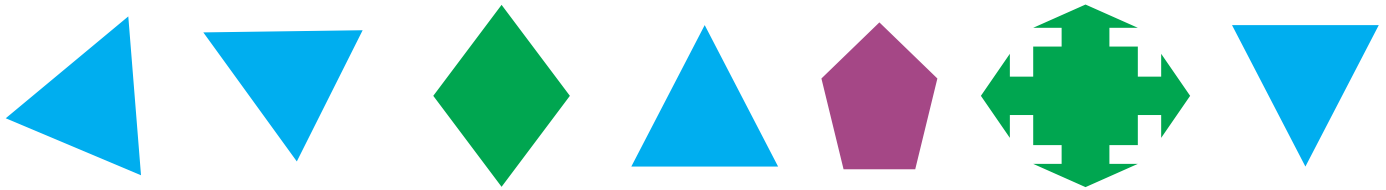
2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖਰੀ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

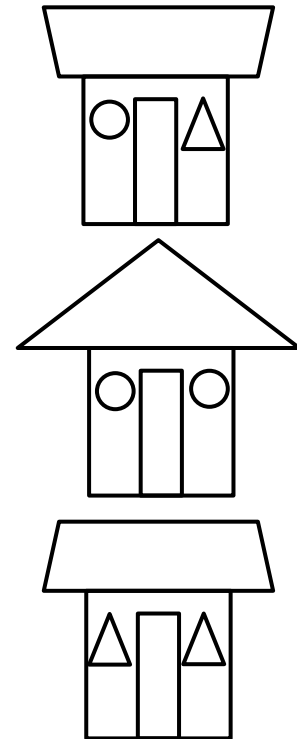
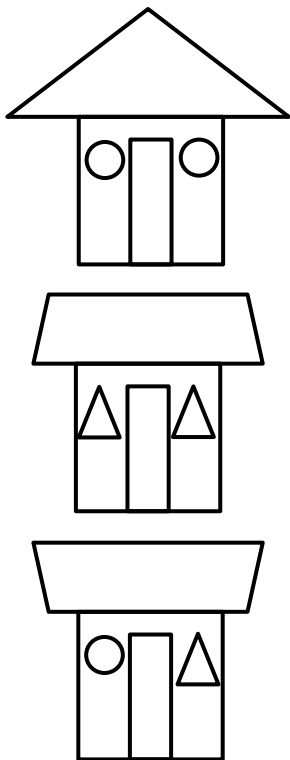
3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਦੀਆਂ **ਗੋਲ** ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ :

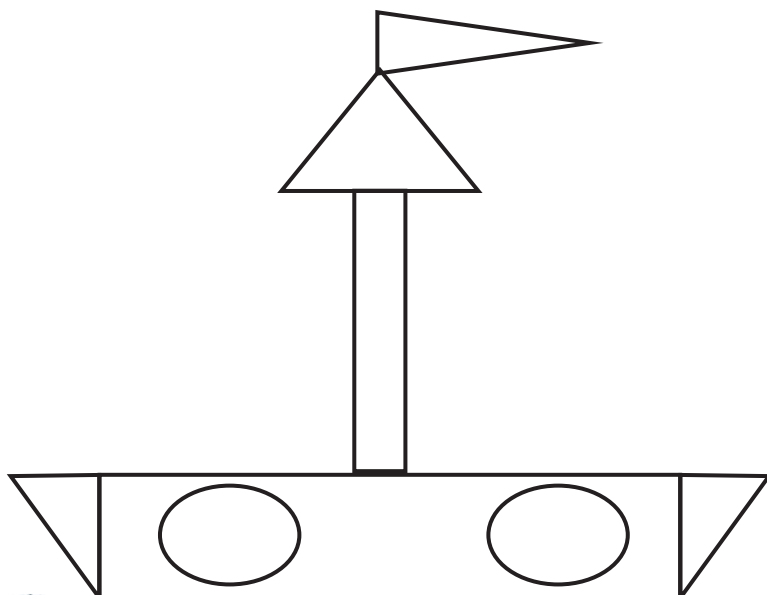
4. ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

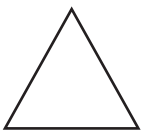
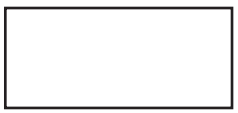
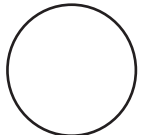

5. ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

6. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਆਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਰੰਗ ਭਰੋ ਅਤੇ ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

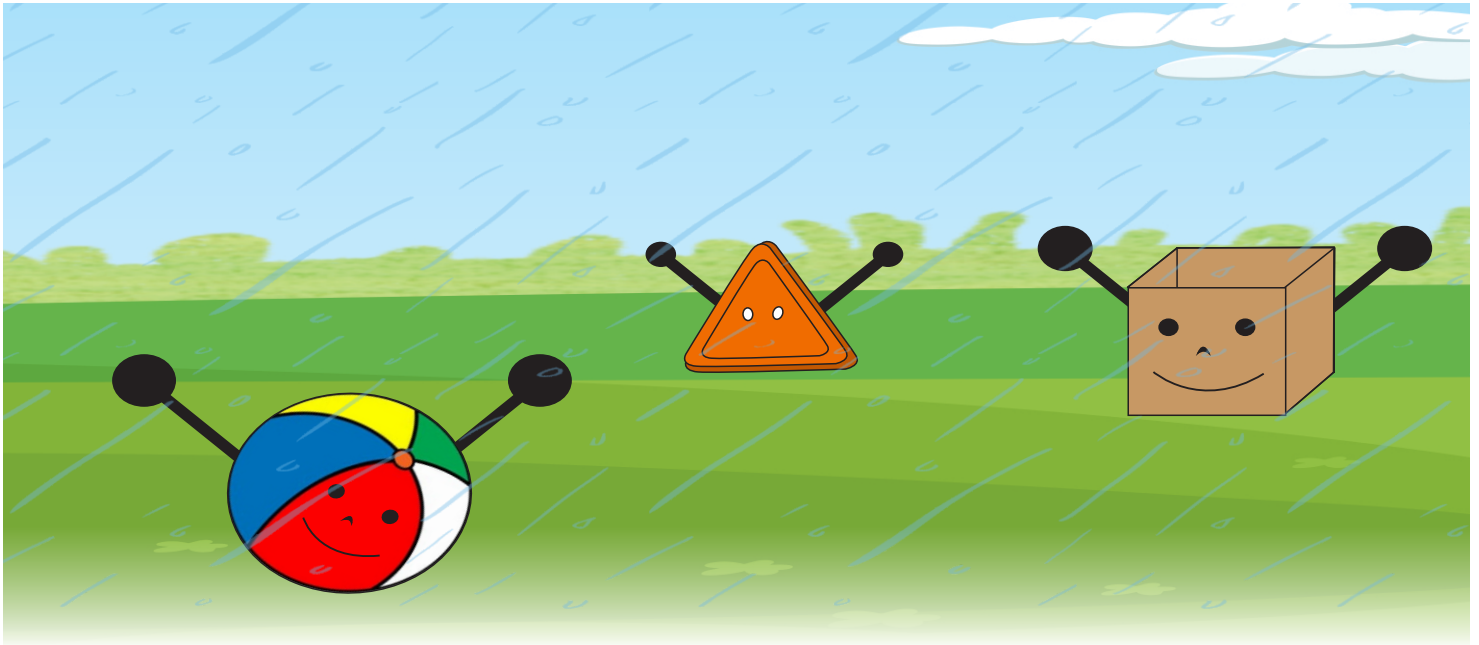

ਆਕਾਰ	ਗਿਣਤੀ
	
	
	

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਗੇਂਦ , ਡੱਬਾ ਅਤੇ ਬਟਨ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸਤ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਤੇਜ਼ ਮੀਂਹ ਆ ਗਿਆ। ਗੇਂਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਭੱਜ ਕੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਪਰ ਡੱਬਾ ਅਤੇ ਬਟਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ?

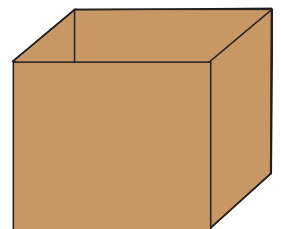
- ਗੇਂਦ ਜਲਦੀ ਘਰ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਈ?
- ਡੱਬਾ ਅਤੇ ਬਟਨ ਜਲਦੀ ਘਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ?
- ਤਿੰਨੋਂ ਘਰ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰੋ।
- ਇੱਕ-ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ।
- ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਡਸਟਰ ਹਰ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਮਤਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੋਨੇ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸਰਕੇਗਾ ਪਰ ਰੁੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋੜ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਰੁੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਰੁੜ੍ਹ ਸਕਦੀ? ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਪਾਸੇ ਦੀ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

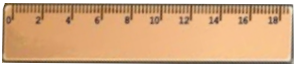

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- 4-5 ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਬਣਾਓ।
- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਪਾਸਾ ਦਿਓ।
- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਦਾ ਬੱਚਾ ਗਲਾਸ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ ਅਤੇ ਪਾਸਾ ਸੁੱਟ ਕੇ ਪਹੁੰਚਾਏ।
- ਪਤਾ ਕਰੋ ਕਿ ਮੋਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਂ ਪਾਸਾ।

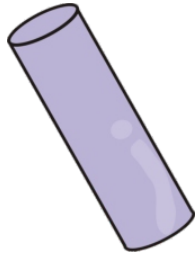
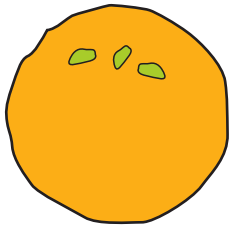

ਆਓ ਕਰੀਏ

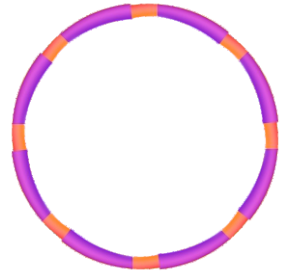
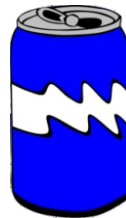
1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਹੀ ਖ਼ਾਨੇ ਵਿੱਚ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

ਵਸਤੂ	ਸਿਰਫ਼ ਰੁੜ੍ਹਦੀ ਹੈ	ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਦੀ ਹੈ	ਰੁੜ੍ਹਦੀ ਅਤੇ ਸਰਕਦੀ ਹੈ
			
			
			
			

2. ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਹਰਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ ਜੋ ਸਿਰਫ **ਸਰਕਦੀ** ਹੈ:

3. ਉਸ ਵਸਤੂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਨੀਲਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ ਜਿਹੜੀ **ਰੁੜ੍ਹਦੀ** ਅਤੇ **ਸਰਕਦੀ** ਹੈ:

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਓ ਜੋ ਸਿਰਫ **ਰੁੜ੍ਹਦੀ** ਹੈ:

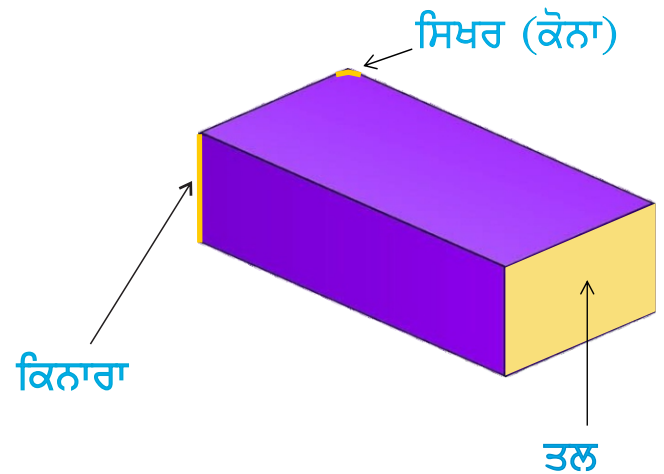
3-ਪਸਾਰੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ - ਤਲ, ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿਖਰ(ਕੋਨਾ)

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੱਤੇ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਪਾਸਾ, ਟੋਪੀ, ਬੋਤਲ ਆਦਿ ।

- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸਦੇ **ਤਲ** ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ **ਤਲ** ਹਨ?
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹੱਥ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸਦੇ **ਕਿਨਾਰੇ** ਗਿਣ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ **ਕਿਨਾਰੇ** ਹਨ?
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸਦੇ **ਸਿਖਰ (ਕੋਨੇ)** ਗਿਣ ਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਇਸਦੇ ਕਿੰਨੇ **ਕੋਨੇ** ਹਨ?
- ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭੋ ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਠੋਸ ਆਕ੍ਰਿਤੀ	ਤਲ	ਕਿਨਾਰੇ	ਸਿਖਰ (ਕੋਨਾ)
	6	12	8
	6	12	8
	3	2	0
	1	0	0

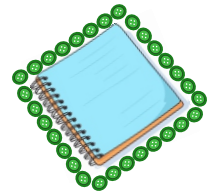
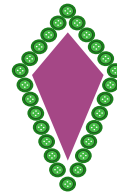
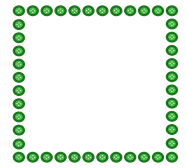
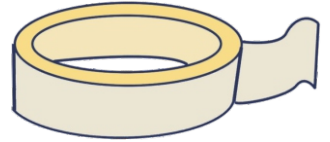
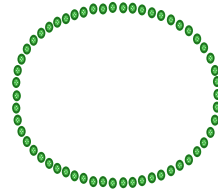

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 3 ਪਸਾਰੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ (ਕਿਤਾਬ, ਚਾਕ ਦਾ ਡੱਬਾ, ਗਲਾਸ, ਆਇਸਕ੍ਰੀਮ ਕੋਨ, ਗੇਂਦ ਆਦਿ) ਦੇ ਸਿਖਰ, ਕਿਨਾਰੇ ਅਤੇ ਤਲ ਗਿਣਨ ਲਈ ਕਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਘਣ, ਘਣਾਵ, ਵੇਲਣ, ਸ਼ੰਕੂ ਆਦਿ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੋ।
- ਹੁਣ ਮੋਤੀ, ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਤੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸਤੂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ।
- ਹੁਣ ਵਸਤੂ ਹਟਾ ਦਿਓ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤਰ/ਆਕਾਰ ਬਣਿਆ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
- ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਵਾਓ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

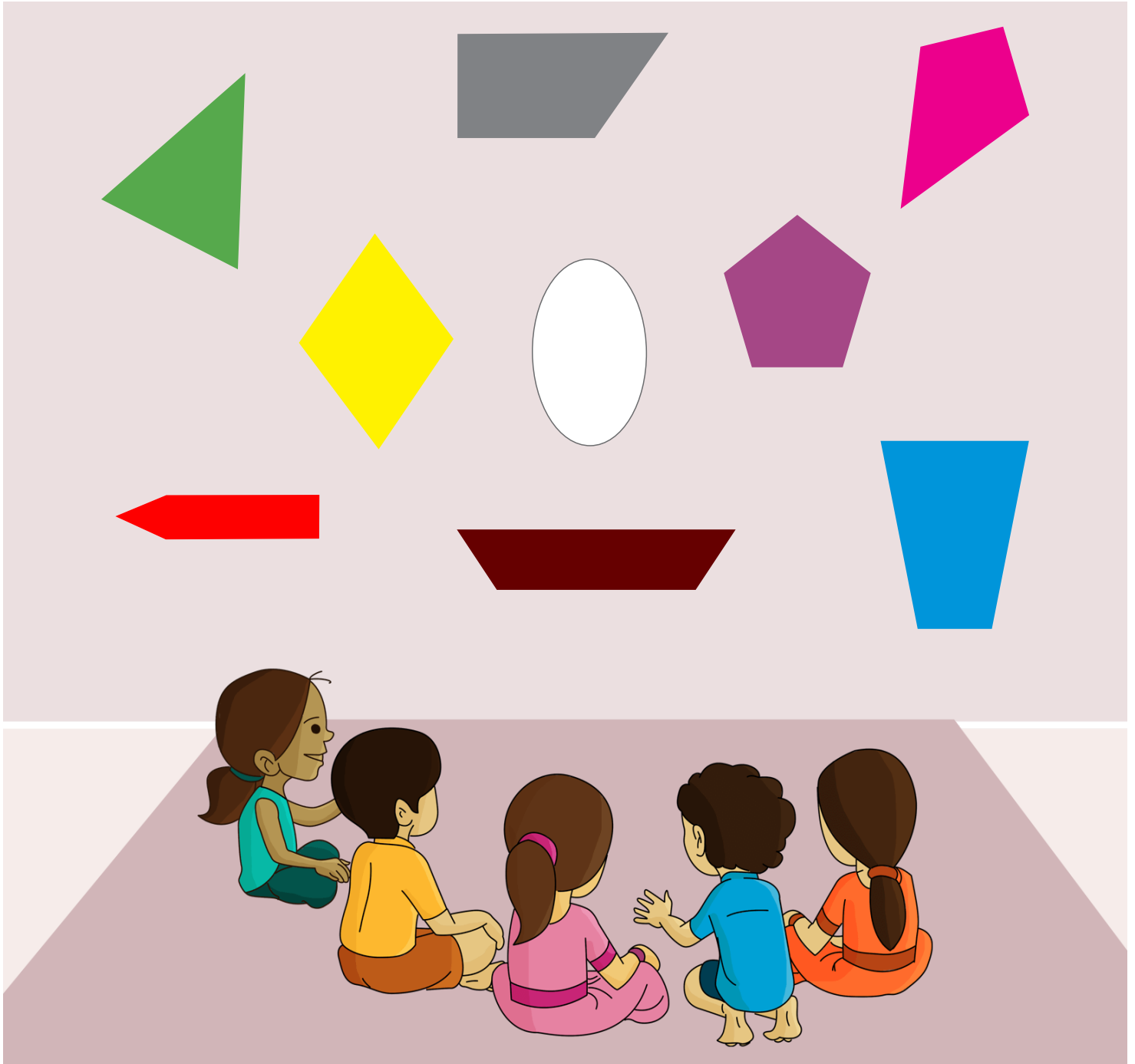
ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- 4-5 ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਬਣਾਓ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਕਿ ਉਹ ਆਕਾਰ ਬਣਾਉਣ।
- “ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਘੁੰਮ ਜਾਓ, ਮਿਲ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਗੋਲ ਘੇਰਾ ਬਣਾਓ।
- ਜਲਦੀ-ਜਲਦੀ ਘੁੰਮ ਜਾਓ, ਮਿਲ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਬਣਾਓ।”
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡ ਖੇਡੋ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

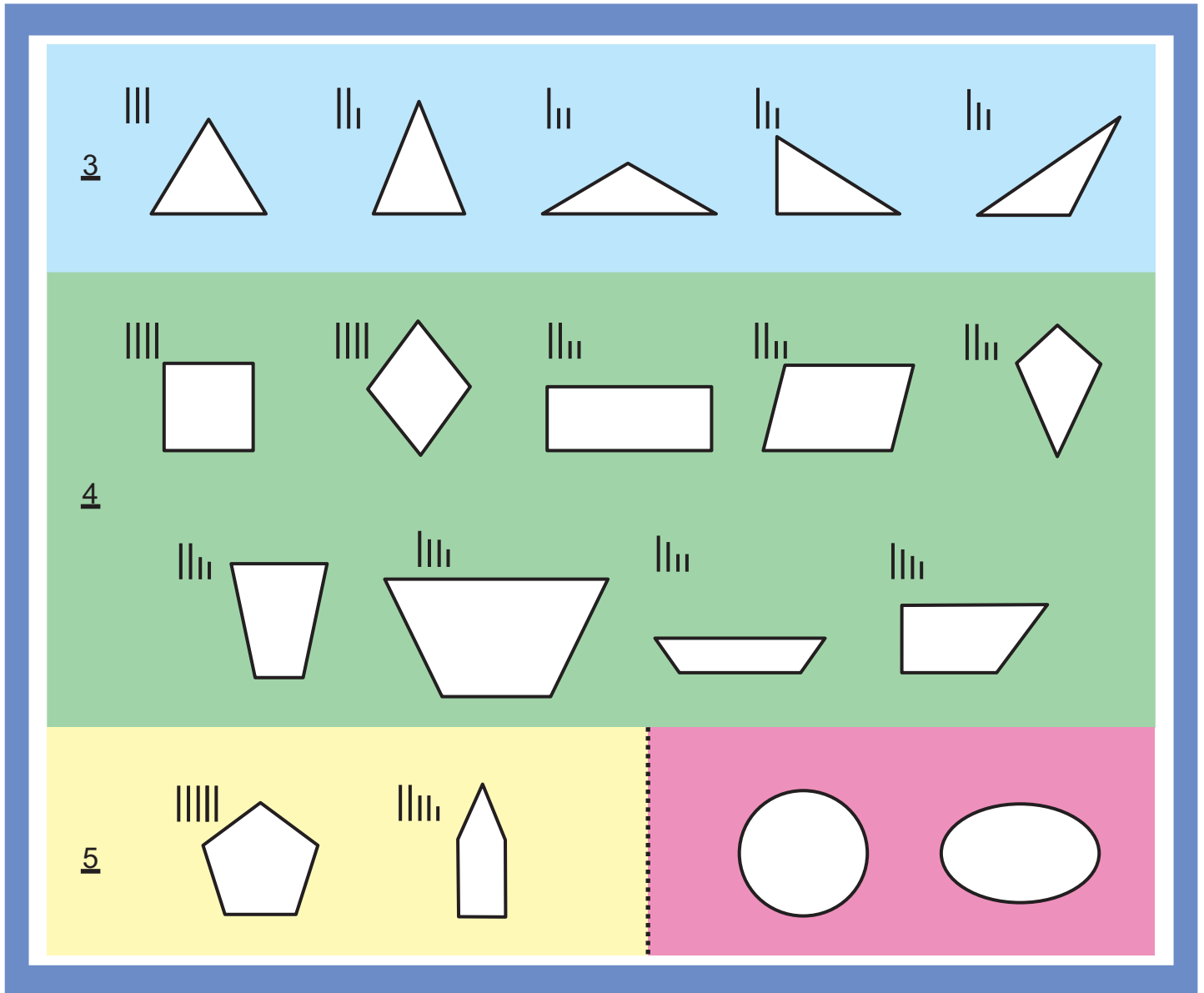
ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਿਖਾਓ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਇਹ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਇਸ ਪੋਸਟਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ?
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਇਹ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਖ ਰਹੀ ਹੈ?
- ਇਹ ਸਾਰੇ ਤਿੰਨ ਭੁਜਾ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਹਨ?
- ਇਹਨਾਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਹਨ?
- ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੋਨੇ ਹਨ?
- ਪੋਸਟਰ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਰੱਖਕੇ ਹਰ ਇੱਕ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੋਸਟਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੋਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਹਰ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਵਰਗੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਦੇਖੀ ਹੈ?

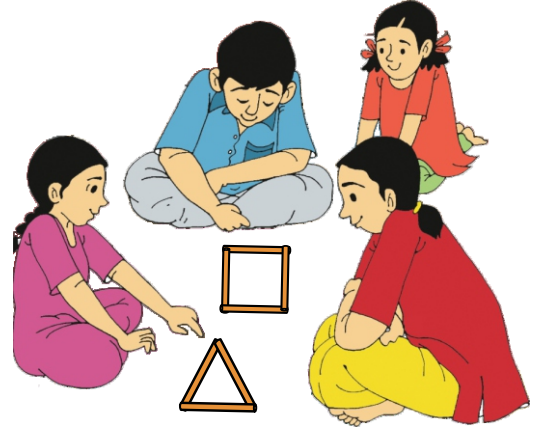
ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਤੀਲੀ ਨਾਲ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

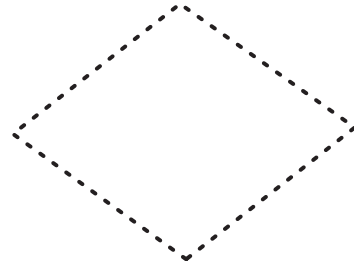
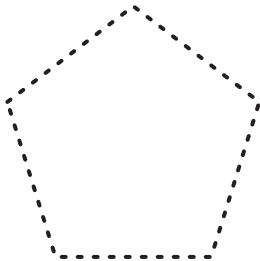
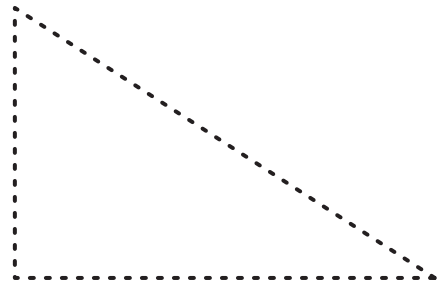
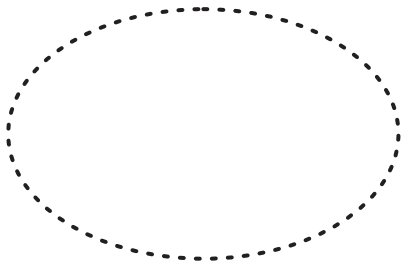
ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹਾਂਗੇ।
- ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤੀਲੀਆਂ ਦਿਓ।
- ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਪਸੰਦ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।

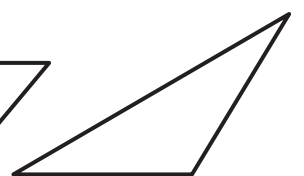
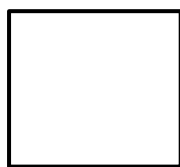
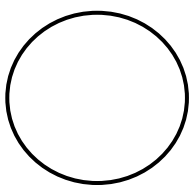
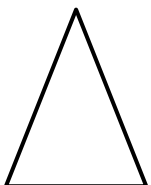

ਆਓ ਕਰੀਏ

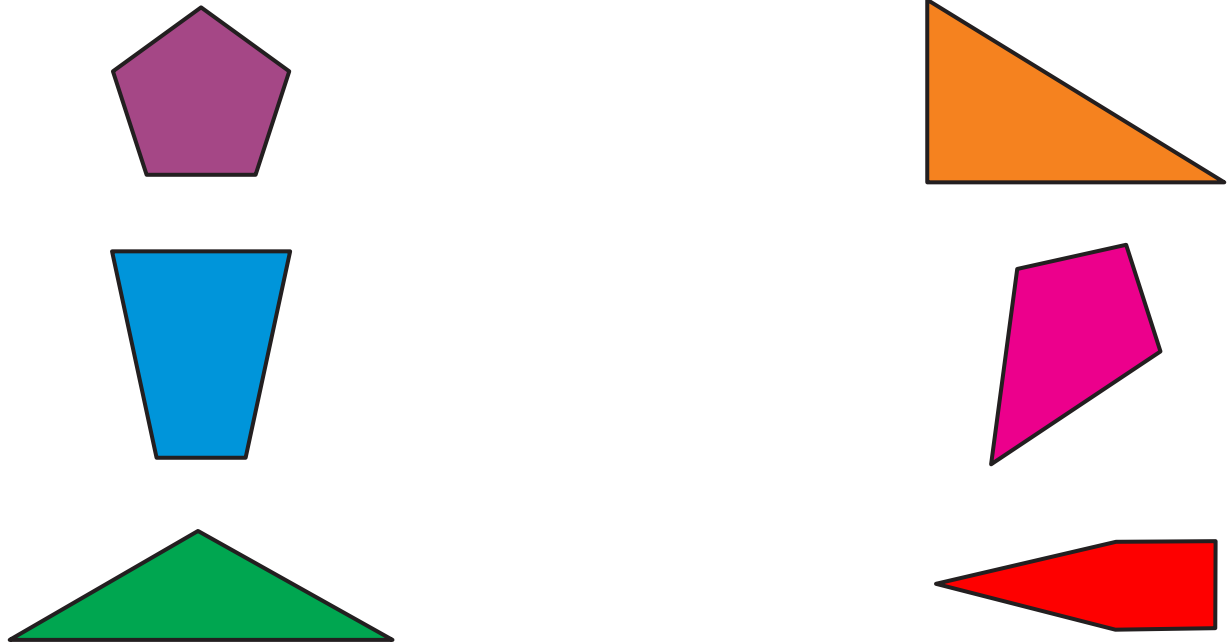
1. ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਰੰਗ ਭਰੋ:

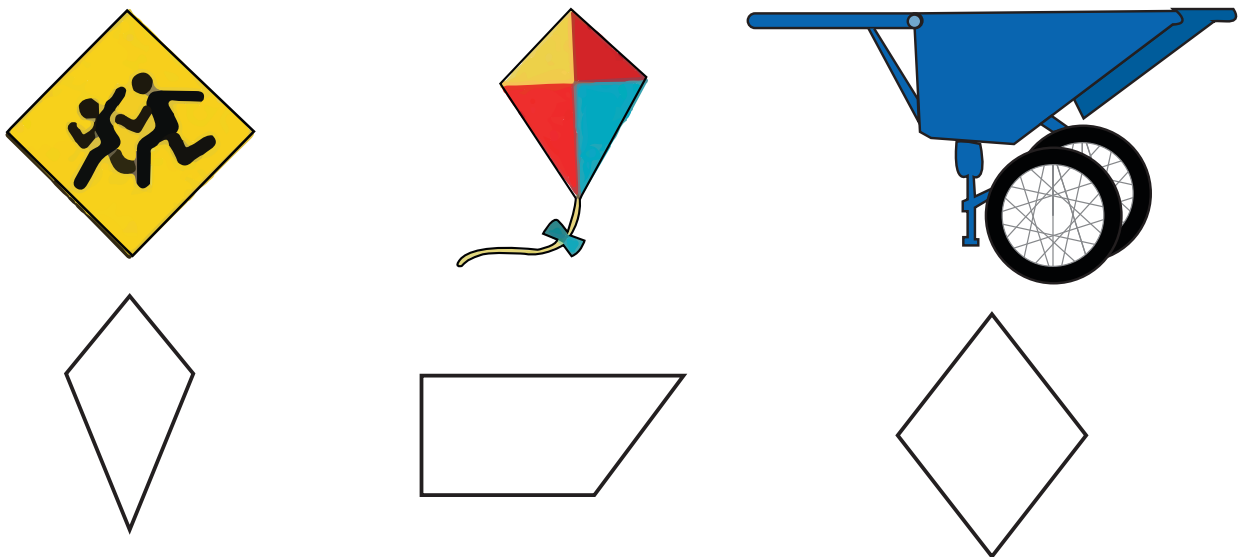
2. 3 ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ **ਨੀਲਾ**, 4 ਕਿਨਾਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਭਰੋ:

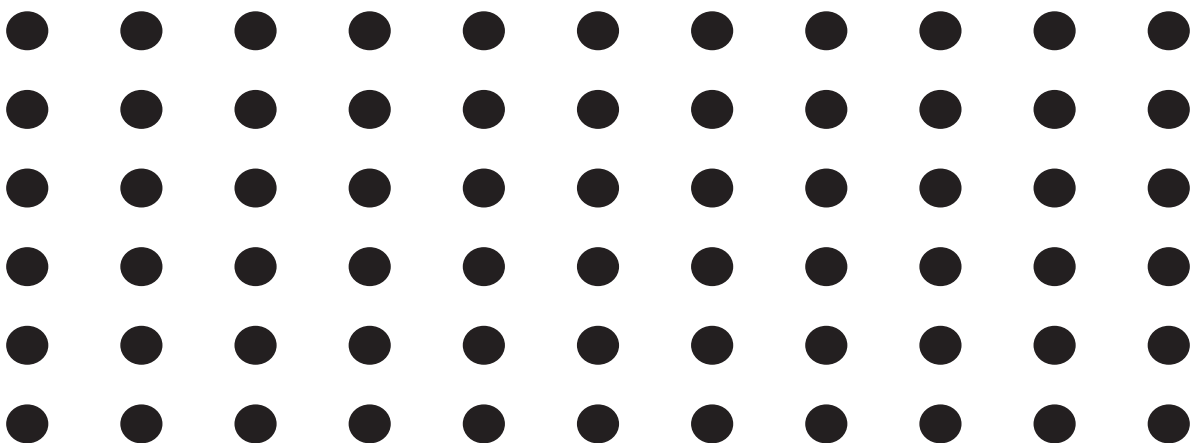
3. ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

4. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

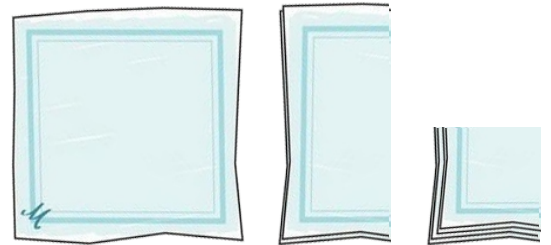
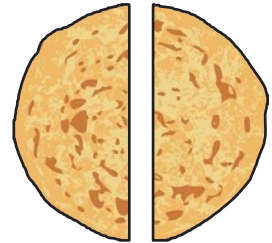
5. ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਕੋਈ 4 ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਓ:

ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਾਗਜ਼, ਰੁਮਾਲ, ਤੌਲੀਆ ਆਦਿ।
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਕਾਰ ਤੋਂ ਮੋੜ ਕੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕੀ ਇਸਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਾਗ ਬਰਾਬਰ ਹਨ?
- ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇੱਕਠੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਜਿਵੇਂ ਬਿਸਕੁਟ, ਰੋਟੀ, ਬਰੈੱਡ ਆਦਿ।
- ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਠੀਕ ਵਿਚਕਾਰ ਤੋਂ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਹੋ ਅਤੇ ਪੁੱਛੋ ਕੀ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ?
- ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

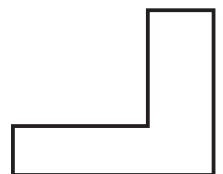
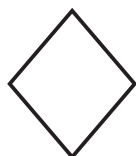

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਕਾਗਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਦਿਓ।

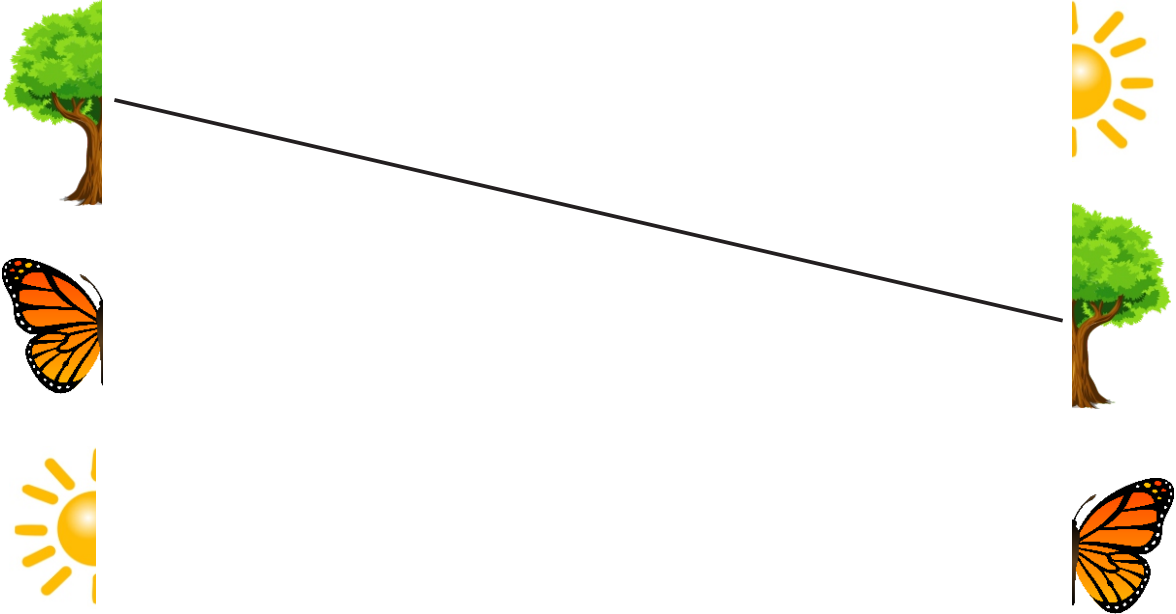

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੋੜ ਕੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ ਕਿ ਮੋੜਨ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਲੱਗਣ।
- ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਮੋੜ ਕੇ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

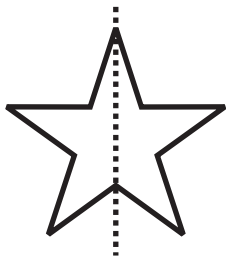
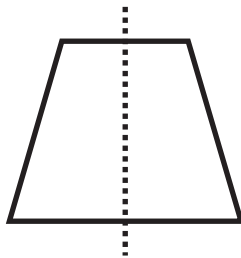
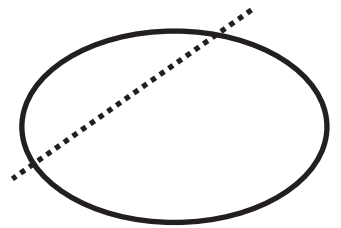

ਆਓ ਕਰੀਏ

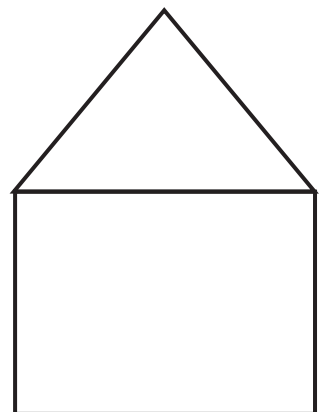
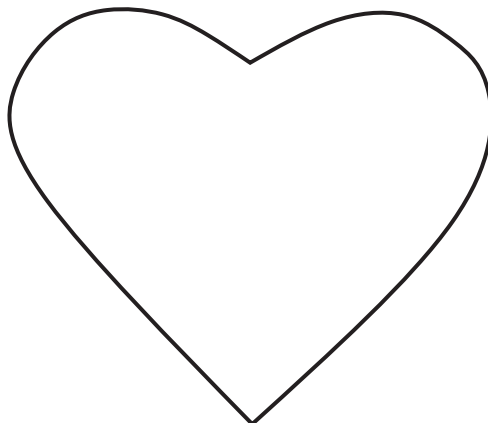
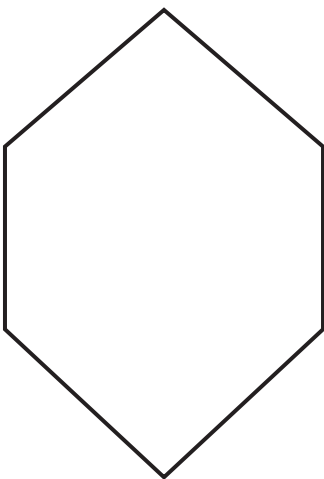
1. ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰੋ:

2. ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ ਜਿਸਦੀ ਲਾਈਨ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵੰਡ ਰਹੀ:

☐☐☐

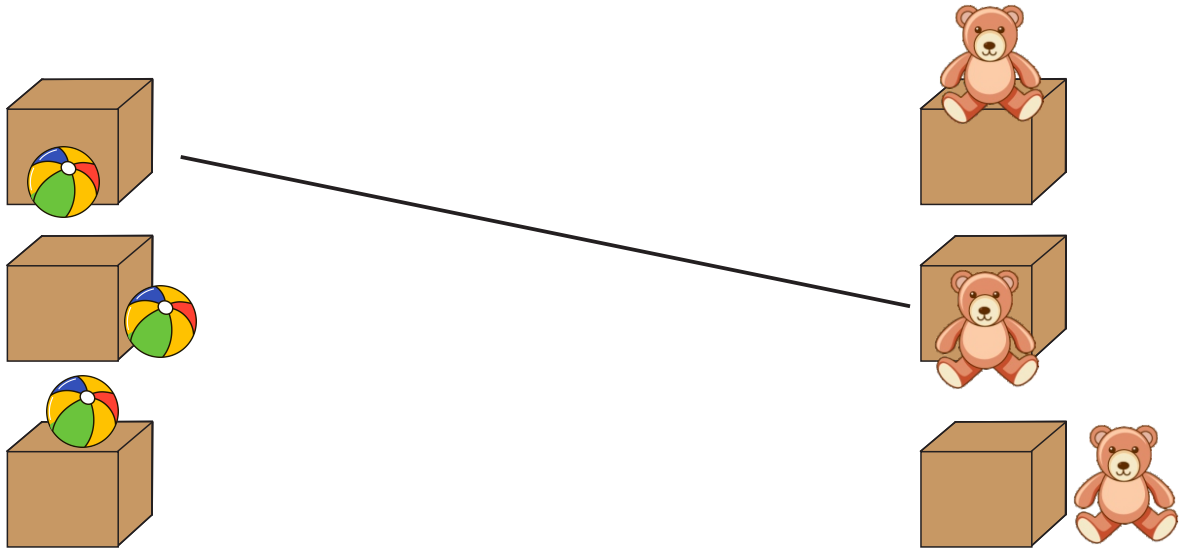
3. ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੋ:

ਅਭਿਆਸ

1. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

2. ਸਿੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਓ:

37 • 33
 ↓
36 • • 34
 ↓
 35

62 • 61
 ↓
59 • 60

3. ਨਾ ਰੁੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

4. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

0 ਸਿਖਰ

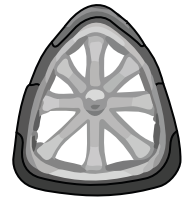
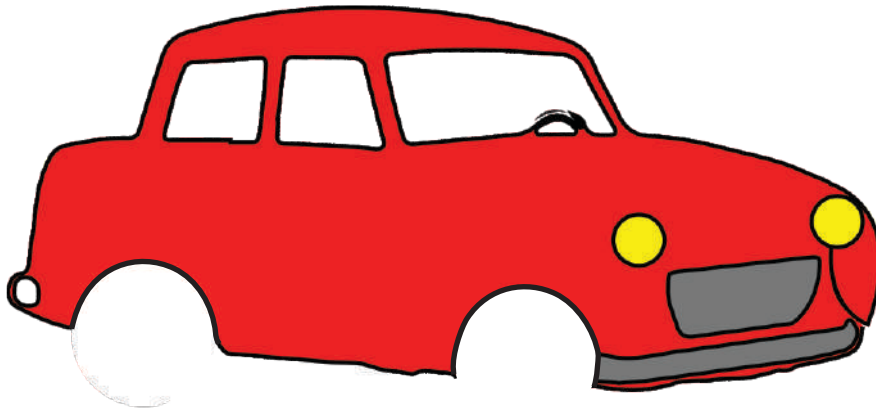
6 ਤਲ

2 ਕਿਨਾਰੇ

5. ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਿਸਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਬਿੰਦੂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਿਸਤੀ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ ਬਣਾਓ:

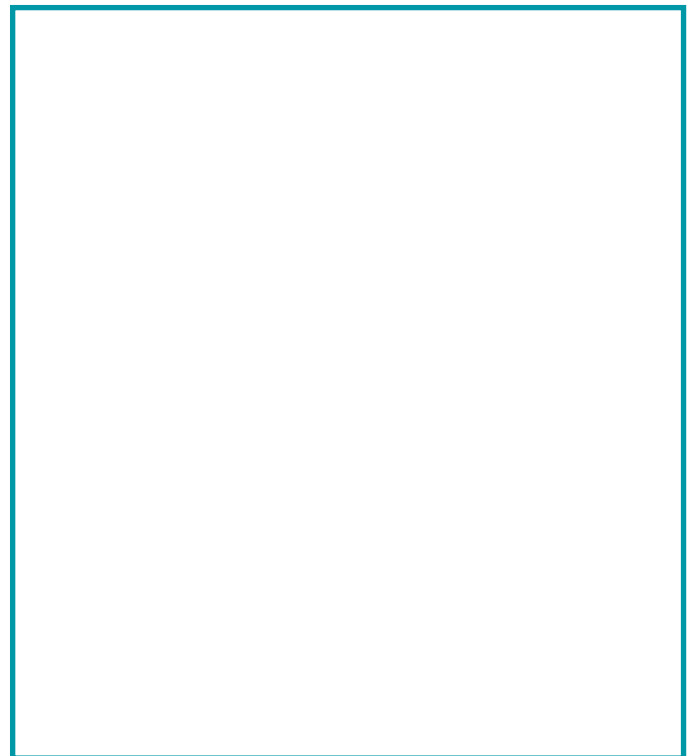
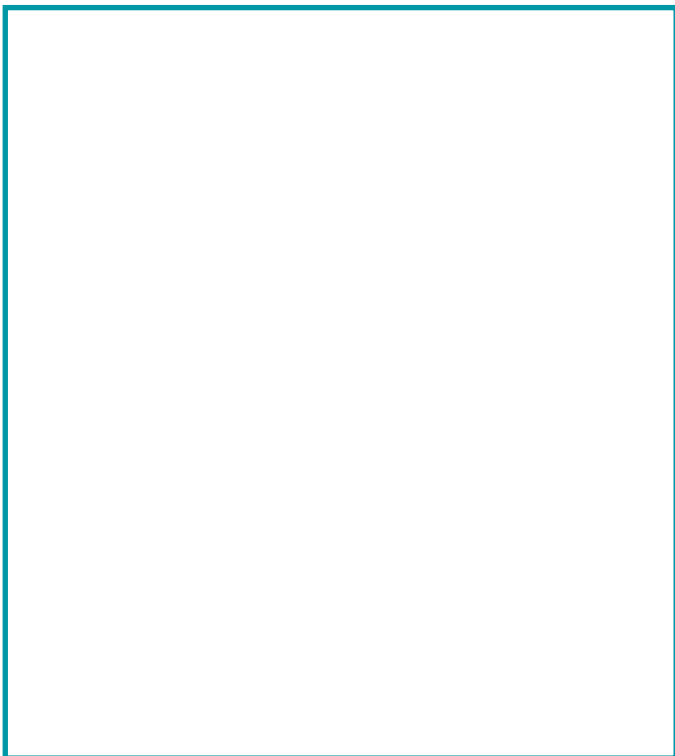
6. ਕਾਰ ਦੇ ਉਹ ਪਹੀਏ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਦੌੜੇਗੀ:

ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ।

- ਅਜਿਹਾ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਬਣਾਓ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ।
- 4 ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਬਣਾਓ, ਜਿਸਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਹੋਣ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਮਾਪੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮਿਲਨੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਜਮਾਤ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ।

- ਸਜਾਵਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੀ-ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ?
- ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?
- ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ?
- ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਲੱਭੋ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਦੇ ਲਈ ਕਹੋ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖੇਡ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਬਣਾਓ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਟਿਕ-ਟਿਕ (ਘੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਫਿਰ ਇਕ ਤਾੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਫਿਰ ਟਿਕ-ਟਿਕ, ਫਿਰ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾੜੀ ਵਜਾਓ। ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਵਿੱਚ-ਵਿੱਚ ਰੁਕ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੀ ਆਵੇਗਾ?

- ਛੁੱਕ-ਛੁੱਕ (ਰੇਲਗੱਡੀ) ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਫਿਰ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾੜੀ ਵਜਾਓ, ਫਿਰ ਛੁੱਕ-ਛੁੱਕ, ਫਿਰ ਦੋ ਵਾਰ ਤਾੜੀ ਵਜਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਦੁਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਸੁਣੋ ਅਤੇ ਕਰੋ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹੇਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਪਹਿਲੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ, ਫਿਰ ਉਹ ਦੂਜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਤੀਜੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਖੱਬਾ ਹੱਥ ਉੱਪਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬਾਕੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਧੁਨੀਆਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਲਈ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਵਾਜ਼ਾਂ, ਸਕੂਲ ਡਰੱਮ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਘੜੀ ਦੀ ਅਵਾਜ਼, ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਹਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਦਿ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਆਓ ਬੱਚਿਓ ! ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਜਾਈਏ,
ਖੇਡ-ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਈਏ।

ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੋ ਲਾਲ ਪੈਂਨਸਿਲ,
ਫਿਰ ਸਜਾਓ ਨੀਲੀ।

ਨੀਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਲਾਲ ਦੀ ਵਾਰੀ,
ਲਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਤੋਂ ਫਿਰ ਨੀਲੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ -ਨੀਲੀਆਂ ਪੈਂਨਸਿਲਾਂ ਆਈ ਜਾਣ,
ਆ ਕੇ ਇੱਕ ਸੋਹਣਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਣ।

ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਇੱਕ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਹੋਰ
ਬਣਾਇਆ,

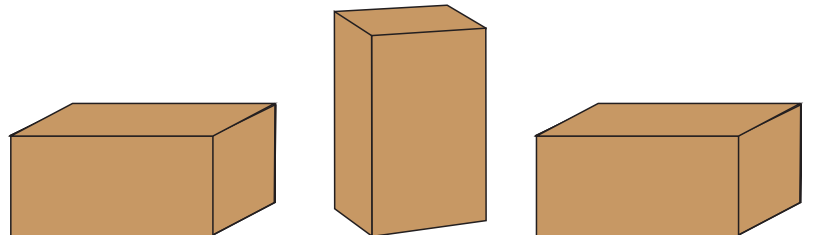
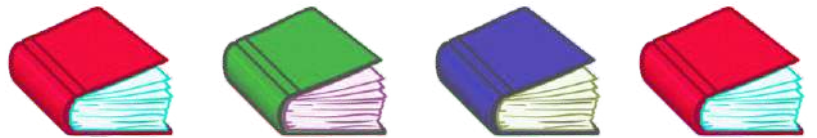
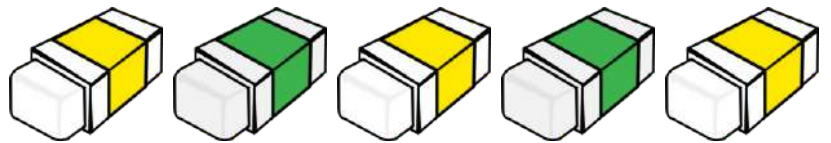
ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਰਬੜਾਂ ਨੇ ਸੀ ਮੇਲਾ ਲਗਾਇਆ।

ਪਹਿਲਾਂ ਪੀਲੀ ਰਬੜ ਆਈ,
ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹਰੀ ਦੀ ਵਾਰੀ।

ਦੋਵੇਂ ਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਰਬੜਾਂ ਹੁਣ ਆਉਣ ਵਾਰੇ-ਵਾਰੀ।

ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਖੇਡ-ਖੇਡ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਖੂਬ ਬਣਾਏ,
ਲਾਲ-ਹਰੀ-ਨੀਲੀ ਕਿਤਾਬ.....

ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਲਾ ਕੇ
ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਜਾਏ।

ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਠੋਸ ਵਸਤੂਆਂ ਨਾਲ ਕਰਵਾਓ।
ਹਰ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ 'ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਆਵੇਗਾ?'. ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਸਮਝਾਉਂਦੇ
ਸਮੇਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

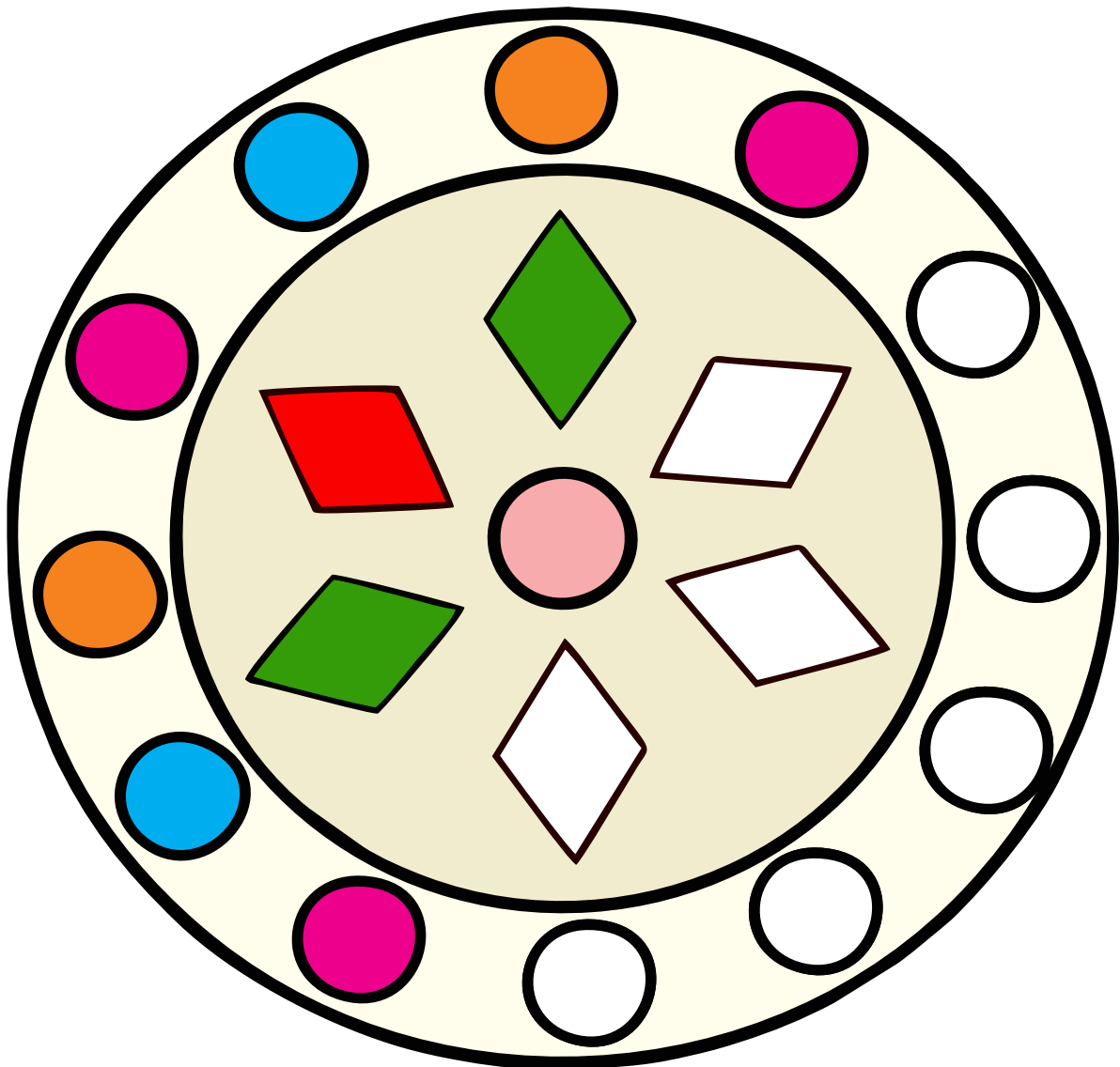

- ਹੁਣ ਅਧਿਆਪਕ ਬਾਕੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ **ਮੁੰਡਾ-ਕੁੜੀ-ਮੁੰਡਾ** ਦੀ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸਮਝਾਉਣਗੇ।
- ਇਸ ਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਗੇ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

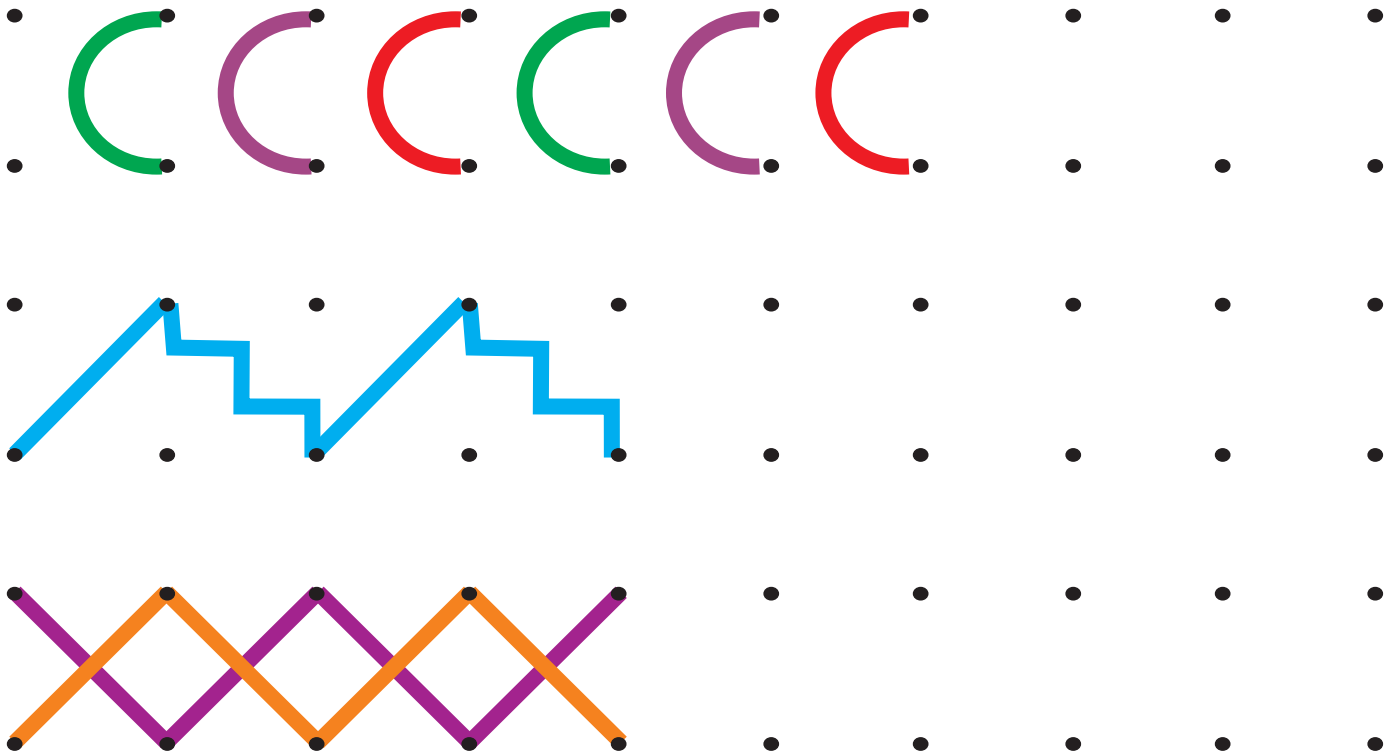
ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਰੰਗੋਲੀ ਬਣਾਈ ਹੈ? ਚੱਲੋ ਅੱਜ ਇਸ ਰੰਗੋਲੀ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰਦੇ ਹਾਂ।

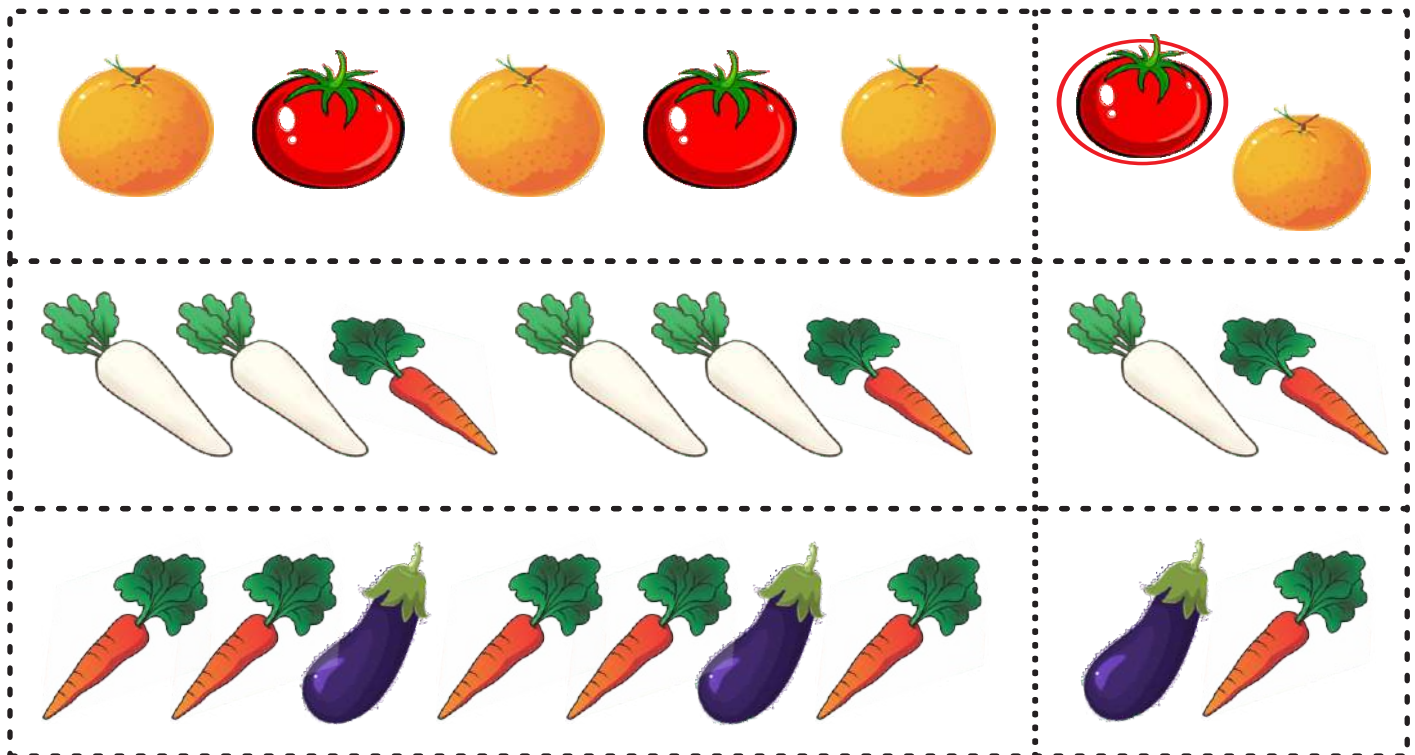

ਆਓ ਕਰੀਏ

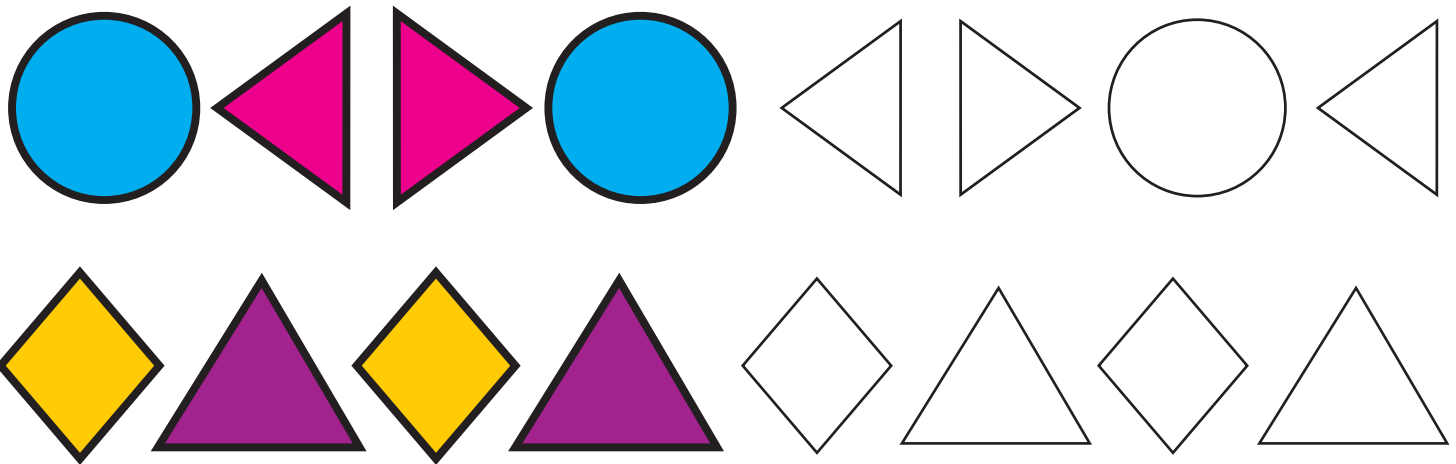
1. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਪੂਰੇ ਕਰੋ:

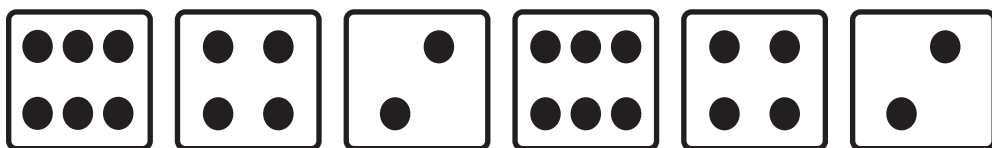
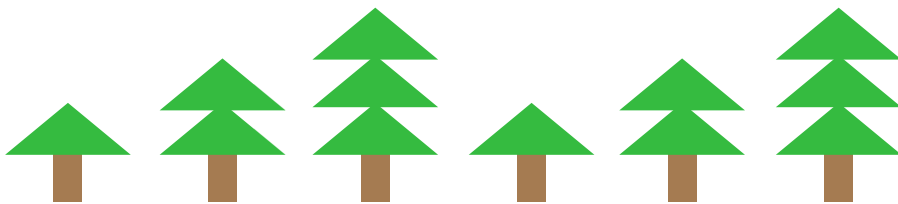
2. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਹੀ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

3. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

4. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਕੇ ਖਾਲੀ ਖਾਨੇ ਭਰੋ:

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਡੱਡੂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਆਗਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਡੱਡੂ ਦੀ ਛਾਲ ਲਗਾ ਕੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।
ਆਓ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿਹੜਾ-ਕਿਹੜਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ 2-2 ਕਰਕੇ ਛਾਲ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ- 2, 4, 6, 8, 10, , ,

ਮੈਂ 2-2 ਕਰਕੇ ਛਾਲ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ- 1, 3, 5, 7, 9, , ,

ਮੈਂ 3-3 ਕਰਕੇ ਛਾਲ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮੇਰਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ- 3, 6, 9, , ,

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60

- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੰਖਿਆ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਟਰਨ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ?
- **ਹਰੇ** ਰੰਗ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ। ਉਸ ਵਿੱਚ 10-10 ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ।
- **ਨੀਲੇ** ਰੰਗ ਦੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਉਸ ਵਿੱਚ 1-1 ਦਾ ਅੰਤਰ ਹੈ।
- **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖੋ। ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਸੰਖਿਆ ਚਾਰਟ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਸੰਖਿਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਖਿਆ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਸੰਖਿਆ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਓ:

9, 12, 15, 18, 21,

,

33, 35, 37, 39, 41,

,

2. ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ:

--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

ਬੱਚੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਛਾਪ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਹੁਣ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੀ ਛਾਪ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ।

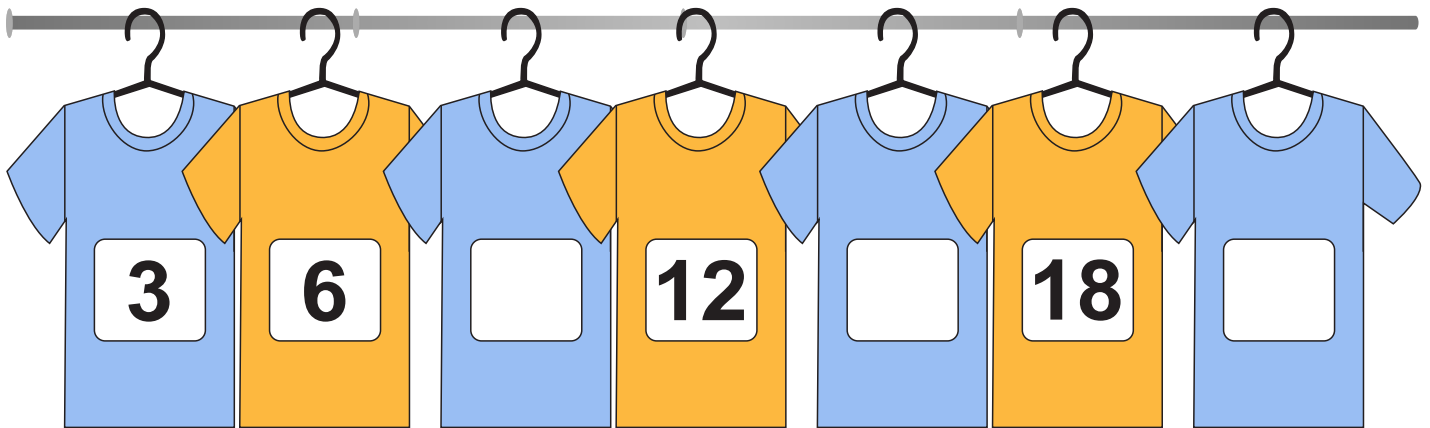

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਦੁਹਰਾਓ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਆਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ?

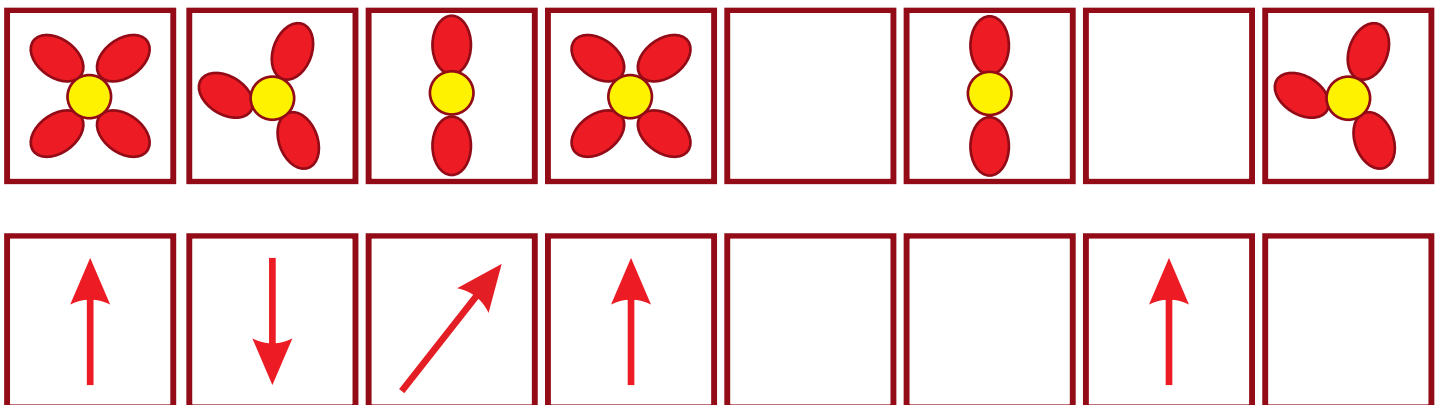

ਆਓ ਕਰੀਏ

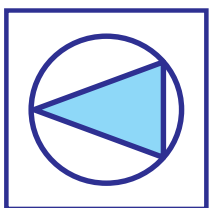
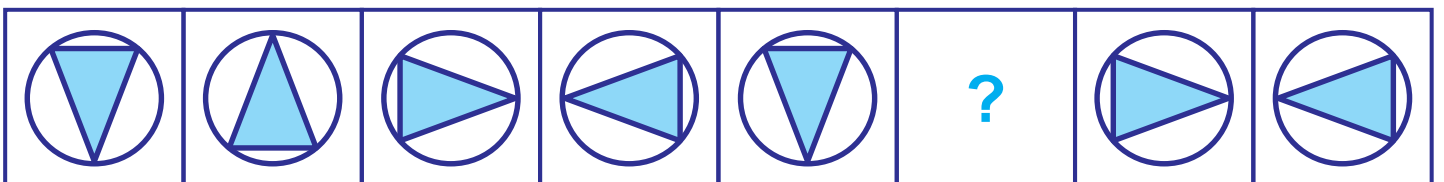
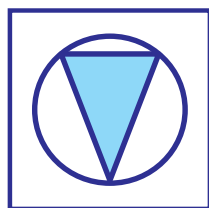
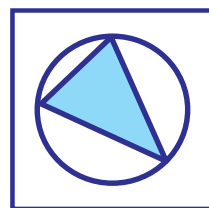
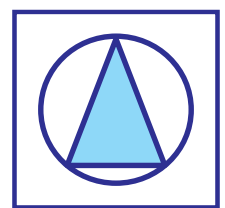
1. ਸੰਖਿਆ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਕੇ ਲਿਖੋ:

2. ਗਾਇਬ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰੋ:

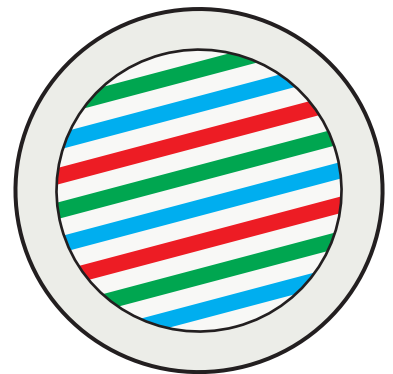
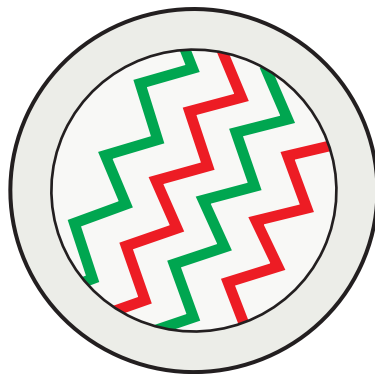
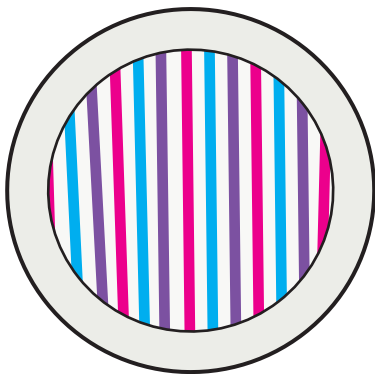
3. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਗਾਇਬ ਹੋਏ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

☐

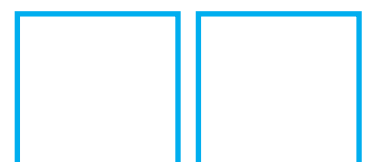
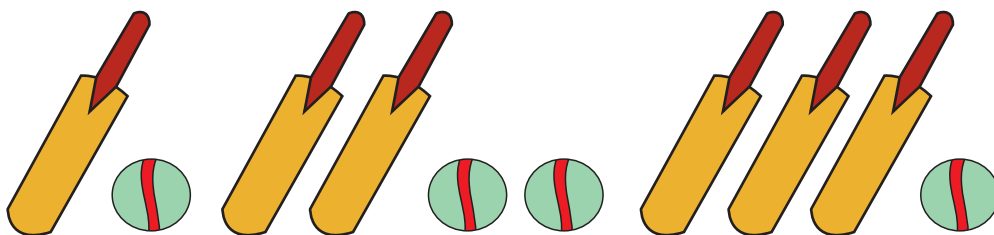
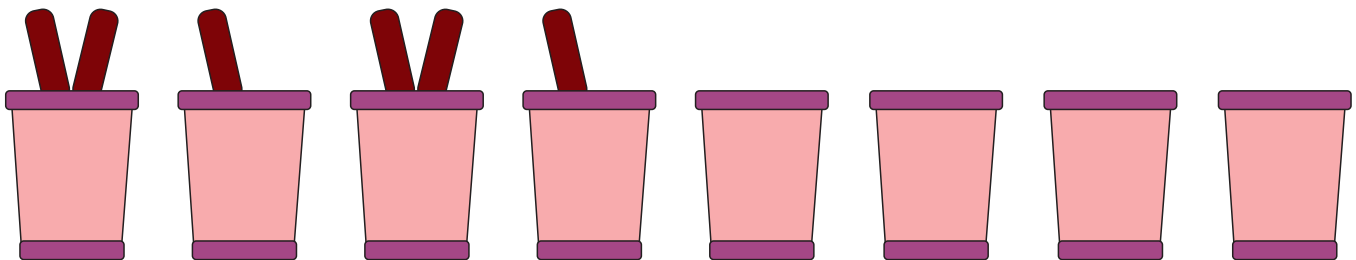

ਅਭਿਆਸ

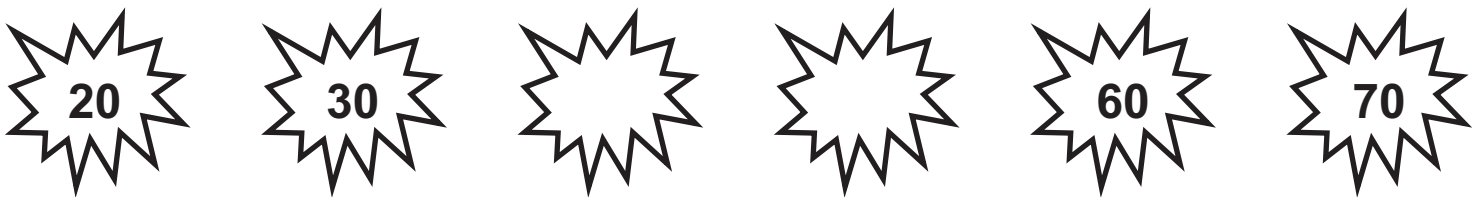
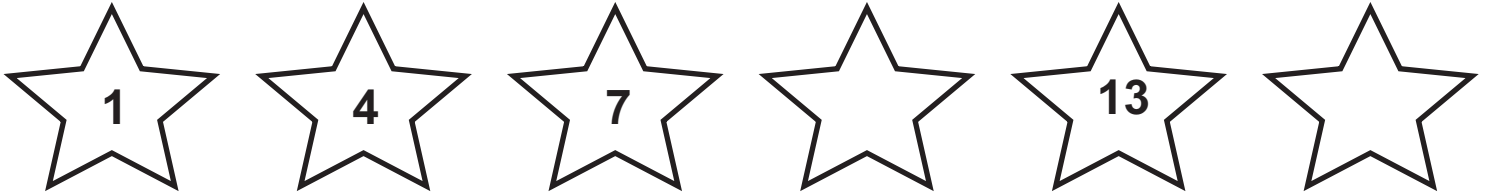
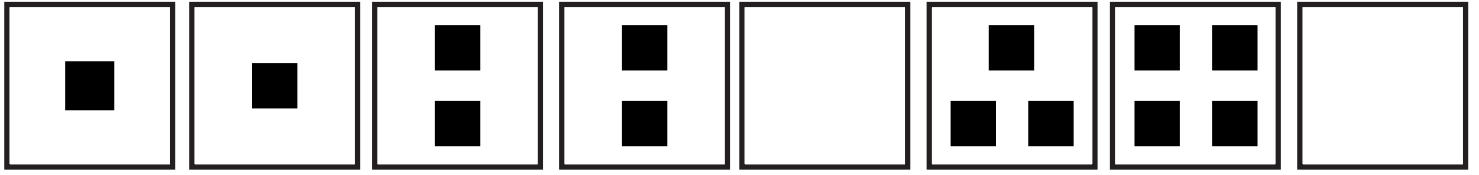
1. ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪ ਅਤੇ ਪਲੇਟ ਦਾ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

2. ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਰੰਗ ਭਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਓ:

3. ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨਾ ਪੂਰਾ ਕਰੋ:

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

ਇਸ ਕਮੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਪੈਟਰਨ/ ਨਮੂਨੇ ਬਣਾਓ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਬੱਚੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੱਸੋ ਬੱਚੇ ਕੀ-ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ?

- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿਹੜੇ ਦਰਖਤ ਦਾ ਤਣਾ ਸਭ ਤੋਂ **ਮੋਟਾ** ਹੈ?
- ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ **ਦੂਰ** ਕੀ ਹੈ-ਪੱਛੀ ਜਾਂ ਸੂਰਜ?
- ਕਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਕੂੜੇਦਾਨ ਦੇ **ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ** ਹੈ?
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ **ਉੱਚਾ** ਚੜ੍ਹਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ, ਕਿਸ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹੋਗੇ? ਦਰਖਤ ਜਾਂ ਝੁਲਾ ?
- ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ **ਲੰਬਾ** ਦਰਖਤ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਡਾ-ਛੋਟਾ, ਲੰਬਾ-ਛੋਟਾ, ਹਲਕਾ-ਭਾਰੀ, ਦੂਰ-ਨੇੜੇ, ਉੱਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਾਂਗੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਹਲਕੀ ਕਿਤਾਬ-ਭਾਰੀ ਕਿਤਾਬ) ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਚੀਜ਼ਾਂ (ਲੰਬੀ ਪੈਨਸਿਲ, ਛੋਟੀ ਰਬੜ ਆਦਿ) ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਸੁਣੋ ਅਤੇ ਕਰੋ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ-ਦੋ ਦੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

ਦੋ-ਦੋ ਦੇ ਜੋੜੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਕੇ ਆਓ।

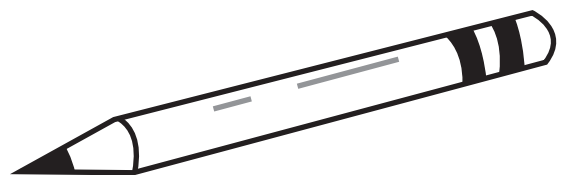
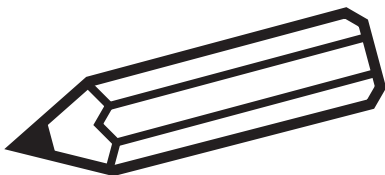
ਅਧਿਆਪਕ ਦੋਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਸਤੂ ਦਿਖਾ ਕੇ ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਨਸਿਲ ਦਿਖਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੈਨਸਿਲ ਲੈ ਕੇ ਆਓ। ਜੇ ਬੱਚਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੈਨਸਿਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏਗਾ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਏਗਾ।

ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਰੱਖੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ- ਕਿਤਾਬ, ਰਬੜ, ਬੈਗ, ਬੋਤਲ, ਆਦਿ ਨਾਲ ਇਹ ਖੇਡ ਖੇਡੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਲਈ- ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਟੀ-ਪਤਲੀ ਕਿਤਾਬ ਲੈ ਕੇ ਆਓ, ਇਸ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਰਬੜ ਲੈ ਕੇ ਆਓ, ਆਦਿ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਲੰਬੀ ਪੈਨਸਿਲ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

2. ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬਲਾਕ ਟਾਵਰ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

3. ਸਭ ਤੋਂ ਪਤਲੇ ਟਾਇਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

4. ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਟੀ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

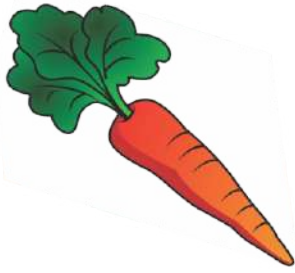
☐

☐

5. ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਿਹੜਾ ਦਰਖਤ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐
☐

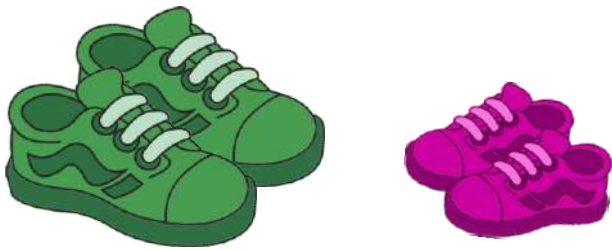
6. ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

7. ਛੋਟੇ ਬੂਟਾਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

8. ਜਿਸ ਬਰਤਨ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

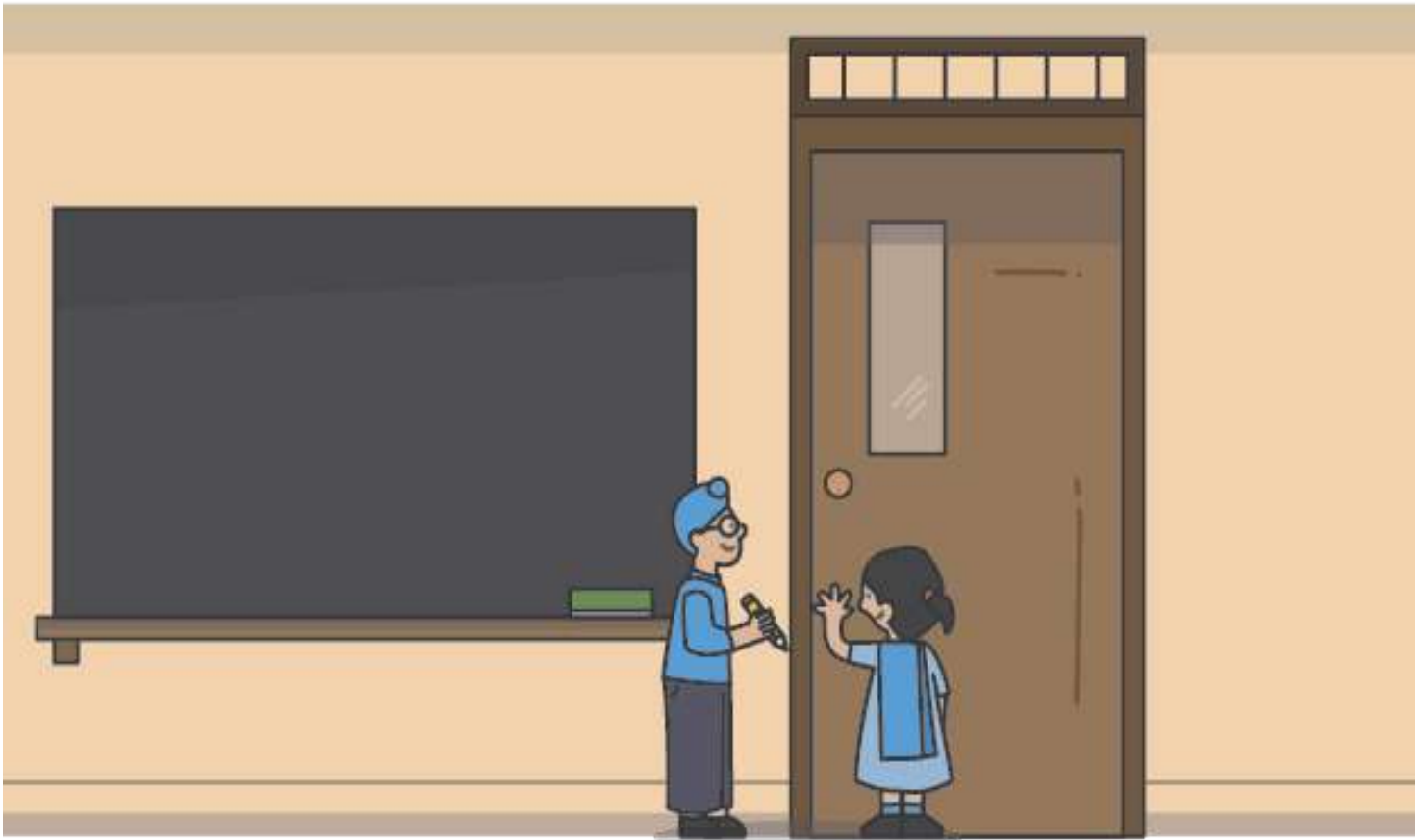

9. ਇਸ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਰੱਸੀ ਬਣਾਓ:

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਅਨਮ ਅਤੇ ਰੀਤ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਜਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਲੰਬਾ ਹੈ। ਰੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਮਾਪਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਮਾਪ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ 10 ਗਿੱਠਾਂ ਲੰਬਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੇਰੀਆਂ 12 ਗਿੱਠਾਂ ਜਿੰਨਾ ਲੰਬਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀਆਂ ਗਿੱਠਾਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਉਂ ਹਨ?

ਕਿਉਂ ਨਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਮਾਪੀਏ?

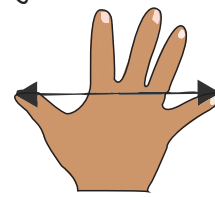

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪ ਵੱਖਰੇ ਕਿਉਂ ਆਏ ਸਨ। ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਮਾਪਣ ਅਤੇ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਮਾਪਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਜਾਣਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ। ਕਦਮਾਂ ਅਤੇ ਗਿੱਠਾਂ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕਦਮ/ਗਿੱਠਾਂ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ। ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਪੈਰ ਦੀ ਅੱਡੀ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪੈਰ ਦਾ ਪੰਜਾ ਫੂਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

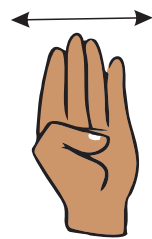

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਮਾਪਣ ਲਈ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਥ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ **ਗਿੱਠ** ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲੈਕ-ਬੋਰਡ ਕਿੰਨੀਆਂ **ਗਿੱਠਾਂ** ਲੰਬਾ ਹੋਵੇਗਾ?
- ਛੋਟੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਅਸੀਂ **ਉਂਗਲਾਂ** ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਡੈੱਸਕ, ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਬਲੈਕ-ਬੋਰਡ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਾਪ ਕੇ ਦੇਖਣਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਸੀ।

ਗਿੱਠ

ਉਂਗਲਾਂ

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਦੂਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਡੈੱਸਕ ਤੋਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦਾ **ਅੰਦਾਜ਼ਾ** ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਫਿਰ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਦੂਰੀ **ਮਾਪਣ** ਲਈ ਕਹੋ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ ਕਿ ਜਮਾਤ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ **ਨੇੜੇ** ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ **ਦੂਰ** ਕੌਣ ਬੈਠਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਖੇਡ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦਮ ਨਾਲ ਮਾਪਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਵਾਓ।

ਕਦਮ

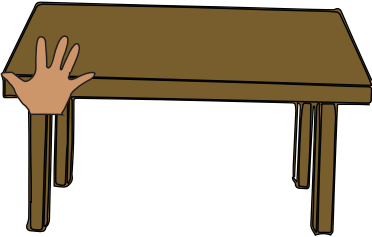

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਗਿੱਠਾਂ ਅਤੇ ਉਂਗਲਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕਹਾਂਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਲੰਬੀ ਹੈ? ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੂਜੀ ਵਸਤੂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਲੰਬੀ ਹੈ?

ਆਓ ਕਰੀਏ

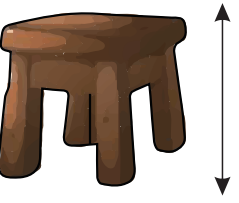

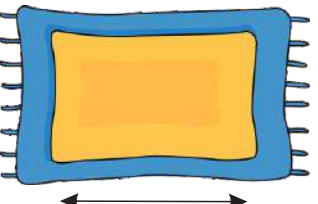

1. ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਮਾਪੋ :

ਵਸਤੂਆਂ	ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ	ਸਹੀ ਮਾਪ
		
		
		
		
		

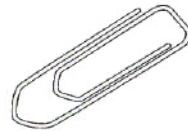

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵੀ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਵਸਤੂ ਲੰਬੀ ਹੈ?

2. ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋਗੇ, ਉਸ ਉੱਪਰ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

ਵਸਤੂਆਂ	ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਚੁਣੋਗੇ?
	
	
	

3. ਉਹਨਾਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਾਓ, ਜਿਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਇੱਕ ਗਿੱਠ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੈ:

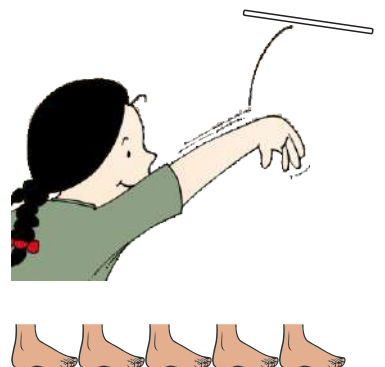
ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ, ਕਿੰਨੇ ਕਦਮ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਓ। ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੀਲੀ ਦਿਓ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਬੱਚਾ ਆਪਣੀ ਤੀਲੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਸੁੱਟੇਗਾ ਅਤੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸੁੱਟੀ ਹੋਈ ਤੀਲੀ ਤੱਕ ਦੂਰੀ ਮਾਪੇਗਾ।
- ਜਿਹੜਾ ਬੱਚਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਹੀ ਦੂਰੀ ਮਾਪੇਗਾ, ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਮੇਰਾ ਥੈਲਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ **ਹਲਕਾ** ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੂੰ ਹੈ।

ਨਹੀਂ, ਮੇਰਾ ਥੈਲਾ **ਭਾਰੀ** ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਠੇ ਹਨ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਥੈਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਥੈਲਾ **ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਰੀ** ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਕੀ ਹਲਕਾ ਕੀ ਭਾਰੀ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਡੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਟੋਕਰੀਆਂ ਰੱਖੋ ਜਿਸ ਤੇ **ਹਲਕਾ** ਅਤੇ **ਭਾਰੀ** ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ।
- ਕੁਝ ਹਲਕੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਢੇਰੀ ਲਗਾਓ, ਜਿਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੈਨਸਿਲਾਂ, ਰਬੜਾਂ, ਡਸਟਰ, ਚਾਕ ਆਦਿ।
- ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਢੇਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਵਸਤੂਆਂ ਚੁੱਕਣਗੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਲਕੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਗੇ।

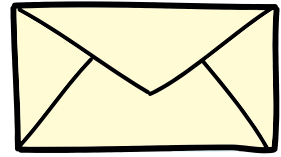
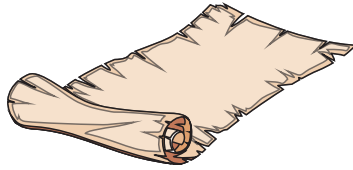

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੂੰ ਅਤੇ ਪੇਠੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਦਿਓ, ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਫੁਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਗੁਬਾਰਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਪੱਥਰ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਕੁਝ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਹਲਕਾ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

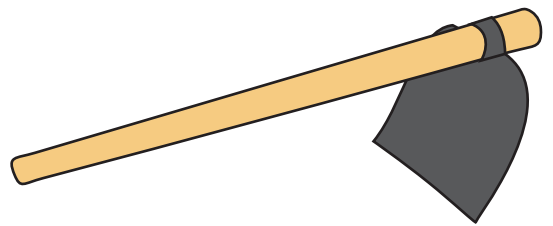

ਆਓ ਕਰੀਏ

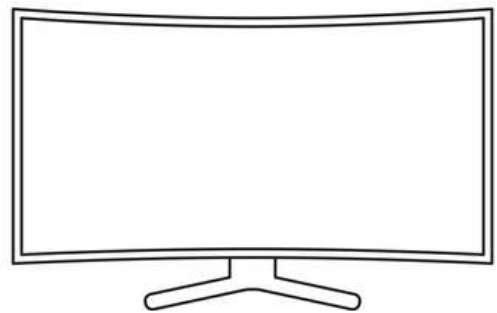
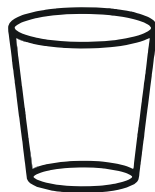
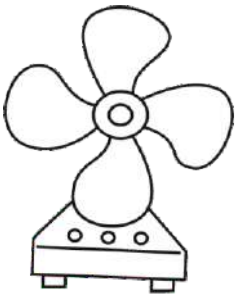
1. ਸਭ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

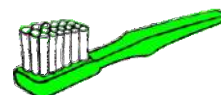
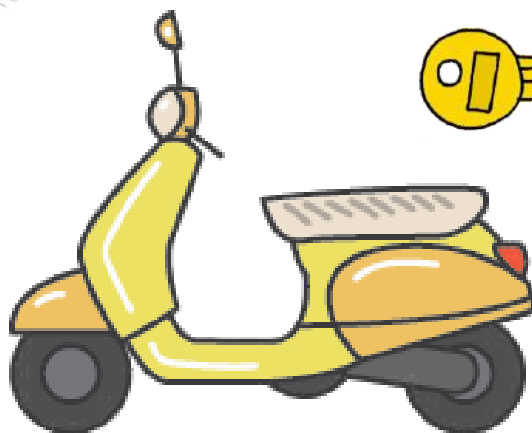
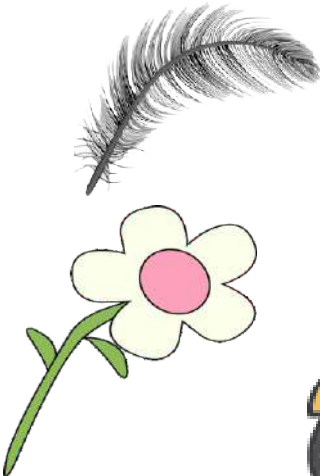
2. ਸਭ ਤੋਂ ਹਲਕੀ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

3. ਸਭ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

4. ਗੇਂਦ ਤੋਂ ਹਲਕੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਦੇਖੋ, ਮੇਰੀ ਨਵੀਂ ਬੋਤਲ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪਾਣੀ ਭਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮੇਰੀ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਬੋਤਲ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੀ ਬੋਤਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੌੜੀ ਹੈ।

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ?

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੱਗ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਮੱਗ ਕਿੰਨੇ ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇਗਾ।
- ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗਲਾਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਮੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੱਗ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਪਾਣੀ ਦੇ ਗਲਾਸਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁੱਛੋ।
- ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮੱਗ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਲਈ ਕਹੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੱਗ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁੱਛੋ।
- ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਲਟੀ ਕਿੰਨੇ ਗਲਾਸ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰੇਗੀ, ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ, ਕਿ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪਾਣੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਲੰਬਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਕੇ ਵੀ ਸਮਝਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਵੱਧ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟ।

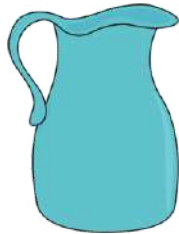

ਆਓ ਕਰੀਏ

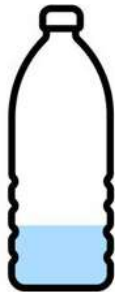
1. ਉਸ ਬਰਤਨ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ☐ ਲਗਾਓ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ **ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ** ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

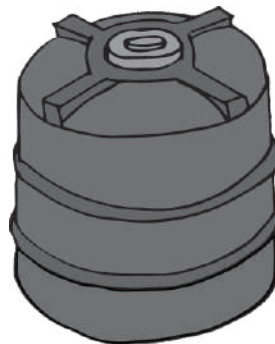
2. ਉਸ ਬਰਤਨ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ☐ ਲਗਾਓ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ **ਘੱਟ** ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

3. ਕਿਹੜੀ ਬੋਤਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ **ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ** ਹੈ? ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

4. **ਸਮਰੱਥਾ** ਅਨੁਸਾਰ 1 ਤੋਂ 4 ਲਿਖੋ: (ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ)

ਅਭਿਆਸ

1. ਲੰਬੀ ਮੋਮਬੱਤੀ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਬਣਾਓ:

2. ਹਲਕੀ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਵਸਤੂ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਤੋਂ 3 ਲਿਖੋ:

3. ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਓ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ ਦੀ **ਲੰਬਾਈ** ਕਿੰਨੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਹੈ। ਜੁਮੈਟਰੀ ਬਾਕਸ ਦੀ **ਲੰਬਾਈ** ਆਪਣੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਨਾਲ ਮਾਪ ਕੇ ਲਿਖੋ:

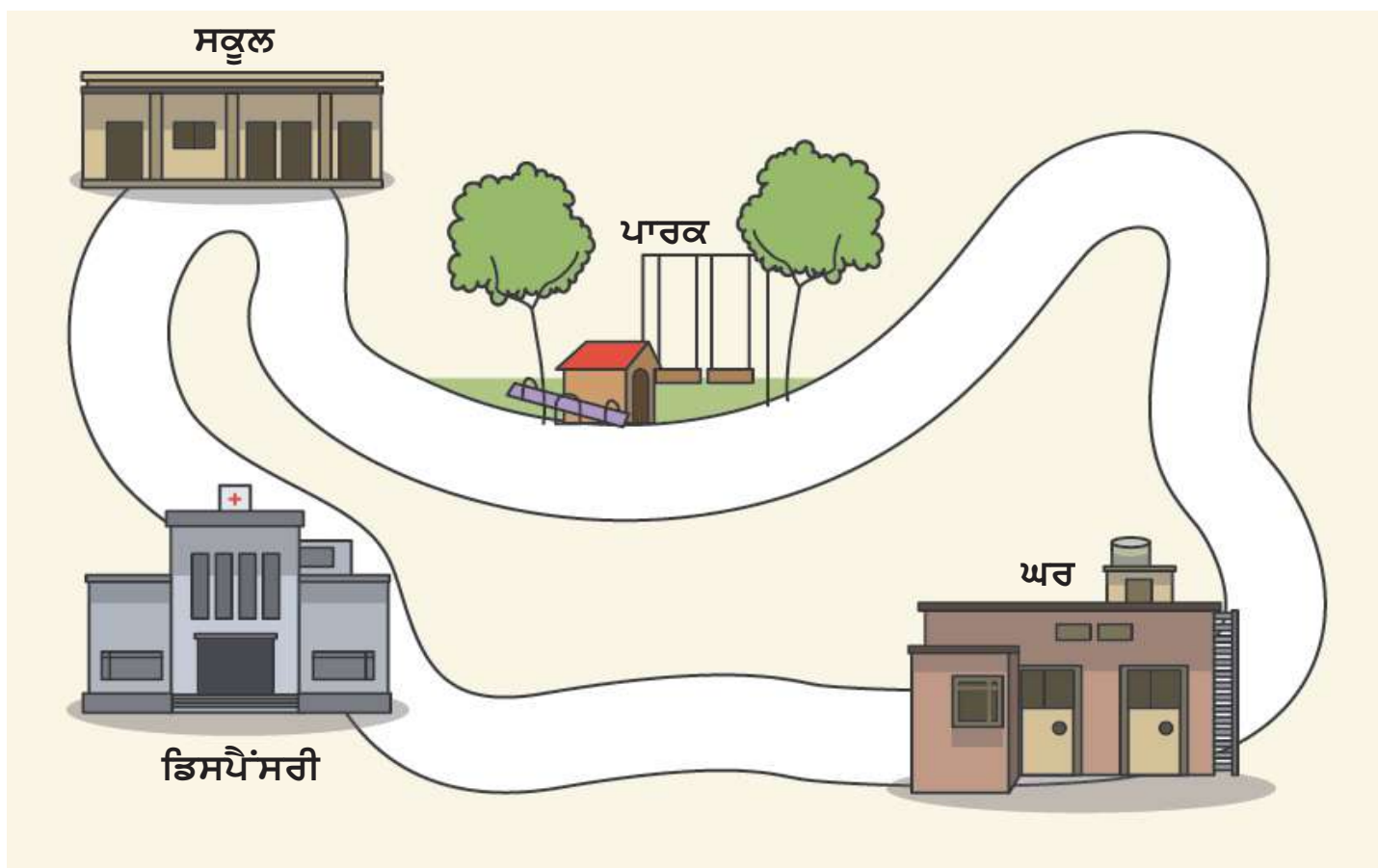
ਅਨੁਮਾਨ ਉਂਗਲਾਂ

ਸਹੀ ਮਾਪ ਉਂਗਲਾਂ

4. ਉਸ ਗਲਾਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਗਲਾਸ ਦੇ **ਬਰਾਬਰ** ਹੈ:

5. ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਘਰ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਨੀਲਾ ਰੰਗ ਭਰੋ ਅਤੇ ਦੂਰ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਰੰਗ ਭਰੋ।

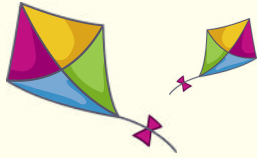
ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕੀ ਹੈ? ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ।

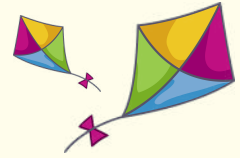
6. ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪ ਕੇ ਲਿਖੋ:

ਵਸਤੂਆਂ	ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਪੋਗੇ? ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ	ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ	ਸਹੀ ਮਾਪ
			
			

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਸਾਲ ਹੈ ਆਉਂਦਾ, ਲੋਹੜੀ-ਮਾਘੀ ਨਾਲ ਲਿਆਉਂਦਾ।

ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਬਸੰਤ ਹੈ ਆਉਂਦੀ, ਰੰਗ -ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜਾਉਂਦੀ।

ਮਾਰਚ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਆਉਂਦੀ, ਸਭ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ।

ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸਾਖੀ ਪਿਆਰੀ, ਕਣਕ ਵੱਢਣ ਦੀ ਕਰੋ ਤਿਆਰੀ।

ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਗਰਮੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ, ਅੰਬ ਖਾਣ ਦੀ ਰੁੱਤ ਆ ਜਾਂਦੀ।

ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਆਈਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ, ਨਾਨਕੇ ਜਾ ਕੇ ਮੌਜਾਂ ਲੁੱਟੀਆਂ।

ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸਾਉਣ ਹੈ ਆਉਂਦਾ, ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮੋਰ ਪੈਲ ਹੈ ਪਾਉਂਦਾ।

ਅਗਸਤ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਈਏ, ਦੇਸ ਭਰ ਵਿੱਚ ਏਕਾ ਬਣਾਈਏ।

ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਦਿਵਸ ਮਨਾਈਏ, ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਸਭ ਅੱਗੇ ਵਧ ਜਾਈਏ।

ਅਕਤੂਬਰ ਵਿੱਚ ਦਸਹਿਰਾ ਆਉਂਦਾ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਧਾਉਂਦਾ।

ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਬਾਲ-ਦਿਵਸ ਮਨਾਈਏ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਿਖਾਈਏ।

ਦਸੰਬਰ ਠੰਡ ਲਿਆਉਂਦਾ, ਕੋਟੀ-ਸਵੈਟਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਵਾਉਂਦਾ।

- ਤੁਹਾਡਾ ਮਨਪਸੰਦ ਤਿਉਹਾਰ ਕਿਸ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਤੁਹਾਡਾ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਕਿਸ ਮਹੀਨੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?
- ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਛੁੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ? ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੋ।

ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਦਿਨ

ਸੋਮਵਾਰ

ਮੰਗਲਵਾਰ

ਬੁੱਧਵਾਰ

ਵੀਰਵਾਰ

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ

ਸ਼ਨੀਵਾਰ

ਐਤਵਾਰ

ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?

ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਦਿਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?

ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਬੁੱਧਵਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

ਬੁੱਧਵਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

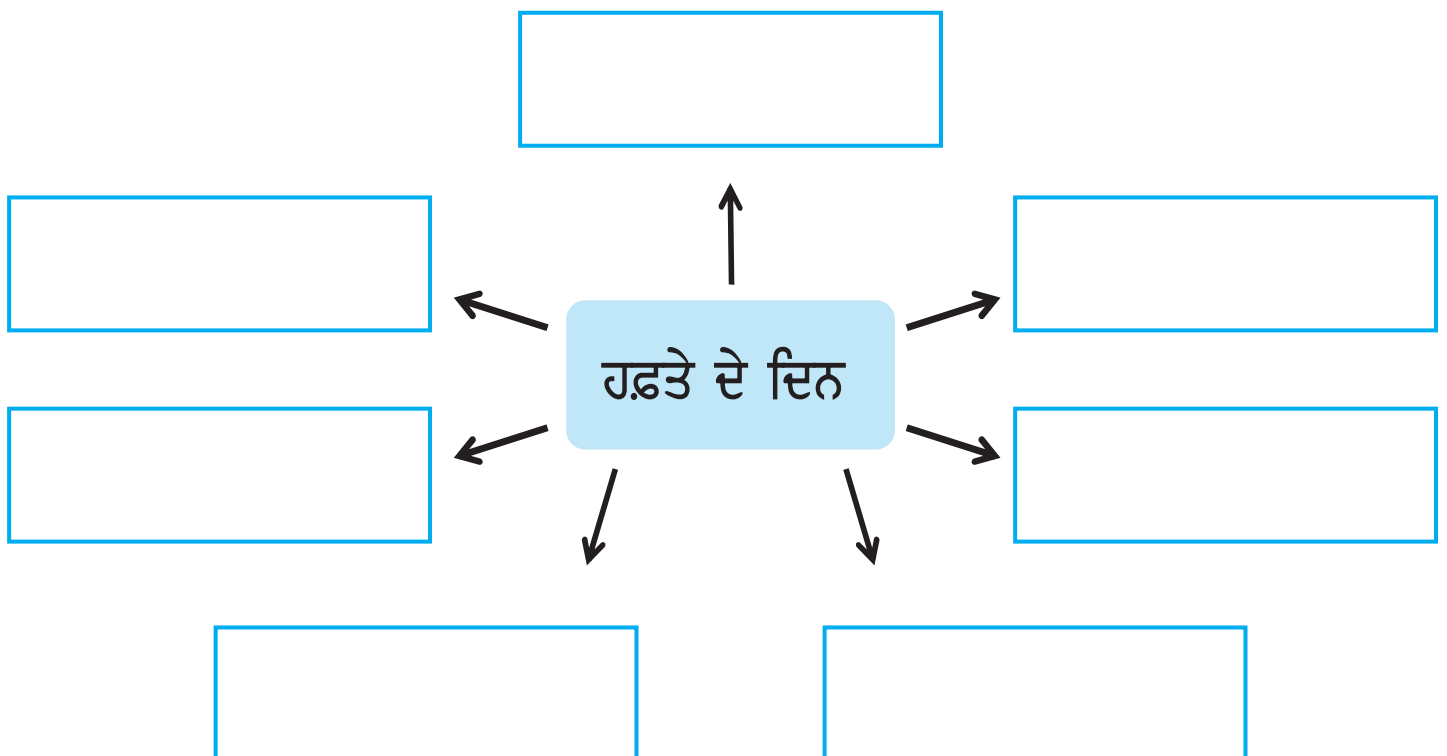
ਅੱਜ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਹੈ? ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਸੀ?

ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਕਿਹੜਾ ਦਿਨ ਹੋਵੇਗਾ?

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ:

2. ਸਹੀ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਕਿਹੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਸ਼ਨੀਵਾਰ

ਸੋਮਵਾਰ

ਮੰਗਲਵਾਰ

ਵੀਰਵਾਰ

ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?

12

7

10

8

3. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਮਹੀਨਾ ਲਿਖੋ:

ਜੂਨ

ਮਾਰਚ

4. ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

ਕ੍ਰਿਸਮਿਸ

ਅਪ੍ਰੈਲ

ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ

ਦਸੰਬਰ

ਵਿਸਾਖੀ

ਅਗਸਤ

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਹਰਨਵ, ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕੇਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰੋਗੇ ?

ਸਭ ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਅਸੀਂ ਉਸਦਾ ਛਿਲਕਾ ਉਤਾਰਾਂਗੇ।

ਉਸ ਤੋਂ **ਬਾਅਦ** ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਖਾ ਲਵਾਂਗੇ।

- ਕੇਲਾ ਖਾਣ ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ? ਕੇਲਾ ਖਾਣ ਤੋਂ **ਬਾਅਦ** ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?
- ਬੂਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਅਸੀਂ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ?
- ਹੱਥ ਕਦੋਂ ਧੋਂਦੇ ਹਾਂ, ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ**, ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਤੋਂ **ਬਾਅਦ** ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ?
- ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ **ਪਹਿਲਾਂ** ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ?

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

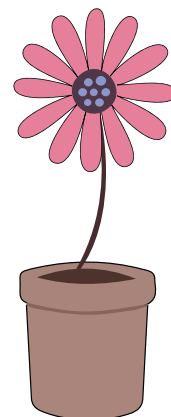
1. ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

2. ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

3. ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐

4. ਜਿਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ **ਘੱਟ** ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

5. ਜਿਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ **ਵੱਧ** ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

6. ਜਿਹੜੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ **ਵੱਧ** ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

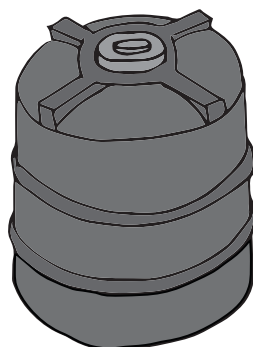
ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ
ਛੁੱਟੀਆਂ

☐

ਸਰਦੀ ਦੀਆਂ
ਛੁੱਟੀਆਂ

☐

7. ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ **ਵੱਧ** ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

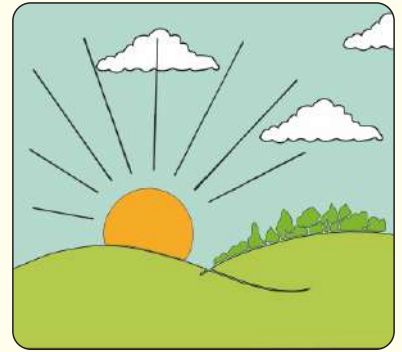
☐

❖ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ❖

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਜਦੋਂ ਮੁੱਕ ਜਾਏ ਹਨੇਰਾ,
ਫੈਲੇ ਚਾਨਣ ਦਾ ਘੇਰਾ,
ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ,
ਪਾ ਕੇ ਵਰਦੀ ਪਿਆਰੀ,
ਕਰਨੀ ਨਾ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਦੇਰ ਬੱਚਿਓ,
ਇਹੋ ਹੁੰਦੀ ਦਿਨ 'ਚ ਸਵੇਰ ਬੱਚਿਓ।

ਸਵੇਰ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਉਹਨਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ ਜੋ ਤੁਸੀਂ **ਸਵੇਰ** ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹੋ:

☐

☐

☐

2. **ਸਵੇਰ** ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1 ਤੋਂ 4 ਤੱਕ ਲਿਖੋ:

ਸਵੇਰ ਦਾ ਖਾਣਾ

☐

ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨਾ

☐

ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣਾ

☐

ਸਕੂਲ ਲਈ ਤਿਆਰ

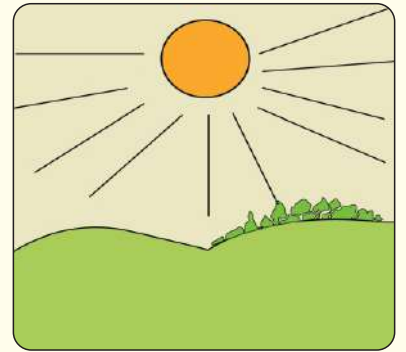
☐

ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣਾ, ਬੁਰਸ਼ ਕਰਨਾ, ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ ਕਰਨੀ, ਸਕੂਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਮੌਖਿਕ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ,
ਮਿਡ-ਡੇ-ਮੀਲ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ,
ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਵਿਅੰਜਨ ਢੇਰ ਸਾਰੇ,
ਸੁਣ ਘੰਟੀ ਦੀ ਗੱਲ,
ਦੌੜੇ ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਵੱਲ,
ਸਰਦੀ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ, ਗਰਮੀ 'ਚ ਹੁੰਦੀ
ਪੂਰੀ ਕਹਿਰ ਬੱਚਿਓ,
ਇਹੋ ਹੁੰਦੀ ਦਿਨ 'ਚ ਦੁਪਹਿਰ ਬੱਚਿਓ।

ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

☐

☐

2. ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

ਜਦੋਂ ਸਕੂਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

☐

ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੀ ਹੈ।

☐

ਜਦੋਂ ਮਿਡ-ਡੇ-ਮੀਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

☐

ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜਦੀ ਹੈ।

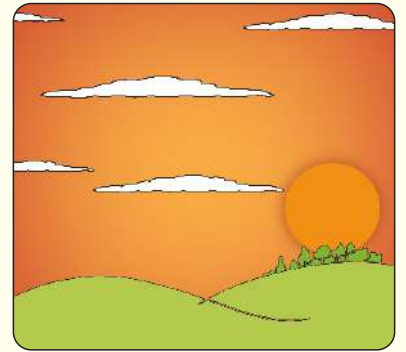
☐

ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ- ਤੇਜ਼-ਤਿੱਖੀ ਧੁੱਪ, ਚਮਕਦਾ ਸੂਰਜ, ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਖਾਣੇ ਆਦਿ ਬਾਰੇ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸਮਾਂ
 ਘਟੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਲੋਅ,
 ਸਾਰੇ ਚਾਨਣ ਨੂੰ ਢੋਅ,
 ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਜਦੋਂ ਆੜੀ,
 ਸਾਰੇ ਸੰਤਰੇ ਦੀ ਫਾੜੀ,
 ਜਦੋਂ ਚਿੱਤ ਨੂੰ ਹੈ ਮਿਲਦਾ ਅਰਾਮ ਬੱਚਿਓ,
 ਓਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਿਆਰੀ-ਪਿਆਰੀ ਸ਼ਾਮ ਬੱਚਿਓ।

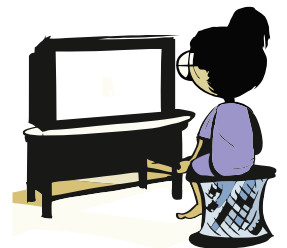

ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸਮਾਂ

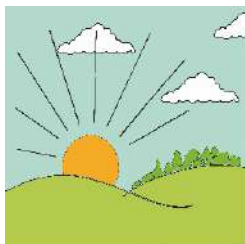
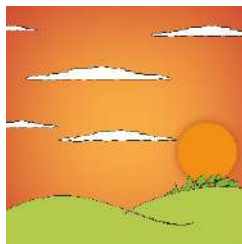

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਜੋ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐☐

2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐☐☐

ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰਨਗੇ, ਜਿਵੇਂ- ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਖੇਡਣਾ, ਡੁੱਬਦਾ ਸੂਰਜ, ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਆਦਿ ਬਾਰੇ।

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਖਿੜੇ ਤਾਰੇ,
ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦੇ ਪਿਆਰੇ,
ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ,
ਅਸੀਂ ਸਮਝੀ ਤੇ ਜਾਣੀ,
ਕੰਮ ਮਿਥ ਲਿਆ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵਾਲਾ ਹੈ,
ਸੌਂਵੇ ਹੁਣ ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਰਾਤ ਵਾਲਾ ਹੈ।

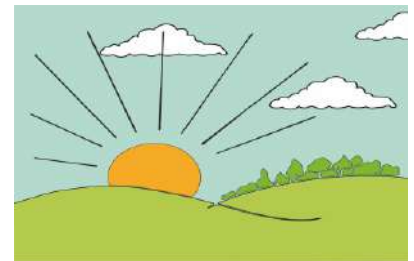
ਰਾਤ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ **ਰਾਤ** ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਰਸਾ ਰਹੀ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

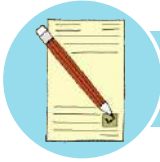
☐

☐

2. ਜੋ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਤੁਸੀਂ **ਰਾਤ** ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

☐

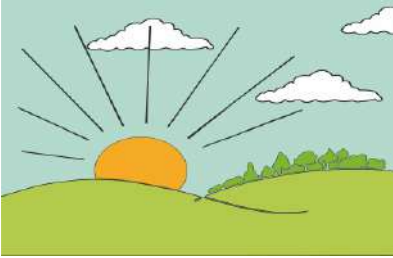
☐

☐

ਅਭਿਆਸ

1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਤੋਂ 3 ਲਿਖੋ:

2. ਜਿਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ **ਵੱਧ** ਸਮਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਠੀਕ (✓) ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਓ:

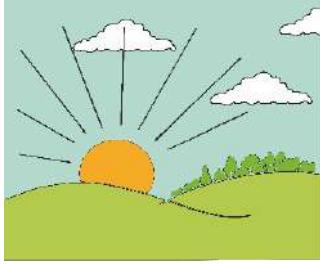
3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ 1 ਤੋਂ 3 ਲਿਖੋ :

4. ਦਾਦੀ ਮਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਕਦੋਂ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ?

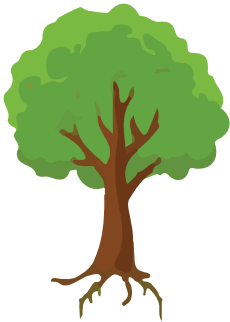

5. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕਰੋ:

3

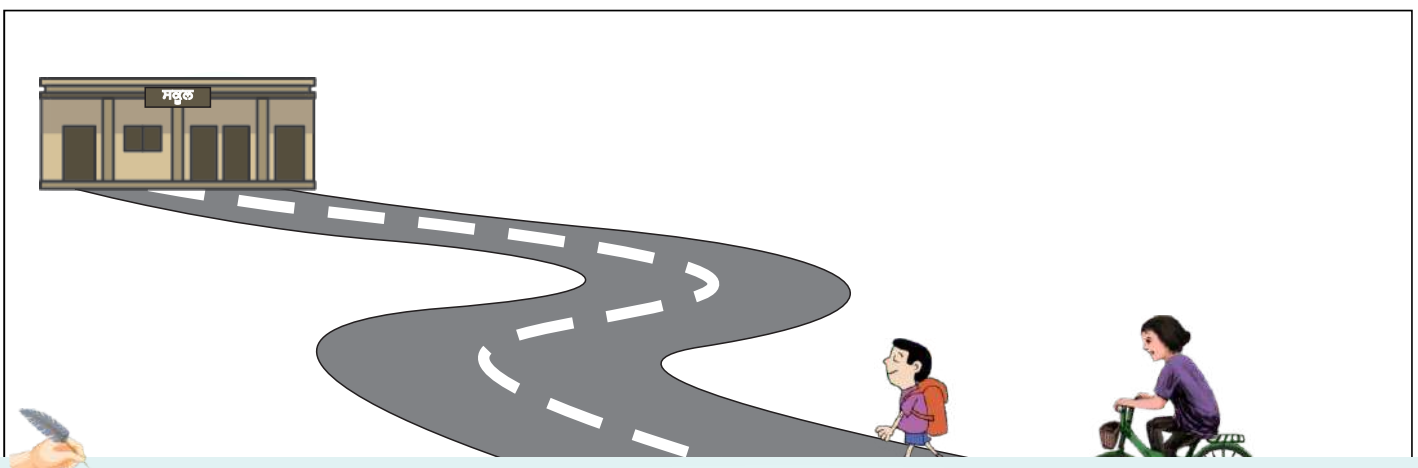

1

2

6. ਦੋਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗੇਗਾ, ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੋ।

ਆਓ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੀਏ

ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚਲੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣਗੇ।

- ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ?
- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪੱਖੇ ਹਨ?
- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਹਨ?
- ਪੱਖੇ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ?
- ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ?
- ਡਸਟਰ ਅਤੇ ਬਟਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ?
- ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਬੈਠੇ ਹਨ?

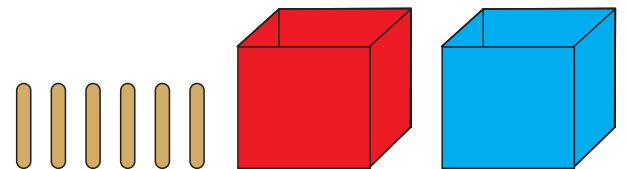

ਆਓ ਖੇਡੀਏ

ਜਮਾਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਸਮਗਰੀ ਤੀਲੀਆਂ/ਪੱਥਰ, 2 ਖਾਲੀ ਡੱਬੇ

ਕਿਵੇਂ ਖੇਡੀਏ

- ਅਧਿਆਪਕ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਤੀਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਅੱਜ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਲਾਲ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀ ਪਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਅੱਜ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਉਹ ਨੀਲੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀ ਪਾਉਣਗੇ।
- ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ?
- ਹੁਣ ਅਧਿਆਪਕ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੇਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਹੈ?

ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਕਾਪੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਰਦੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਟਾਈ ਲਗਾ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਕਿੰਨੇ ਨਹੀਂ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਿਣਤੀ ਆਦਿ ਵੀ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

- ਅਧਿਆਪਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਕਰੇਗਾ।
- ਅਧਿਆਪਕ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਦਿਖਾਏਗਾ।
- ਹਰੇਕ ਬੱਚਾ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਆਪਣੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਏਗਾ।
- ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਚਾਰਟ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੌਖਿਕ ਸਵਾਲ

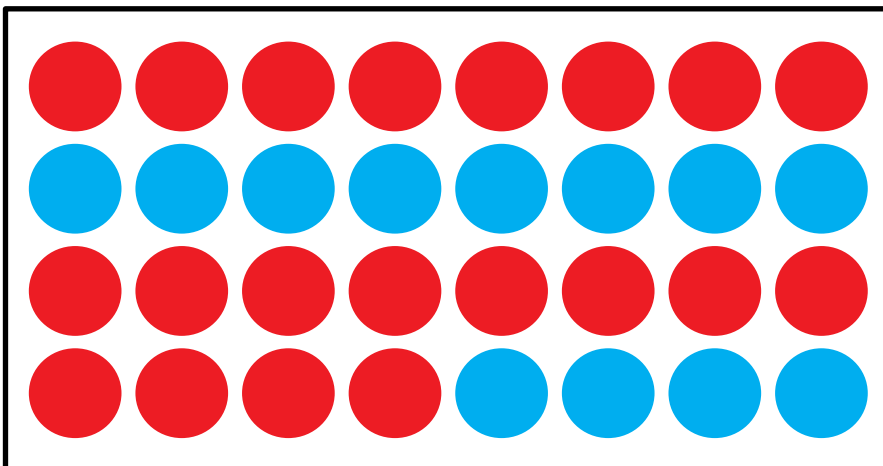
- ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ?
- ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਹੈ?
- ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ?
- ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਦੋਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3 ਹੈ?
- ਕਿਹੜੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਨਮ-ਦਿਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ?

ਮਹੀਨਾ	ਗਿਣਤੀ
ਜਨਵਰੀ	1
ਫਰਵਰੀ	
ਮਾਰਚ	
ਅਪ੍ਰੈਲ	
ਮਈ	
ਜੂਨ	
ਜੁਲਾਈ	
ਅਗਸਤ	
ਸਤੰਬਰ	
ਅਕਤੂਬਰ	
ਨਵੰਬਰ	
ਦਸੰਬਰ	

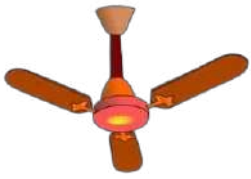
ਆਓ ਕਰੀਏ

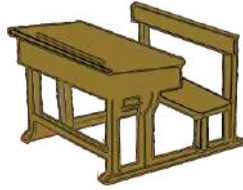
1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਲਾਲ** ਅਤੇ **ਨੀਲੀਆਂ** ਬਿੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਲਿਖੋ :

2. ਅਪਣੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ:

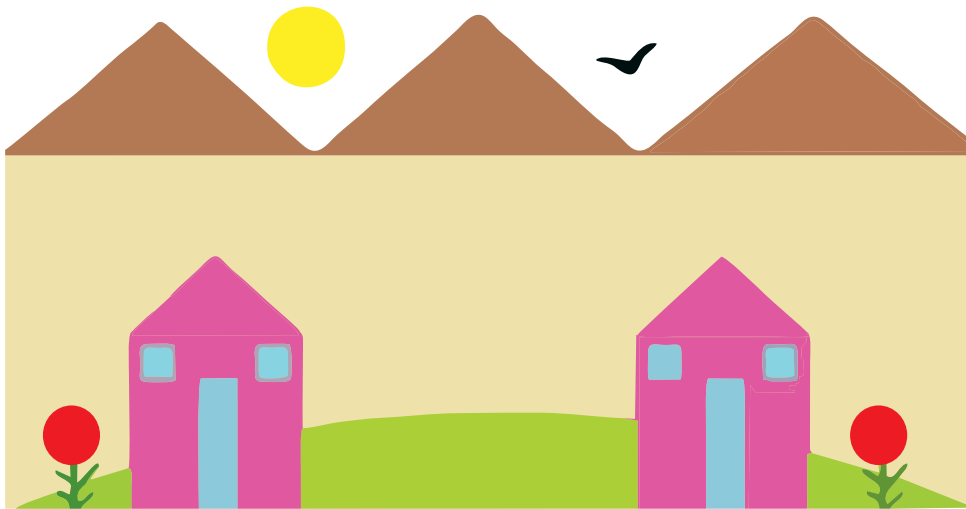

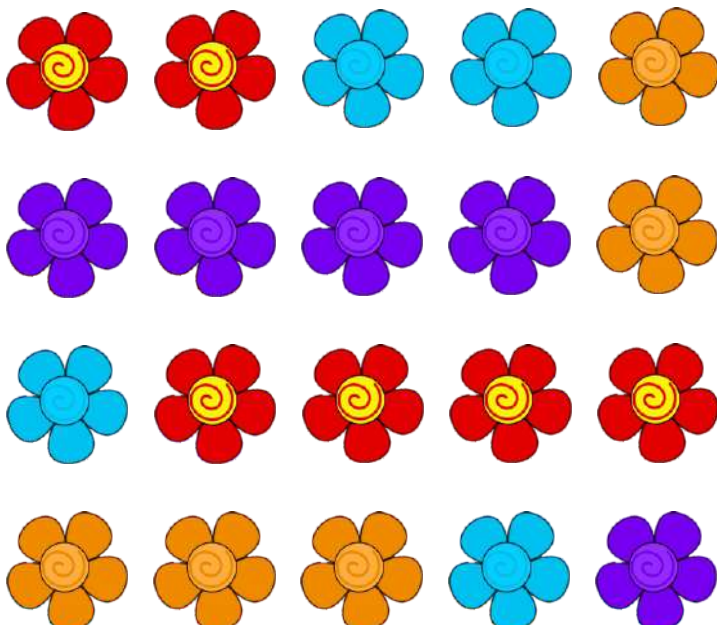

3. ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿਖਾਈ ਤਸਵੀਰ ਅਨੁਸਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਰਣੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ:

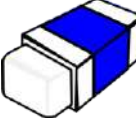

ਫੁੱਲ	ਗਿਣਤੀ
	
	
	
	

ਆਓ ਸਿੱਖੀਏ

- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋ-ਦੋ ਜੋੜਿਆਂ/ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਹੋ।
- ਦੋਵੇਂ ਬੱਚੇ ਡੈੱਸਕ ਉੱਪਰ ਆਪਣੀ ਜੁਮੈਟਰੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਣਗੇ।
- ਹੁਣ ਬੱਚੇ ਪੈਨਸਿਲ, ਰਬੜ ਅਤੇ ਸ਼ਾਰਪਨਰ ਦੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਮੂਹ ਬਣਾਉਣਗੇ।
- ਬੱਚੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਖੁਦ ਲਿਖਣਗੇ।

ਵਸਤੂਆਂ	ਗਿਣਤੀ
	
	
	

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

- ਅਧਿਆਪਕ ਦੁਆਰਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਬੱਚੇ ਇੱਕੱਠੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖਣਗੇ।

ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ	ਗਿਣਤੀ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਿਵੇਂ- ਗਲਾਸ, ਕੋਲੀ, ਚਮਚਾ, ਪਲੇਟ ਆਦਿ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਾਰਣੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਓ ਕਰੀਏ

1. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੰਗ ਭਰੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

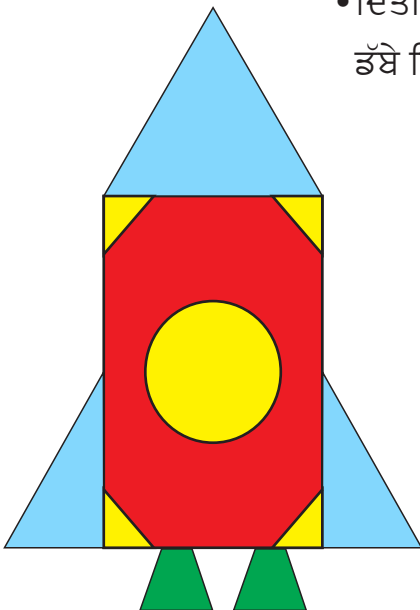
- ਕਿਸੇ 4 ਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ **ਲਾਲ** ਰੰਗ ਭਰੋ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ 5 ਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ **ਹਰਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ।
- 1 ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ **ਨੀਲਾ** ਰੰਗ ਭਰੋ।

- **ਲਾਲ** ਅਤੇ **ਹਰੇ** ਰੰਗ ਦੇ ਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ ?

- ਕਿੰਨੇ ਖਾਨੇ ਖਾਲੀ ਹਨ?

2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

- ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜੀ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਆਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ:

- ਚਾਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ:
- ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖੋ:

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖੋ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ/ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

ਜਾਨਵਰ	ਗਿਣਤੀ
ਤਿਤਲੀ	
ਸੱਪ	
ਬਾਂਦਰ	
ਪੰਛੀ	

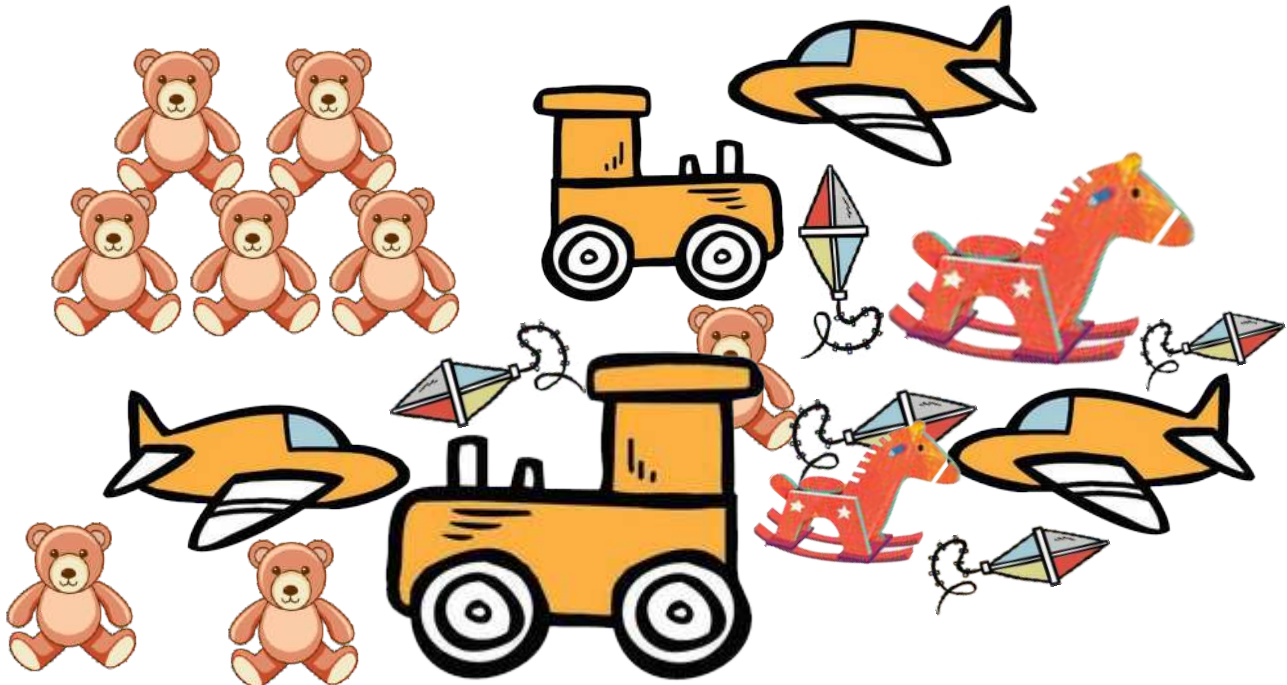
ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਜਾਨਵਰ ਜਾਂ ਪੰਛੀ ਇਸ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ○ ਲਗਾਓ:

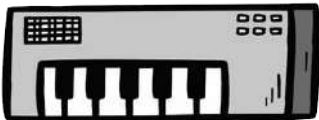

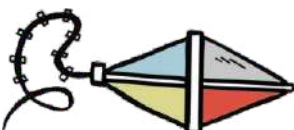

ਅਭਿਆਸ

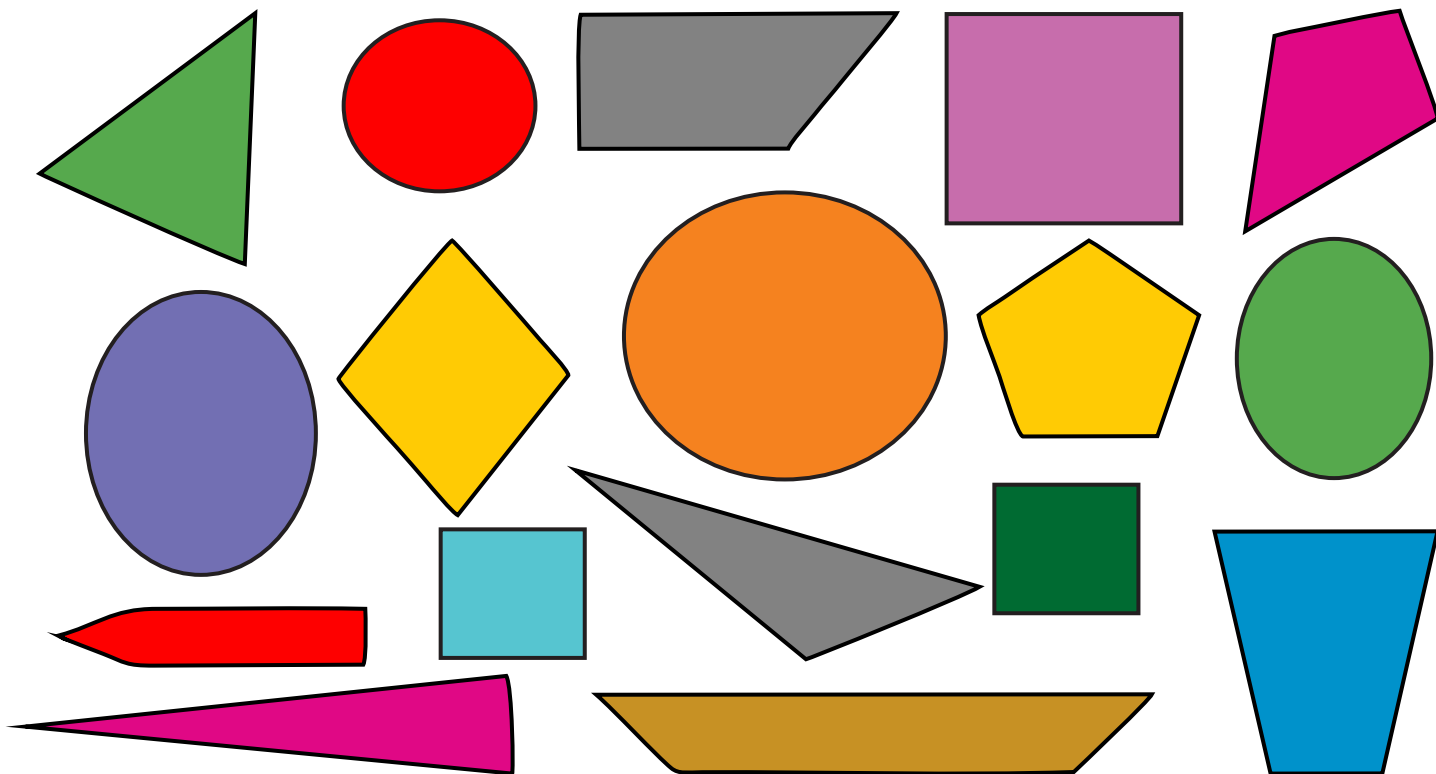
1. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਗਿਣ ਕੇ ਸਾਰਣੀ ਪੂਰੀ ਕਰੋ :

ਖਿਡੌਣੇ	ਗਿਣਤੀ
	
	
	
	
	

ਆਪਣਾ ਮਨਪਸੰਦ ਖਿਡੌਣਾ ਇਸ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਓ:

2. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਿੱਤਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਓ:

• ਤਿੰਨ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹਨ?

5

3

2

• 0 ਕੋਨੇ ਵਾਲੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਹਨ?

4

5

1

• ਚਾਰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰੇ ਭੁਜਾਵਾਂ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ।

3

4

7

• 3 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁਜਾਵਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੋ।

3

5

10

3. ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਬੱਚੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਗਲਾਸ
ਰਵੀ	
ਗੀਤਾ	
ਸ਼ਾਮ	
ਸੋਨੂੰ	

- ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗਲਾਸ ਕਿਸ ਬੱਚੇ ਕੋਲ ਹਨ ਉਸਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ☐ ਲਗਾਓ:

ਸੋਨੂੰ

ਗੀਤਾ

ਰਵੀ

ਸ਼ਾਮ

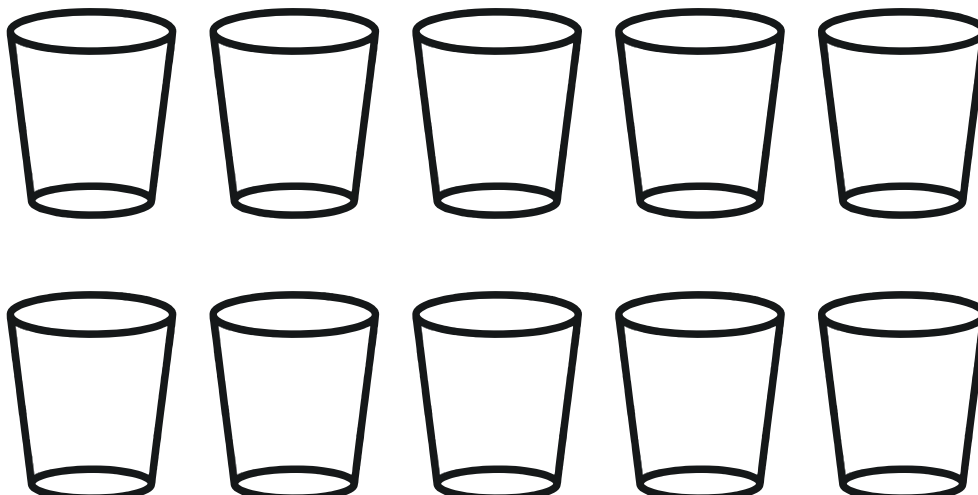
- ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਬਰਾਬਰ ਗਲਾਸ ਹਨ?

ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ

ਰਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ

- ਗੀਤਾ ਕੋਲ ਰਵੀ ਨਾਲੋਂ ਕਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਲਾਸ ਹਨ? ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:

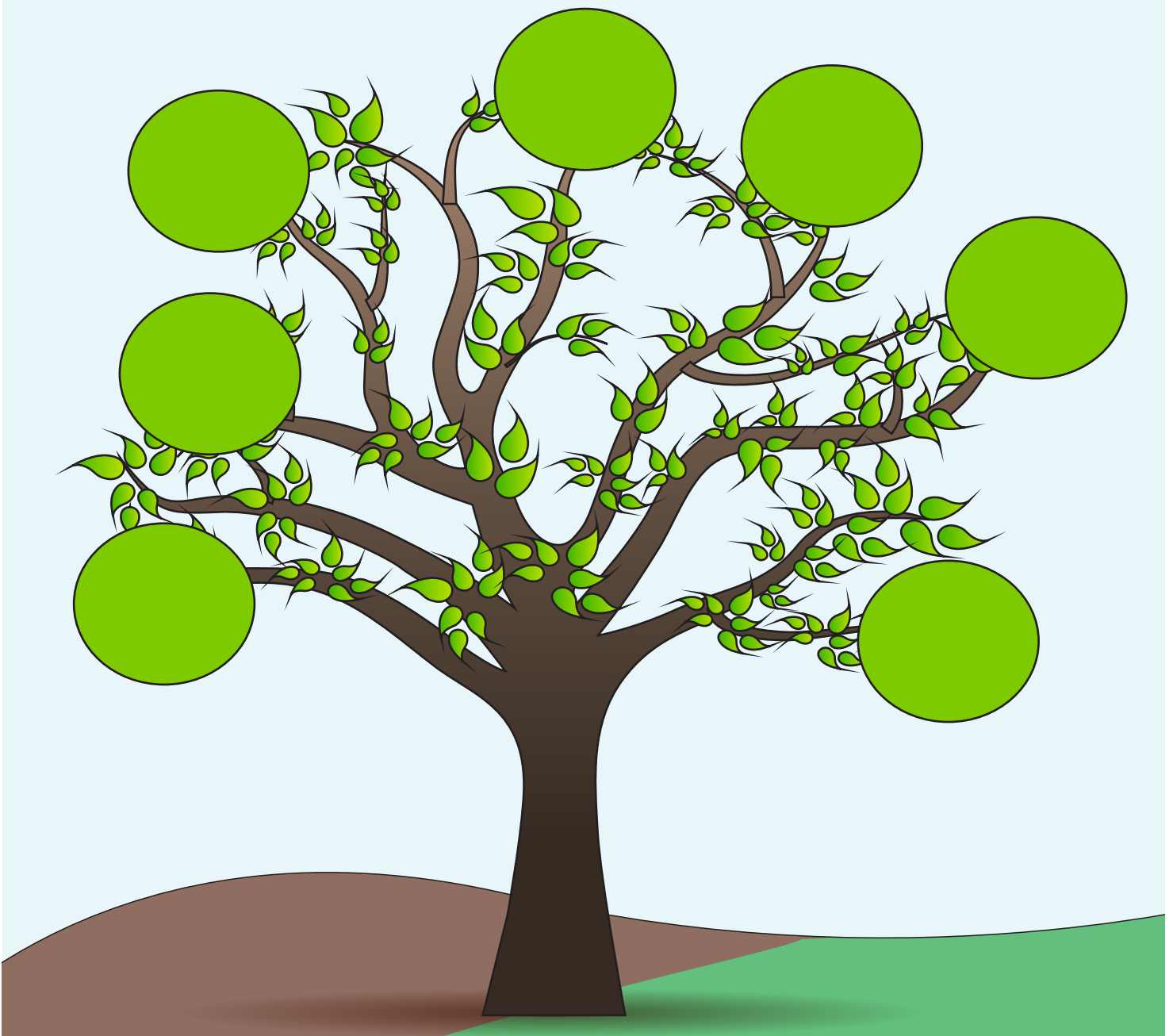
- ਅੱਜ ਜਿੰਨੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਗਲਾਸ ਪੀਤੇ ਹਨ ਓਨੇ ਗਲਾਸਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰੋ:

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਰਕ

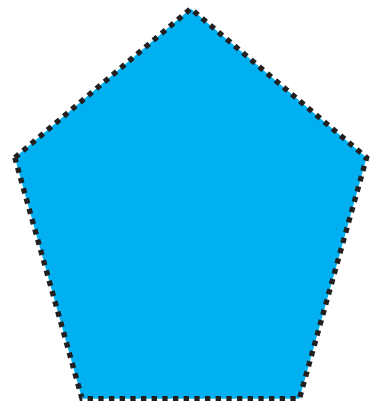
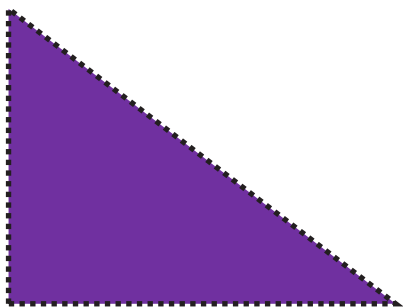
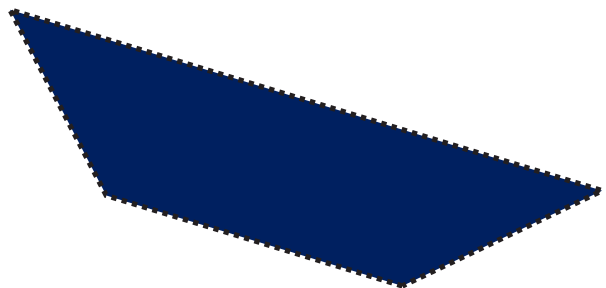
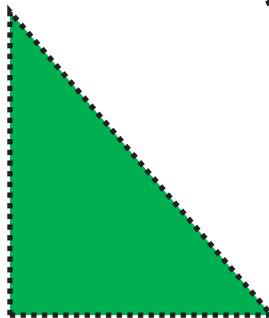
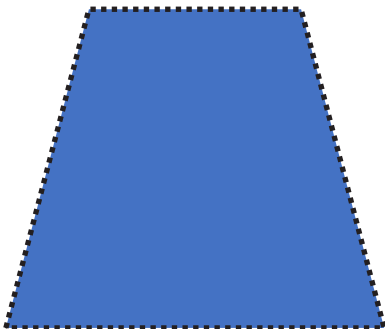
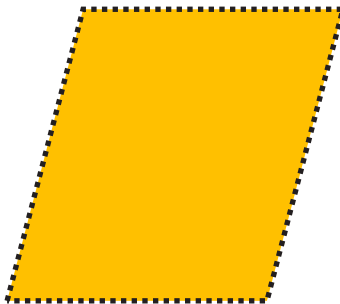
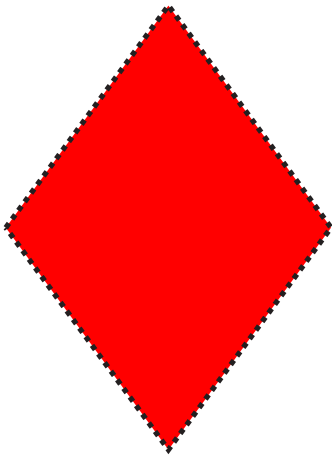
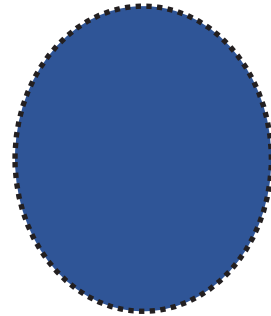
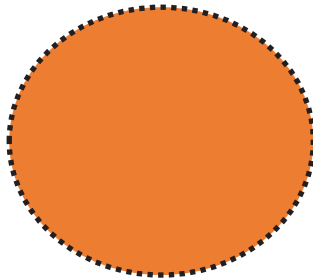
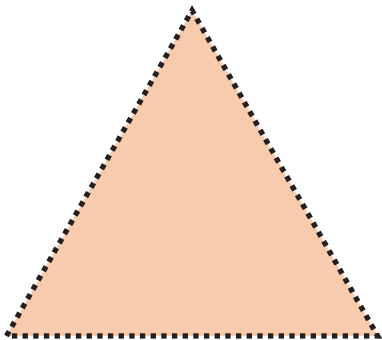
ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਰਖ਼ਤ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਹੋ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

- ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?
- ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
- ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ?

ਗਣਿਤ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਖੇਡਾਂ

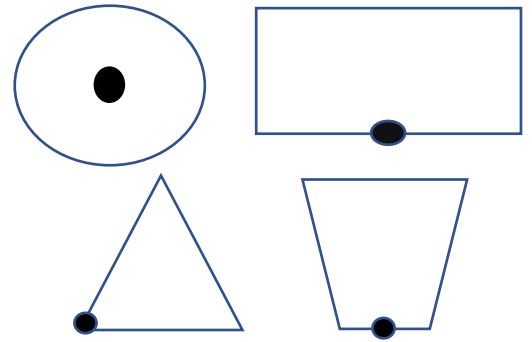
ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ

ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਆਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਂਚੀ ✂ ਨਾਲ ਕੱਟੋ ਅਤੇ ਗੱਤੇ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਓ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਖੇਡੋ।

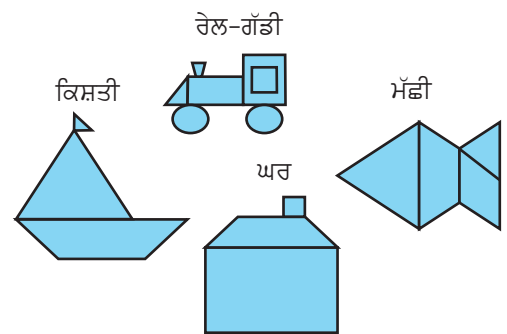
ਆਕਾਰ 'ਤੇ ਗੋਲਾ ਲਗਾਓ

- ⇔ ਕੋਈ ਵੀ ਆਕਾਰ ਬੋਲੋ, ਜਿਵੇਂ ਗੋਲ, ਤਿਕੋਣ, ਗਲਾਸ ਵਰਗਾ।
- ⇔ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਆਕਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰੋ।
- ⇔ ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਉੱਥੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।
- ⇔ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਰੋ। ਜਿਵੇਂ- ਆਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੋਨੇ 'ਤੇ,

ਆਓ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਾਈਏ

- ⇔ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਖਾਸ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ- ਮੱਛੀ, ਘਰ, ਕਿਸ਼ਤੀ, ਰੇਲ-ਗੱਡੀ ਆਦਿ ਵਰਗੇ।
- ⇔ ਫਿਰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰੋ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਆਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣੇ ਹਨ।

ਸੋਚ ਕੇ ਹੱਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਿਖੋ:

$$\text{Snack} + \text{Snack} = 8$$

$$\text{Cookie} + \text{Snack} = 10$$

$$\text{Cookie} + \text{Popcorn} = 9$$

$$\text{Snack} + \text{Popcorn} = \boxed{}$$

$$\text{Snack} = \boxed{\text{₹ } }$$

$$\text{Cookie} = \boxed{\text{₹ } }$$

$$\text{Popcorn} = \boxed{\text{₹ } }$$

ਹਰ ਇੱਕ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ 1-9 ਤੱਕ ਅੰਕ ਲਿਖੋ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਕ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਆਵੇ।

4	3	2		5				6
9	6	5			4		7	
1	7	8		9				
			7		6		8	
7		6				2		4
	8		5		2			
				1		3		8
	9		4					
8				2		4		

ਸੋਚੋ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰੋ:

	-	3	=	2
+		+		+
0				11
=		=		=
5	+	8	=	